

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

ΙΑ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Ρ] ΣΤ'

Παρασκευή 1 Ιουλίου 2005

Αθήνα, σήμερα την 1 Ιουλίου 2005, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.46' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Γ' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΙΩΑΝΝΗ ΤΡΑΓΑΚΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: Σύμφωνα με την από 30.6.2005 εξουσιοδότηση του Σώματος επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της Ρ]Ε συνεδριάσεώς του, της Πέμπτης 30 Ιουνίου 2005, σε ό,τι αφορά στην ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: «Θέματα Κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις».)

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από τον κ. Φώτη Κουβέλη, Βουλευτή Β' Αθηνών, τα ακόλουθα:

Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ** και ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Β' Πειραιώς κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ** αντίστοιχα κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμαρχος Δελφών ζητεί την τροποποίηση των όρων δόμησης του παραδοσιακού οικισμού του Δημοτικού Διαμερίσματος Δελφών.

2) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμαρχος Ευπαλίου Νομού Φωκίδας ζητεί την ανέγερση Αγροτικού Ιατρείου στο Δ.Δ. Ποτιδάνειας.

3) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Δωρίδος ζητεί ενημέρωση σχετικά με την πληρωμή της επιδότησης του ελαιολάδου για την περίοδο 2002 – 2003.

4) Ο Βουλευτής Αργολίδας κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ** κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο καταγγέλλεται η ρύπανση του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής στο Ναύπλιο .

5) Ο Βουλευτής Ιωαννίνων κ. **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΤΟΥΛΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Ιωάννης Τσαντήλας, εκπαιδευτικός, ζητεί τη μελέτη των προτάσεών του σχετικά με την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας και κουλτούρας, από τους εισερχόμενους στην Ελλάδα οικονομικούς μετανάστες.

6) Ο Βουλευτής Ξάνθης κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ** κατέθε-

σε αναφορά με την οποία το Σωματείο Εργαζομένων Εργοστασιακών Συγκροτημάτων ΣΕΒΑΘ ΑΒΕ καταγγέλλει τη συμπεριφορά του Προέδρου της ΣΕΒΑΘ προς τους εργαζομένους της.

7) Η Βουλευτής Μαγνησίας κ. **ΖΕΤΤΑ ΜΑΚΡΗ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ζητεί την εφαρμογή του ν. 1205/1981 και για τους Δημάρχους και Κοινοτάρχες του Νομού Μαγνησίας.

8) Ο Βουλευτής Αιτωλ/νίας κ. **ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΚΡΥΠΙΔΗΣ** κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο αναφέρεται στην ίδρυση και λειτουργία «Αγροκτήματος - Σχολείου» στο Νομό Αιτωλ/νίας.

9) Ο Βουλευτής Ρεθύμνης κ. **ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΟΘΩΝΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η κυρία Ελευθερία Σκουλά, ελαιοπαραγωγός, ζητεί αποζημίωση λόγω της καταστροφής ελαιόδένδρων της από δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

10) Ο Βουλευτής Ρεθύμνης κ. **ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΟΘΩΝΑΣ** και ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Β' Πειραιώς κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ** αντίστοιχα κατέθεσαν αναφορά με την οποία κάτοικοι του οικισμού Κρασούνα του Δήμου Γεροποτάμου Ρεθύμνης ζητούν τον αποχαρακτηρισμό του οικισμού τους από παραδοσιακό.

11) Ο Βουλευτής Αιτωλ/νίας κ. **ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΚΡΥΠΙΔΗΣ** κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας το οποίο αναφέρεται στα αιτήματα των εκπαιδευτικών συμβασιούχων του ΟΑΕΔ.

12) Ο Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία Καθηγητές και Φοιτητές του Τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ζητούν τη χορήγηση πολιτικού ασύλου σε Κούρδο φοιτητή.

13) Οι Βουλευτές Β' Αθηνών και Α' Πειραιώς κ. **ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ** και κ. **ΕΛΠΙΔΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ** αντίστοιχα, κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατοϋπαλληλικό Σωματείο «ΦΥΡΟΓΕΝΗ» ζητεί την επίλυση προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι στην εταιρεία, ότι δηλαδή επί δέκα μήνες είναι χωρίς δουλειά και χωρίς χρήματα.

14) Οι Βουλευτές Λαρίσης και Μαγνησίας κύριοι **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΙΟΓΚΑΣ** και **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ** αντίστοιχα, κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Πανθεσσαλική Επιτροπή Αγώνα Αναπήρων – Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρίες και Εργαζομένων στην Πρόνοια – Ειδική Αγωγή ζητεί την ικανοποίηση αιτη-

μάτων των αναπήρων – γονέων και εργαζομένων της Θεσσαλίας.

15) Οι Βουλευτές Β' και Α' Αθηνών κ. ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ και κ. ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ αντίστοιχα, κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του 14ου Δημοτικού Σχολείου Νέας Ιωνίας Αττικής διαμαρτύρεται για την καθυστέρηση αποπεράτωσης των έργων κατασκευής του κτηρίου του συγκεκριμένου σχολείου.

16) Οι Βουλευτές Α' και Β' Πειραιώς κ. ΕΛΠΙΔΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ, και κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΤΣΙΛΙΝΑΚΟΣ και ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Β' Πειραιώς κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ αντίστοιχα κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ένωση Αθλητικών Σωματείων ΣΕΓΑΣ Πειραιά ζητεί την κατασκευή προπονητηρίου στην παραλία του Μοσχάτου.

17) Οι Βουλευτές Λέσβου κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και Α' Πειραιώς κ. ΕΛΠΙΔΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ αντίστοιχα, κατέθεσαν αναφορά με την οποία οι Σύλλογοι: Σκαμωτών Λέσβου «ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΓΟΡΓΟΝΑ», Γυναικών Σκαμιάς «Η ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ», Εξωραϊστικού – Μορφωτικού «ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ» και Αλιέων Σκάλας Σκαμιάς διαμαρτύρονται για τα προβλήματα που προκαλεί με τη λειτουργία της στο Δ.Δ. Κλειούς του Δήμου Μανταμάδου η επιχείρηση «Τυροκομικής Αιγαίου Α.Ε.».

18) Ο Βουλευτής Νομού Αττικής κ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία Σύλλογοι και Οργανώσεις Ελλήνων του Αμβούργου ζητούν την επίλυση του στεγαστικού προβλήματος σχολείων του Αμβούργου και τη βελτίωση της παρεχόμενης Ελληνικής Παιδείας.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 8616/8-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Ανέστη Αγγελή δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1032433/1079/30-3-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της με αριθμ. 8616/8-3-05 ερώτησης που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ανέστης Αγγελής, σχετικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Τα μηνιαία μισθώματα που καταβάλλονται σήμερα ανά Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στην Καστοριά, όπως μας γνωστοποίησε η Κτηματική Υπηρεσία Καστοριάς είναι τα κάτωθι:

α) Δ.Ο.Υ. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ: 13.206,16 ευρώ για 2300 τ.μ. βάσει του από 1-4-2003 μισθωτηρίου συμβολαίου.

Καταβαλλόμενο σήμερα μηνιαίο μίσθωμα 13.747,61 ευρώ βάσει αναπροσαρμογής.

Ιδιοκτήτες Ζέρβας Ευάγγελος, Ζέρβα Σοφία.

β) ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ: 528,25 ευρώ για 116,11 τ.μ. βάσει του από 1-6-2003 μισθωτηρίου συμβολαίου.

Καταβαλλόμενο σήμερα μηνιαίο μίσθωμα 607,96 ευρώ βάσει αναπροσαρμογής. Ιδιοκτήτες: Τάτση Αρετή, Τάτσης Κωνσταντίνος, Τάτση Ωραία.

γ) Δ.Ο.Υ. ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ: 225,97 ευρώ για 160 τ.μ. βάσει του από 7-8-2000 μισθωτηρίου συμβολαίου.

Καταβαλλόμενο σήμερα μηνιαίο μίσθωμα 267,97 ευρώ βάσει αναπροσαρμογής. Ιδιοκτήτες: ΔΕ.ΡΑ.Σ.Ε.Ν. (Δημοτική Επιχείρηση Ραφής Στολών και Ενδυμάτων Α.Ε.)

δ) Δ.Ο.Υ. ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ: 983,13 ευρώ για 300 τ.μ. βάσει του από 1-9-2000 μισθωτηρίου συμβολαίου.

Καταβαλλόμενο σήμερα μηνιαίο μίσθωμα 1164,53 ευρώ βάσει αναπροσαρμογής.

Ιδιοκτήτες: Ζάρμπος Βασίλειος, Ζάρμπος Νικόλαος.

Ο Υφυπουργός
Π. ΔΟΥΚΑΣ»

2. Στην με αριθμό 8473/3-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Ηλία Καλλιώρα δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1029886/1611/Α0010/23-3-05

έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της πιο πάνω σχετικής ερώτησης, που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Ηλίας Δ. Καλλιώρας, αναφορικά με αντικατάσταση Προϊσταμένου της Κτηματικής Εταιρείας του Δημοσίου με έδρα τη Λαμία, σας γνωρίζουμε ότι όπως μας ανέφερε η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (ΚΕΔ) η οποία έχει τη διοίκηση και διαχείριση των ακινήτων του Δημοσίου (Ν.973/79), δεν έχει περιέλθει μέχρι σήμερα στην υπηρεσία της καμία καταγγελία για μη υπηρεσιακή συμπεριφορά του Προϊσταμένου του κλιμακίου ΚΕΔ Λαμίας κ. Κων/νου Νταλιάνη.

Σε κάθε περίπτωση η ΚΕΔ θα εξετάσει τις καταγγελίες του κ. Βουλευτή.

Ο Υφυπουργός
Π. ΔΟΥΚΑΣ»

3. Στην με αριθμό 8828/16-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Ιωάννου Μαγκριώτη δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1035124/1116/5-4-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της με αριθμ. 8828/16-3-05 ερώτησης που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ιωάννης Μαγκριώτης, σχετικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα και την τεράστια σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την οικονομία, λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου αριθμού και της συμβολής αυτών στην απασχόληση και το εισόδημα.

Με το φορολογικό νόμο 3296/2004 που ψηφίστηκε πρόσφατα στη Βουλή, μειώνεται σταδιακά το φορολογικό βάρος και βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων λήφθηκαν και τα εξής μέτρα:

- Αυξήθηκε το αφορολόγητο ποσό κλιμακίου της φορολογικής κλίμακας των επαγγελματιών από 8.400 ευρώ σε 9.500 ευρώ.

- Εξομοιώθηκε η φορολογική μεταχείριση της ζημιάς που προκύπτει στις επιχειρήσεις με βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. με εκείνη που προκύπτει στις επιχειρήσεις με βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. και η ζημιά μεταφέρεται στα πέντε οικονομικά έτη αντί των τριών οικονομικών που ίσχυε.

- Μειώθηκε σταδιακά ο συντελεστής φορολογίας καθαρών κερδών των ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων εταιριών και κοινωνικών αστικού δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα από 25% σε 24% για τη χρήση 2005, σε 22% για τη χρήση 2006 και σε 20% από τη χρήση 2007.

- Για τις κοινοπραξίες, τις αστικές εταιρίες και τις συμμετοχικές ή αφανείς από 35% σε 32% για τη χρήση 2005, σε 29% για τη χρήση 2006 και σε 25% για τη χρήση 2007.

- Θεοπίστηκε για τη τόνωση της επιχειρηματικότητας και τη πραγματοποίηση επενδύσεων, πλήρης απαλλαγή από το τεκμήριο της δαπάνης που καταβάλλεται για την αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν ατομική εμπορική ή γεωργική επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα και εξομοιώνονται, έτσι οι ατομικές επιχειρήσεις προς τις εταιρείες ως προς το θέμα αυτό.

- Αυξήθηκε από εξακόσια ευρώ σε χίλια διακόσια ευρώ το ανώτατο όριο κτήσης για τα πάγια στοιχεία που μπορούν να αποσβεστούν εξ ολοκλήρου μέσα στη χρήση κατά την οποία αυτά χρησιμοποιήθηκαν ή τέθηκαν σε λειτουργία.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του ν. 3296/2004, με τις οποίες αντικαταστάθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 109 του ν. 2238/1994, μειώνεται σταδιακά, από τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) που ισχύει σήμερα, σε τριάντα δύο τοις εκατό (32%), είκοσι εννέα τοις εκατό (29%) και είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), για τις διαχειριστικές χρήσεις 2005, 2006 και 2007, αντίστοιχα, ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των κερδών των νομικών προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου 101 του Κ.Φ.Ε., μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις τους.

Με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 3296/2004 παρέχονται

φορολογικά κίνητρα (μειωμένος συντελεστής φορολογίας κλπ.) στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (εξαιρούνται οι ανώνυμες εταιρείες) προκειμένου να συγχωνευθούν μεταξύ τους και να ιδρύσουν νέα προσωπική εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμη εταιρεία, ανεξάρτητα από το αντικείμενο εργασιών τους και με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται από αυτό.

Επίσης, με την αρ.πρωτ. 1020748/10361/Β0012/ΠΟΛ. 1035/28-2-2005, εγκύκλιό μας δόθηκε η δυνατότητα στις υπαγόμενες στο άρθρο 3 του ν. 2601/1998 επιχειρήσεις, να σχηματίσουν το προβλεπόμενο από τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3220/2004 ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό επενδύσεων μέχρι τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) των συνολικών αδιανέμητων κερδών της χρήσης 2004, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται από αυτό.

Β. Για τον περιορισμό του φαινομένου του παράνομου εμπορίου, το οποίο ως γνωστόν πλήττει τον υγιή ανταγωνισμό και δημιουργεί συνθήκες ανισορροπίας στην αγορά, αποφασίστηκε, σε κοινές συσκέψεις που πραγματοποιήθηκαν στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και στο Υπουργείο Ανάπτυξης, κοινή δράση των συναρμοδίων υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα από τον Μάιο του 2004 συγκροτήθηκαν μικτά συνεργεία του Σ.Δ.Ο.Ε., του Υπουργείου Ανάπτυξης, της ΕΛ.ΑΣ. και της Δημοτικής Αστυνομίας, για τον έλεγχο του υπαίθριου παράνομου εμπορίου, με επίκεντρο το Δήμο Αθηναίων.

Παράλληλα από τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους η συγκρότηση των μικτών κλιμακίων, για τη διενέργεια τακτικών και οργανωμένων ελέγχων, επεκτάθηκε σε όλες τις πόλεις της χώρας στις οποίες παρατηρείται έξαρση του φαινομένου.

Ανεξάρτητα από την παραπάνω κοινή δράση των υπηρεσιών, εντατικοποιήθηκαν οι έλεγχοι διακίνησης από όλες τις Π.Δ. Σ.Δ.Ο.Ε. με κύριο άξονα τις μεγάλες πόλεις και τα λιμάνια (Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Βόλος, Ηράκλειο, Πάτρα κλπ) και εξακολουθούν να διενεργούνται με ιδιαίτερη έμφαση στα είδη ένδυσης, οικιακής χρήσης, μικροσυσσκευές, CD, εργαλεία, ρολόγια, υφάσματα, κεντήματα, τσάντες κλπ. που προέρχονται από τρίτες χώρες (Κίνα, Ταϊβάν, Κορέα κλπ.)

Στόχος των ελέγχων είναι, με την εμφανή και επαναλαμβανόμενη παρουσία του Σ.Δ.Ο.Ε., η πρόληψη και συμμόρφωση των πλανόδιων μικροπωλητών που δεν είναι φορολογικά νομιμοποιημένοι με τις υφιστάμενες φορολογικές υποχρεώσεις (έναρξη επιτηδεύματος, κατοχή συνοδευτικών εγγράφων, έκδοση φορολογικών στοιχείων κλπ.) και κυρίως η ανάσχεση και ο δραστηστικός περιορισμός της επέκτασης του παραεμπορίου.

Για το έτος 2004 πραγματοποιήθηκαν 2082 έλεγχοι περιπολίες από 1149 συνεργεία, εντοπίστηκαν 308 παραβάτες και βεβαιώθηκαν 423 παραβάσεις.

Οι έλεγχοι στον τομέα του παραεμπορίου θα συνεχισθούν με μεγαλύτερη ένταση για το επόμενο διάστημα, στα πλαίσια της λειτουργίας της νέας Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.), η οποία θα αντικαταστήσει την υπάρχουσα ελεγκτική υπηρεσία (ΣΔΟΕ).

Τέλος, θεωρούμε σκόπιμο να παρατηρήσουμε ότι, το φαινόμενο αυτό είναι παγκόσμιο και όχι Ελληνική ιδιαιτερότητα, απασχολεί δε, τις αρμόδιες Υπηρεσίες πολλών Χωρών και ιδιαίτερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Υφυπουργός
ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ»

4. Στην με αριθμό 8827/16-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Ιωάννου Μαγκριώτη δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1035126/1115/5-4-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της με αριθμ. 8827/16.3.05 ερώτησης που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γιάννης Μαγκριώτης, σχετικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Η αρμόδια Τελωνειακή Υπηρεσία έχοντας γνώση του φαινομένου της νοθείας και της λαθρεμπορίας των υγρών καυσίμων και στα πλαίσια βέβαια των αρμοδιοτήτων που της παρέχει η ισχύουσα νομοθεσία, προβαίνει κατά καιρούς στην έκδοση

σειράς διαταγών προς τις Τελωνειακές Αρχές, με σκοπό την διενέργεια διαρκών και εξειδικευμένων ελέγχων και ειδικότερα προς τις «μονάδες ελέγχου πρόληψης και καταστολής οικονομικών και λοιπών εγκλημάτων αρμοδιότητας τελωνειακής υπηρεσίας», οι οποίες έχουν συσταθεί στα Τελωνεία Α' και Β' Τάξης της χώρας μας.

Στα πλαίσια των ελέγχων αυτών και για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της κάθε μορφής παρανομίας από διάφορα λαθρεμπορικά κυκλώματα στο χώρο αυτό, οι εν λόγω ομάδες διώξης συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες με τις Ελεγκτικές Υπηρεσίες των Τελωνείων (ΕΛΥΤ) και με άλλες, διωκτικές αρχές (ΣΔΟΕ, Αστυνομία, Λιμενικό). Οι έλεγχοι αυτοί διεξάγονται τόσο κατά την εισαγωγή των προϊόντων αυτών όσο και κατά την διακίνησή τους στην εγχώρια αγορά.

Οι ποινές που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία τόσο από τις διατάξεις του Ν. 2960/01 «περί Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα» όσο και από το άρθρο 20 του Ν. 2873/2000 «περί αντιμετώπισης λαθρεμπορίας πετρελαίου» είναι αυστηρότερες.

Β. Το ΣΔΟΕ στα πλαίσια της προσπάθειάς του για αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου, της φοροδιαφυγής και της νοθείας στα καύσιμα, φαινόμενα τα οποία οξύνονται ταυτόχρονα με την αύξηση της τιμής των, πραγματοποιεί σε 24ωρη βάση τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, τόσο στα κομβικά σημεία διακίνησης (εθνικές οδοί, διόδια, λιμάνια κλπ.), όσο και στους χώρους παραγωγής & αποθήκευσης πετρελαιοειδών προϊόντων (φορολογικές αποθήκες, διυλιστήρια κλπ.).

Ενδεικτικά σας γνωρίζουμε ότι κατά το τρέχον έτος διαπιστώθηκαν λαθρεμπορίες για 3.166.404 λίτρα πετρελαίου κίνησης 21.670 kg για πετρελαίου ναυτιλίας και 499.601 λίτρα πετρελαίου θέρμανσης για πωλήσεις χωρίς έκδοση φορολογικών στοιχείων, επίσης διαπιστώθηκε ότι διατέθηκαν 3.600.000 λίτρα πετρελαίου θέρμανσης με πλαστά τιμολόγια και βρέθηκε ένας μεγάλος αριθμός ΦΙΧ και μηχανημάτων έργου να χρησιμοποιούν πετρέλαιο θέρμανσης αντί κίνησης.

Επίσης για τον ταχύτερο εντοπισμό νοθευμένων καυσίμων, το ΣΔΟΕ προχώρησε στην αγορά ειδικών TESTS ανίχνευσης, με τα οποία εφοδιάστηκαν όλες οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του και τα οποία χρησιμοποιούνται ήδη στους σχετικούς ελέγχους.

Οι έλεγχοι διάθεσης (από την παραγωγή μέχρι τον τελικό καταναλωτή) πετρελαιοειδών προϊόντων, στα πλαίσια λειτουργίας της νέας Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠΕΕ) που αντικαθιστά το ΣΔΟΕ, θα συνεχίσουν να αποτελούν στόχο υψηλής προτεραιότητας και θα εντατικοποιηθούν με πρωταρχικό στόχο την εξάρθρωση κυκλωμάτων λαθρεμπορίας και νοθείας καυσίμων, όπως επισημαίνεται και με την 102715/15.3.05 εγκύκλιό μας.

Γ. Στην προσπάθεια αυτή της πάταξης και καταστολής της νοθείας και λαθρεμπορίας των υγρών καυσίμων, δεν αρκεί μόνο η προσπάθεια των αρμόδιων διωκτικών και των άλλων συναρμοδίων υπηρεσιών, αλλά χρειάζεται και η βούληση για συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων διακίνησης και εμπορίας υγρών καυσίμων (εταιρειών, βενζινοπωλών κλπ.) παρέχοντας για το σκοπό αυτό σχετικές πληροφορίες προκειμένου να εντοπισθούν οι εστίες των λαθρεμπορικών κυκλωμάτων. Τα ζητήματα δε της πετρελαϊκής πολιτικής εξετάζονται στα πλαίσια της αναμόρφωσης του φορολογικού συστήματος.

Ο Υφυπουργός
ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ»

5. Στην με αριθμό 8116/8-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Ανέστη Αγγελή δόθηκε με το υπ' αριθμ. Δ15/Γ/ΟΙΚ/5810/30-3-05 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Ανέστης Αγγελής, σας διαβιβάζουμε στοιχεία των Υπηρεσιών του Υπουργείου μας.

Ο Υπουργός
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΙΟΥΦΑΣ»

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

6. Στην με αριθμό 8494/4-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Κων/νου Καϊσερλή δόθηκε με το υπ' αριθμ. 526/24-3-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Τουριστικής Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της ως άνω ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής Δωδεκανήσου κ. Κώστας Καϊσερλής, σχετικά με την Ίδρυση γραφείου Υποστήριξης Τουρισμού στην Κάλυμνο, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σε εφαρμογή του Ν. 3270/04 έγινε από 1.1.2005 η επανασύσταση και λειτουργία των Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού.

Στον υπό σύνταξη Οργανισμό της Υπηρεσίας ο οποίος βρίσκεται σε τελική επεξεργασία έχει προβλεφθεί Γραφείο Υποστήριξης Τουρισμού στην Επαρχία Καλύμνου, προκειμένου να εξασφαλισθεί και προωθηθεί κατά τον καλύτερο τρόπο η ζήτηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Ο Υφυπουργός
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΙΑΣΚΟΣ»

7. Στην με αριθμό 8711/12-3-05 ερώτηση των Βουλευτών κυρίων Νικολάου Γκατζή και Δημητρίου Τσιόγκα δόθηκε με το υπ' αριθμ. 27296/1Η/4-4-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

«Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 8711/12-3-05 την οποία κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. Νίκος Γκατζής και Τάκης Τσιόγκας και αφορά στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Στο πρόγραμμα υλοποίησης υποδομών για τα έτη 2001-2004, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας είχε σχεδιαστεί ανάπτυξη υποδομών, κόστους 53 εκ. ευρώ περίπου.

Από το παραπάνω ποσό και σύμφωνα με την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου, το Πανεπιστήμιο απορρόφησε περίπου 25,9 εκ. ευρώ.

Στο σχεδιασμό ανάπτυξης της υλικοτεχνικής υποδομής για τα έτη 2005-2008, το Πανεπιστήμιο θα καλύψει τις υστερήσεις του προηγούμενου σχεδιασμού, προκειμένου να ολοκληρωθούν τα έργα τα οποία συνεχίζονται, θα εκτελέσει έργα υποδομής και συντηρήσεων στα κτίριά του, θα ολοκληρώσει τις μελέτες που εκπονούνται και θα προμηθευτεί τον εξοπλισμό που απαιτείται για την εκπαίδευση και την έρευνα.

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι για το έτος 2005, το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, επιχορηγήθηκε από τον Τακτικό Προϋπολογισμό για:

- Α) Μισθοδοσία εκτάκτου διδακτικού προσωπικού με το ποσό των 2.200.000 ευρώ
- Β) Κάλυψη δαπανών σίτισης φοιτητών με το ποσό των 880.000 ευρώ
- Γ) Κάλυψη λειτουργικών δαπανών με το ποσό των 5.100.000 ευρώ

Ο Υφυπουργός
ΣΠ. ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ»

8. Στην με αριθμό 8752/17-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Βασιλείου Οικονόμου δόθηκε με το υπ' αριθμ. 9861/ΕΥΣ/2162/4-4-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

«Σχετικά με την ανωτέρω ερώτηση, σας ενημερώνουμε ότι στο ΠΕΠ Αττικής 2000 -2006 και ειδικότερα στο Μέτρο 5.7 «Αποκατάσταση και ανάπτυξη πολεοδομικού ιστού» χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις που αφορούν αποκλειστικά σε υποδομές εξυγίανσης εδάφους ώστε να καταστεί κατάλληλο για θεμελίωση νέων αντισεισμικών κτιρίων. Στο πλαίσιο του Μέρους εντάχθηκε και υλοποιείται στο Δήμο Άνω Λιοσίων το έργο «Πολεοδομικές παρεμβάσεις & αναπλάσεις που κατέστησαν αναγκαίες από τον σεισμό», προϋπολογισμού 32,3 εκατομμυρίων ευρώ, με αντικείμενο την εξυγίανση και βελτίωση του εδά-

φους θεμελίωσης της υποδομής για την αντισεισμική θωράκιση 950 συνολικά κτιρίων (οικίες και καταστήματα) που θα εδραστούν πάνω σε αυτήν και τα οποία βρίσκονται στην περιοχή του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου (ΕΡΣ) του Δήμου Άνω Λιοσίων. Το έργο ολοκληρώνεται ως προς το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο για το οποίο εντάχθηκε στο ΠΕΠ.

Παράλληλα και από εθνικούς πόρους χρηματοδοτείται το «Κατασκευαστικό Πρόγραμμα έργων υποδομής εξυγίανσης εδαφών των πληγείσων περιοχών του Δήμου Άνω Λιοσίων από το σεισμό της 7.9.1999» που αφορά σε θεμελίωση με προϋπολογισμό 42.455.642 Ευρώ, πληρωμές ύψους 36.222.252,83 Ευρώ και υπόλοιπο της τάξης των 6.233.389,17 Ευρώ. Αναμένεται η πρόταση της Περιφέρειας Αττικής για το έτος 2005 προκειμένου να ενταχθεί το έργο στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του τρέχοντος έτους.

Για περισσότερες πληροφορίες αρμόδιο να σας απαντήσει είναι το συνενωμένο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Ο Υφυπουργός
Χ. ΦΩΛΙΑΣ»

9. Στην με αριθμό 8783/15-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Θεόδωρου Πάγκαλου δόθηκε με το υπ' αριθμ. 163/4-4-05 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση του με αριθ. πρωτ. 8783/15-03-2005 εγγράφου σας, με το οποίο μας διαβιβάσθηκε ερώτηση του Βουλευτή κ. Θ. Πάγκαλου, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Στόχος του ΥΕΝ είναι η θεσμοθέτηση των απαραίτητων εκείνων μέτρων που θα επιφέρουν την αναβάθμιση των λιμενικών Ταμείων και των Οργανισμών Λιμένων της χώρας και παράλληλα θα εναρμονίζονται με την γενικότερη περιβαλλοντική και χωροταξική αναβάθμιση των περιοχών αρμοδιότητάς τους.

2. Θεωρούμε ότι η υλοποίηση της ανάπτυξης των χώρων του λιμένα θα πρέπει να συνάδει με το κοινό συμφέρον, συνδυάζοντας τόσο την ειδική φύση των λιμενικών υπηρεσιών όσο και το συμφέρον των τοπικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, η τοπική αυτοδιοίκηση συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων τόσο των Διοικητικών Συμβουλίων των Οργανισμών Λιμένων Α.Ε., όσο και των Λιμενικών Επιτροπών των Λιμενικών Ταμείων, καθόσον στα διοικητικά τους όργανα συμμετέχει και εκπρόσωπός της, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου όγδοου του ν. 2932/2001 (Α 145) και της αριθ. 4221.9/22/90/21-12-1990 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Προεδρίας και Εμπορικής Ναυτιλίας.

3. Ο φορέας εκμετάλλευσης και διαχείρισης του λιμένα Ελευσίνας «ΟΛΕ Α.Ε.», δρα με γνώμονα την πιστή τήρηση των κανόνων της νομιμότητας, αλλά και την παραγωγή ουσιαστικού και αποτελεσματικού έργου για λογαριασμό του ελληνικού δημοσίου και της τοπικής κοινωνίας, όπως άλλωστε και κάθε Οργανισμός Λιμένα και προσπαθεί να αναβαθμίζει τους κοινόχρηστους χώρους, πλατείες, παραλίες ώστε να δημιουργήσει χώρους περιπάτου και να βελτιώσει τις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων ήπιας μορφής εστίασης και αναψυχής.

Η παραχώρηση από τον «ΟΛΕ Α.Ε.» του γηπέδου Καλυμπακίου εκτάσεως 6.612 τ.μ. στο Δήμο Ελευσίνας, άνευ οικονομικού ανταλλάγματος, με σκοπό την δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων, αποτελεί έμπρακτη απόδειξη των προθέσεων του προς την τοπική κοινωνία. Στους στόχους του Οργανισμού συμπεριλαμβάνονται η αξιοποίηση των ακτών και ο συχνός καθαρισμός τους, ώστε να είναι προσβάσιμες και διαθέσιμες στους πολίτες. Επίσης, στις προθέσεις του «ΟΛΕ Α.Ε.» και σε συνεργασία με το ΥΕΝ, είναι η σταδιακή απομάκρυνση των εναπομεινάντων παροπλισμένων πλοίων από τον κόλπο της Ελευσίνας.

4. Ο «Ο.Λ.Ε Α.Ε.» έχει διάθεση ειλικρινούς συνεργασίας με οποιαδήποτε Δημόσια Αρχή για την ανάπτυξη της περιοχής, με σεβασμό και ευαισθησία στην προστασία του περιβάλλοντος και στις ανάγκες των κατοίκων της. Στο πλαίσιο μάλιστα αυτής της συνεργασίας, έχει ήδη παρουσιάσει το Επιχειρησιακό και

Στρατηγικό του Σχέδιο στο Δήμο Ελευσίνας, ο οποίος με την αριθ. 232/03 απόφαση του Δημοτικού του Συμβουλίου το έχει καταρχήν αποδεχθεί.

Ο Υπουργός
ΜΑΝΩΛΗΣ Κ. ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ»

10. Στην με αριθμό 8832/16-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Φώτη Κουβέλη δόθηκε με το υπ' αριθμ. 165/4-4-05 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:
«Σε απάντηση του με αριθ. πρωτ. 8832/16-03-2005 εγγράφου σας, με το οποίο μας διαβιβάσθηκε ερώτηση του Βουλευτή κ. Φ. Κουβέλη, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων, σας γνωρίζουμε ότι με την αριθ. 3321.1.1/01/04/16-07-2004 κοινή απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής «Ανώτατες επιτρεπόμενες τιμές καθαρών ναύλων οικονομικής ή ενιαίας θέσης επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων (πλην ταχυδρομικών αποστολών) πλοίων ακτοπλοΐας κατά σύνδεση και κατά κατηγορία πλοίου.» (Β' 1084), καθορίζεται η ανώτατη επιτρεπόμενη τιμή των ναύλων της οικονομικής θέσης επιβατών και οχημάτων. Το αναφερόμενο στην ερώτηση θέμα όπως και κάθε σχετική καταγγελία διερευνάται από τις κατά τόπους αρμόδιες λιμενικές Αρχές, προς διαπίστωση τυχόν παραβάσεων και επιβολή των νομίμων κυρώσεων.

Ο Υπουργός
ΜΑΝΩΛΗΣ Κ. ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ»

11. Στην με αριθμό 8875/17-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Λεωνίδα Γρηγοράκου δόθηκε με το υπ' αριθμ. 168/4-4-05 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση του με αριθ. πρωτ. 8875/17-03-2005 εγγράφου σας, με το οποίο μας διαβιβάσθηκε ερώτηση του Βουλευτή κ. Λ. Γρηγοράκου, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων όσον αφορά στα θέματα αρμοδιότητας ΥΕΝ, σας γνωρίζουμε τ' ακόλουθα:

1. Στο πλαίσιο εφαρμογής της εθνικής λιμενικής πολιτικής και του γενικού σχεδιασμού της λιμενικής ανάπτυξης της χώρας, το ΥΕΝ επιδιώκει και προωθεί την επιτάχυνση των διαδικασιών ολοκλήρωσης των προγραμματισμένων λιμενικών έργων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες εκτέλεσής τους (νομαρχιακού και περιφερειακού επιπέδου), καθώς επίσης και την εκπόνηση σχετικών μελετών βελτίωσης, αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των λιμένων του νομού Λακωνίας και της χώρας γενικότερα.

2. Το ΥΕΝ έχει τοποθετηθεί κατ' αρχήν θετικά επί σχετικού αιτήματος της Κτηματικής Υπηρεσίας Λακωνίας για νομιμοποίηση των υφιστάμενων λιμενικών εγκαταστάσεων του λιμένα Ελαφονήσου και έχει ζητήσει από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Λακωνίας, να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προώθησης επισκευών - αποκατάστασης των ζημιών που προκλήθηκαν από πρόσφατη κακοκαιρία, προς διασφάλιση της εύρυθμης εκτέλεσης των λιμενικών λειτουργιών στο νέο λιμένα Ελαφονήσου.

Ο Υπουργός
ΜΑΝΩΛΗΣ Κ. ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ»

12. Στην με αριθμό 8673/11-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Ανδρέα Λοβέρδου δόθηκε με το υπ' αριθμ. Φ.900α/4519/7867/4-4-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της υπ' αριθμ. 8763/11-3-2005 ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος, με θέμα τα μέτρα ασφάλειας των Ολυμπιακών Αγώνων που τελούν σε ισχύ, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Οι Ένοπλες Δυνάμεις, βάσει του Ν. 2833/00 (ΦΕΚ 150 Α') και στα πλαίσια της εφαρμογής του Σχεδίου «ΙΦΙΤΟΣ»/ΓΕΕΘΑ, συνέδραμαν το έργο της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος για την ασφαλή διεξαγωγή των Αγώνων, με διάθεση προς τούτο των απαιτούμενων δυνάμεων και μέσων. Επι-

πλέον, ίδρυσαν και εξόπλισαν Διακλαδική Μονάδα Υγειονομικού/ΠΒΧ Άμυνας στα πλαίσια της συνδρομής του έργου της Ελληνικής Αστυνομίας.

Δεν έγινε καμία προμήθεια ειδικών σκαφών ή ειδικού εξοπλισμού εκ μέρους των Ενόπλων Δυνάμεων για την εκτέλεση νηοψιών, οι οποίες, αν απαιτείτο να εκτελεστούν, θα διενεργούντο από πλοία του Πολεμικού Ναυτικού, τα οποία περιπολούσαν σε ολόκληρο τον Ελληνικό θαλάσσιο χώρο.

Μετά το πέρας των Αγώνων, συνεχίζεται σε μειωμένο ποσοστό, σύμφωνα με το άρθρο 15 Ν. 3297/04 (ΦΕΚ 259 Α') η διάθεση προσωπικού για τη φύλαξη Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων. Παραμένει επίσης ενεργοποιημένη, σε μόνιμη πλέον βάση, η προαναφερθείσα, Διακλαδική Μονάδα Υγειονομικού/ΠΒΧ Άμυνας τού ΓΕΕΘΑ, με προοπτική μετεξέλιξης σε Διακλαδική Μονάδα ΠΒΧ Άμυνας επιπέδου Λόχου με πλήρεις δυνατότητες αντιμετώπισης ΠΒΧ Απειλών, για συνδρομή σε Εθνικό και Διασυνμματικό πλαίσιο. Με την ολοκλήρωση του σχεδιασμού της θα εκδοθεί σχετική απόφαση μας κατά τις διατάξεις του Ν.2292/95.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ»

13. Στην με αριθμό 8915/18-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Δημητρίου Πιπεργιά δόθηκε με το υπ' αριθμ. 10715/ΕΥΣ/2238/5-4-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

«Αναφορικά με την αρ. πρ. 8915/18-03-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Δημητρίου Πιπεργιά και σύμφωνα και με στοιχεία της αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Στο πλαίσιο της 3ης Πρόσκλησης του Μέρους 2.1 «Υδατικό Περιβάλλον-Στερεά Απόβλητα-Υγρά Απόβλητα» του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2000-2006, με αρ. πρωτ. 5294/03-08-2004, υποβλήθηκε πρόταση από τη ΔΕΥΑ Νέας Αρτάκης με τίτλο «Εξωτερικό Υδραγωγείο Ν. Αρτάκης», συνολικού προϋπολογισμού 1.500.000 ευρώ.

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, από την εξέταση των στοιχείων που υπέβαλε ο Φορέας σε σχέση με τα απαιτούμενα στοιχεία, όπως αυτά αναλυτικά αναφέρονται στην 3η Πρόσκληση του Μέρους 2.1, διαπιστώθηκαν οι παρακάτω ελλείψεις:

1. Περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις για την κατασκευή του έργου.
2. Θεώρηση Μελέτης.
3. Εγκριτική Απόφαση μελέτης.
4. Τεχνική περιγραφή έργου, Προϋπολογισμός Έργου, Τιμολόγιο Εργασιών, Συγγραφές Υποχρεώσεων.
5. Στατική Μελέτη για την κατασκευή της δεξαμενής φόρτισης.
6. Μελέτη Παραγωγής ή μη Εσόδων για το προτεινόμενο έργο.

Επιπλέον σας γνωρίζουμε ότι η αξιολόγηση των προτάσεων που υποβλήθηκαν σε συνέχεια της 3ης Πρόσκλησης του Μέρους 2.1 «Υδατικό Περιβάλλον-Στερεά Απόβλητα-Υγρά Απόβλητα» δεν έχει ολοκληρωθεί.

Ο Υφυπουργός
ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΩΛΙΑΣ»

14. Στην με αριθμό 8490/4-3-05 ερώτηση των Βουλευτών κ. Δημητρίου Βαρβαρίγου και κ. Αγγελικής Γκερέκου δόθηκε με το υπ' αριθμ. 15189/22-3-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της παραπάνω ερώτησης, που κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. Δημήτριος Βαρβαρίγος και Αγγελική Γκερέκου και όσον αφορά σε θέματα αρμοδιότητάς μας, σας γνωρίζουμε ότι βρίσκεται σε εξέλιξη σχέδιο διοικητικής αναδιοργάνωσης της Χώρας, στο πλαίσιο του οποίου λειτουργεί στο Υπουργείο μας Επιτροπή, με έργο την επανεξέταση των αρμοδιοτήτων και του εν γένει νομικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Περιφερειών της Χώρας, με στόχο την ενίσχυση της Περιφέ-

ρειας ως αποκεντρωμένης μονάδας διοίκησης του κράτους. Μάλιστα, σε άμεσο χρόνο η συγκεκριμένη Επιτροπή πρόκειται να προβεί σε σύνταξη σχετικού σχεδίου νόμου.

Κατά τα λοιπά, αρμόδιο να σας απαντήσει είναι το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, στο οποίο και κοινοποιούμε το παρόν έγγραφό μας.

Ο Υφυπουργός
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ»

15. Στην με αριθμό 8453/3-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Εμμανουήλ Φραγκιαδουλάκη δόθηκε με το υπ' αριθμ. 14921/22-3-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της ανωτέρω ερώτησης, σας πληροφορούμε ότι:

Α. Η Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ», κατά την πρώτη συνεδρίασή της στις 14 Ιανουαρίου 2005, αποφάσισε την κατανομή των πόρων της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 3274/2004 του Ειδικού Λογαριασμού «Πόρων του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ», ύψους 3.500 εκατ. ευρώ, ως ακολούθως:

α. Τυπική κατανομή ανά ΟΤΑ, ήτοι κατανομή συγκεκριμένου ποσού ανά ΟΤΑ κατ' έτος με τα κριτήρια ενδοπεριφερειακής κατανομής που προσδιορίζονται στην ίδια απόφαση. Με αυτόν τον τρόπο κατανομής κατανέμεται το 45% του προγράμματος, ύψους 1.575 εκατ. ευρώ για την πενταετία 2005-2009. Για την ενδοπεριφερειακή κατανομή καθορίστηκαν τόσο πληθυσμιακά και γεωγραφικά κριτήρια, όσο και κριτήρια σύγκλισης. Από την εν λόγω κατανομή, 8% των πόρων προορίζεται για τον προγραμματισμό διαδημοτικών έργων.

Για την κατανομή των πόρων του 45% του προγράμματος στις Περιφέρειες χρησιμοποιήθηκαν τα εξής κριτήρια με τις παρατιθέμενες βαρύτητες:

Πληθυσμός	20%
Πληθυσμός αιχμής	2,5%
Έκταση	25%
Αριθμός δημοτικών διαμερισμάτων	12,5%
Μεταβολή πληθυσμού	7,5%
Απόκλιση κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. από ΕΕ25	15%
Ανεργία	5%
Αριθμός Ορεινών και νησιωτικών ΟΤΑ	7,5%
Αριθμός Ορεινών και νησιωτικών ΟΤΑ	5%
Η διαδικασία κατανομής βασίστηκε στα επίσημα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. και του EUROSTAT.	

β. Κατανομή με προγραμματικά κριτήρια, με βάση τις εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες ανά Υποπρόγραμμα και Μέτρο και τα κριτήρια του άρθρου 11 του Ν. 3274/2004. Με αυτόν τον τρόπο κατανομής κατανέμεται το 35% του προγράμματος, ύψους 1.225 εκατ. ευρώ για την τετραετία 2006-2009.

Τέλος, το υπολειπόμενο ποσοστό 20% που σύμφωνα με το Ν. 3274/2004, άρθρα 7 και 10 παρ. 3, προορίζονται για τις οριζόντιες δράσεις, τις έκτακτες και επείγουσες ανάγκες και την υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας για τις συμπράξεις ΟΤΑ με ιδιώτες, ύψους 700 εκατ. ευρώ, κατανέμεται στην πενταετία 2005-2009.

Β. Σύμφωνα με την ανωτέρω κατανομή του 45% των συνολικών πόρων του προγράμματος, το ποσό που αντιστοιχεί στην Περιφέρεια Κρήτης ανέρχεται σε 108.958.500 ευρώ και κατανεμήθηκε στους οικείους ΟΤΑ με την 41/18-02-2005 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Κρήτης βάσει των κάτωθι κριτηρίων:

Πληθυσμός	38%
Έκταση	20%
Αριθμός δημοτικών διαμερισμάτων	12,5%
Αριθμός ορεινών διαμερισμάτων	7,5%
Κριτήριο σύγκλισης	22%

Επιπλέον, σύμφωνα με τα υπό «Α» ανωτέρω αναφερόμενα, ξεκινούν παράλληλα η διαδικασία κατανομής των πιστώσεων των διαδημοτικών έργων, του καθορισμού των κριτηρίων για την προγραμματική κατανομή του 350/0 των πόρων (2006-2009), καθώς και η κατανομή του 20% των πόρων (2005-2009).

Ο Υφυπουργός
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ»

16. Στην με αριθμό 8374/2-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Μιχάλη Μπεκίρη δόθηκε με το υπ' αριθμ. 15195/22-3-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της με αριθμ. 8374/2-3-2005 ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Μ. Μπεκίρης, αναφορικά με την υλοποίηση του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», σας γνωρίζουμε, κατά λόγο αρμοδιότητάς μας, σχετικά με την επιχορήγηση ΟΤΑ της Χώρας που εφαρμόζουν το ανωτέρω πρόγραμμα, ότι το Υπουργείο μας χρηματοδοτεί από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) ΟΤΑ για την υλοποίηση της Α' φάσης του σχετικού προγράμματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. Π4β/5814/2-10-97 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας, όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. Γ4β/Φ383/οικ. -4504/21-9-98 και Π1γ/Γ.Π. οικ. 62329/27-6-2003 όμοιες.

Επίσης, κατόπιν μεταφοράς σχετικών πιστώσεων από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στον Προϋπολογισμό μας (ΚΑΕ 2229), χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο μας και ΟΤΑ της Χώρας για την υλοποίηση της Β' φάσης του σχετικού προγράμματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ανωτέρω αντίστοιχα αποφάσεις.

Επισημαίνεται ότι το Υπουργείο μας προέβλεψε και για το τρέχον έτος ανάλογη πίστωση με αυτή που διατέθηκε το 2004 στην εκδοθείσα ΚΥΑ περί κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων των Δήμων και Κοινοτήτων.

Όσον αφορά στην υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος με χρηματοδότηση από πόρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Ε.Κ.Τ) στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, σας γνωρίζουμε κατά λόγο αρμοδιότητάς μας σχετικά με την κατάλληλη προετοιμασία των ΟΤΑ από άποψης οργάνωσης και στελέχωσής τους, τα εξής:

Ενόψει των πολλαπλών αρμοδιοτήτων που εκχωρήθηκαν στην τοπική αυτοδιοίκηση, το Υπουργείο μας με το υπ' αριθμ. 8084/20-2-2003 έγγραφό του, έχει ενημερώσει τους ΟΤΑ α' βαθμού ότι έχουν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν τους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας τους και να συστήσουν τις αναγκαίες θέσεις εξειδικευμένου προσωπικού, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 2307/95, προκειμένου να συμπεριλάβουν στις υπηρεσίες τους και υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα.

Με αυτόν τον τρόπο, προτείνεται η πάγια παροχή κοινωνικών υπηρεσιών από τους ΟΤΑ α' βαθμού, οι οποίες παρέχονται σήμερα υπό μορφή προγραμμάτων, όπως το συγκεκριμένο «Βοήθεια στο σπίτι» που υλοποιείται μέσω δημοτικών επιχειρήσεων, με σκοπό την κοινωνική εξυπηρέτηση και αναβάθμιση της προστασίας ευπαθών κοινωνικών ομάδων (όπως ηλικιωμένοι κλπ.).

Επομένως, οι ΟΤΑ α' βαθμού που εφαρμόζουν το πρόγραμμα αυτό, αλλά και όσοι δεν έχουν ενταχθεί σε αυτό μπορούν, με τους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας τους, να οργανώσουν αντίστοιχη υπηρεσία και να συστήσουν τις αναγκαίες θέσεις προσωπικού.

Η κάλυψη των θέσεων αυτών θα γίνει με πρωτοβουλία των ΟΤΑ α' βαθμού με την καθοριζόμενη διαδικασία για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού. Επισημαίνεται ότι και στην περίπτωση αυτή ισχύει η προσαύξηση του κριτηρίου της εμπειρίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 3320/2005 (ΦΕΚ 48/Α/23-2-2005).

Κατά τα λοιπά αρμόδια να απαντήσουν είναι το συνερωτώμενο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας προς το οποίο αποστέλλεται φωτοαντίγραφο της σχετικής ερώτησης του Βουλευτή για τις δικές του ενέργειες προς ενημέρωση της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Ο Υφυπουργός
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ»

17. Στην με αριθμό 8309/1-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Αχμέτ Ιλχάν δόθηκε με το υπ' αριθμ. έγγραφο από τον Υπουργό Δικαιοσύνης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της ανωτέρω ερώτησης, σας ενημερώνουμε τα εξής:

Η Ελλάδα δεσμεύεται διεθνώς και μεριμνά για την προστασία της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης. Πολιτική της Ελληνικής Κυβέρνησης είναι η εφαρμογή ισονομίας και ισοπολιτείας σε όλους τους Έλληνες πολίτες, χωρίς διακρίσεις.

1. Όπως προκύπτει από τα άρθρα 252 επ. Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και 233 επ. Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, στα Ελληνικά Δικαστήρια προβλέπεται η παρουσία διερμηνέα, εάν ο διάδικος δεν αντιλαμβάνεται την ελληνική γλώσσα, στην οποία διεξάγεται η ακροαματική διαδικασία, ή επιχειρείται η διαδικαστική πράξη.

Σε εκτέλεση των ανωτέρω, σε κάθε Δικαστήριο (Πρωτοδικείο ή Εισαγγελία Πρωτοδικών) εκδίδεται κατ' έτος βούλευμα, το οποίο περιλαμβάνει κατάλογο επίσημων μεταφραστών και διερμηνέων όλων των γλωσσών, σύμφωνα με τις εκτιμώμενες ανάγκες, από τον οποίο το Δικαστήριο διορίζει διερμηνείς, ανάλογα με την υπόθεση που εισάγεται στο ακροατήριο. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, και εφόσον δεν είναι δυνατό να διοριστεί διερμηνέας από εκείνους που είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό κατάλογο, μπορεί να διοριστεί διερμηνέας και πρόσωπο που δεν περιλαμβάνεται σε αυτόν.

Στο ετήσιο βούλευμα περιλαμβάνονται και διερμηνείς τουρκικής γλώσσας, οι οποίοι καλύπτουν τις σπάνιες ανάγκες, στις οποίες παρίσταται ανάγκη διερμηνέα, δεδομένου ότι η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων των περιοχών της Θράκης γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. Ενδεικτικά, παραθέτουμε τα κατωτέρω στοιχεία: Στον κατάλογο διερμηνέων του Πρωτοδικείου Έβρου περιλαμβάνονται οκτώ (8) διερμηνείς, στο Πρωτοδικείο Ορεστιάδας πέντε (5), στο Πρωτοδικείο Ξάνθης τρεις (3) και στο Πρωτοδικείο Ροδόπης δύο (2).

2. Το αίτημα για απαλλαγή των μουσουλμάνων συμπολιτών μας από την υποχρέωση παρουσίας στα Δικαστήρια κατά τις ημέρες των θρησκευτικών εορτών τους είναι κατανοητό και πρέπει να συνεκτιμηθεί σε σχέση με τις ανάγκες απονομής της δικαιοσύνης. Επισημαίνεται ότι ήδη καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να αποφεύγεται ο προσδιορισμός των υποθέσεων εντός των θρησκευτικών εορτών, σε κάθε πάντως περίπτωση, θεμελιώνεται σοβαρός λόγος αναβολής ενώπιον κάθε δικαστηρίου (άρθρ 241 Κ.Πολ.Δ. και 349 Κ.Π.Δ.).

3. Ως προς το τελευταίο ερώτημα αρμόδιο να σας απαντήσει είναι το Υπουργείο Εξωτερικών, προς το οποίο παραπέμπουμε την ερώτηση.

Ο Υπουργός

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ Π. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ»

18. Στην με αριθμό 8351/1-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Στυλιανού Ματζαπετάκη δόθηκε με το υπ' αριθμ. 7017/4945/23-3-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Δημόσιας Τάξης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της ανωτέρω ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Σ. Ματζαπετάκης, σας γνωρίζουμε ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 48 του ν. 2696/1999 (Κ.Ο.Κ.), απαγορεύεται η προσωρινή ή διαρκής κατάληψη τμήματος του οδοστρώματος με εγκαταστάσεις ή εμπόδια, ιδιαίτερα δε αν με αυτά παρεμποδίζεται η κυκλοφορία, η επιτρεπόμενη στάση ή στάθμευση οχημάτων ή περιορίζεται η ορατότητα αυτών που χρησιμοποιούν τις οδούς. Όμως, κατ' εξαίρεση της ανωτέρω απαγόρευσης, μπορεί να επιτραπεί σε έκτακτες περιπτώσεις ή ζώνες μικρής κυκλοφορίας εντός κατοικημένων περιοχών, εφόσον υπάρχει αρκετός χώρος γι' αυτό, η κατάληψη τμήματος οδού με προσωρινές εγκαταστάσεις ή εμπόδια, ύστερα από άδεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και μετά από γνώμη των αρμόδιων αστυνομικών Υπηρεσιών.

Κατόπιν των ανωτέρω, οι αρμόδιες Υπηρεσίες Τροχαίας, στα πλαίσια της καθημερινής αστυνόμευσης της πόλης της Αθήνας, εφαρμόζοντας την ισχύουσα νομοθεσία, βεβαιώνουν παραβά-

σεις στις περιπτώσεις που διαπιστώνουν παράνομες καταλήψεις οδοστρωμάτων με εγκαταστάσεις ή εμπόδια και σε βάρος των υπαιτίων επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις. Παράλληλα, στις περιπτώσεις που απαιτείται, ενημερώνουν τους αρμόδιους Ο.Τ.Α. για την απομάκρυνση των μόνιμων και σταθερών εγκαταστάσεων και εμποδίων.

Τέλος, στις αρμόδιες Υπηρεσίες μας, δόθηκαν πρόσθετες εντολές και οδηγίες, προκειμένου να συνεχίσουν με αμείωτο ενδιαφέρον τους τροχονομικούς ελέγχους, για την εξάλειψη του απαράδεκτου αυτού φαινομένου, την απομάκρυνση των πάσης φύσεως εμποδίων και την εξασφάλιση χώρων στάθμευσης στο κέντρο της Αθήνας, εφαρμόζοντας με αυστηρότητα τις διατάξεις του άρθρου 48 του Κ.Ο.Κ.

Ο Υφυπουργός

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ»

19. Στην με αριθμό 8283/1-3-05 ερώτηση του Βουλευτή κ. Βασιλείου Οικονόμου δόθηκε με το υπ' αριθμ. 7017/4/4942/23-3-05 έγγραφο από τον Υφυπουργό Δημόσιας Τάξης η ακόλουθη απάντηση:

«Σε απάντηση της ανωτέρω ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Β. Οικονόμου, σε ό,τι μας αφορά, σας γνωρίζουμε ότι η περιοχή του Σχινιά αστυνομεύεται από την αρμόδια Υπηρεσία μας (Αστυνομικό Τμήμα Μαραθώνα), η οποία σε καθημερινή βάση, καθ' όλο το 24ωρο, διαθέτει εποχούμενες περιπολίες. Στους αστυνομικούς που εκτελούν περιπολίες έχουν δοθεί εντολές και οδηγίες για τη διενέργεια ελέγχων στο εν λόγω Εθνικό Πάρκο, καθώς και για την άμεση ανταπόκρισή τους σε τυχόν κλήσεις που αφορούν τη συγκεκριμένη περιοχή. Επίσης, στην εν λόγω περιοχή, δραστηριοποιούνται και οι λοιπές Υπηρεσίες της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής για θέματα της αρμοδιότητάς τους, οι οποίες λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες και φορείς, για την προστασία του περιβάλλοντος.

Σε ό,τι αφορά το σύστημα δασοπυρόσβεσης, που εγκαταστάθηκε το παρελθόν έτος και λειτουργήσει κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, σας πληροφορούμε ότι το σύστημα αυτό τελεί υπό την εποπτεία του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, το οποίο είναι υπεύθυνο για τη διαχείρισή του.

Πάντως, από πλευράς πυροπροστασίας, η εν λόγω περιοχή καλύπτεται σήμερα σε 24ωρη βάση από 1 υδροφόρο πυροσβεστικό όχημα της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νέας Μάκρης, ενώ επιτηρείται, τόσο από πυροφυλάκιο που είναι επανδρωμένο σε 16ωρη βάση, όσο και από τον πύργο ελέγχου του ελικοδρομίου Μαραθώνα. Επίσης, πέραν της αρμόδιας τοπικής Υπηρεσίας, η αντιμετώπιση συμβάντων, σε περίπτωση ανάγκης, στην εν λόγω περιοχή, θα γίνει και με τη συνδρομή των όμορων πυροσβεστικών Υπηρεσιών, αλλά και με τα λοιπά διαθέσιμα, για το σκοπό αυτό, επίγεια και εναέρια μέσα.

Τέλος, για την προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή του Σχινιά, στις αρμόδιες Υπηρεσίες μας δόθηκαν πρόσθετες εντολές και οδηγίες για συνεχή επιτήρηση, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες και εφαρμογή με αυστηρότητα των διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας σε βάρος των παραβατών.

Ο Υφυπουργός

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Τρίτης 5 Ιουλίου 2005.

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Άρθρο 29 παράγραφος 1 και 130 παράγραφος 8 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 1/30-6-2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιωάννη Μπούγα προς τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, σχετικά με τη στεγαστική συνδρομή σε άγαμους δικαιούχους του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας με αναπηρία άνω του 67%.

2. Η με αριθμό 2/30-6-2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Νικολάου Σαλα-

γιάννη προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετικά με τη μη εξόφληση των ντοματοπαραγωγών του Νομού Καρδίτσας για τη σοδειά που παρέδωσαν, λόγω των προβλημάτων της βιομηχανίας «ΠΡΟΝΤΑΚΤΑ».

3. Η με αριθμό 3/30-6-2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Άγγελου Τζέκη προς τους Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με την απόφαση της Αγροτικής

Τράπεζας για το κλείσιμο της «ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ» στη Θεσσαλονίκη κλπ..

4. Η με αριθμό 4/30-6-2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Φωτίου Κουβέλη προς την Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με τη μείωση των ωρών διδασκαλίας της δεύτερης ξένης γλώσσας στα σχολεία κλπ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμεθα στη συζήτηση των

ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Επίκαιρες ερωτήσεις πρώτου κύκλου:

Πρώτη είναι η με αριθμό 1085/28-6-2005 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού της Νέας Δημοκρατίας κ. Ελευθερίας Μπερνιδάκη-Άλντους προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετικά με τη λήψη μέτρων βελτίωσης των υποδομών πρόσβασης και εξυπηρέτησης για τους ανάπηρους στις υπηρεσίες δημόσιου χαρακτήρα κλπ.

Η επίκαιρη ερώτηση της κυρίας συναδέλφου έχει ως εξής:

«Η πλειοψηφία των Δημοσίων Υπηρεσιών και των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, δεν εφαρμόζουν στην πράξη την ισχύουσα νομοθεσία και δεν προβαίνουν στις αναγκαίες παρεμβάσεις, ώστε να καταστήσουν εφικτή την αυτόνομη πρόσβαση και εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία –και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων (ηλικιωμένων, εγκύων κλπ.)- στα κτήρια όπου στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες. Αυτή η απαράδεκτη παραβίαση των δικαιωμάτων των συμπολιτών μας με ειδικές ανάγκες πραγματοποιείται παρά τη θέσπιση ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων για την εξασφάλιση της πρόσβασής τους στα κτήρια δημοσίων υπηρεσιών (νόμος 2831/2000) και παρά τις σχετικές εγκυκλίους του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (Εγκύκλιοι υπ' αριθμ. ΔΙΑΔΠ/Β/7887/22-4-2003 και ΔΙΑΔΠ/Β/11536/4-5-2004).

Το απροσπέλαστο περιβάλλον της Δημόσιας Διοίκησης για τα άτομα με αναπηρία αποτυπώνεται και στην έκθεση του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης του έτους 2004, από την οποία προκύπτει ότι η πλειοψηφία των κτηρίων που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες, δεν διαθέτουν κατάλληλες υποδομές πρόσβασης και εξυπηρέτησης για τη συγκεκριμένη κατηγορία πολιτών.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 6 του Συντάγματος και του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πολιτεία οφείλει να λαμβάνει μέτρα με σκοπό την αυτόνομη και ανεμπόδιστη συμμετοχή των πολιτών με αναπηρίες σε όλες τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

1. Τι μέτρα θα λάβει για τη βελτίωση των υποδομών πρόσβασης και εξυπηρέτησης για τους ανάπηρους στις υπηρεσίες δημόσιου χαρακτήρα.

2. Τι μέτρα θα λάβει για την τιμωρία των φορέων δημοσίων υπηρεσιών που δεν συμμορφώνονται με τη σχετική ισχύουσα νομοθεσία».

Ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έχει το λόγο για τρία λεπτά.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Θέλω να ευχαριστήσω την κ. Μπερνιδάκη για την ερώτηση την οποία έκανε και η οποία επιτρέπει, από τη μια πλευρά να εξηγήσουμε τι έχει συμβεί στον τομέα που αφορά την προστασία των ατόμων με αναπηρίες, και από την άλλη, τι είναι εκείνο το οποίο πρέπει περαιτέρω να γίνει. Γιατί ο αγώνας για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες είναι διαρκής. Δεν μπορεί να σταματάει στη λήψη ορισμένων μέτρων.

Είναι αλήθεια, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ότι η πολιτεία άργησε να διαμορφώσει έστω και ένα στοιχειώδες πλαίσιο σε ό,τι αφορά την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες. Ο ν.3230 ψηφίστηκε μόλις το 2004 και, ουσιαστικά, στηριζόταν σε μερικές εξουσιοδοτήσεις, αλλά είχε παραμείνει κατά βάση ανενεργός.

Μόλις αναλάβαμε τα καθήκοντά μας -και εγώ προσωπικά το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης- ξεκινήσαμε την εφαρμογή του πλαισίου του νόμου αυτού. Εκδόθηκε, ήδη το Δεκέμβριο του 2005, το π.δ. 13/2005 του 2005, με το οποίο στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και στις επιμέρους υπηρεσίες του, δημιουργούνται ειδικές μονάδες που αφορούν την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες.

Ήδη η πρώτη απ' αυτές, εκείνη που ενσωματώνεται στη Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, έχει συσταθεί και λειτουργεί, έχει δε επιτελικό ρόλο. Στόχο έχει η υπηρεσία αυτή να συντονίζει τις ενέργειες, σε ό,τι αφορά και τις λοιπές συναρμόδιες υπηρεσίες σε όλο τον κρατικό μηχανισμό. Ετοιμάζεται επίσης η δημιουργία δύο αντίστοιχων μονάδων σε περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, και συγκεκριμένα από τη μια πλευρά στο Εθνικό Τυπογραφείο και, από την άλλη, στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Παράλληλα, βρίσκεται στο Εθνικό Τυπογραφείο νέο προεδρικό διάταγμα, με το οποίο δημιουργείται η μονάδα για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Εκτός όμως απ' αυτό, θα ήθελα να αναφέρω ότι για μας έχει πολύ μεγάλη σημασία η επεξεργασία πληροφοριακών συστημάτων, σε ό,τι αφορά την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες. Γι' αυτό στο πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» εντάχθηκε ένα ειδικότερο πρόγραμμα ύψους περίπου 3.000.000 ευρώ, ακριβώς για τη δημιουργία πληροφοριακών συστημάτων. Προς αυτήν την κατεύθυνση.

Βεβαίως είναι γνωστό ότι είναι δυνατόν να βγάζεις εγκυκλίους ή να εφαρμόζεις νομοθεσίες, αλλά τα αποτελέσματα να είναι πενιχρά. Γι' αυτό και μελετούμε, ανεξάρτητα από τις εγκυκλίους που έχουμε στείλει –και εδώ θα ήθελα να δώσω για τα Πρακτικά της Βουλής τις δύο εγκυκλίους που εκδόθηκαν για την εφαρμογή της νομοθεσίας, η μια ήδη από το Μάιο του 2004 και η πρόσφατη τον Ιούνιο του 2005- να θεσπισθεί και πλαίσιο, εφ' όσον αυτό χρειασθεί και μάλλον χρειάζεται, επιβολής κυρώσεων σε κάθε είδους φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία δεν τηρούν τις προδιαγραφές που επιβάλλει η νομοθεσία για την προστασία των ατόμων με αναπηρίες.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κ. Προκόπης Παυλόπουλος, καταθέτει για τα Πρακτικά τις προαναφερθείσες εγκυκλίους, οι οποίες βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Γι' αυτόν τον λόγο σε ένα από τα επόμενα νομοσχέδια θα καθιερωθεί σύστημα διοικητικών κυρώσεων, έτσι ώστε τα πρόσωπα εκείνα τα οποία είτε έχουν την ευθύνη κτηρίων, με ειδικές προδιαγραφές για την προσβασιμότητα, είτε έχουν την ευθύνη γενικότερα μονάδων στο πλαίσιο κρατικού μηχανισμού, να υφίστανται κυρώσεις σε περίπτωση κατά την οποία δεν τηρούν την κείμενη νομοθεσία ως προς τα άτομα με αναπηρίες.

Επαναλαμβάνω ότι είναι πολύ λίγα αυτά που έχουν γίνει και πρέπει να γίνουν πάρα πολλά πράγματα στην πορεία. Ένα κοινωνικό κράτος δικαίου πρέπει να δώσει στα άτομα με αναπηρίες όλες τις δυνατότητες που επιβάλλονται, ώστε και αυτά να μετέχουν με ίσους όρους στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας. Αυτό σημαίνει κοινωνικό κράτος δικαίου, αυτό σημαίνει αρχή της ισότητας, και ελπίζω ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα, πριν από το τέλος του έτους, τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής να είναι ορατά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Το λόγο έχει η κ. Μπερνιδάκη-Άλντους.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΠΕΡΝΙΔΑΚΗ-ΑΛΝΤΟΥΣ: Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, είναι γνωστές οι προσπάθειες του Υπουργείου Εσωτερικών, αλλά και η προσωπική ευαισθησία σας ιδιαίτερα για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι συμπολίτες μας με αναπηρία στις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες. Φαίνεται, όμως, ότι παρά τις αλληπάλληλες συστάσεις του Υπουργείου σας, προς τις δημόσιες υπηρεσίες, με σκοπό τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ορισμένες υπηρεσίες κωφεύουν. Θεωρούν, φαίνεται, πως η ισότιμη αντιμετώπιση όλων των πολιτών είναι κάτι που δεν τις αφορά.

Κύριοι συνάδελφοι, όλοι έχετε γίνει θεατές απαράδεκτων εικόνων μεταφοράς κινητικά αναπήρων κυριολεκτικά στα χέρια, με σκοπό να εξυπηρετηθούν σε κάποια δημόσια υπηρεσία. Αυτές οι καταστάσεις σίγουρα δεν τιμούν τη χώρα μας και πολύ

περισσότερο δεν τιμούν τον πολιτισμό μας. Όλοι γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η πλειοψηφία των κτηρίων που στεγάσουν δημόσιες υπηρεσίες δεν διαθέτουν κατάλληλες υποδομές για την εξυπηρέτηση των αναπήρων. Δεν διαθέτουν ειδικούς χώρους στάθμευσης. Δεν διαθέτουν κατάλληλα διαμορφωμένους ανελκυστήρες για την εξυπηρέτηση των κινητικά αναπήρων που μετακινούνται με καροτσάκι. Δεν διαθέτουν ειδικά διαμορφωμένα γκισέ συναλλαγών. Ούτε βέβαια ειδικά διαμορφωμένες τουαλέτες. Όλα αυτά συμβαίνουν τη στιγμή που στο άρθρο 28 του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού του ν. 2831/2000 προβλέπεται η υποχρέωση των φορέων υπηρεσιών δημοσίου χαρακτήρα να διαμορφώσουν κατάλληλες κτηριακές υποδομές πρόσβασης και εξυπηρέτησης των εμποδιζομένων ατόμων και των ατόμων με αναπηρία.

Κύριε Υπουργέ, αγαπητοί συνάδελφοι, η εφαρμογή της αρχής της καθολικής προσβασιμότητας στα δημόσια κτήρια και τις δημόσιες υπηρεσίες είναι το μεγάλο ζητούμενο. Αποτελεί υποχρέωση της πολιτείας τα δημόσια κτήρια να είναι κατάλληλα να υποδεχθούν και να εξυπηρετήσουν ισότιμα τους πολίτες, όλους τους πολίτες, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να γίνει πραγματικότητα με κάποιο μαγικό τρόπο. Σίγουρα χρειάζεται χρόνος, πολλή δουλειά και κυρίως ευαισθησία από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Σίγουρα είναι πολύ θετικές οι ενέργειες για τη σύσταση ειδικών μονάδων για την προσβασιμότητα των αναπήρων στα Υπουργεία Εσωτερικών, Εθνικής Αμύνης και Εξωτερικών. Εκτιμώ, όμως, ότι τα ζητήματα αναπηρίας πρέπει να αντιμετωπίζονται με μία συνολική, πολιτική ευθύνη, και όχι ως πολιτικό θέμα, το οποίο αφορά το κάθε Υπουργείο ξεχωριστά.

Δυστυχώς στη χώρα μας, η αντιμετώπιση των προβλημάτων των αναπήρων διαχέεται σε περισσότερα από έξι Υπουργεία με αλληλοεπικαλυπτόμενες συχνά αρμοδιότητες. Το επακόλουθο αποτέλεσμα αυτής της συνυπευθυνότητας είναι απaráδεκτα φαινόμενα ανευθυνότητας ορισμένων φορέων, που δεν κάνουν σωστά τη δουλειά τους. Όπως λέει και ο λαός μας, «όπου λαλούν πολλοί κοκόροι αργεί να ξημερώσει». Επιτέλους, πρέπει να γίνει συνείδηση όλων μας ότι χωρίς προσβάσιμες δημόσιες υπηρεσίες, χωρίς προσβάσιμα κτήρια παραβιάζονται τα θεμελιώδη συνταγματικά δικαιώματα ενός μεγάλου αριθμού πολιτών.

Ανεμπόδιστη χρήση των δημοσίων υπηρεσιών για τα άτομα με αναπηρία, σημαίνει πρόσβαση στην κοινωνία, που σημαίνει και πρόσβαση σε μια ζωή με νόημα.

Ελπίζω ότι όλοι οι φορείς υπηρεσιών δημοσίου χαρακτήρα θα συμμορφωθούν το ταχύτερο δυνατόν με τις υποδείξεις του Υπουργείου Εσωτερικών και ότι θα λάβουν ουσιαστικά μέτρα, τόσο για την βελτίωση της προσβασιμότητας των κτηριακών τους υποδομών, όσο και για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία.

Θεωρώ, κύριε Υπουργέ, ότι όσοι φορείς δημοσίων υπηρεσιών δεν συμμορφώνονται με τις υποδείξεις του Υπουργείου σας, για τη βελτίωση των υποδομών προσβασιμότητάς τους, πρέπει να τιμωρούνται. Οι ανάπηροι συμπολίτες μας απαιτούν να επιδείξετε μηδενική ανοχή στους φορείς που καταπατούν το νόμο και παραβιάζουν με τον πλέον φασιστικό τρόπο τα δικαιώματά τους. Άλλωστε πώς είναι δυνατόν να απαιτούμε από τους πολίτες να εφαρμόζουν τους νόμους, την στιγμή κατά την οποία, οι ίδιοι οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης αγνοούν τους νόμους επιδεικτικά.

Κύριε Υπουργέ, δεδομένης και της προσωπικής σας ευαισθησίας σε κοινωνικά θέματα, οι ανάπηροι συμπολίτες μας προσδοκούν ότι θα συνεχίσετε να εργάζεστε ουσιαστικά, για τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος σε ολόκληρη τη χώρα, στο πλαίσιο του οποίου, τα άτομα με αναπηρία θα αντιμετωπίζονται ως ανεξάρτητοι και ισότιμοι πολίτες. Ως ανεξάρτητοι και ισότιμοι χρήστες των δημοσίων υπηρεσιών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κυρία Μπερνιδάκη. Κύριε Υπουργέ, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Κυρία Μπερνιδάκη,

για μια ακόμα φορά θα πω ότι θέλω, εκ μέρους της πολιτείας, να ζητήσω συγγνώμη για όσα δεν έχουν γίνει. Και δεν έχουν γίνει πολλά. Εκείνο που ελπίζω είναι ότι δεν θα χρειασθεί να ξανακάνετε παρεμφερείς ερωτήσεις. Γιατί το χρέος απέναντι στα άτομα με αναπηρία το ξέρουμε και πρέπει να το εκπληρώσουμε το ταχύτερο δυνατόν.

Όπως είπατε το θεσμικό πλαίσιο διαμορφώθηκε αργά. Πάμε τώρα πια με γοργά βήματα, αλλά δεν αρκεί μόνο η θέσπιση μέτρων. Ορθά επισημάνατε ότι η διασπορά των αρμοδιοτήτων δημιουργεί τεράστια προβλήματα. Γι' αυτό το λόγο στην Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης δημιουργήθηκε αυτή η κεντρική μονάδα, η οποία αφορά στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία και η οποία συντονίζει όλες τις ενέργειες στα επιμέρους υπουργεία. Και σας είπα επίσης ότι ξεκινήσαμε ήδη από το Εθνικό Τυπογραφείο και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Ήδη είναι δε έτοιμο και το διάταγμα για την αντίστοιχη μονάδα στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Αυτό επίσης το οποίο προβλέπει το πρόσφατο π.δ. 13/2005, είναι το ειδικό σήμα πιστοποίησης σε ό,τι αφορά την προσβασιμότητα το οποίο θα παίρνουν τα κτήρια, και ιδίως τα δημόσια κτήρια, ώστε να ξέρουμε ποια κτήρια είναι έτοιμα. Όπως επίσης καθικοποιείται και η σχετική νομοθεσία για τα άτομα με αναπηρίες.

Τονίζω όμως ότι μας απασχόλησε ιδιαίτερα το θέμα της επιβολής κυρώσεων που ορθά επισημάνατε. Γι' αυτό μέσα στο καλοκαίρι ετοιμάζουμε τις διατάξεις που αφορούν στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε όλους τους υπευθύνους, είτε εκ του νόμου είτε μέσω συμβατικής υποχρέωσης, οι οποίοι έχουν την ευθύνη κτηρίων που πρέπει να τηρούν αυτές τις προδιαγραφές ώστε αν δεν εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις τότε να επιβάλλονται οι ανάλογες κυρώσεις.

Τονίζω, για μια ακόμα φορά, ότι στην Ελλάδα πολλές φορές νομοθετούμε αλλά εκείνο που λείπει είναι η εφαρμογή των νόμων. Και εκεί πρέπει να ρίξουμε το βάρος και την προσοχή μας.

Επίσης να συνειδητοποιήσουμε και κάτι άλλο, το οποίο η Κυβέρνηση γνωρίζει. Ό,τι κάνουμε για τα άτομα με αναπηρία δεν είναι ένα χρέος που αφορά μια προνομιακή, κατά κάποιο τρόπο, μεταχείρισή τους. Κάθε άλλο. Για να μπορέσει να υπάρξει κοινωνικό κράτος και ισότητα σημαίνει ότι έχουμε ίση μεταχείριση ουσιαστικά όμοιων καταστάσεων αλλά και άνιση μεταχείριση ουσιαστικά ανόμοιων καταστάσεων. Και επειδή τα άτομα με αναπηρίες, για να μπορούν να συμμετέχουν ισότιμους στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, έχουν ανάγκη από πρόσθετη φροντίδα, γι' αυτό παίρνουμε αυτά τα μέτρα, για να μπορέσουμε να τους δώσουμε τη δυνατότητα ώστε υπό όρους ισότητας να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους.

Για μια ακόμα φορά ζητώ συγγνώμη για ό,τι δεν έγινε και, κυρίως, για ό,τι παραπέμπουμε στο μέλλον. Αλλά ελπίζω να μην χρειασθεί να ξαναβρεθούμε στην ανάγκη να κάνουμε έναν υπολογισμό μέλλοντος, αλλά περισσότερο έναν απολογισμό σε ό,τι αφορά στα θέματα εκείνα τα οποία ήδη έχουμε κάνει και εκείνα τα οποία ήδη έχουμε εφαρμόσει.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Τρίτη είναι η με αριθμό 1091/28.6.2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αντώνη Σκυλλάκου προς τους Υπουργούς Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Ανάπτυξης, σχετικά με το κλείσιμο του εργοστασίου της TRIUMPH, τις απολύσεις των εργαζομένων κλπ.

Η επίκαιρη ερώτηση του κυρίου συναδέλφου έχει ως εξής:

«Μια ακόμη επιχείρηση, η πολυεθνική TRIUMPH, ανακοίνωσε ότι μέχρι τις 15.7.2005 πρόκειται να κλείσει το εργοστάσιο ιματισμού που λειτουργεί στη χώρα μας, διατηρώντας μόνο το τμήμα εμπορίας. Η συγκεκριμένη επιχείρηση, αφού εκμεταλλεύτηκε για δεκαετίες τους τριακόσιους εργαζόμενους παράγοντας υπερκέρδη από την εργασία τους, ανακοίνωσε ότι δεν τους χρειάζεται πια και τους «πετά στο δρόμο».

Η περίπτωση και της TRIUMPH είναι αποτέλεσμα της άρνησης αλλά και της αδυναμίας των κυβερνήσεων της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ να ακολουθήσουν μια φιλολαϊκή πολιτική που θα εξασφαλίζει τα δικαιώματα των εργαζομένων στον κλάδο της ένδυσης αλλά και γενικά το δικαίωμα των εργαζομένων και των λαϊκών στρωμάτων για φτηνό και καλό ένδυμα. Είναι αποτέλεσμα της πολιτικής που επιτρέπει την αξιοποίηση του κλάδου με μοναδικό κριτήριο την εξασφάλιση των υπερκερδών στους κεφαλαιοκράτες.

Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί τι μέτρα προτίθεται να πάρει η Κυβέρνηση για τη συνέχιση της παραγωγικής διαδικασίας και τη διασφάλιση του δικαιώματος στη δουλειά των εργαζομένων στο εργοστάσιο της TRIUMPH».

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κ. Γεράσιμος Γιακουμάτος.

Ορίστε, κύριε Υφυπουργέ, έχετε το λόγο για τρία λεπτά.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ (Υφυπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας): Κύριε Σκυλλάκο, πράγματι το Υπουργείο Απασχόλησης από την πρώτη στιγμή που αντελήφθη το θέμα της TRIUMPH, ότι πρόκειται να κλείσει και να μείνουν στο δρόμο τριακόσιοι πενήντα εργαζόμενοι, άμεσα επιλήφθηκε. Ειλικρινά πιστεύω ότι για να κάνεις σωστή θεραπεία χρειάζεται μια καλή διάγνωση. Το πρόβλημα του εργοστασίου είναι ακόμα σε εξέλιξη. Οι εργαζόμενοι πληρώθηκαν και πληρώνονται και έχει δοθεί μία προθεσμία μέχρι τις 15 Ιουλίου, οπότε ανακοίνωσε η εταιρεία ότι θα κλείσει.

Ζήτησα μια αντιπροσωπεία όχι αντιπροσωπευτική και ήλθαν και με είδαν οι εργαζόμενοι στην TRIUMPH. Μου είπαν, λοιπόν, ότι στις 30 Ιουνίου –εχθές– ή την Τετάρτη, στις 6 Ιουλίου, θα κάνουν εργοταξιακό σωματείο με εκλογές, για να είναι αντιπροσωπευτικό, για να μπορεί να διαπραγματευτεί με την εργοδοσία τους όρους και τι θα γίνει, αν θα κλείσει και όλα αυτά.

Τότε εγώ νομιμοποιούμαι, κύριε Σκυλλάκο να επέμβω. Περιμένω, λοιπόν, την ερχόμενη βδομάδα –σας καλώ και εσάς να είστε εκεί και θα σας ειδοποιήσω εγώ προσωπικά– να συζητήσουμε αυτό το μεγάλο θέμα. Γιατί πραγματικά η κλωστοϋφαντουργία στη χώρα μας εδώ και δέκα-δεκαπέντε χρόνια στενάζει και συμφωνών μαζί σας. Οδηγείται σε αφανισμό λόγω της Κίνας και λόγω των άλλων φτηνών μεροκάματων που υπάρχουν στα Βαλκάνια και αλλού.

Εμείς θα παρέμβουμε προστατευτικά, θα παρέμβουμε όσο μας το επιτρέπει η νομοθεσία του κράτους και θα εξαντλήσουμε όλα τα περιθώρια για να τους βοηθήσουμε, αν –ο μη γένοιτο– κλείσει η επιχείρηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε Υφυπουργέ.

Το λόγο έχει ο κ. Σκυλλάκος, για δύο λεπτά.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Ο κύριος Υπουργός αναγνωρίζει, βέβαια, ότι υπάρχει μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα και συγκεκριμένα για την επιχείρηση στην οποία αναφέρομαι στην ερώτηση που απολύει τριακόσιους πενήντα εργαζόμενους, αλλά και γενικότερα υπάρχει ανάλογο πρόβλημα. Το θέμα είναι τι θεραπεία υπάρχει.

Δεν νομίζω ότι λείπει ο χρόνος ή υπάρχει πλήρης άγνοια για το τι περιθώρια για μέτρα θεραπείας έχει η Κυβέρνηση και το Υπουργείο σας, γιατί έχουμε αντιμετωπίσει και έχουμε συζητήσει επανειλημμένα και για άλλες επιχειρήσεις οι οποίες κλείνουν. Δηλαδή το πρόβλημα δεν είναι ότι δεν είστε γνώστης της κατάστασης. Δεν αμφισβητώ ότι χρειάζεται να γίνουν συζητήσεις, αλλά, όταν είναι αποφασισμένη μια ξένη ή και μια ντόπια εταιρεία να κλείσει, εσείς σηκώνετε τα χέρια, διότι θεωρείτε αυτόματο πιλότο την ελευθερία της αγοράς. Αυτή λέει ότι: «Δεν κερδίζω όσα χρειάζομαι, έπρεπε να κερδίζω περισσότερα και την κλείνω την επιχείρηση».

Άρα η απάντησή σας θα είναι στην καλύτερη περίπτωση να γίνει μία συζήτηση για να θεραπευθούν ή να μειωθούν κάποιες από τις συνέπειες με κάποια προγράμματα, τα οποία δεν λύνουν το πρόβλημα της σταθερής και μόνιμης δουλειάς. Τελειώνουν και αυτά και η συντριπτική πλειοψηφία αυτών που συμμετέχουν στα προγράμματα μένουν πάλι άνεργοι, το προβλέπουν, δηλαδή, ότι θα γίνει αυτό.

Εμείς βεβαίως έχουμε μια άλλη πολιτική, την οποία δεν ενστερνίζεστε. Μιλάτε για Κίνα, μιλάτε για ανταγωνισμό, για την κλωστοϋφαντουργία. Εμείς και στον αγροτικό αλλά και στο βιομηχανικό τομέα τασσόμαστε και στις σημερινές συνθήκες σε μέτρα προστασίας της ντόπιας παραγωγής, βεβαίως σαν μεταβατική περίοδο, διότι αυτό δε μας λύνει μακροπρόθεσμα το πρόβλημα.

Ούτε τέτοια μέτρα παίρνετε, γιατί, βεβαίως, κινείστε στη λογική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ό,τι κάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση κάνετε και εσείς. Δεν κάνετε τίποτα το ιδιαίτερο για την ελληνική οικονομία.

Η δική μας λοιπόν αντίληψη, την οποία απορρίπτετε, είναι ότι θα έπρεπε και η μεταποίηση και τα βασικά μέσα παραγωγής να είναι υπό τον έλεγχο και υπό την ευθύνη του κράτους, να είναι λαϊκή περιουσία και να υπάρχει σχεδιασμός. Αυτό αφορά μια άλλη οικονομία, μια άλλη διακυβέρνηση της χώρας. Με τη λογική τη δική σας, της ελευθερίας της αγοράς να ποιες είναι οι συνέπειες. Γι' αυτό δεν μπορείτε να μου απαντήσετε και όχι γιατί δεν συναντηθήκατε με το σωματείο. Θα συναντηθούμε και στο Υπουργείο, εάν μας φωνάξετε να έλθουμε, αλλά πάλι λύσεις για τις συνέπειες θα αναζητήσετε και, από την πείρα που έχω, χωρίς αποτέλεσμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ορίστε, κύριε Υφυπουργέ, έχετε το λόγο.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ (Υφυπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας): Εγώ δεν θέλω να συμφωνήσουμε στη φιλοσοφία μας και στην πολιτική μας σκέψη. Θα σας πω όμως ότι με την ελευθερία στην αγορά σε μια ριζοσπαστικά φιλελεύθερη κοινωνία, που εμείς είμαστε περήφανοι που την υπηρετούμε και πιστεύουμε σ' αυτήν, δεν υπάρχει ασυδοσία. Υπάρχει μια ελεύθερη αγορά που το κράτος παρεμβαίνει προστατευτικά. Δεν παρεμβαίνει να κάνει το κράτος-αφέντη, το κράτος κρατικοποιημένων επιχειρήσεων. Αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Εσείς όμως μην πάτε από το ένα άκρο στο άλλο. Εμείς λέμε και πιστεύουμε στον ριζοσπαστικό φιλελευθερισμό, γιατί παρεμβαίνει προστατευτικά σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις ή στην οικονομία. Όμως το θέμα της δουλειάς για όλους, που σωστά και πολύ καλά το θέτετε, είναι και δική μας επιδίωξη και στόχος. Άλλωστε, γι' αυτό ο ελκυστικός αναπτυξιακός νόμος που δίνει μέχρι το 55% είναι αυτό από το οποίο περιμένουμε αποτελέσματα οσονούπω, για να αναπτυχθούν θέσεις πλήρους απασχόλησης.

Το τρίτο που θέλω να σας πω είναι ότι το εμπορικό κομμάτι της επιχείρησης –εγώ φρόντισα και πήρα τα στοιχεία– είναι κερδοφόρο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Εισάγει κινέζικα.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ (Υφυπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας): Το παραγωγικό επικαλείται ότι είναι ζημιόγONO. Θα σας πω όμως κάτι, κύριε Σκυλλάκο. Εγώ μετέφερα –ήθελα να το κάνει αυτό από 1η Ιουνίου– με σκληρά μηνύματα προς τη διοίκηση ότι το Υπουργείο Απασχόλησης δεν θα δεχθεί επ' ουδενί λόγω ομαδικές απολύσεις. Θα τραβήξουμε τα πράγματα στα άκρα. Εμείς δεν έχουμε ξέφραγο αμπέλι τη χώρα, ούτε στο εργασιακό τοπίο, ούτε σε οποιοδήποτε άλλο τομέα. Αυτό είναι που έχει κάνει τη διοίκηση, την εργοδοσία να κάνει σήμερα τις εκλογές στο σωματείο, τη διαπραγμάτευση προς τους εργαζόμενους.

Να είστε σίγουροι, λοιπόν, ότι, καθόσον μας αφορά και ιδεολογικά, αλλά και εθνικά με την έννοια ότι πρέπει να προστατεύσουμε τον εργαζόμενο, θα το κάνουμε κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Τετάρτη είναι η με αριθμό 1089/28-6-2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Φωτίου Κουβέλη προς τους Υπουργούς Ανάπτυξης και Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με την αύξηση της καθυστέρησης αποπληρωμής των καταναλωτικών δανείων κλπ.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Κουβέλη έχει ως εξής:

«Βρισκόμαστε σε μία περίοδο, όπου παρατηρείται στην χρηματοπιστωτική αγορά έλλειψη ρευστότητας, με αποτέλεσμα

ένας μεγάλος αριθμός νοικοκυριών να προβαίνει στην σύναψη τραπεζικών δανείων προκειμένου να αντιμετωπίσει πιεστικές βιοτικές ανάγκες.

Οι δανειολήπτες πολλές φορές, σύμφωνα και με την επίσημη έκθεση του Τραπεζικού Μεσολαβητή, ωθούνται από την επιθετική πολιτική των Τραπεζών για παροχή πιστοδοτικών διευκολύνσεων στην σύναψη δανείων χωρίς να γνωρίζουν ή να είναι σε θέση να κατανοήσουν το πραγματικό κόστος αποπληρωμής του συναπτόμενου δανείου. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε περιπτώσεις ανοικτού δανείου εξακολουθούν να χρεώνονται στους δανειολήπτες επιβαρύνσεις χωρίς να ερωτώνται από την τράπεζα εάν επιθυμούν τη συνέχιση της ύπαρξης του ανοικτού δανείου, το οποίο και έχουν εξοφλήσει ολοσχερώς.

Επειδή πρόσφατα δημοσιεύματα αναφέρουν ότι διαπιστώνεται από τα στοιχεία του Απριλίου των Τραπεζών ότι μεγάλος αριθμός προσωπικών δανείων και πιστωτικών καρτών δεν εξυπηρετούνται, με αποτέλεσμα, οι δανειστές να συνεχίζουν να πιέζονται ακόμα περισσότερο, ερωτώντας οι κύριοι Υπουργοί:

Ποια μέτρα θα λάβουν, ώστε να ισχύσουν ενιαία κριτήρια τιμολόγησης των τραπεζικών προϊόντων που προσφέρουν οι Τράπεζες;

Προτίθενται να προβούν στην λήψη σχετικών μέτρων και ποια είναι αυτά προκειμένου να περιορίσουν την άναρχη ανάπτυξη της καταναλωτικής πίστης που παρατηρείται στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια ώστε να προστατευθούν τα νοικοκυριά;»

Ορίστε, κύριε Υφυπουργέ, έχετε το λόγο για τρία λεπτά.

ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ (Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, όπως είναι γνωστό και από την εμπειρία των άλλων χωρών και ιδιαίτερα των χωρών της ζώνης του ευρώ, κανένας δημόσιος τομέας, καμία κεντρική τράπεζα, κανένα Υπουργείο δεν παρεμβαίνει σε θέματα τιμολογιακής πολιτικής των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η διαμόρφωση των τιμολογίων των παρεχομένων υπηρεσιών από τις τράπεζες γίνεται στα πλαίσια του ελεύθερου ανταγωνισμού ή τις ίδιες τις τράπεζες. Αυτό σε ό,τι αφορά το πρώτο.

Σε ό,τι αφορά την καταναλωτική πίστη. Η καταναλωτική πίστη στη χώρα μας επεκτείνεται με γοργούς ρυθμούς την τελευταία πενταετία, όπως προκύπτει εξάλλου από τα στατιστικά στοιχεία της Τραπεζικής της Ελλάδος. Και παρά το γεγονός ότι το υπόλοιπο των δανείων των νοικοκυριών σε ποσοστό του ΑΕΠ παραμένει σε χαμηλό επίπεδο σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο των χωρών της ζώνης του ευρώ, δημιουργεί, πραγματικά, έναν προβληματισμό το ύψος των καθυστερουμένων δόσεων.

Το συμπέρασμα είναι ότι, όπως προκύπτει από τα πιο πάνω στοιχεία, η διόγκωση του τομέα της καταναλωτικής πίστης στην Ελλάδα αναμένεται να συνεχιστεί, αν και με μικρότερο ρυθμό και για τα επόμενα χρόνια.

Αυτή η τάση είναι, κυρίως, αποτέλεσμα του γεγονότος ότι η χώρα μας βρίσκεται στη φάση συγκλίσης προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και υποθήκευσης από τα ελληνικά νοικοκυριά καταναλωτικών συμπεριφορών και προτύπων, συμπεριλαμβανομένου και του δανεισμού και της χρήσης πλαστικού χρήματος, που απαντώνται σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες.

Ο βαθμός υπερχρέωσης των ελληνικών νοικοκυριών δεν γίνεται ακόμη σε ανησυχητικό βαθμό.

Εντούτοις, λόγω του γεγονότος ότι η υπερχρέωση αποτελεί παρενέργεια της καταναλωτικής πίστης, αναμένεται ότι τα επόμενα χρόνια η συνεχής διόγκωση της τελευταίας θα προκαλέσει και αύξηση του επιπέδου υπερχρέωσης.

Χρειάζεται, κατά συνέπεια, αυξημένη επαγρύπνηση για την αντιμετώπιση του φαινομένου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ωστόσο, διαχρονικά έχουν ληφθεί κάποια μέτρα για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος, όπως είναι η κοινή υπουργική απόφαση 983/21.3.1991. Υπάρχει ο ν.2789/2000 για τα πανωτόκια, όπου το άρθρο 39 αναφέρεται περί οφειλών στα πιστωτικά ιδρύματα. Υπάρχουν κάποιες δικαστικές αποφάσεις που προκλήθηκαν από προσφυγές ενδιαφερομένων, όπου οι όροι που επιτρέπουν υπέρμετρες και χωρίς προδιαγεγραμμένα κριτήρια χρεώσεις προς το συμφέρον του καταναλωτή εκρίθησαν καταχρηστικοί.

Επίσης, υπάρχουν και ορισμένες διαχρονικές ενέργειες που

απορρέουν από παρεμβάσεις της πολιτείας ή από τα αρμόδια Υπουργεία –κυρίως από το Υπουργείο Ανάπτυξης- που έχουν σχέση με τον Κανονισμό 2560/2001, την εφαρμογή της σύστασης της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2001 σχετικά με την προσυμβατική πληροφόρηση εκ μέρους των τραπεζών. Υπάρχει η εφαρμογή της απόφασης του Αρείου Πάγου 1219/2001. Και βέβαια υπάρχουν και ορισμένες συντονισμένες ενέργειες, που γίνονται και αυτήν τη στιγμή ακόμη, σε μία προσπάθεια να ενημερωθούν οι πολίτες και ταυτόχρονα να αποτραπούν ακραία φαινόμενα όπως αυτά που υπαινίσσεσθε στην ερώτησή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε Υφυπουργέ.

Ο κ. Κουβέλης έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Υπουργέ, από αυτά που μου είπατε κατάλαβα ότι αφήνετε τα πράγματα στην εξέλιξή τους. Και η εξέλιξη αυτή θα οδηγήσει σε περαιτέρω δυσμενείς καταστάσεις.

Σήμερα τα νοικοκυριά της χώρας, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, είναι αιχμάλωτα των τραπεζών.

Κάνετε αναφορά στον ελεύθερο ανταγωνισμό. Ποιος σας είπε, όμως, ότι ο ελεύθερος ανταγωνισμός μπορεί να είναι ασύδοτος;

Και επειδή αναφερθήκατε και στις αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων και ιδιαίτερα του Αρείου Πάγου, αυτό αποτελεί από μόνο του την απόδειξη ότι μπορείτε να παρέμβετε και να διαμορφώσετε εκείνους τους όρους του ανταγωνισμού που δεν θα επιτρέπουν την καταχρηστικότητα στη συμπεριφορά. Δεν το πράττετε.

Πρέπει να σας πω, κύριε Υπουργέ, ότι αυξήθηκε η διαφημιστική -σχετική με το αντικείμενο που συζητάμε- καμπάνια των τραπεζών κατά 36,7%.

Πρέπει επίσης να σας πω ότι οι τόκοι που πληρώνουν οι Έλληνες αυξάνονται με πολλαπλάσιο ρυθμό από μέρα σε μέρα.

Θέλετε και άλλα στοιχεία, τα οποία εάν τα ακούσετε –πρέπει να τα ξέρετε βέβαια- θα πρέπει να ανησυχήσετε και να σπεύσετε στη λήψη μέτρων;

Κύριε Πρόεδρε, έντεκα χιλιάδες εξακόσιες πενήντα δύο διαταγές πληρωμής εξεδόθησαν σε σχέση με δάνεια μέσα στο χρονικό διάστημα Ιανουάριος – Μάιος του 2005. Και αυτές οι έντεκα χιλιάδες πεντακόσιες περίπου και πλέον διαταγές πληρωμής αφορούν μόνο το Ειρηνοδικείο και το Μονομελές Πρωτοδικείο της Αθήνας.

Αυτά δεν μπορούν να σας αφήνουν ασυγκίνητους. Ελεύθερος ανταγωνισμός, ελεύθερος ανταγωνισμός...Αλλά ο ανταγωνισμός πρέπει να είναι και υγιής, πρέπει να είναι και νόμιμος. Και έχετε τη δυνατότητα να παρέμβετε, προκειμένου να διαμορφώσετε ή έστω να επιβάλλετε τους υγιείς όρους ανταγωνισμού, ο οποίος δεν θα οδηγεί σε διαρκή αιχμαλωσία τα ελληνικά νοικοκυριά.

Δεν φτάνει να μου λέτε, κύριε Υπουργέ, ότι αυτή είναι η φυσιολογική εξέλιξη των πραγμάτων ως εκ της συμμετοχής της χώρας στο χώρο της ΟΝΕ. Είναι άλλο πράγμα η ασυδοσία και τελείως διαφορετικό ζήτημα ο υγιής ανταγωνισμός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Το λόγο έχει ο Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Ρεγκούζας.

ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ (Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών): Κύριε Κουβέλη, όπως ξέρετε, ο ελεύθερος ανταγωνισμός, βεβαίως, έχει κανόνες. Κι εγώ θα συμφωνήσω μαζί σας ότι για να μπορούμε να ελέγξουμε κάπως τα πράγματα εκεί, θα πρέπει να έχουμε θεσμικά ενισχυμένη νομοθεσία, για να αποτρέψει τέτοια φαινόμενα και ταυτόχρονα παρεμβάσεις από τους αρμόδιους φορείς, όπως είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, ή ακόμη και η πολιτεία. Γι' αυτό έχω να σας πω ότι η Τράπεζα της Ελλάδος με την 178/19.7.2004 απόφασή της ορίζει ότι η είσπραξη των προμηθειών, των εξόδων για τα πιστωτικά ιδρύματα –όπως ξέρετε όλες οι τράπεζες εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος- θα πρέπει να δικαιολογείται από τη φύση και το είδος της παρεχόμενης υπηρεσίας. Αυτή η ρύθμιση παρέχει τη βάση για σύγκριση του κόστους των τραπεζικών εργασιών. Δεν επιβάλλει όμως ενιαία κριτήρια τιμολόγησης, καθώς η τιμολόγηση

των τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών αποτελεί αντικείμενο της πολιτικής των πιστωτικών ιδρυμάτων σε καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού.

Ασφαλώς τα δικαστήρια, κρίνοντας με τα αντικειμενικά κριτήρια και τον δικονομικό τους συλλογισμό, βγάζουν κάποιες αποφάσεις που καταδικάζουν τράπεζες και δικαιώνουν πολίτες. Ωστόσο όμως εμείς, όπως ξέρετε, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε σε επιβολή διοικητικών περιορισμών για νομισματικούς σκοπούς, καθώς αυτή την πολιτική την έχει πλέον η Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα. Όμως, πέραν αυτού, το Υπουργείο Ανάπτυξης στην προσπάθειά του να περιορίσει αυτά τα φαινόμενα, τα οποία πολύ σωστά επισημαίνετε, έχει προχωρήσει στη σύσταση μιας ειδικής ομάδας εργασίας με απόφασή του στις 3.1.2005 και η οποία ομάδα εργασίας, σε συνεννόηση και συνδιαλλαγή με τους εμπλεκόμενους, προσπαθεί να διαμορφώσει μία πρόταση που να δίνει ριζική, αποτελεσματική απάντηση σε όλα αυτά τα προβλήματα που δημιουργούνται.

Πιστεύουμε ότι αυτή η προσπάθεια θα αποφέρει κάποιους καρπούς. Επιπλέον, θα πρέπει να σας υπενθυμίσω ότι στη διάθεση των πολιτών υπάρχει το τηλεφωνικό κέντρο, το 1520, που ενημερώνει τους καταναλωτές για τα δικαιώματά τους. Υπάρχει η καθημερινή παρέμβαση των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτών για την επίλυση και τις σχέσεις καταναλωτών. Υπάρχει η ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, υπάρχουν οι επιτροπές φιλικού διακανονισμού στις νομαρχίες, η έκδοση οδηγού καταναλωτή και βέβαια η θέσπιση του Συνηγόρου του Καταναλωτή, που είναι μία νέα παρέμβαση που διευκολύνει προς αυτή την κατεύθυνση. Σε κάθε περίπτωση, όμως, αποτελεσματικά μέτρα καθοδήγησης του ανταγωνισμού που διαμορφώνεται στο τραπεζικό σύστημα, όπως γνωρίζετε, η κεντρική κυβέρνηση δεν μπορεί να επιβάλει. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να παραιτηθεί ή να βλέπει ως απλός θεατής τα πράγματα. Γι' αυτό ακριβώς, με αυτές τις ενέργειες, προσπαθούμε να περιορίσουμε όλα τα φαινόμενα, που ούτως ή άλλως είναι υπαρκτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Η με αριθμό 1092/28.6.2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Μάρκου Μπόλαρη προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετικά με την πρόσφατη πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους τευτολοπαραγωγούς κλπ., διαγράφεται λόγω κωλύματος του κυρίου Υπουργού.

Επίσης, η με αριθμό 1090/28.6.2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αθανασίου Λεβέντη προς τον Υπουργό Πολιτισμού, σχετικά με την επιτάχυνση ολοκλήρωσης των έργων στους αθλητικούς χώρους της Ελευσίνας, διαγράφεται λόγω κωλύματος του κυρί-

ου Υπουργού.

Και τέλος η με αριθμό 1088/28.6.2005 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Παναγιώτη Σγουρίδη προς τον Υπουργό Τουριστικής Ανάπτυξης, σχετικά με την καθυστέρηση διορισμού διοικητικού συμβουλίου στον ΕΟΤ κλπ., διαγράφεται λόγω κωλύματος του κυρίου Υπουργού.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε για μισό λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Παρακαλώ, κύριε Σγουρίδη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θητεύω σ' αυτήν την Αίθουσα δεκαπέντε χρόνια, εκ των οποίων τα έντεκα ήμουν Αντιπρόεδρος της Βουλής. Γνωρίζω πάρα πολύ καλά ότι υπάρχουν ανάγκες στην Κυβέρνηση και πολλές επίκαιρες ερωτήσεις διαγράφονται λόγω κωλύματος των Υπουργών.

Πραγματικά, δεν θα ερχόμουν σήμερα στο Κοινοβούλιο κι ούτε θα έπαιρνα το λόγο αν δεν έβλεπα σήμερα τον Υπουργό Τουρισμού να βρίσκεται στο MEGA και να συνεντευξιάζεται με τον κ. Ανδρουλάκη και να μην έρχεται εδώ, στη Βουλή και να παίρνει τηλέφωνο στο γραφείο του Υφυπουργού κ. Λιάσκου και να βρίσκεται ο κ. Λιάσκος στο γραφείο του και να μην έρχεται στη Βουλή. Αυτό είναι πρωτοφανές για τα κοινοβουλευτικά χρονικά, και γι' αυτό ακριβώς καταθέτω μία ανοικτή επιστολή στην Πρόεδρο της Βουλής κ. Μπενάκη- Ψαρούδα την οποία αφού καταθέσω στα Πρακτικά, θα της την επιδώσω και παρακαλώ να επιληφθεί του θέματος. Ο κ. Πρωθυπουργός πρέπει να καλεί τους Υπουργούς του πρώτα να εκτελούν το κοινοβουλευτικό τους καθήκον και μετά να δίνουν τις οποιεσδήποτε συνεντεύξεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Παναγιώτης Σγουρίδης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Σγουρίδη, γνωρίζετε καλύτερα απ' όλους μας ότι ο λόγος σάς εδόθη κατά παραβίαση του Κανονισμού. Καταγράφεται η διαμαρτυρία σας και είναι εύλογη. Επίσης, ας πούμε ότι οι Υπουργοί Τουριστικής Ανάπτυξης λόγω της έναρξης του καλοκαιριού σήμερα απουσιάζουν.

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Μπόλαρη, μην πείτε κάτι άλλο. Κι εσείς θα διαμαρτυρηθείτε, είναι σίγουρο αυτό. Καταγράφεται και η δική σας διαμαρτυρία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση των επικαίρων ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη των

ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Θα συζητηθεί η υπ' αριθμόν 69/38/8.4.2005 επερώτηση των Βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, κυρίων Ανδρέα Λοβέρδου, Ευαγγελίας Σχοιναράκη-Ηλιάκη, Αναστασίας-Συλβάνας Ράπτη, Βασιλείου Έξαρχου, Χρύσας. Μανωλιά, Αγγελικής (Αντζελας) Γκερέκου, Μάρκου Μπόλαρη, Χρήστου Αηδόνη, Αθανασίου (Νάσου) Αλευρά, Δημητρίου (Μίμη) Ανδρουλάκη, Μιλτιάδη Βέρρα, Μαρίας Δαμανάκη, Ιωάννη Δημαρά, Απόστολου Κατσιφάρα, Ελένης Κούρκουλα, Γεωργίου Λιάνη, Μιχάλη Παντούλα, Θεοδώρας Τζάκρη, Ανδρέα Φούρα και Τηλέμαχου Χυτήρη, προς τον Υπουργό Πολιτισμού, σχετικά με θέματα Πολιτισμού.

Το λόγο έχει η πρώτη επερωτώσα συνάδελφος κ. Ράπτη.

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

«Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για μας οι δρόμοι του μέλλοντος ξεκινούν από την παιδεία και τον πολιτισμό. Αποφάσιμα, λοιπόν, να αναλάβω προσωπικά την ευθύνη του Υπουργείου Πολιτισμού, για να σηματοδοτήσω τη σπουδαιότητα που αποδίδουμε τόσο στους Ολυμπιακούς Αγώνες, όσο και στο πολιτισμικό κεφάλαιο της πατρίδας μας».

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως καταλαβαίνετε, διάβασα ένα απόσπασμα από τις προγραμματικές δηλώσεις του Πρωθυπουργού και Υπουργού Πολιτισμού –μην το ξεχνάμε- στις 20 Μαρτίου 2004 σ' αυτήν εδώ την Αίθουσα. Έκτοτε δεν ξαναείδαμε εδώ τον Πρωθυπουργό με την ιδιότητα του Υπουργού Πολιτισμού.

Στις προγραμματικές δηλώσεις ο Πρωθυπουργός είχε πει και άλλα πολλά. Είχε πει ότι ο πολιτισμός μπορεί να γίνει και πάλι το μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα της πατρίδας μας στο νέο αιώνα. Πρέπει να κάνουμε τη σημείωση δεκαπέντε μήνες μετά ότι τείνει να γίνει συγκριτικό μειονέκτημα. Ας το προσέξουν οι αρμόδιοι.

Είχε πει επίσης ότι θέλουμε τον πνευματικό κόσμο στο προσκήνιο και όντως το πέτυχε αυτό. Ο πνευματικός κόσμος είναι στο προσκήνιο για δύο λόγους: Πρώτον, ο πνευματικός κόσμος είναι δακτυλοδεικτούμενος ως κρατικοδίαιτος. Επίσης, έχει γίνει θέαμα διότι πλέον έχει καταντήσει επαίτης.

Επίσης, ο Πρωθυπουργός και Υπουργός Πολιτισμού είπε κάτι άλλο: «Χρειαζόμαστε τις ιδέες όλων». Ρώτησε κάποιον αυτούς τους δεκαπέντε μήνες και δεν το πήραμε είδηση, δεν το πήραμε χαμπάρι; Είπε ακόμη ότι είναι ανάγκη να αξιοποιήσουμε την τεράστια κληρονομιά μας, αλλά και τη σύγχρονη δημιουργία. Βεβαίως, συμφωνούμε, είμαστε οι πρώτοι που το λέμε, μόνο που για να γίνει αυτό χρειάζονται πόροι, χρειάζονται χρήματα και αυτό δεν το έχουμε δει.

Είπε ακόμη: «Ετοιμάζουμε νέο νομοθετικό πλαίσιο που θα απαλλάσσει τους δημιουργούς από πολλά γραφειοκρατικά πλέγματα που τους απογοητεύουν και ανακόπτουν τη δημιουργική τους πορεία». Να θυμίσω ότι σε άλλες ομιλίες η ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού είχε απειλήσει με επτά νομοθετήματα. Μέχρι τώρα μπορούμε να μιλάμε για τις επτά πληγές του πολιτισμού δυστυχώς αυτό το δεκαπεντάμηνο.

Όλα αυτά είναι ζητήματα, τα οποία ξέρει ο ελληνικός λαός και κυρίως τα ξέρουν οι άνθρωποι του πολιτισμού, οι άνθρωποι του πνεύματος, οι καλλιτέχνες. Και βεβαίως τώρα εξηγείται γιατί, όταν πριν από μερικές ημέρες ξανάγινε γενική συζήτηση εδώ για τα θέματα της χώρας, ο Πρωθυπουργός και Υπουργός Πολιτισμού δεν βρήκε να πει ούτε μια λέξη για το κομμάτι του πολιτισμού. Και ξέρετε, θα μπορούσε πάρα πολύ άνετα να βρει ακριβώς αυτή τη μία λέξη. Είναι τετρασύλλαβη και θα έλεγα ότι πραγματικά αποτυπώνει ό,τι γίνεται ή -για να είμαστε περισσότερο ακριβείς- ό,τι δεν γίνεται στο Υπουργείο Πολιτισμού. Η λέξη αυτή είναι μία και μόνη: Περικοπές. Είναι το μόνο που έχει γίνει μέχρι σήμερα στο Υπουργείο Πολιτισμού.

Έχει γίνει όμως και κάτι ακόμη στο Υπουργείο Πολιτισμού: Ίπταται στον αέρα ένα νομοθέτημα. Είναι ο περίφημος Οργανισμός του Υπουργείου. Όταν για πρώτη φορά δόθηκε στη δημοσιότητα ο Οργανισμός, μας είπαν ότι θα είναι ένα νομοθέτημα

που θα αναπτύξει τον πολιτισμό, θα του δώσει οξυγόνο, θα του δώσει πνοή και πάνω και πέρα απ' όλα θα χτυπήσει τη γραφειοκρατία.

Δεν θα πω τίποτα άλλο. Θα δείξω μόνο αυτό εδώ το βιβλίο.

Ξέρετε τι είναι αυτό εδώ το βιβλίο, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι; Είναι τα Πρακτικά της Ημερίδας που είχε κάνει ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων τον Απρίλιο εδώ στην Αθήνα. Στον τόμο αυτό –καλαίσθητο και πολύ ενημερωτικό, τον οποίον πραγματικά προτείνω να πάρει και να ρίξει μια ματιά ο Υπουργός Πολιτισμού, θα ενημερωθεί για πάρα πολλά ζητήματα- περιλαμβάνονται τα ψηφίσματα όλων των Πανεπιστημιακών Τμημάτων Ιστορίας-Αρχαιολογίας και άλλων ανθρωπών. Και όλοι με μία φωνή είχαν πει στην Ημερίδα –και αποτυπώνεται σ' αυτόν εδώ τον τόμο- ότι το νομοσχέδιο για τον Οργανισμό του Υπουργείου είναι στην υπερβολή του γραφειοκρατικό, μπερδεύει τα πάντα. Σ' αυτά όλα πρέπει να δώσουμε κάποια σημασία.

Πέραν αυτών όμως στο Υπουργείο Πολιτισμού τα πάντα κινούνται λόγω κεκτημένης ταχύτητας. Αλλά ξέρετε, κάποια στιγμή και η ταχύτητα αρχίζει να φθίνει. Ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το θέμα με τα μουσεία. Ανακοινώθηκαν εβδομήντα πέντε μουσεία. Ο αρμόδιος Υπουργός όμως δεν κοκκίνισε, εκτός κι εάν κοκκίνισε και το μαύρισμα από τον ήλιο δεν άφηνε να φανεί το κοκκίνισμα. Πραγματικά όμως τα εβδομήντα πέντε μουσεία πρέπει να θυμίσουμε ότι όλα έγιναν επί ΠΑΣΟΚ. Δεκαέξι μήνες τώρα ένα μουσείο για δείγμα δεν ξεκίνησε.

Δεν είναι όμως μόνο αυτά. Δυστυχώς είναι κι άλλα. Δυστυχώς είναι το πρώτο και κύριο ζήτημα: Όλοι οι φορείς του πολιτισμού βρίσκονται προ των θυρών της πτώχευσης, αυτό που είπαμε στην αρχή ξεκινώντας. Έχουν καταντήσει επαίτες.

Υπάρχουν ζητήματα που αφορούν και την προοπτική του ελληνικού πολιτισμού, αλλά αφορούν και το σήμερα. Ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα: Είναι καλοκαίρι, έχουμε τουρίστες, πολλούς τουρίστες, δόξα τω Θεώ. Θέλουν να δουν την περιουσία μας, το εθνικό μας κεφάλαιο, τον πολιτισμό. Άρα, πρέπει να πάνε στους αρχαιολογικούς χώρους. Ξέρετε όμως υπάρχει ένα πρόβλημα: το ωράριο. Παράδειγμα, Μυκήνες: Έχουμε μπλέξει το χειμερινό με το καλοκαιρινό. Υπάρχει επίσης άλλο πρόβλημα. Πρέπει να δοθούν κάποια χρήματα –συνήθως αυτό γίνεται τον Ιανουάριο- ώστε όταν πιάσει η Άνοιξη να ξεχորταριστούν οι αρχαιολογικοί χώροι. Παράδειγμα, Μαραθώνας: Κόστισε πάρα πολύ αυτή η υπόθεση στον ελληνικό λαό. Αν δεν κάνω λάθος, 16,5 εκατομμύρια ευρώ. Πηγαίνετε μια βόλτα εκεί τώρα. Έχει χορταριάσει. Το χόρτο στο γόνατο έχει φτάσει. Και πραγματικά, κάποιος που θέλει να μπει μέσα στον αρχαιολογικό χώρο κινδυνεύει από τα φιδιά και τους σκορπιούς.

Τι λέω όμως για όλα αυτά, όταν δεν έχουν ρυθμιστεί ζητήματα που έχουν να κάνουν με πληρωμή συνταξιούχων, με φύλακες, με τους ανθρώπους που βρίσκονται μέσα στα μνημεία και τα περιφρουρούν; Τι άλλο να πω για τη δεινή οικονομική κατάσταση των πολιτιστικών φορέων; Ενδεικτικά θα αναφέρω μερικά παραδείγματα. Οι συνάδελφοί μου μετά θα αναπτύξουν ακόμα περισσότερα.

Κέντρο Κινηματογράφου: Ανέστειλε τις πληρωμές για τρεις μήνες. Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης. Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα: Έχει δώσει εκεί μια γυναίκα, η κ. Παπαντωνίου, την περιουσία της, τη ζωή της, την ψυχή της. Χρειάζεται το Ίδρυμα αυτό 250.000 ευρώ το έτος για να λειτουργήσει. Όχι μόνο δεν της δίνουν τα χρήματα, αλλά στην επιστολή που έστειλε και δημοσιοποίησε, ούτε λίγο, ούτε πολύ της κάνουν και παρατήρηση. Μήπως να το ξανασκεφθεί όποιος έχει κατά νου να αφήσει κληρονομιά στον πολιτισμό;

Το Κέντρο Έρευνας Εφαρμογών Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το Μουσείο του Πειραιά προσφάτως, εάν ξεφυλλίσουμε όλοι τις εφημερίδες θα το θυμηθούμε, τα Ενετικά Τείχη στο Ηράκλειο, το Ελληνικό Λογοτεχνικό Ιστορικό Μουσείο, το Θεατρικό Μουσείο. Μπορώ να μιλάω για ώρες και να αραδιάζω φορείς, οι οποίοι έχουν γίνει επαίτες. Γιατί; Η απάντηση στο γιατί ίσως βρίσκεται στην κατηγορία ότι είστε κρατικοδίαιτοι.

Και μετά τι κάνουμε; Πώς προχωρούμε, αν όντως ισχύει κάτι τέτοιο, για να το διορθώσουμε; Μα, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε, γιατί όπως σε κανέναν τομέα η Κυβέρνηση δεν έχει συνολικό σχεδιασμό, δεν έχει βεβαίως ούτε στον πολιτισμό. Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι και εδώ γίνονται επίσης σπασμωδικές κινήσεις, χωρίς να υπάρχει πολιτική.

Θα αναφέρω πολύ χαρακτηριστικά ότι υπήρχε ένα τρίο: Αγγελόπουλος, Δημόπουλος, Χρονόπουλος. Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Διαφήμιση για τη χώρα μας στο εξωτερικό. Δεν το λέμε εμείς, το λένε πάνω από πεντακόσιοι άνθρωποι των τεχνών, σκηνοθέτες, κριτικοί, ηθοποιοί, παραγωγοί, οι οποίοι υπέγραψαν ανά την Ευρώπη, ανά τον κόσμο ολόκληρο, διαμαρτυρόμενοι για το ξήλωμα αυτών των ανθρώπων.

Και εγώ θα πω κάτι άλλο. Ναι, η κάθε φορά ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας θέλει να κάνει κάποιες αλλαγές. Μάλιστα! Να το σεβαστώ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κυρία Ράπτη, η ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού.

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Η ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού.

Χαίρομαι που είναι το μόνο που βρήκατε να επισημάνετε στην ομιλία μου, κύριε Τατούλη. Γι' αυτό είστε εδώ και χαίρομαι που είστε εδώ, Λυπάμαι που δεν είναι εδώ ο κύριος Πρωθυπουργός, που δεν μας κάνει την τιμή, ως Υπουργός Πολιτισμού.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Αναλογιστείτε τι έκανε ο Πρόεδρος σας σε παλαιότερες ημέρες.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ερχόταν ο κ. Σημίτης εδώ ειδικά τις Παρασκευές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

Συνεχίστε, κύρια Ράπτη.

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Έχω, λοιπόν, να πω το εξής: Θέλετε να αλλάξετε κάποιους ανθρώπους. Με γεια σας με χαρά σας να τους αλλάξετε, αλλά διαμορφώστε πρώτα πολιτική, γιατί οι άνθρωποι πρέπει να εφαρμόσουν μια συγκεκριμένη πολιτική.

Το αποτέλεσμα όλης αυτής της σπασμωδικής κίνησης ποιο ήταν; Ότι ένα επιτυχημένο τρίο ανθρώπων το ακυρώσατε. Και όχι μόνο αυτό, ξοδέψατε πολύ εύκολα άλλο ένα κεφάλαιο του πολιτισμού, τον Παντελή Βούλγαρη. Είναι πάρα πολλά αυτά για τα οποία φέρετε ευθύνη.

Η πολιτική για τον πολιτισμό έχει να κάνει με πάρα πολλούς τομείς. Συνδέεται με την εκπαίδευση. Συνδέεται με την ανάπτυξη των υποδομών. Συνδέεται με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, με την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων, με την τουριστική ανάπτυξη. Συνδέεται με την απασχόληση και τη χρήση νέων τεχνολογιών. Χρειάζεται σύνδεσή της με την περιφερειακή ανάπτυξη και την τοπική αυτοδιοίκηση. Αγγίζει τη διαπολιτισμικότητα, τις τοπικές κοινωνίες, όχι όμως με τον τρόπο που εσείς το εννοείτε. Δεν θα είναι οι τοπικές κοινωνίες εκείνες που θα καθορίσουν τον πολιτισμό. Είναι λάθος. Συνδέεται με την καλλιτεχνική δημιουργία.

Εμείς έτσι αντιλαμβανόμαστε τον αναπτυξιακό ρόλο του Υπουργείου Πολιτισμού, αλλά αυτά βεβαίως για εσάς είναι ψηλά γράμματα, διότι μας έχετε αποδείξει ότι τον πολιτισμό πια δεν τον βλέπετε με τη διάσταση που του πρέπει. Τον έχετε κατεβάσει στο επίπεδο του στυγνού, στεγνού προϊόντος. Με το κιλό.

Δεν μπορώ να μην μπω στον πειρασμό να αναφερθώ στο θέμα της Εθνικής Πινακοθήκης, ένα κόσμημα για τον πολιτισμό, ένα κόσμημα για τη χώρα μας, στην οποία -σχηματικά το λέω- γίνεται πόλεμος νεύρων, λες και ανήκει σε ένα πρόσωπο και δεν ανήκει σε όλους μας. Η Εθνική Πινακοθήκη δεν έχει χρήματα να πληρώσει τις υποχρεώσεις της. Αρχίζει και αντιμετωπίζει προβλήματα με τις μεταφορές, διότι το να μεταφέρουμε ένα έργο τέχνης δεν είναι σαν να μεταφέρουμε πορτοκάλια, σαν να μεταφέρουμε βαμβάκι. Δεν μπορούμε να το μετρήσουμε με το κιλό.

Αλλά αυτή η μπακαλίστικη λογική με την οποία αντιλαμβάνεστε τον πολιτισμό φαίνεται και στο θέμα της ροής της χρηματοδότησης. Οι συνάδελφοί μου θα αναφέρουν ένα προς ένα τα παραδείγματα. Τάξετε 100 ευρώ. Στην πράξη λέτε ότι θα δώσετε 50. Και στο πρώτο εξάμηνο δίνετε το 1/3 των χρημάτων. Είστε μπακαλίδες της παλιάς εποχής για τον πολιτισμό. Είναι

ντροπή για τη χώρα. Είναι κρίμα, πραγματικά.

Εκτός και αν είναι αυτός ο τομέας από τον οποίο σκοπεύατε -προεκλογικά δεν το ομολογούσατε- να εξοικονομήσετε πόρους. Θυμόμαστε ότι προεκλογικά μιλούσατε για νοικοκύρεμα, όταν ετίθετο το ερώτημα που θα βρείτε τα χρήματα για να κάνετε όλα αυτά για τα οποία μας μιλάτε. Η απάντησή σας ήταν ότι θα νοικοκυρέψετε και ότι θα εξοικονομήσετε. Τώρα φαίνεται πως θα εξοικονομήσετε. Με την πολιτική του κενού στον πολιτισμό. Μαζεύετε χρήματα. Ίσως αυτός ήταν ο λόγος που ο Πρωθυπουργός ήθελε να αναλάβει και το Υπουργείο Πολιτισμού. Το ήθελε για να έχει προσωπική εποπτεία στο μάζεμα των χρημάτων.

Και τέλος, δεν μπορώ να μην αναφέρω και εκείνη την περίφημη ιστορία της σύνδεσης της παιδείας με τον πολιτισμό. Φέρατε εδώ με πολλά ταρατατζούμ ένα νομοσχέδιο «Κυβερνητική Επιτροπή Παιδείας-Πολιτισμού». Σας είπαμε τότε ότι δεν έχουμε καμία αντίρρηση να συζητήσουν και να συνεργαστούν τα δύο υπουργεία για να γίνουν διάφορα πράγματα, αλλά δεν καταλαβαίνουμε γιατί χρειάζεται νόμος. Μας είπατε, με νόμο θα λειτουργήσουν καλύτερα τα πράγματα.

Να σας πω πώς λειτουργήσαν καλύτερα τα πράγματα. Σε αυτήν την Αίθουσα συζητούσαμε στις 9 Φεβρουαρίου για το θέμα σύνδεσης παιδείας-πολιτισμού. Με βάση το νομοσχέδιο κάθε δύο μήνες πρέπει να συνεδριάζει η επιτροπή υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού και Υπουργού Πολιτισμού που τον αντικαθιστά η Υπουργός Παιδείας. Η επιτροπή αυτή συνεδρίασε στις 28 Απριλίου τη Μεγάλη Πέμπτη στην εβδομάδα των Παθών. Δεν αναστήθηκε μετά. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Μετά τη συνεδρίαση που έγινε ακολούθησαν ανακοινώσεις. Έχω εδώ το σχετικό δελτίο τύπου. Είπε, λοιπόν, η κυρία Γιαννάκου που αντικαθιστούσε τον Πρωθυπουργό και Υπουργό Πολιτισμού ότι εδώ έχουμε μπροστά μας συζητήσεις και μία σειρά δράσεων που θα συναποφασιστούν υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού και Υπουργού Πολιτισμού και θα ανακοινωθούν μέσα στον Ιούνιο ως συνολικές δράσεις με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Σήμερα πόσες του Ιουνίου έχουμε; Α, με συγχωρείτε δεν έχουμε Ιούνιο. Καλό μήνα, κύριε Υπουργέ. Έχουμε 1η Ιουλίου. Αυτή είναι η πολιτική σας για τον πολιτισμό.

Καλό μήνα και πάλι.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο κ. Λιάνης έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Κύριε Υπουργέ, οι αναστενάρηδες φωνάζουν στα μέρη μας πατώντας πάνω στη φωτιά: «στάχτη να γέν'». Τα θυμάμαι σαν τώρα, όταν νεαρός δημοσιογράφος έφευγα από τη Θεσσαλονίκη για να καλύψω αυτό το έθιμο. Το θυμήθηκα τώρα, γιατί προχθές μου δόθηκε η δυνατότητα να παρακολουθήσω μία πρόβα της Ορχήστρας των Χρωμάτων, της ορχήστρας των «πρωμάτων» θα έλεγα καλύτερα, αφού αυτοί οι «αναστενάρηδες», σημαντικοί μουσικοί, που συναποτελούν την ορχήστρα που ίδρυσε ο Μάνος Χατζηδάκης, παραμένουν απλήρωτοι για έξι μήνες και η ζωή τους κάθε μέρα γίνεται στάχτη! Ασκήσεις αναχωρητισμού κάνουν οι άνθρωποι...

Φέτος ετοιμάζω τις εκδηλώσεις «Πρέσπες», που πιστεύω ότι θα τιμήσετε και θα εγκαινιάσετε όπως πάντα. Ετοιμάζω επίσης το αφιέρωμα για τα ογδόντα χρόνια από τη γέννηση του Μάνου Χατζηδάκη. Είναι καιρός να τον θυμηθεί και η πολιτεία. Να θυμηθεί αυτήν την κολώνα του νεοελληνικού πολιτισμού. Απορώ, λοιπόν, και εξίσταμαι. Δεν υπάρχει ευαισθησία του Υπουργού Πολιτισμού Κώστα Καραμανλή, ανηψιού του αιμνήστου ηγέτη της Νέας Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Καραμανλή, επιστήθιου φίλου του Μάνου Χατζηδάκη, αφού κιόλας ο Μάνος ήταν ένα από τα ελάχιστα πρόσωπα, που όπως ξέρετε τολμούσαν να μιλά κατάμουτρα στο μεγάλο πολιτικό και να του λείε τις δύσκολες πραγματικότητες της χώρας και της παράταξης;

Η ορχήστρα έπαιξε για τελευταία φορά στις 15 Ιουνίου στην επέτειο του θανάτου του Χατζηδάκη και είδα αυτούς τους αξιοπρεπείς μουσικούς, «εσαεί νήπιους», να αδυνατούν πλέον να σηκώσουν το φορτίο της καθημερινότητας και να αισθάνονται ως αποτυχημένοι και ο καθένας να έχει γίνει το μουσικό όργανο της οδύνης του ζώντας μέσα σε μια μαύρη ανάγκη.

Δεν κατανοώ, κύριε Υπουργέ, απολύτως τι σημαίνει μη κρατικοδίαιτος πολιτισμός, αλλά μπορώ να σας πω ότι πέρα από το όραμά του ο κάθε άνθρωπος έχει το φιλότιμο και την ευαισθησία του. Ακόμα, λοιπόν, και αν η Ορχήστρα των Χρωμάτων δεν είναι εντός του οράματός σας -το σέβομαι- πιστεύω όμως ότι δεν αφήνει αδιάφορη την ευαισθησία και το φιλότιμό σας. Η ζωή έχει γίνει δύσκολη.

Θα ήθελα μέσα στο καύσωνα των 40ο βαθμών σήμερα της Αθήνας, όπου όλοι βράζουμε στο ζουμί μας, και οι πολιτικοί και οι πολλίτες να σκεφθούμε αυτούς τους μουσικούς που τα χυμώδη όνειρά τους υπηρέτησαν το όραμα αυτού του νέου, του μεγάλου Έλληνα συνθέτη.

Ο Νίκος Καρούζος, που γεννήθηκε πλάι στα χρώματα που γεννηθήκατε και εσείς, έλεγε πως η ποίηση είναι «φωτεινή λόγχη μπηγμένη στο μαύρο», πως «η ποίηση σπέρνει μέλλον», η μουσική –συμπληρώνω εγώ- είναι φωτεινή αρμονία που κελαρύζει καθημερινά στο καθαρό νεράκι που καρτερικά ομορφαίνει τη ζωή όλων μας.

Κύριε Υπουργέ, αυτό το τρίμηνο στην Ελλάδα γίνονται χιλιάδες μικρές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Όλες κάτι κάνουν. Σε όλες υπάρχουν καλλιτέχνες. Αλλά υπάρχουν καλλιτέχνες ξεχωριστοί όπως οι μέλισσες μέσα στην κυψέλη και με βασιλίτσα τη μουσική παρασκευάζουν το ωραίο. Δεν θα άρεσε στο μακαρίτη να έβλεπε αυτή την ορχήστρα με αυτούς τους ωραίους μουσικούς σ' αυτήν την κατάσταση.

Παρακαλώ, λοιπόν, να δώσετε μια άμεση λύση στο πρόβλημα.

Το δεύτερο θέμα που θέλω να θίξω είναι ότι η χώρα μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες θα έπρεπε να ζει καθημερινά ένα χαρμόσυνο γεγονός. Ο πολίτης πάνω στην καθημερινότητα θα έπρεπε να είναι «ως άγγελος επελαύνων επί θηρίου». Δεν κατανοώ λοιπόν, γιατί τα πράγματα είναι τόσο άσχημα, όταν είμαστε σε καλή στιγμή, όταν όλοι γευόμαστε κάποιο μεγάλο έργο που από κοινού, όπως δεν έχω χάσει ούτε ένα Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης- όταν παρακολούθησα όσα γίνονται στο φεστιβάλ. Δεν υπάρχουν ιδιοκτήτες της μεγάλης επιτυχίας του. Αλλά κάθε πράγμα πρέπει να γίνεται με ένα ορισμένο τρόπο. Και ο τρόπος με τον οποίο «ξεβιδώθηκε» το φεστιβάλ, δεν ήταν καλός.

Ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος ως Πρόεδρος, μπορεί να μην αρέσει σε όλους, αλλά στο εξωτερικό έχει ένα μεγάλο μέγεθος. Θελήσατε αλλαγές. Τις πραγματοποιήσατε. Υπήρξαν αντιδράσεις. Δεν ωφελούν. Αληθινά, λυπάμαι που παραιτήθηκε ο σπουδαίος σκηνοθέτης Παντελής Βούλγαρης. Εσείς όμως, κύριε Υπουργέ, που έχετε διαβάσει Σαίξπηρ, το ξέρετε πως ο Ριχάρδος ο Γ' λέει ότι «γεννήθηκε με δόντια».

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): « Σε ένα μεγάλο στόμα υπάρχουν μεγάλα δόντια».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Σωστά. Απομένει, λοιπόν σε εμάς αποφεύγοντας τους φανατισμούς, τους ξένους δογματισμούς να ενώσουμε το σπασμένο νήμα του φεστιβάλ με νήμα αγάπης γιατί ήδη η Θεσσαλονίκη αναστενάζει.

Η τρίτη μου παρατήρηση είναι σε ένα θέμα που σας αφορά γιατί είσατε από εκείνο το σπουδαίο μέρος και μιλώ για το Γρηγόρη Λαμπράκη που άλλαξε τη μοίρα μιας γενιάς, της γενιάς μου του «114» και ίσως και της δικής σας, κύριε Υπουργέ.

Είχα υπογράψει κάποιες αποφάσεις φεύγοντας από το Υπουργείο με την αρμοδιότητά μου ως Υφυπουργού Πολιτισμού, αρμόδιου σε θέματα αθλητισμού. Είπα να διατηρηθεί το σπίτι που γεννήθηκε και να αγοραστεί ένα οικόπεδο για να στηθεί ένα ταπεινός ανδριάντας. Εναρμονίστηκε με το λαϊκό αίσθημα όλων των τοπικών αρχόντων όπου και αν ανήκαν. Όχι μόνο δεν έχει γίνει κάτι στο οικόπεδο αλλά υπάρχει και μια αφόρητα άσχημη εικόνα.

Με λύπη μου βλέπω ότι διάφορα αντίτυπα από αυτό που ονομάζουμε «χορηγία στη χώρα» έχουν παραλείψει από τον κλασ-

σικό διεθνή μαραθώνιο Αθηνών την επωνυμία «Γρηγόρης Λαμπράκης». Έχει τεράστια ευθύνη ο ΣΕΓΑΣ. Είναι ατόπημα μιας τράπεζας αλλά και του ΣΕΓΑΣ ίσως. Τι άλλο μας μένει να δούμε; Φοβόμαστε να ονομάσουμε ακόμα και το διεθνή μαραθώνιο με το όνομα του μαραθωνοδρόμου της ειρήνης; Θα τον θυμόμαστε φαντάζομαι με απλωμένα τα χέρια του να κρατά ένα πανί με πελώρια γράμματα και γραμμένη τη λέξη «ειρήνη». Ήταν κιόλας εσταυρωμένος!

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχετε τελειώσει κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα κάνω χρήση και της δευτερολογίας μου.

Ζητώ, λοιπόν, κύριε Υπουργέ, από τους πανευδαίμονες αρμόδιους να κλείσουν το θέμα, να κλείσουμε δηλαδή μια ανοιχτή πληγή. Μα, θα μου πείτε δελφίνια νήχεστε διδάσκεις» εμένα που ξέρω να κολυμπώ, μου λέτε, κύριε Λιάνη πως θα κολυμπήσω; Σας το υπενθυμίζω, κύριε Υπουργέ, γιατί πέρασαν μάλλον και από άλλα γραφεία, δεν ξέρω αν ήταν τα αρμόδια και δεν είδα να ανταποκρίνεται κανείς σ' αυτό το θέμα.

Μια τελευταία γενική παρατήρηση την οποία νομίζω ότι απευθύνω με νηφαλιότητα. Η ποιότητα στη συνέπεια δεν γνωρίζει εποχή ούτε εξαρτάται από τη γνώση.

Αν, λοιπόν, ο κύριος Πρωθυπουργός θέλει να εμφανίζεται στη χώρα σαν ένας μεγάλος μεταρρυθμιστής, αλλά και σαν ένας μεγάλος Σπάρτακιστής, τότε περιμένω εκείνες τις πράξεις που θα δικαιώνουν αυτούς τους τίτλους.

Χθες βράδυ στο Λονδίνο, στην ομιλία του, μίλησε για μεγάλες μεταρρυθμίσεις στον πολιτισμό της χώρας. Εμείς δεν τις βλέπουμε ακόμα. Αντιθέτως, βλέπουμε μία σωρεία νέων οργανισμών στο Υπουργείο Πολιτισμού, οι οποίοι για την ώρα συνιστούν γραφειοκρατικά υψίπεδα.

Δεν έχω τίποτα μαζί σας. Αντιθέτως, είμαι δέσμιος της πολύ παλιάς και εξαιρετικής φιλίας μας.

Όμως, όταν ένας άνθρωπος παραμένει άνευ λόγου σε μία θέση, όταν ο χρόνος του, οι ευθύνες του και οι ασχολίες του τού φωνάζουν ότι δεν μπορεί, δεν προλαβαίνει και δεν του επιτρέπεται, μπορείτε να μου εξηγήσετε γιατί το κάνει;

Ποτέ ένας Πρωθυπουργός δεν είναι ένας περιπλανώμενος Ιουδαίος σε ένα Υπουργείο. Εγώ πιστεύω ότι το έκανε για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και θα δεχθώ ότι ήταν ένας καίριος συμβολισμός. Μέχρις εκεί! Οι Ολυμπιακοί Αγώνες τελείωσαν και κάποιος πρέπει να κατέλθει του άρματος.

Με αυτή την αμήχανη κατάσταση, θα μπορούσε κανείς να μιλήσει για το «μετέωρο βήμα» του Υπουργείου Πολιτισμού, αφού δεν υπάρχει ενιαία πολιτική ηγεσία. Απουσιάζοντας μονίμως του Πρωθυπουργού, ως Υπουργού Πολιτισμού, ποιος τον αντικαθιστά;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Παραφράζοντας το Σολωμό, θα έλεγα ότι από τη μικρότητα αυτού του τόπου, δηλαδή του Υπουργείου σας, ο οποίος παλεύει με μεγάλες ενάντιες δυνάμεις στο εξωτερικό, θέλει έβγουν οι μεγάλες ουσίες, τις οποίες μέχρι τώρα δεν βλέπουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Τελιώνω, κύριε Πρόεδρε. Ούτε δευτερόλεπτο δεν θα χρειαστώ.

Το πρωτοφανές γεγονός της ματαίωσης μιας παράστασης της Λυρικής Σκηνής εξ ανάγκης από τον κ. Καρυτινό, δεν είναι τόσο απλό και το καταλαβαίνετε. Είναι ακριβώς αυτά που σας περιγράψω τόση ώρα! Και δεν θέλω να πω τίποτα περισσότερο, γιατί φοβάμαι πως θα ξεπεράσω και εγώ το μέτρο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Θα ήθελα να παρακαλέσω να μη γίνει πια θεσμός και να χρησιμοποιούμε το χρόνο της δευτερολογίας μας, διότι αδικούμε τους επόμενους ομιλητές. Μάλιστα, φεύγουμε όταν δευτερολογήσουμε και δεν μένει κανένας.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Λιάνη, δεν είπατε όμως την άποψή σας γι' αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Το λόγο έχει η κ. Μανωλιά για πέντε λεπτά.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Κύριε Υπουργέ, δυστυχώς κάθε μέρα γινόμαστε δέκτες της αγωνίας του κόσμου που ασχολείται με τον άλφα ή βήτα τρόπο με τον πολιτισμό. Είναι βαρύ το κλίμα στον πολιτισμό. Κι όμως μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, θα περίμενε κανείς μια ανοδική πορεία, μία τόνωση στον τομέα του πολιτισμού.

Παρ' όλα αυτά, βλέπουμε μία κακή διαχείριση. Δεν βλέπουμε προοπτική, δεν βλέπουμε όραμα, δεν βλέπουμε στρατηγική, δεν βλέπουμε σχεδιασμό.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κακή διαχείριση, είπατε;

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Ναι, και θα φθάσουμε να εξηγήσουμε παρακάτω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Κακή διαχείριση του πολιτισμού, είπε!

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Κακή διαχείριση του πολιτισμού, είπα.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Όμως, ακούστηκε κακή διαχείριση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Αυτό εννοούσε η κυρία συνάδελφος!

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Μα, το εξηγώ, σε περίπτωση που δεν κατάλαβα τι εννοούσατε. Σας είπα, κύριε Υπουργέ, ότι παρακάτω θα φέρω και παραδείγματα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εμείς ξέρουμε να κάνουμε πολιτική!

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Μιλώ για μία κακή διαχείριση στο χώρο του πολιτισμού. Κακή διαχείριση και γι' αυτό ακριβώς συνέχισα λέγοντας ότι δεν βλέπουμε καμία προοπτική, δεν βλέπουμε καμία στρατηγική, δεν βλέπουμε κανένα σχεδιασμό.

Και ειδικά στο θέμα μας, δηλαδή όσον αφορά στους εποπτευόμενους οργανισμούς και τους πολιτιστικούς φορείς, βρίσκονται σχεδόν σε κατάσταση πτώχευσης. Υποχρηματοδότηση, καμία επίδειξη ενδιαφέροντος, κλείνουν παραρτήματα -όπως του Ναυπλίου και της Εθνικής Πινακοθήκης- διακόπτονται προγράμματα -όπως το πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ»- και σταμάτησαν εργασίες.

Κύριε Υπουργέ, αλήθεια, γιατί δεν αναγνωρίζετε τις προγραμματικές συμβάσεις; Για παράδειγμα, το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης είχε μία προγραμματική σύμβαση για 400.000 ευρώ. Τους δώσατε μόνο 200.000, λέγοντας ότι καλά είναι τόσα.

Επίσης, το Ελληνικό Λογοτεχνικό Ιστορικό Αρχείο είχε προγραμματική σύμβαση της τάξης των 220.000 ευρώ για τα έτη 2004 και 2005 και 110.000 ευρώ για το 2006 και 2007. Το 2004 δεν πήρε ούτε ένα ευρώ! Το 2005 υποσχθήκατε να δώσετε 100.000 ευρώ και μέχρι σήμερα δεν έχει λάβει τίποτα.

Ερωτάμε: Γιατί δεν αναγνωρίζετε τις προγραμματικές συμβάσεις; Πού είναι η συνέχεια του κράτους; Με αυτόν τον τρόπο δεν καταλαβαίνετε ότι οι φορείς μένουν εκτεθειμένοι;

Το δίκτυο δημοτικών κινηματογράφων δεν το στηρίζετε. Δεν έχουν πάρει επιχορήγηση. Οι επιχορηγήσεις στα θέατρα για την περίοδο 2004-2005 δεν έχουν δοθεί. Χρωστάτε πάνω από 2.000.000. Έχει λήξει ήδη η σεζόν. Πότε θα τα δώσετε;

Δεν ξέρω γιατί χαμογελάτε, κύριε Υπουργέ. Πριν συνεχίσω, θα ήθελα να σας πω ότι αν αποφασίσαμε να κάνουμε μία τέτοια αναφορά στους συγκεκριμένους αυτούς πολιτιστικούς φορείς και στους εποπτευόμενους αυτούς οργανισμούς, είναι γιατί σε εμάς έρχονται και καταθέτουν και γινόμαστε δέκτες αυτής της μεγάλης αγωνίας τους για το πώς μπορούν να λειτουργήσουν αυτοί οι πολιτιστικοί φορείς και αυτοί οι εποπτευόμενοι οργανισμοί.

Η Εθνική Πινακοθήκη παραδείγματος χάρι έχει χάσει την αξιοπιστία της, γιατί δεν μπορεί να πληρώσει εκείνα τα οποία είναι οικονομικές της υποχρεώσεις, τα χρέη της έχουν φτάσει στο 1.600.000 ευρώ για το 2004, κινδυνεύουν να μην γίνουν δύο σημαντικότερες εκθέσεις από τη Γλυπτοθήκη και να ακυρωθούν αυτές οι εκδηλώσεις λόγω έλλειψης πόρων. Το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου παραδείγματος χάρι κλυδωνίζεται, γιατί για το 2004,

ενώ ήταν εγκεκριμένος προϋπολογισμός 5.000.000 ευρώ, πήραν μόνο 1,5 εκατομμύριο ευρώ και για το 2005, που έχουν τις ίδιες ανάγκες, έχετε εγκρίνει 2.100.000 ευρώ και έχουν πάρει μόνο 1.000.000. Το Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για τη εκτέλεση των αρχαιολογικών έργων βρίσκεται σε αυτή την τραγική κατάσταση που την γνωρίζετε, γιατί γευθήκατε την αντίδραση των εργαζομένων, που με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου έχουν τρεις μήνες να πληρωθούν. Είναι κλειστά τα εργοτάξια, κάτι που πρώτη φορά συνέβη, γιατί μέχρι τώρα ήταν απρόσκοπτη η χρηματοδότηση. Το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Κέντρο, που δεν μπορεί να λειτουργήσει με κάτω από 2,5 χιλιάδες ευρώ ετησίως και το Υπουργείο δεσμεύθηκε να δώσει 100.000 ευρώ για το 2005, δεν έχει πάρει απολύτως τίποτα και είναι υποχρεωμένο να απολύσει προσωπικό και να σταματήσει τα εκπαιδευτικά του προγράμματα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Η έλλειψη χρόνου μας αναγκάζει να μην αναφέρουμε άλλα τέτοια παραδείγματα. Θα κλείσω λέγοντας μόνο τούτο, και τα υπόλοιπα θα τα πω στην δευτερολογία μου, αφού ακούσουμε και τις πρώτες απαντήσεις σας.

Εκείνο το οποίο θέλουμε να σας μεταδώσουμε είναι ότι η αίσθηση που υπάρχει είναι μία αίσθηση υποβάθμισης. Θα ήθελα, κύριε Υπουργέ, να μας απαντήσετε πώς, ενώ υπάρχει αυτή η υποχρηματοδότηση, το Δεκέμβριο του 2004 έφυγαν και επεστράφησαν από το Υπουργείο Πολιτισμού 14.000.000 ευρώ, που στ' αλήθεια θα μπορούσαν να αποτελέσουν μία ανάσα. Ξεσηκώσατε τους πάντες εναντίον σας και σε αυτό οφείλετε μία απάντηση, γιατί δεν μπορείτε να μην προβληματίζεστε. Οφείλετε σε όλα αυτά να μας δώσετε μία απάντηση και στη δευτερολογία μας να επανέλθουμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε.

Ο συνάδελφος κ. Μπόλαρης έχει το λόγο.

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, με την επερώτησή μας επισημαίνουμε ότι από πλευράς Υπουργείου Πολιτισμού, υπάρχει μία πολιτική η οποία μειώνει δυνατότητες παραγωγής πολιτισμού, απαξιώνει ανθρώπους οι οποίοι προσέφεραν και προσφέρουν στον πολιτισμό και υποβαθμίζουν θεσμοί και δυναμικό της ελληνικής περιφέρειας. Πράγματι είναι έτσι η κατάσταση ή πρόκειται για αντιπολιτευτικούς ισχυρισμούς και άστοχες κρίσεις;

Νομίζω πως εύστοχα οι προλαλήσαντες συνάδελφοί μου κατέθεσαν στοιχεία χρήσιμα τα οποία δικαιώνουν αυτούς τους ισχυρισμούς.

Θα μου επιτρέψετε, λοιπόν, συμβάλλοντας σε αυτήν την κατεύθυνση, να αναφερθώ σε έργα, τα οποία έχει ανάγκη η ελληνική περιφέρεια, σε έργα, τα οποία χρειάζονται για την ανάδειξη της ελληνικής περιφέρειας. Γιατί, κύριε Πρόεδρε, είναι γνωστό πως στην επαρχία, στην περιφέρεια χρειαζόμαστε έργα για ανασκαφές, έργα συντήρησης, ανάδειξης, προβολής και αξιοποίησης των μνημείων του ελληνικού πολιτισμού.

Και αυτά τα έργα χρειάζονται αρχαιολόγους, χρειάζονται αρχαιοφύλακες, χρειάζονται αρχιτέκτονες και μηχανικούς. Αντί αυτών, αντί αυτών των έργων, τα οποία είναι έργα όχι απλά ανάδειξης του πολιτισμού μας, αλλά έργα ανάπτυξης της ελληνικής περιφέρειας, η Κυβέρνηση προβαίνει σε προσλήψεις αγροφυλάκων.

Αντί όμως αρχαιολόγων και αρχαιοφυλάκων, αγροφύλακες! Αντί να επιλέξουμε την ανάπτυξη με τα έργα του πολιτισμού, επιλέγουμε την αστυνόμευση της ελληνικής περιφέρειας. Επιλέγουμε αγροφύλακες σε μια ύπαιθρο, η οποία ερημώνεται από τους αγρότες της! Αυτό είναι το μήνυμα, το οποίο στέλνει η Κυβέρνηση σήμερα.

Έτσι, κύριε Πρόεδρε, διαπιστώνουμε απαράδεκτες καθυστερήσεις στις εκταμιεύσεις για το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Συγκεκριμένο παράδειγμα: υπάρχει μελέτη στο Υπουργείο για το Αρχαιολογικό Μουσείο των Σερρών, το Μπερζεστένι των Σερρών. Έχει σταματήσει και δεν γίνεται εκταμίευση. Μιλάμε για μια πόλη, η οποία έχει εκατό χιλιάδες κόσμο, έναν νομό, ο οποί-

ος έχει εκτεταμένους αρχαιολογικούς χώρους και δεν υπάρχει καμία χρηματοδότηση για τη συνέχιση των αρχαιολογικών ανασκαφών.

Υπάρχει αίτημα από τη νεοσύστατη Εφορεία Κλασικών και Προϊστορικών Αρχαιοτήτων Νομού Σερρών, για να στεγαστεί. Υπάρχει η Εφορεία, δεν υπάρχει όμως κτήριο για να στεγαστεί. Οι άνθρωποι στεγάζονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αμφίπολης, το οποίο είναι εξήντα-εβδομήντα χιλιόμετρα μακριά από το κέντρο των Σερρών.

Επισημάναμε στον Υπουργό ότι χρειάζεται να αγοραστεί ένα κτήριο, ένα ωραίο νεοκλασικό κτήριο στην πόλη των Σερρών, πλην όμως το Υπουργείο πέταξε το μπαλάκι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, σαν να είναι η Εφορεία Κλασικών Αρχαιοτήτων υπηρέσια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Και μακάρι να ήταν.

Θα μου επιτρέψετε επίσης να πω πως υπάρχει ένα αίτημα από το Δήμο Αμφίπολης και από τη Νομαρχία Σερρών για να υπάρξει προγραμματική σύμβαση, έτσι ώστε να στηριχθεί το μοναδικό μεγάλο φεστιβάλ, το οποίο γίνεται στην περιοχή των Σερρών. Είναι το φεστιβάλ του Δήμου Αμφίπολης, το οποίο γίνεται στον αρχαιολογικό χώρο της Αμφίπολης, με εξαιρετικές εκδηλώσεις. Δυστυχώς δεν υπήρξε ανταπόκριση από πλευράς του Υπουργείου Πολιτισμού.

Παράλληλα, υπάρχει ένα αίτημα απ' όλους τους Σερραίους κατοίκους να στηριχθεί το παλαιολόγιο μοναστήρι, το βυζαντινό μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου. Οι τοιχογραφίες που έχει το μοναστήρι είναι μαθητών του περίφημου Πανσέληνου. Δεν υπήρξε καμία ανταπόκριση ούτε από κει, παρά το γεγονός ότι η προηγούμενη ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού είχε ξεκινήσει τη διαδικασία.

Μετά απ' όλα αυτά, κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε να πω πως ο τριπλός ισχυρισμός, ο οποίος μας ανάγκασε να καταθέσουμε αυτήν την επερώτηση, είναι απολύτως δικαιολογημένος.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Η συνάδελφος κ. Γκερέκου έχει το λόγο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ (ΑΝΤΖΕΛΑ) ΓΚΕΡΕΚΟΥ: Την επερώτηση που συζήτησαμε σήμερα, κύριε Πρόεδρε, κύριε Υφυπουργέ, δεν θα ήθελα να την αντιμετωπίσετε ως επίκριση ή μομφή, αλλά κυρίως ως μία προσπάθεια να κατανοήσουμε. Και αυτό, γιατί η πολιτική της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας στα θέματα πολιτισμού θα είναι ή ανύπαρκτη ή εντελώς ακατανόητη.

Σήμερα, λοιπόν, θα σας παρακαλούσαμε να μας πείτε ακριβώς τι έχετε στο νου σας, τι έχετε στο μυαλό σας για ό,τι έχει να κάνει με το θέμα του πολιτισμού. Μερικά απλά ερωτήματα θα θέσω και ελπίζω να είμαι αρκετά διευκρινιστική και να έχω διευκρινιστικές απαντήσεις.

Θα ξεκινήσω απ' αυτό που ήδη η εισηγήτριά μας έχει αναδείξει. Με τυμπανοκρουσίες ο Πρωθυπουργός στις προγραμματικές του δηλώσεις έθεσε τον πολιτισμό ως πρώτη προτεραιότητα της Κυβέρνησης και τοποθετήθηκε επικεφαλής του αρμόδιου Υπουργείου. Κοιτάζοντας πίσω αυτήν την πορεία των δεκαέξι μηνών της Κυβέρνησης, οι δηλώσεις εκείνες μάλλον μοιάζουν με αστεϊσμό πλέον.

Αναφέρετε παρακαλώ έστω και ένα σημαντικό έργο πολιτιστικής παραγωγής της χώρας μας, έστω και μια αξιόλογη πολιτιστική ενέργεια τους τελευταίους δεκαέξι μήνες, η οποία δικαιολογημένα να αποδεικνύει ότι ο πολιτισμός για εσάς είναι όντως πρώτη προτεραιότητα. Είμαστε πρόθυμοι να πειστούμε, αν μας αναφέρετε έστω και μία. Δεν υπάρχει.

Δεύτερη απορία μου. Το Υπουργείο Πολιτισμού επί των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ –και όλοι το θυμούνται αυτό– ήταν ένα Υπουργείο, το οποίο δεν εμφάνιζε γενικά εσωτερικές συγκρούσεις και προβλήματα. Μπορείτε να μου εξηγήσετε πώς μέσα σε δεκαέξι μήνες έχετε καταφέρει να έρθετε σε αντιπαράθεση σχεδόν με τους πάντες εκεί μέσα, πώς έχετε καταφέρει να συγκρουστείτε σχεδόν με όσους εμπλέκονται με το Υπουργείο Πολιτισμού; Μιλώ για τους εμπλεκόμενους φορείς. Μιλάμε πραγματικά για επίτευγμα! Από πού να αρχίσει και να τελειώσει κανείς! Από συγκρούσεις και ξυλοδαρμούς εργαζομένων του

Υπουργείου από τα ΜΑΤ στην πόρτα του Υπουργείου, από την ανοικτή αντίθεση και διαφωνία σύσσωμου του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων, αλλά και ολόκληρης της ακαδημαϊκής επισημονικής κοινότητας μεταστέγασης για τον περιβόητο οργανισμό του Υπουργείου Πολιτισμού, από τη σύνθεση της διοίκησης του Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης και όλα τα γνωστά προβλήματα που έχουν προκληθεί από αυτό από το κέντρο κινηματογράφου;

Τελειωμό δεν έχει ο κατάλογος των δυσχερησιών, κύριε Υφυπουργέ. Αυτό δεν σας ανησυχεί; Δεν θα έπρεπε πραγματικά να κάνετε μια ουσιαστική αυτοκριτική;

Ας υποθέσουμε ότι όλοι αυτοί είναι «κακοί» που σας εχθρεύονται, έτσι χωρίς λόγο, ή επειδή πραγματικά αδυνατούν να κατανοήσουν το αυτονόητο, δηλαδή για παράδειγμα, ότι ανακοινώσατε με κάθε επισημότητα τη θέσπιση του θερινού ωραρίου των αρχαιολογικών χώρων, που έτσι και αλλιώς ήσασταν υποχρεωμένος να το κάνετε.

Υπάρχουν όμως και εκείνοι που δεν είναι εχθροί σας και όμως έχουν σηκώσει ψηλά τα χέρια, γιατί τους έχετε αφαιρέσει κάθε δυνατότητα, κόβοντάς τους τις χρηματοδοτήσεις. Και εδώ έρχεται το πλήρως ακατανόητο. Έχετε κάνει σημαία σας την ανάγκη οικονομικών περικοπών στους εποπτευόμενους οργανισμούς. Αλλά αυτό που στην ουσία εννοείτε, φοβάμαι ότι είναι ο τερματισμός της λειτουργίας τους μέσω του οικονομικού μαρσιανού τους. Με άλλα λόγια, δηλαδή, έχετε σκοπό να τους καταργήσετε, αλλά δεν έχετε το κουράγιο να βγείτε να το πείτε δημόσια και απλά ελπίζετε να κλείσουν από μόνοι τους ήσυχα και χωρίς να προκαλέσουν προβλήματα.

Πού και πού, όταν στριμώχνετε, δίνετε με πυροσβεστικό τρόπο κάποια επιχορήγηση, όπως κάνατε με το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα του Ναυπλίου και τη δημόσια επιστολή που σας έστειλε η διευθύντρια η κ. Παπαντωνίου. Και φυσικά η δημοσιότητα δεν βολεύει καθόλου το σχέδιο της κατάργησης δια του μαρσιανού, το οποίο είναι ο στόχος σας.

Έτσι μπορούμε να εξηγήσουμε το γεγονός ότι δεν έχετε δώσει επισήμως μια ετήσια καταγραφή των πιστώσεων. Αυτό είναι πράγματι μια θαυμάσια ιδέα, έτσι ώστε όλοι οι εποπτευόμενοι οργανισμοί να έχουν σχέση υποτελούς, οι οποίοι εξαρτώνται από την εκάστοτε φιλανθρωπική διάθεση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου.

Εμάς δεν πρόκειται να μας βρείτε συνεργάτες με μια τέτοια αντίληψη της πολιτιστικής σας πολιτικής, κύριε Υφυπουργέ. Θέλουμε σαφείς και ολοκληρωμένες απαντήσεις, οι οποίες, επιτέλους, να δείχνουν ένα στίγμα των προθέσεών σας και όχι όπως αυτήν τη στιγμή αυτό που γίνεται στην περιφέρεια Ιονίων Νήσων –μιλάω για το αναπτυξιακό συνέδριο– όπου ο κ. Ζαχόπουλος, τι κάνει; Αόριστος, συγκεχυμένες εξαγγελίες. Ακόμη μια φορά στην ουσία, τίποτα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο Υφυπουργός Πολιτισμού, κ. Τατούλης έχει το λόγο.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, άκουσα με μεγάλη προσοχή τις απόψεις που διατυπώθηκαν μέσα από αυτό το πνεύμα της επερώτησης, μιας επερώτησης, θα έλεγα, που διακρίνω να εκφράζεται μέσα από το γενικότερο πολιτικό άγχος που έχουν οι επηρεζόμενοι συνάδελφοι από τη Μείζονα Αντιπολίτευση.

Κύριε Πρόεδρε, όπως πολλές φορές έχω πει, στο χώρο του πολιτισμού, στο χώρο των ζητημάτων του πολιτισμού, εκείνο που απαιτείται είναι μια ευρύτερη συνεργασία όλων των πολιτικών δυνάμεων, όλων των πολιτικών, μια συνεργασία που θα είναι απόρροια ενός μεγάλου και ουσιαστικού δημοκρατικού διαλόγου, μια συνεργασία που θα είναι απόρροια της απαιτούμενης νηφαλιότητας, για να δούμε πώς μπορούμε σ' αυτό το μεγάλο ζήτημα ν' απαντήσουμε στα προβλήματα και τους προβληματισμούς που τίθενται.

Από την πρώτη στιγμή είχαμε πει ότι εμείς υιοθετούμε αυτήν την πολιτική, μια πολιτική η οποία δεν θα υπάκουε σε κομματικούς εγκλωβισμούς, μια πολιτική η οποία δεν θα είχε ως στοιχείο την αντιπαράθεση, μια πολιτική η οποία θα είχε βασικές

αρχές ενός καθαρού και ειλικρινούς πολιτικού διαλόγου. Και αυτό βέβαια ήταν το αιτούμενο και δεν ήταν αιτούμενο μόνο από τη δική μας την πλευρά, αλλά αυτό το απαιτεί η ίδια η ελληνική κοινωνία.

Από την πρώτη στιγμή λοιπόν ακολουθήσαμε μια πολιτική η οποία δεν ήθελε να είναι αλλοθική, να ομφαλοσκοπεί στα προηγούμενα, να αναζητά ευθύνες στα προηγούμενα, μια πολιτική η οποία θα ήθελε με καθαρότητα να δημιουργήσει όλες αυτές τις απαραίτητες προϋποθέσεις για έναν ουσιαστικό και χρήσιμο πολιτικό διάλογο μέσα στο επίπεδο του ελληνικού Κοινοβουλίου, μέσα στο επίπεδο των πολιτικών κομμάτων και των πολιτικών δυνάμεων, αλλά και μια δημόσια συζήτηση μέσα στην ίδια την κοινωνία.

Γιατί, κύριε και κύριοι συνάδελφοι, όλοι μας πλέον ασπάζομαστε την άποψη ότι η σημερινή ευθύνη των πολιτικών κομμάτων, των πολιτικών σχηματισμών, αλλά και των πολιτικών γενιότερων, είναι να υποστηρίξει την άποψη ότι οι πολίτες οφείλουν να συμμετέχουν σε αυτές τις συζητήσεις. Καμία πολιτική δεν μπορεί να είναι ισχυρή, καμία πολιτική δεν μπορεί να έχει αποτελεσματικότητα, εάν δεν βρίσκει στηρίγματα στην ίδια την κοινωνία, εάν αυτή η πολιτική δεν είναι αποτέλεσμα και απόρροια ενός ευρύτερου προβληματισμού της ίδιας της κοινωνίας.

Γιατί, κύριε Πρόεδρε, πολλές φορές πολύ εύκολα και «αλλοθικά» όλοι μας αναφερόμαστε θεωρητικά στην κοινωνία των πολιτών, αλλά εν τοις πράγμασι, με τις τακτικές που ακολουθούμε και τις πρακτικές, το απορρίπτουμε. Αυτός ο διψισμός, αυτό το διπλό αφηρημένο πορτρέτο, όπου από τη μια στιγμή βλέπουμε τον εαυτό μας και επειδή δεν μπορούμε να τον αντικρίσουμε, αμέσως στρεφόμεστε στην πίσω πλευρά για να δούμε το είδωλό του, δημιουργεί προβλήματα. Και εξ αρχής δεν βάζει κανόνες στο διάλογο, δεν βάζει κανόνες σε αυτό που νομίζω ότι ισχύει.

Για αυτό που είμαι πεπεισμένος είναι το ότι όλα τα πολιτικά κόμματα, όλοι οι πολιτικοί έχουν ιδιαίτερη ευαισθησία στο χώρο του πολιτισμού και όλοι τους στρέφονται με κύριο γνώμονα το να ωφελήσουν και όχι να βλάψουν. Θεωρώ λοιπόν ότι σε αυτήν τη νέα φιλοσοφία εξαρχής δημοσίας έθεσα ένα θέμα συζήτησης, ένα θέμα πολιτικής συζήτησης, ένα θέμα πολιτικού και κοινωνικού διαλόγου, το θέμα του κρατικοδιαίτου πολιτισμού.

Θεωρώ ότι είναι ένα μείζον πρόβλημα, το οποίο χρειάζεται αυτήν τη συζήτηση, την απαιτεί αυτήν τη συζήτηση, απαιτεί τις απόψεις όλων. Απαιτεί την όδευση αυτού του προβληματισμού προς όλη την κοινωνία. Γιατί το θέμα του κρατικοδιαίτου πολιτισμού είναι ένα θέμα που εδώ και αρκετές δεκαετίες σε αρκετά προηγμένες κοινωνίες, ιδιαίτερα δε στον ευαίσθητο χώρο του πολιτισμού, αποτελούσε το σημείο αναφοράς για να υπάρξουν καινούριες πολιτικές, για να υπάρξουν νέες πολιτικές.

Τι ενόησα και τι εννοώ με τον «κρατικοδιαίτο πολιτισμό»; Το αυτόνοτο, ότι αντιλαμβανόμαστε όλοι μας, ότι αντιλαμβάνεται ο καθένας που είναι ειλικρινής όταν προσέρχεται σ' έναν τέτοιο διάλογο. Και η ειλικρίνεια αυτή είναι απαιτητό. Γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε διάλογο χωρίς να είμαστε ειλικρινείς μεταξύ μας, ιδιαίτερα δε στο επίπεδο του Κοινοβουλίου.

Και θα ήθελα παρεμπιπτόντως να σας πω ότι ο καθένας μας έχει τη δική του μικρή ιστορία και αυτό δεν θα πρέπει κανένας μας να το αγνοεί. Θητεύω στο ελληνικό Κοινοβούλιο δεκαπέντε χρόνια. Οι θέσεις μου ήταν ξεκάθαρες. Πολλές φορές είχα έρθει και σε αντίθεση με τις απόψεις του κόμματός μου. Δημοσίως τις διατύπωνα και ευθέως τις υποστήριζα εντός του Κοινοβουλίου. Αυτό σημαίνει ότι εξ' αρχής οι προθέσεις μου απέναντι σ' αυτήν την ανάπτυξη αυτού του διαλόγου, του βαθύτατα πολιτικού διαλόγου, δεν είναι κούφια λόγια και λόγια υστερόβουλα. Είναι λόγια που βαθύτατα πιστεύω.

Γι' αυτό λοιπόν για άλλη μια φορά σας καλώ σ' αυτό το δημόσιο διάλογο, γιατί αυτό θα ωφελήσει όλους μας. Θα ωφελήσει τα πολιτικά μας κόμματα, θα ωφελήσει το πολιτικό μας σύστημα, θα ωφελήσει την ίδια την κοινωνία και, πάνω απ' όλα, θα ωφελήσει τον ίδιο τον πολιτισμό. Γιατί αυτό είναι το αιτούμενο, αυτό είναι το ζητούμενο.

Έλεγα λοιπόν -και με την αφορμή της θαυμασίας παράστασης που ανέβασε χθες ο Ντάριο Φο, με σημείο αναφοράς τις

μάσκες- ότι θα πρέπει να αποβάλουμε αυτές τις μάσκες. Δεν έχουμε έρθει όλοι σ' αυτόν τον κόσμο από παρθενόγένεση. Έχουμε ευθύνες. Και δεν τις επιμερίζω, ούτε τις καταμερίζω προσωπικά. Ποτέ δεν το έχω κάνει στη ζωή μου. Ούτε τώρα θα το κάνω. Τις καταμερίζω όμως ως γενικότερες πολιτικές ευθύνες. Γιατί ετέθη προηγούμενα, ως στοιχείο αποδοκιμασίας με αόριστο τρόπο, η παρέμβαση που δημοσίως έκανα, με τη δική μου την υπογραφή, για να αρχίσει αυτή η κουβέντα για τον κρατικοδιαίτο πολιτισμό. Και ετέθη απαξιωτικά. Αλλά εκεί είναι όμως και το ζητούμενο. Εδώ είναι το μεγάλο πρόβλημα, εδώ είναι το μεγάλο ζήτημα. Εδώ είναι που πρέπει όλοι ν' απαντήσουμε.

Τι εννοώ με τον «κρατικοδιαίτο πολιτισμό»; Παραδείγματα θα σας δώσω. Υπάρχει εποπτευόμενος οργανισμός από το Υπουργείο Πολιτισμού, ο οποίος έχει έναν οικονομικό προϋπολογισμό 19,5 εκατομμύρια ευρώ. Από τον προϋπολογισμό του εποπτευόμενου αυτού οργανισμού τα 15,5 εκατομμύρια πηγαίνουν σε λειτουργικά έξοδα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ**)

Το παραγόμενο πολιτιστικό και καλλιτεχνικό προϊόν είναι 4,5 εκατομμύρια ευρώ.

Θέτω ευθέως το ερώτημα απέναντί σας: Σας ικανοποιεί αυτή η απόδοση; Είστε διατεθειμένοι εσείς να ακολουθήσετε μία τέτοια πρακτική, μια τέτοια πορεία; Είναι υπεύθυνη η θέση των πολιτικών γενικότερα; Και ποιες είναι οι απαντήσεις; Ποια είναι η διεθνής εμπειρία;

Εμάς ασφαλώς δεν μας ικανοποιεί, γι' αυτό και ευθέως το θέτουμε. Εμείς δεν θεωρούμε ότι αυτήν τη στιγμή το πρώτιστο είναι η δημοσιουπαλληλική προσέγγιση των ανθρώπων που λειτουργούν στο χώρο της τέχνης. Για εμάς το πρώτιστο, το καίριο, το μεγάλο είναι η ποιότητα του παραγόμενου καλλιτεχνικού και πολιτιστικού αγαθού. Και αυτό θα το διορθώσουμε. Να είστε σίγουροι ότι θα το βελτιώσουμε. Διότι έχουμε και σχεδιασμό, έχουμε υπ' όψιν μας και μοντέλο και κινούμαστε προς αυτήν την κατεύθυνση παίρνοντας και όλα τα ρίσκα. Δεν καθίσαμε κάτω από το τραπέζι να μεμψιμοιρίζουμε μεταξύ μας τι εννοούμε λέγοντας κρατικοδιαίτος πολιτισμός. Ευθαρσώς βγήκαμε -ως οφείλαμε να κάνουμε- και θέσαμε τους προβληματισμούς μας απέναντι σε όλους τους Έλληνες πολίτες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να σας πω ότι οφείλουμε να εγκαινιάσουμε ένα νέο επίπεδο διαλόγου. Εγώ πάντως είμαι στη διάθεσή σας. Και απευθύνομαι σε εσάς -και ως Κοινοβουλευτική Ομάδα- λέγοντας ότι όποτε χρειαστεί μπορώ να έρθω και στην Κοινοβουλευτική σας Ομάδα να αναπτύξω τις απόψεις μου, να αναπτύξω τις απόψεις της Κυβέρνησης πάνω σε συγκεκριμένα θέματα. Και θα ήθελα -όποτε θέλετε- σε αυτόν τον ανοιχτό διάλογο να κρατηθούν και πρακτικά. Διότι ο διάλογος χωρίς τη δυνατότητα να αλλάξει αυτούς που συνδιαλέγονται δεν έχει νόημα. Σε αυτό το διάλογο πιστεύουμε εμείς. Σε αυτήν τη δημοκρατία πιστεύουμε εμείς. Και είναι ανοιχτή η πρόκληση. Και περιμένω την ανταπόδοση σε αυτήν την πρόκληση που σας κάνω.

Πριν λίγο καιρό, μετά από λίγο χρονικό διάστημα θα έλεγα, ετοιμάσαμε το νέο Οργανισμό του Υπουργείου Πολιτισμού. Είναι ένας Οργανισμός που προέκυψε, θα έλεγα, μέσα από μια καινούργια διαδικασία.

Η Προπαρασκευαστική Επιτροπή, η οποία έφτιαξε το νόμο, ήταν μια ανοιχτή επιτροπή η οποία στηρίχθηκε κατά βάση στην εμπειρία όλης της ηγεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού. Συμμετείχαν άνθρωποι - εκπρόσωποι από το πανεπιστήμιο, αλλά και από το Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης για να μεταφέρουν τις καινούργιες, τις νέες ιδέες.

Αυτός ο Οργανισμός, που τον θεωρώ μεγάλο εργαλείο -και θα ήθελα πάλι πολύ πιο νηφάλια και έξω από οποιαδήποτε συντεχνιακή λογική στη σκέψη σας να τον δείτε- φέρνει καινούργιες αρχές, φέρνει καινούργιες αξίες.

Τον κατηγορείτε ως γραφειοκρατικό. Μα, δεν ισχύει. Είναι αυστηρά αντιγραφειοκρατικός, είναι αυστηρά αποκεντρωτικός, εισαγάγει καινούργιες ιδέες και απόψεις. Και βέβαια, δεν έχει απέναντί του την κοινωνία και τις συντεχνίες. Γιατί νομίζω ότι

και αυτό, σε μία υστερόβουλη προσέγγιση, προσπαθείτε να το πλησιάσετε, να το προσεγγίσετε.

Είναι ο Σύλλογος των Ελλήνων Αρχαιολόγων. Δημοσίως ο υποφαινόμενος έχει πει για το έργο και την προσφορά των αρχαιολόγων. Ξέρετε, όμως, ότι το πρόβλημα της νομοθετικής πρωτοβουλίας ανήκει στην Κυβέρνηση. Η Κυβέρνηση οφείλει να δώσει το δικό της πολιτικό πλαίσιο, να δώσει τα δικά της πολιτικά χαρακτηριστικά. Και σε αυτήν την προσπάθεια είναι μαζί μας όλες οι υπόλοιπες ομάδες στο Υπουργείο Πολιτισμού κρατώντας τις δικές τους διαφορετικές προσεγγίσεις σε διαφορετικά θέματα.

Η Ομοσπονδία των Εργαζομένων κρατάει επιφύλαξη απέναντι στη μετατροπή των μεγάλων μουσείων σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Ποια είναι η πρόταση η δική σας; Θα πρέπει να σταματήσουν να υπάρχουν τα μεγάλα μουσεία και να είναι υπηρεσίες του δημοσίου; Ποια είναι η άποψή σας; Τα μεγάλα μας μουσεία, το βαρύ μας οπλοστάσιο δεν θα πρέπει να είναι πιο ευέλικτες υπηρεσίες; Είμαστε ικανοποιημένοι από την επισκεψιμότητα και από όλα τα στάνταρτς που πρέπει να έχει ένα μουσείο; Είμαστε ευχαριστημένοι για τη θέση που έχει η χώρα μας μέσα στο γενικότερο μερίδιο πολιτισμού της διεθνούς κοινότητας;

Σας προκαλώ να μου απαντήσετε. Κινδυνεύει η προστασία των μνημείων, αν μετατραπούν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου; Από πού αυτό συνεπάγεται; Από πού βγαίνει αυτό;

Δεύτερο θέμα. Είστε αντίθετοι με την αποκέντρωση του Υπουργείου Πολιτισμού; Είστε αντίθετοι με το να μεταφερθούν αρμοδιότητες σε Περιφερειακό επίπεδο; Είστε αντίθετοι με το να ενοποιηθούν οι Εφορείες Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και Κλασικών Αρχαιοτήτων;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Αυτό είναι εγκληματικό.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Είστε αντίθετοι; Δείτε, λοιπόν, τι πρότείνει ο δικός σας Υπουργός ο κ. Βενιζέλος στο περίφημο έναυσμα, όταν καλούσε τους εργαζόμενους και τους αρχαιολόγους να στηρίξουν αυτήν την προσπάθεια.

Γιατί τα λέω όλα αυτά; Άλλωστε θα έχουμε πολύ καιρό, συζητώντας προσεχώς το νέο Οργανισμό, για να ανταλλάξουμε τις απόψεις μας και τις προσεγγίσεις μας. Απλώς τα λέω, γιατί θεωρώ ότι εξ' αρχής προσέρχεστε στο διάλογο αυτό, τον οποίο εμείς προκαλούμε να γίνει και μάλιστα να γίνει με μεθοδικό τρόπο, έχοντας πίσω από το μυαλό σας κάποια άλλα πράγματα. Έτσι δεν βοηθείται ο ίδιος ο διάλογος.

Είπε ο κ. Λιάνης -και συμμερίζομαι απόλυτα την άποψή του- ότι για τα μεγάλα πράγματα πρέπει να μας διακρίνει η ίδια αγωνία. Εγώ θα ήθελα να του ανταπαντήσω, λέγοντας πράγματι για το πόσο μεγάλο γεγονός είναι ότι φέτος στα Πρέσπια, κεντρικό σημείο αναφοράς είναι η αναφορά στο Μάνο Χατζιδάκη. Αυτό δείχνει και μια υπέρβαση του κ. Λιάνη, γιατί δεν έχουμε κοινή μνήμη όλοι μας. Θυμόμαστε και το παρελθόν. Θυμόμαστε στο παρελθόν πώς ο ένας χώρος ή ο άλλος χώρος με μια ψευτοϊδεολογιστική προσέγγιση απέρριπτε τους ανθρώπους του πνεύματος και της προσφοράς, τους ανθρώπους της δημιουργίας. Αυτό δεν πρέπει να μας διαφεύγει σε καμία περίπτωση. Στον 21ο αιώνα τέτοιες απόψεις και τέτοιες αντιλήψεις, είναι απόψεις του παρελθόντος. Είναι απόψεις που πρέπει να μας κρατάνε πολύ μακριά τους. Είναι απόψεις που ουσιαστικά θα πρέπει εν τη γενέσει τους να απορρίπτονται.

Έρχομαι σ' ένα άλλο θέμα. Επιτρέψτε μου να κάνω μια μικρή παρατήρηση ως προς την επερώτησή σας. Θεωρώ ότι το κείμενο, έτσι όπως γράφτηκε, δεν τιμά τους υπογράφοντες. Και χαίρομαι πάρα πολύ....

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Τι δεν μας τιμά, κύριε Υπουργέ;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Την άποψή μου λέω δημοσίως και δεν έχει δικαίωμα κανένας να με αποτρέψει από αυτό.

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Να την αιτιολογήσετε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Περιμένετε να το ακούσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Χαίρομαι πάρα πολύ που στις σημερινές σας ομιλίες ουσιαστικά φύγατε πολύ μακριά από τη γραφή του κειμένου.

Σας είπα και επαναλαμβάνω ότι όλοι οι Έλληνες, όλα τα πολιτικά κόμματα, όλοι οι πολιτικοί έχουν την ίδια ευαισθησία για το χώρο του πολιτισμού. Οι υπόλοιπες διαφωνίες μας σε μια δημοκρατική χώρα είναι καλό υλικό για τον τρόπο που πρέπει ν' αντιμετωπίζουμε τα μεγάλα και κρίσιμα.

Έλεγα λοιπόν για να σας θυμίσω -οι πιο παλιότεροι το ξέρουν και το γνωρίζουν πολύ καλά- σε ποια θέση είχαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις τον σύγχρονο πολιτισμό, ποια ήταν η συμπεριφορά των προηγούμενων κυβερνήσεων πάνω στο θέμα του σύγχρονου πολιτισμού. Εντελώς απογοητευτική ήταν η συμπεριφορά. Ο σύγχρονος πολιτισμός δεν έλεγε απολύτως τίποτα. Γι' αυτό και σε καμία περίπτωση η ιεραρχία του σύγχρονου πολιτισμού δεν συμμετείχε σε κανένα από τα μεγάλα γεγονότα που απασχολούσαν το Υπουργείο Πολιτισμού.

Είναι γνωστό τοις πάσι ο τρόπος και οι απόψεις συμπεριφοράς της τώγης γενικής γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού για το σύγχρονο πολιτισμό. Και με παραξενεύει λίγο η στάση η δική σας όταν μας κάνετε κριτική γιατί στην καινούργια αποκεντρωτική δομή του Υπουργείου Πολιτισμού είναι κακό να παρευρίσκεται και ο σύγχρονος πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά. Θα έλεγα ότι είναι παράξενο και αδιανόητο εσείς να θεωρείτε ότι είναι κακό το να υπάρχει ένα όργανο στα πλαίσια της πολιτιστικής περιφέρειας όπου θα εκπροσωπούνται και οι πολίτες, ένα όργανο το οποίο δεν θα έχει ούτε εισηγητικό ούτε αποφασιστικό ρόλο. Ένα ευρύτερο forum όπου η κοινωνία θα εμπλέκεται και θα ενσωματώνεται στις πολιτικές πολιτισμού. Θέλω να το ξαναδείτε αυτό το πράγμα.

Είναι ανεπίτρεπτο αυτήν τη στιγμή στον 21ο αιώνα να βλέπουμε φοβικά τον πολίτη, να θεωρούμε εμείς ότι μπορούμε να έχουμε μεγαλύτερο βαθμό πειθαρχίας στο Σύνταγμα και στο συνταγματικό νόμο από τον ίδιο τον πολίτη που αποτελεί τον ακροτελεύτιο φύλακα της στήριξης της συνταγματικής υποταγής.

Όλα αυτά τα θέματα πρέπει να τα δούμε πάλι και θα έρθω τώρα κύριε Πρόεδρε, στα θέματα που άκουσα προηγούμενα.

Ακούστηκαν πράγματα τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με την πραγματικότητα. Εδώ παρατηρείται το αδιανόητο. Μια μερίδα του Τύπου με συγκεκριμένους δημοσιογράφους προσπαθούν πάντοτε να παρουσιάζουν τα γεγονότα και τα ζητήματα έτσι όπως θέλουν. Και αυτό θα έλεγα δεν τιμά κανέναν μας.

Ακούω κατά καιρούς -το άκουσα και εδώ από συναδέλφους και νομίζω ότι αυτό οφείλεται σε έλλειψη πληροφόρησης- ότι εκκρεμούν οι αποπληρωμές του θεάτρου. Με συγχωρείτε πάρα πολύ. Επισήμως σας έχω απαντήσει -και το λέω για άλλη μια φορά- ότι για το 2004 δεν χάθηκε ούτε μια δραχμή παρ' όλο που ήταν δύσκολη η χρονιά, για το 2005 έχουν προβλεφθεί τα πάντα και δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα.

Άκουσα και διάβασα πριν από λίγο καιρό και μια άποψη ενός από τους ενδιαφερόμενους, ο οποίος πλέον ανασκεύασε την προηγούμενη άποψή του και τώρα έρχεται και λέει ότι καθυστέρησαν δεκαπέντε ημέρες για να πληρωθεί τη δόση. Και θα σας έλεγα κύριοι συνάδελφοι επειδή δεν έχετε και μεγάλη πείρα στα διοικητικά, ότι ο τρόπος που το Υπουργείο Πολιτισμού εκταμειώνει τις υποχρεώσεις -ο κ. Λιάνης το ξέρει πάρα πολύ καλά...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Το λέτε για μας τους δύο;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Όχι βέβαια. Δεν το αναφέρατε εσείς.

Δεν γίνεται εφάπαξ η εκταμίευση, αλλά χωρίζεται σε τρεις ή τέσσερις τμηματικές δόσεις και ο νομοθέτης δεν το κάνει αστόχως. Έχει συγκεκριμένο σκοπό γιατί θέλει να παρακολουθεί συνεχώς την προσπάθεια και το παραγόμενο προϊόν της προσπάθειας.

Γι' αυτό, λοιπόν, μην επαναλάβετε πάλι το επιχείρημα ότι δεν δώσαμε όλα τα χρήματα. Τα χρήματα, που έχουμε ανακοινώσει, έχουν εξασφαλιστεί.

Αναφερθήκατε σε διάφορα θέματα. Ήταν μία μείξη θεμάτων από την πολιτιστική κληρονομιά και το σύγχρονο πολιτισμό.

Εγώ θα προσπαθήσω να σας απαντήσω σε όλα.

Αρχικά, μας κατηγορήσατε ότι δεν έχουμε να επιδείξουμε έργο αυτόν τον ενάμιση χρόνο. Θα κάνω μία γενική παρατήρηση. Όλα αυτά τα προβλήματα που παρουσιάζουν αυτοί οι οργανισμοί είναι απόρροια της πολιτικής που ακολουθήθηκε τα τελευταία χρόνια και αυτό μην το ξεχνάτε.

Η κ. Γκερέκου μου είπε στην πρώτη επίκαιρή της ερώτηση ότι στεναχωριέται και θλίβεται για το κατόντημα της παλιάς πόλης της Κέρκυρας. Της είχα απαντήσει τότε το εξής: «Κυρία συνάδελφε, δεν φταίει η Νέα Δημοκρατία, αλλά άλλοι για αυτό το κατόντημα».

Θα έλεγα, λοιπόν, ότι το Νέο Μουσείο της Ακροπόλεως, αυτό που φτάνεται τώρα και για το οποίο δέχθηκα πολλές ριπές εκ μέρους σας, επί των δικών μας ημερών προχωράει, επί των δικών μας ημερών αντιμετωπίστηκαν και ξεπεράστηκαν όλα τα προβλήματα.

Ως προς το Εθνικό Θέατρο και τον εκσυγχρονισμό του σας παραπέμπω σε δήλωση του διευθυντή του κ. Κούρκουλου, ο οποίος είπε ότι «οι προηγούμενες πολιτικές ηγεσίες με είχαν εγκλωβίσει και ουσιαστικά με είχαν οδηγήσει σε αδιέξοδο». Εμείς εξασφαλίσαμε το Εθνικό Θέατρο με 17.000.000 ευρώ και συνολικά τώρα, με τον τρόπο του νοικοκυρέματος που εμείς ξέρουμε και κάνουμε, φθάσαμε να εξασφαλίσουμε το ποσό των 34.000.000 ευρώ. Θα πρέπει να το σκεφθείτε αυτό σε συνδυασμό με το ότι εσείς έχετε δεσμεύσει το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Ως προς το Μουσείο Πατρών, το Μουσείο Πέλλας, το Μουσείο Θηβών και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο θέλω να πω το εξής: Εγώ κάλεσα τους δημοσιογράφους μερικές μέρες μετά από τότε που ο κύριος Πρωθυπουργός μου έκανε την τιμή να με συμπεριλάβει στην Κυβέρνησή μας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Γιατί ήσασταν αιρετικός.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Όταν είπα ότι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα θα είναι έτοιμο, όλοι ήταν αρνητικοί σε μία τέτοια προσέγγιση. Όμως, σήμερα το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο συνεχίζει να χρηματοδοτείται, με κύριο στόχο το να δημιουργήσουμε όλες τις προϋποθέσεις για την επέκτασή του και για να είναι πράγματι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το ΕΑΜ, το βαρύ μας οπλοστάσιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Κύριε Υπουργέ, έχετε υπερβεί ήδη κατά πέντε λεπτά τον προβλεπόμενο χρόνο. Σας παρακαλώ να ολοκληρώσετε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, δείξτε λίγη ανοχή, γιατί δεν έχουμε ούτε Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Δηλαδή, εσείς αναπληρώνετε όλους τους ρόλους. Τότε να παραχωρήσω και τη δική μου θέση του Προέδρου.

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Κύριε Πρόεδρε, μη δημιουργείτε εντυπώσεις. Για τα Πρακτικά το λέω. Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο έχουμε και είναι εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Κυρία Ράπτη, δεν είπα για εσάς.

Κύριε Υπουργέ, συνεχίστε και ολοκληρώστε σύντομα.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να πω ότι η Κυβέρνηση σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα έχει να επιδείξει μεγάλο έργο. Δεν είναι, όμως, εκεί το ζητούμενο, αλλά πώς μπορούμε όλοι μας να συνεργαστούμε και να έχουμε ακόμα καλύτερο αποτέλεσμα, γιατί ο τελικός αποδέκτης είναι ο ίδιος ο ελληνικός λαός. Γι' αυτό, λοιπόν, μην εκφράζετε τόσο βιαστικά κατά τρόπο δημοσιογραφικό. Αυτό είναι λάθος και δεν βοηθά σε αυτό που ζητάμε όλοι μας, στο διάλογο.

Προηγούμενως κάνατε αναφορά για το Μουσείο του Πειραιά. Ασφαλώς και έχουν εξασφαλιστεί τα χρήματα που απαιτούνται. Όμως, θα σας έλεγα ότι, εάν λίγο ενδοσκοπήσετε στις πρωτοβουλίες που είχαν πάρει οι δικές σας κυβερνήσεις, δεν θα ήσασταν και τόσο πολύ ευχαριστημένοι για τον τρόπο που χειρίστηκατε αισθητικά και λειτουργικά το Μουσείο του Πειραιά.

Όπως επίσης, θα ήθελα να σας θυμίσω ότι το Μουσείο της

Νικοπόλεως ένα από τα πιο σημαντικά μουσεία της χώρας μας, η αμέλεια των δικών σας πολιτικών ηγεσιών το άφησε σε πλήρη εγκατάλειψη και ενώ θα έπρεπε ένα νέο μουσείο εδώ και αρκετό χρόνο να είχε αποδοθεί στην ελληνική κοινωνία, αυτό το μουσείο παρουσιάζει τεράστια προβλήματα. Αυτό είναι αποτέλεσμα των κακοτεχνιών και της έλλειψης σημαντικού ενδιαφέροντος και ιδιαίτερης φροντίδας και στοργής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναφερθήκατε για τα προβλήματα του σύγχρονου πολιτισμού. Άκουσα την άποψη ότι είστε γραφεία παραπόνων και ότι σε σας έρχονται να παραπονεθούν. Ασφαλώς, ο Βουλευτής θα πρέπει να είναι αποδέκτης όλων αυτών των πραγμάτων, αλλά δεν θα πρέπει να λειτουργεί και δεν θα πρέπει να φροντίζει ως απλός εντολοδόχος παραπόνων. Πρέπει να έχει και άποψη και αυτή την άποψη θα πρέπει να τη λέει. Δεν θα πρέπει ν' αγκαλιάζει την οποιαδήποτε προσέγγιση, χωρίς ο ίδιος ευθέως να λέει την άποψή του.

Είπατε λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, ότι δεν έχουμε φροντίσει τα θέματα του σύγχρονου πολιτισμού. Αναφερθήκατε στο ΕΛΙΑ. Ήδη το ΕΛΙΑ, έχει πάρει 50.000 ευρώ και θα πάρει άλλα 50.000 μέχρι το τέλος του χρόνου, έτσι 'οπως έχουμε συνηθιστεί.

Είπατε για το Πελοποννησιακό Μουσείο ότι δεν έχει πάρει χρήματα. Έχει πάρει 50.000 ευρώ και θα πάρει 30.000 ευρώ ακόμα και άλλα 50.000 ευρώ, δηλαδή 130.000 ευρώ...

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Δεν έχει πάρει...

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Σας το είπα και προηγούμενα, κυρία Ράπτη και θέλω να το καταλάβετε. Έτσι γίνεται η εκταμίευση.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Υπάρχουν συγκεκριμένες προγραμματισμένες συμβάσεις...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Παρακαλώ, μη διακόπτετε. Και σεις, κύριε Υπουργέ, τελειώνετε.

Κλείστε, κύριε Υπουργέ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Θα ήθελα να σας πω να μην αγνοείτε πολιτικά τη χθεσινή δημοσκοπήση, τη χθεσινή έκφραση γνώμης του ελληνικού λαού. Θα πρέπει πάντα να είναι ένας διαρκής μπουσουλός σας, γιατί πιστεύω ότι αν συνεχίσετε να συμπεριφέρεστε έτσι και αν δεν καταλάβετε ότι ο διάλογος είναι προς το συμφέρον όλων μας, φοβάμαι ότι τα προβλήματα και τα ζητήματα του μέλλοντος θα είναι πάρα πολύ σημαντικά.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ κ. Λοβέρδος έχει το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Υπουργέ, κάνετε μια απόπειρα να μας πείτε ότι εσείς επιδιώκετε το διάλογο και εμείς δεν τον θέλουμε. Τρομάξαμε να σας φέρουμε στην Αίθουσα. Τρεις μήνες έχουμε καταθέσει αυτήν την επίκαιρη επερώτηση και δεν έρχεστε...

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Εγώ, κύριε Λοβέρδο;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ναι, σε σας κύριε Τατούλη, ως Υφυπουργό Πολιτισμού, αντικαθιστώντας τον κ. Καραμανλή.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν είναι δικό μου το πρόβλημα. Στο Προεδρείο να απευθυνθείτε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Την έχουμε καταθέσει εδώ και τρεις μήνες. Είναι ένα ζήτημα που έχει να κάνει με τον τρόπο των καταθεθειμένων επερωτήσεων. Είχατε έλθει εδώ τέλος Μαρτίου και ξαναέρχεστε τώρα τέλος Ιουνίου.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Στο Προεδρείο να απευθυνθείτε. Σας παρακαλώ πολύ. Είμαι απολύτως συνεπής και δεν καταλαβαίνω τι έγινε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Θα ήθελα στο σημείο αυτό να σας πω ότι, όπως ξέρετε, οι επερωτήσεις υποστηρίζονται από τα κόμματα και την ιεράρχηση την κάνουν τα κόμματα, και την επιλογή. Όσον αφορά τις επερωτήσεις, κληρώνονται από τη Διάσκεψη των Προέδρων...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, επειδή τα λέτε αυτά σ' έναν άνθρωπο που ηθεύει για δεύτερη φορά στη Βουλή, και αναφέρετε μια διαδικασία με τον τίτλο της, και σας ευχαριστώ, θα ήθελα να σας πω ότι γνωρίζω πώς η Κυβέρνηση καθορίζει

τις αντιπολιτευτικές της προτεραιότητες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Δεν έχει αρμοδιότητα σ' αυτό η Κυβέρνηση. Εν πάση περιπτώσει, συνεχίστε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τα ξέρουμε αυτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Είμαι βέβαιος ότι τα ξέρετε, αλλά έτσι έχει η κατάσταση.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν είναι θέμα της Κυβέρνησης, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν είπα για τον Υφυπουργό, τον κ. Τατούλη. Είπα για τη συστηματική αποφυγή του Υπουργείου Πολιτισμού να ακούσει την κριτική που στρέφεται εναντίον του. Και έτσι είναι. Πασίφανές είναι αυτό.

Τέλος Ιουνίου. Πάντως δεν πάθαμε και τίποτα. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι, όταν κάνεις μια επερώτηση, που είναι επίκαιρη, θέλεις εκείνη τη στιγμή να την κουβεντιάσεις. Και έρχεται μετά από τρεις μήνες και φοβάσαι και λες «Ρε παιδί μου, μήπως τους έδωσα το δικαίωμα να συμμορφωθούν και να έρθω εδώ και να μην έχω τι να πω;». Χειρότερα, όμως, έγιναν για σας τα πράγματα. Ούτε αυτήν την πολυτέλεια δεν έχετε δώσει στον εαυτό σας; Και αναρωτιέμαι για εσάς τους τρεις ιθύνοντες πολιτικώς στο Υπουργείο Πολιτισμού: Δεν αντιλαμβάνεσθε τη Βουλή σαν το θεσμικότερο δέκτη του διαλόγου;

Κύριε Υπουργέ, μετά χαράς να έρθετε στην Κοινοβουλευτική μας Ομάδα. Και εμείς σας ακούσαμε και πολύ προσεκτικά. Μετά χαράς να κουβεντιάσουμε. Μα, πριν γίνουν αυτές οι εξτρεμιστικά καλές ενέργειες, μήπως πρέπει να γίνουν οι πιο συμβατικές, να έρθετε εσείς στη Διαρκή Επιτροπή, χωρίς να σας ανακρίνουμε με τη διαδικασία του Κανονισμού της Βουλής, γιατί δεν έχουμε κανένα λόγο, να πάρете την πρωτοβουλία να μας ενημερώσετε χωρίς ατζέντα που να προκαθορίζεται από επερωτήσεις; Ήρθατε;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Μπορώ να κάνω μια διακοπή, αν μου επιτρέπετε, κύριε Λοβέρδο;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Βεβαίως, επιτρέπω. Με τιμάτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Διακόπτω το χρόνο πάντως, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν με πειράζει.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Όσον αφορά το θέμα του οργανισμού, μόλις φτάσαμε στο τελικό του στάδιο και ήδη τον κοινοποίησα στο κόμμα σας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τον παρέλαβα εδώ, πριν από τρεις μήνες.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Περιμένω ακόμα απαντήσεις. Και όχι μόνο περιμένω απαντήσεις, αλλά θεωρώ ότι θα ήταν πολύ ωφέλιμο και σκόπιμο, από τη δική σας τη μεριά, να πάρετε την πρωτοβουλία και να με καλέσετε στη διακομματική επιτροπή. Δεν το κάνατε αυτό το πράγμα. Αυτό είναι θέμα δικό σας. Εγώ, ό,τι όφειλα να κάνω, με τη δημοκρατική ευαισθησία που με διακρίνει, το έκανα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, στην Αίθουσα αυτή προ τριών μηνών πήραμε ένα προ-προσχέδιο οργανισμού. Μετά από λίγες μέρες έγινε το συνέδριο της Ένωσης Αρχαιολόγων και η κ. Ράπτη, εγώ, η κ. Δαμανάκη η κ. Σχοιναράκη, ο κ. Θωμάς - μην αδικώ και άλλους συναδέλφους, ήμασταν πάρα πολλοί - πήραμε το λόγο, εκφράσαμε απόψεις και αναρωτηθήκαμε τότε θα κάνει τη διαδικασία αυτή το Υπουργείο κοινοβουλευτική και είμαστε σε αναμονή. Αν ζητάτε και γραπτά τις απόψεις μας, να σας τις στείλουμε και γραπτά. Ορισμένες θα τις πω και από εδώ, από το Βήμα, να τις ακούσετε. Και στη δευτερολογία μου θα μιλήσω και περισσότερο.

Ήρθατε ποτέ στη Διαρκή Επιτροπή -ούτε εσείς ούτε το Υπουργείο Παιδείας έχει έρθει- να ανοίξετε την ατζέντα και να πείτε: «Αυτά είναι τα θέματα. Θέλουμε τις γνώμες σας.»; Το έχει κάνει μετά πολλών πιέσεων το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης. Το έχει κάνει το Υπουργείο Εξωτερικών. Το κάνουν όλα τα Υπουργεία. Εσείς δεν έχετε έρθει. Δεν λέω για εσάς. Είναι όμως, και η κ. Πετραλιά εκεί και είναι και ο κύριος Πρωθυπουργός εκεί. Δεν έχετε έρθει.

Όταν υπάρχει αυτό, λοιπόν, δεν μπορεί να έχετε και επιχείρημα υπέρ ενός διαλόγου, που η Αντιπολίτευση αποφεύγει. Εσείς δεν τον οργανώνετε. Και μας λέτε την άλλη φορά που

σας το ξαναείπαμε, να ακολουθήσουμε τον Κανονισμό της Βουλής, να σας φέρουμε δηλαδή ανακρινόμενο εκεί. Δυο επερωτήσεις το πρώτο κόμμα, μια το δεύτερο, μια το τρίτο, μια το τέταρτο. Αυτή, όμως, δεν είναι διαδικασία διαλόγου. Αυτές είναι διαδικασίες εντάσεως. Δεν έχουμε ένταση μαζί σας, γιατί δεν έχουμε και έργο από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Και έρχεστε, κύριε Υπουργέ, στο διάλογο που κάνετε σήμερα εδώ βασιζόμενος σε μια επίκαιρη επερώτηση -η οποία, αν πάσχει κάπου, πάσχει στο ότι δεν είναι όσο πρέπει επιθετική απέναντί σας και είναι διατυπωμένη με πολύ ήπιους όρους, γιατί αυτοί είναι οι όροι που ταιριάζουν στον πολιτισμό, στο κοινό μας κτήμα- και ανοίγετε ορισμένα θέματα και σας απαντάμε. Ξεκαθαρίστηκε πια η ερμηνεία της φράσης σας «κρατικοδίαιτος πολιτισμός». Δεν αναφερόσασταν στην ανάγκη κάποιου εξορθολογισμού, που θα τον παρακολουθούσαμε. Όποιος χρηματοδοτεί, ξέρει καλά ότι αλλού επιτυγχάνει και αλλού αποτυγχάνει. Συμμερίστηκα μια συνέντευξη του Γιώργου Διαλεγγμένου, που είπε ότι πρέπει να γίνουν καλύτερες διευθετήσεις στο χώρο των χρηματοδοτήσεων. Όποιος όμως δρα, κάνει και λάθη. Δεν εννοούσατε, ωστόσο, αυτό. Όχι. Εσείς εννοούσατε απ' ό,τι φάνηκε, αντί του πολιτισμού, τον οποίο το κράτος ενισχύει, ως οφείλει εκ του Συντάγματος, εκ των πολιτικών αναγκών και εκ της παγκόσμιας εμπειρίας, την εισαγωγή ιδιωτικο-οικονομικών κριτηρίων. Εσείς εννοούσατε, όπως φαίνεται πια και αποδεικνύεται, τον αγοραίο πολιτισμό.

Όμως, η αγορά δεν μπορεί να ρυθμίσει τα θέματα του πολιτισμού. Εδώ οι κανόνες του ότι η αγορά με το μακρύ της χέρι τα πάντα ρυθμίζει, κάμπτονται, κύριε Υπουργέ, γιατί πουθενά στον κόσμο ο πολιτισμός δεν νοείται ως αγοραίο αγαθό.

Τι τη θέλετε την αγορά για να κρίνετε αν ο Νίκος Κούνδουρος με το «Δράκο» σε παλιές δεκαετίες έκανε τη μεγάλη τομή; Πρέπει να το συγκρίνετε στην τηλεθέασή του σε κάποια ζώνη τηλεοπτικού προγράμματος με κάποια άλλη εκπομπή, που έχει κάτι πιο σύγχρονα ελκυστικό, ένα πορνό, ας πούμε; Ποιος είναι αυτός που χρειάζεται τη στατιστική και τη μέτρηση και την ποσότητα για να κρίνει αν οι «Σταυροί στο μέτωπο» του Στάνλνι Κιούμπρικ είναι κάτι προς διαγραφή, διότι δεν ελκύει σήμερα πια, διότι ελκύουν άλλα περισσότερο, ας πούμε ζώνες άλλου είδους τηλεοπτικού προγράμματος; Τι χρειάζεται κανείς τη στατιστική για να κρίνει πόση σημασία έχουν τα κείμενα του αείμνηστου Ζήσιμου Λορεντζάτου; Πρέπει να τα συγκρίνει με ό,τι αφορά το ρυθμό των πωλήσεων;

Υπάρχουν πράγματα που είναι δεδομένα, όπου πρέπει να έχει άποψη η πολιτική ηγεσία -κι εμείς έχουμε άποψη- και έχοντας άποψη να παρέχει την ενίσχυσή της, γιατί μόνο έτσι μπορούν να προχωρήσουν τα πράγματα.

Πού στον κόσμο, κύριε Υπουργέ, η όπερα δεν χρειάζεται κρατική ενίσχυση; Μήπως δεν χρειάζεται κρατική ενίσχυση στην Ελλάδα η Λυρική Σκηνή; Μήπως μπορείτε εσείς να μου δώσετε ένα άλλο παράδειγμα φεύγοντας από την όπερα; Πού στον κόσμο δεν χρειάζεται κρατική ενίσχυση ένα μουσείο και πρέπει να συντηρηθεί από τα εισιτήριά του; Πού στον κόσμο το θέατρο, που κάνει τομές, δεν χρειάζεται ενίσχυση; Το θέατρο «Αμόρε», π.χ., στο οποίο την τελευταία φορά είχα τη μεγάλη τύχη να δω την παράσταση του κλασικού έργου «Έγκλημα και Τιμωρία», μαθαίνω ότι πρόκειται να κλείσει. Όμως, τα θέατρα αυτά χρειάζονται βοήθεια για να ζήσουν. Πάνω από το 50% του προϋπολογισμού αυτών των πολύ σοβαρών στιγμών της καλλιέργειας του πολιτισμού χρειάζονται το κράτος. Εσείς τραβήστε έξω, απέχτε; Δεν εξορθολογίζετε όμως έτσι, καταστρέφετε απολύτως.

Για τον κινηματογράφο, στον οποίον αναφέρθηκαν τόσο πολύ οι συνάδελφοί μου και στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και στα δημοτικά θέατρα, χειμερινά και θερινά για τα οποία έγινε ήδη υπόμνηση, γιατί δεν δώσατε απάντηση, κύριε Υφυπουργέ; Αξίζουν της αποδοκμασίας σας;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Σας είπα ότι έχουν πληρωθεί όλα. Μην επαναλαμβάνετε το ίδιο ψέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Σας παρακαλώ, κύριε Υπουργέ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Με συγχωρείτε, τι λέτε; Υπάρχει μία καταγραφή ελλειπών χρηματοδότησης. Πώς έχουν πληρωθεί όλα και όλοι οι δήμοι διαμαρτύρονται; Τι διαφορά πραγμακτικότητας είναι αυτή;

Σας προειδοποιώ και για ένα θέμα για το οποίο με κατέστησαν ενήμερο οι ίδιοι οι άνθρωποι του κινηματογράφου, για το λεγόμενο «μελινόσημο», γι' αυτό το ποσοστό επί των εισιτηρίων που δεν το αποδίδετε στο χώρο του κινηματογράφου και το οποίο θα αρχίσει να αμφισβητείται, απ' ό,τι οι ίδιοι μαθαίνουν και ενημερώνονται σε διεθνές πια επίπεδο κι όχι μόνο για τον ελληνικό κινηματογράφο, αλλά κυρίως και για το γαλλικό. Αυτός είναι ο βασικός αντίπαλος από τους Αμερικάνους στη ΓΑΤΤ. Να τα προσέξετε αυτά.

Κάνουμε έναν απολογισμό για το τι δεν γίνεται—γιατί είπαν οι συνάδελφοί μας μία σειρά από πράγματα—και βλέπουμε και την πορεία του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, κύριε Υφυπουργέ, του έτους 2005. Το παρακολουθώ. Το πρώτο τετράμηνο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπήρχε μείωση 43,7% των δαπανών για τον πολιτισμό. Από πού; Από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του 2005 κατά το κομμάτι αυτού που αφορά τους μείζονες και ελάσσονες φορείς του πολιτισμού, 43,7% κάτω. Μείωσαν, δηλαδή, 43,7% σε σχέση με πέρσι, προσέξτε, που και πέρσι ήταν μία κακή χρονιά. Πολλοί φορείς δεν πήραν ούτε ένα ευρώ για τις λειτουργικές τους δαπάνες. Αυτό το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων είναι 277.000.000 ευρώ και δεν το χρησιμοποιούν. Επικαλούνται τώρα, εδώ σήμερα, τις πολλές λειτουργικές δαπάνες. Σωστά. Μπορεί κάπου οι λειτουργικές δαπάνες να είναι υπεραυξημένες. Μα, και το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και ο ειδικός λογαριασμός 25.000.000.000 δραχμών και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων σας δίνουν τη δυνατότητα να κάνετε πολύ σοβαρή πολιτική στο χώρο του πολιτισμού.

Δεν το κάνετε. Και μ' αυτόν τον τρόπο αφυδατώνετε, και μερικές φορές ρίχνετε στο καναβάτσο, κύριε Υπουργέ, μείζονες φορείς του πολιτισμού στη χώρα μας και τελικώς τον ίδιο τον πολιτισμό. Και όταν πληρώνετε, αυτά που είπατε εδώ π.χ. για τα 50.000 ευρώ το Ελληνικό Λογοτεχνικό Αρχείο, στον κ. Χαριτάτο, έναν πάρα πολύ σημαντικό άνθρωπο, έναν πάρα πολύ γνωστό φορέα και έναν πάρα πολύ γνωστό αρχείο, που έχει συγκεντρώσει και διασώσει μνημεία της ελληνικής μας πορείας, μ' αυτόν τον τρόπο που τον χρηματοδοτείτε—και γενικώς όλους τους φορείς, να πω πρώτα απ' όλους την Εθνική Πινακοθήκη—τους έχετε καταστήσει, όπως και οι συνάδελφοί μου ανέδειξαν, οιοιδήποτε επαίτες. Τους δίνετε πολύ λιγότερα από τις προγραμματικές συμφωνίες. Και δεν κάνετε στην έναρξη κάθε έτους όπως έκανε τόσα χρόνια το Υπουργείο Πολιτισμού, μια ανακοίνωση ως προς το ποιες δαπάνες, ποιες επιχορηγήσεις σκέφτεστε να κάνετε, ώστε να ξέρουν οι άλλοι να κάνουν τον προγραμματισμό τους. Κάπως έτσι όχι παλιο-ελληνικά, παλιο-μοδίτικα, παλιο-ελλαδίτικα, αλλά οθωμανικά λειτουργείτε: «Για κάθισε τώρα, έλα εδώ και θα δούμε τι θα γίνει με σένα και αν η συμπεριφορά σου είναι αυτή που πρέπει».

Μου κάνει εντύπωση, κυρίες και κύριοι Βουλευτές—το αναφέρω και το καταγγέλλω—μια επιστολή του κυρίου Υφυπουργού προς την κ. Παπαντωνίου. Η κ. Ράπτη νομίζω ότι αναφέρθηκε σ' αυτήν.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Τι το καταγγέλλετε αυτό; Δημοσίως δόθηκε η επιστολή.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν μπορώ να την αναφέρω; Δεν μπορώ να τη χρησιμοποιήσω; Από εκεί την έχω και εγώ.

Η οικογένεια Παπαντωνίου έχει συμμετάσχει με την παρουσία της στην δημιουργία ενός ιδρύματος που έκανε την καλύτερη έκθεση την Πολιτιστική Ολυμπιάδα με τον τίτλο «Πτωχότητες». Λέει στην κ. Παπαντωνίου ο κ. Τατούλης: «Είστε ένας σημαντικός φορέας. Από την άλλη, όμως, θα πρέπει να επισημάνω ότι οι προσπάθειές μας περιμένουμε να αναγνωρίζονται από ανθρώπους, όπως εσείς και σας καλούμε να συνταχθείτε μαζί μας στην προσπάθεια της αναδιάταξης και ανασύνταξης του πολιτισμού προς όφελος των Ελλήνων».

Τι είναι αυτό, κύριε Υφυπουργέ; Τι να συνταχθεί μαζί σας; Είναι μήπως το πολιτικό πρόταγμα το οποίο υποστηρίζεται από

τις συμπεριφορές του Υπουργείου Πολιτισμού «Έλα και θα δούμε τι θα πάρεις, υπογράφω 50.000 ευρώ, βασανίζεσαι να βγάλεις τα λειτουργικά σου έξοδα και στη συνέχεια, τέλος του έτους, θα δούμε αν θα τα πάρεις και αυτά και αν θα υπογράψω κάτι άλλο, που θα εξαρτάται από το κατά πόσο θα συνταχθείς μαζί μας».

Αλλάζω θέμα λίγο γρήγορα. Για τον οργανισμό του Υπουργείου μην κόπτεστε ιδιαίτερος, γιατί υπάρχουν πάρα πολλά προβλήματα που αναδεικνύονται από τις διατάξεις. Σας τα έχουν πει οι αρμοδιότεροι εμού. Σας τα έχει πει η Ένωση Αρχαιολόγων. Σας τα έχουν πει όλες οι συνδικαλιστικές ενώσεις του Υπουργείου. Θα σας τα πούμε κοινοβουλευτικά αν επιδιώξετε αυτή τη συζήτηση. Δεν είναι η αποκέντρωση το πρόβλημά μας. Το πρόβλημά μας είναι κάποιες «σπάνιες» ρυθμίσεις του οργανισμού σας. Είναι δυνατόν όταν ο Πρωθυπουργός έλεγε «φυσικά όπως αποδεικνύεται τα έλεγε και δεν τα πίστευε—ότι θα δοθεί έμφαση στη βυζαντινή πλευρά του πολιτισμού μας και εσείς καταργείτε τις αρμόδιες σχετικές εφορείες;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Καταργούμε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τις συγχωνεύετε. Τι θα σημάνει αυτό στην πράξη; Τις συγχωνεύετε με τις υπόλοιπες διοικητικές μονάδες που αφορούν τον κλασικό πολιτισμό; Είναι πράγματα αυτά; Είναι επίσης θεμιτό και πρέπει να το αποδεχθούμε ότι, ενώ δεν πληρώνετε και δεν βοηθάτε τους αρμόδιους φορείς να κάνουν το έργο τους, ενόψει της αγοραίας αντίληψης που έχει αυτή η Κυβέρνηση, της νεοφιλελεύθερης αντίληψης που έχει για τον πολιτισμό, της πολιτικής σύμφωνα με την οποία η αγορά θα καθορίσει την πορεία του πολιτισμού, είναι συμβατό έστω μ' αυτήν τη θεολογική προσέγγιση του νεοφιλελευθερισμού, που κάνετε, ο πολλαπλασιασμός της γραφειοκρατίας στο Υπουργείο Πολιτισμού; Το κάνει ο κ. Ορφανός. Κάνει γενική διεύθυνση μια μικρή μονάδα του ΟΠΑΠ στη Θεσσαλονίκη. Το κάνετε εσείς μ' αυτόν τον οργανισμό πολλαπλασιάζοντας τις μονάδες του;

Η «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» κοστολόγησε 5.000.000 ευρώ την επιπλέον δαπάνη για πληρωμή λειτουργικών δαπανών βάσει του οργανισμού που παρουσιάσατε πριν από ένα περίπου μήνα. Το κάνει η κ. Πετραλιά. Έκανε Ολυμπιακούς Αγώνες η χώρα με σαράντα υπαλλήλους, κρατάει τη Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Έργων και της προσθέτει ακόμη εκατό υπαλλήλους. Το κάνετε όλοι στο Υπουργείο Πολιτισμού. Γίνεται στον Οργανισμό Προβολής του Ελληνικού Πολιτισμού. Και δεν σας πονάει που οι δαπάνες αυξάνονται;

Αυξάνεται η γραφειοκρατία, αυξάνονται και οι δαπάνες της. Γιατί; Γιατί αυτά τα διπλά μέτρα και τα διπλά σταθμά; Να δοθεί μια εξήγηση πριν την πολιτική ερμηνεία τη δική μας και να δοθεί εδώ.

Και είναι επιτέλους εικόνα ενός Υπουργείου Πολιτισμού του οποίου ηγείται ο Πρωθυπουργός, που πάει να συναντήσει τον κ. Αβραμόπουλο και αφού τελειώνουν αυτήν τη συνάντησή τους ο κύριος Πρωθυπουργός να εξαγγέλλει την έναρξη ισχύος του θερινού ωραρίου για τη λειτουργία των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων παραμονή του Ιουνίου, νομίζω κάπου 31 Μαΐου; Αυτά τα έκαναν οι γενικοί διευθυντές του Υπουργείου Πολιτισμού, του Υπουργείου Τουρισμού και του Υπουργείου Οικονομίας, επί ημερών του ΠΑΣΟΚ. Προσλάμβαναν κάποιους ανθρώπους με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου και τα έκαναν αυτά. Από το Μάρτιο, όμως. Όταν ξυπνήσατε εσείς—και δεν αναφέρομαι σε σας—και αρχίσατε να λειτουργείτε στο πλαίσιο του θέματος, χρειάστηκε παρέμβαση του Πρωθυπουργού, η οποία ανακοινώθηκε ως τομή δήθεν, τάχα τα μουσεία και οι αρχαιολογικοί χώροι θα λειτουργούσαν και το απόγευμα!

Τι λέτε, ρε, παιδιά; Είναι δυνατόν, είναι αυτό τομή; Και ως αποτέλεσμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τριάντα τέσσερα από τις εκατοντάδες λειτουργούν με βάση το θερινό ωράριο, δηλαδή είναι ανοικτά και το απόγευμα στον τουρίστα, με πολλαπλάσιο κόστος, γιατί φυσικά όταν δεν σπεύδεις την κατάλληλη στιγμή, μετά πρέπει όλα να τα λύσεις κάνοντας κινήσεις απελπισμένες, διαχειριστικά όχι αποτελεσματικές που πάντα είναι πολυδάπανες.

Το συμπέρασμα και με αυτό κλείνω, γιατί θα τοποθετηθώ και σε άλλα θέματα, ειδικά και για φορείς στη δευτερολογία μου μετά από όλα αυτά προκύπτει το εξής. Δεν μπορούν οι πλάτες της Νέας Δημοκρατίας να αντέξουν το βάρος του ελληνικού πολιτισμού με την εκδοχή, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, της μεγάλης πολιτιστικής κληρονομιάς, που έχει ο τόπος, είτε αυτή είναι κλασική, είτε αυτή είναι βυζαντινή, μα, και με την πρακτική σας αποστερείτε το δικαίωμα και τη δυνατότητα στη σύγχρονη δημιουργία. Οι δύο όψεις που συγκροτούν την έννοια του πολιτισμού, παρελθόν, παρόν και μέλλον είναι έξω από τις δυνατότητές σας να χειρίζεστε τα πράγματα. Γι' αυτό, κύριε Υφυπουργέ, επιμένουμε και πιέζουμε. Γι' αυτό καταθέτουμε τις επίκαιρες επερωτήσεις. Γι' αυτό είμαστε παρόντες εδώ, γι' αυτό ασκούμε επικριτικό λόγο, όπως είπαν οι συνάδελφοι προηγουμένως, μην ταχόν και με την πίεσή μας κάποιος από εσάς ευαισθητοποιηθεί, γιατί μέχρι τώρα ένα πράγμα αποδείχθηκε, ότι η Νέα Δημοκρατία κάνει πολύ κακό στον πολιτισμό.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Προχωρούμε στις δευτερολογίες. Το λόγο έχει η κ. Ράπτη.

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Σκεπτόμαστε, μετράμε να δούμε πόσος είναι ο χαμένος χρόνος. Πηγαίνουμε για δεκαέξι μήνες. Στους δεκαέξι χαμένους μήνες, λυπούμαι, αλλά πρέπει να προσέσω άλλα τριάντα χαμένα λεπτά, τόσα όσα κράτησε η ομιλία του συμπαθούς, του συμπαθέστατου Υφυπουργού Πολιτισμού, του κ. Τατούλη.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Θα μου επιτρέψετε να μην αποδεχθώ τη συμπάθειά σας καθότι είναι ρατσιστική προσέγγιση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Είναι καθολική, κύριε Υφυπουργέ, η συμπάθεια προς το πρόσωπό σας.

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Δικαίωμά σας, κύριε Υφυπουργέ, πλην, όμως, ξέρετε ότι εμείς είμεθα ειλικρινείς πάντοτε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν μας έχετε πείσει γι' αυτό στη διαδρομή σας.

ΣΥΛΒΑΝΑ ΡΑΠΤΗ: Πάντα. Θα έλεγα ότι αυτό το διδάσκει από τον προϊστάμενό σας Υπουργό και βλέπουμε το πόσο ανειλικρινής είναι όταν διαβάσουμε –σας ανέγνωσα προηγουμένως– τις προγραμματικές δηλώσεις και όταν δούμε το δεκαπεντάμηνο, το δεκαεξάμηνο που πέρασε.

Προσπάθησα να παρακολουθήσω την ομιλία του αρμοδίου Υφυπουργού. Πρέπει να σας πω ότι καθώς προσπαθούσα να την παρακολουθήσω, θυμήθηκα ένα θείο που είχα, αδελφό της γιαγιάς μου –Θεός σχωρέστους και τους δύο– όπου έλεγε το εξής πράγμα. Ήταν άνθρωπος από χωριό και όταν έβλεπε κανέναν άνθρωπο της τέχνης, του πολιτισμού κλπ., άκουγε με προσοχή και αφού τελείωνε έλεγε: «Ρε παιδί μου, πού θα πάει; Θα το μάθω και εγώ να το κάνω αυτό. Θα λέω ασυνάρτητα και θα με λένε πνευματικό. Ωραία θα είναι!»

Τον θυμήθηκα, λοιπόν, το θείο μου αυτόν, καθώς άκουγα τον κ. Τατούλη. Είπε μεταξύ άλλων διάφορα πράγματα, όσα μπόρεσα να συγκρατήσω. Είπε ότι όλοι οι πολιτικοί έχουν μίαν ιδιαίτερη ευαισθησία. Ναι, όλοι οι πολιτικοί έχουν ιδιαίτερη ευαισθησία εκτός, δυστυχώς, από κάποιους που βρίσκονται στις τάξεις της Νέας Δημοκρατίας. Δεν τους βάζω όλους. Και αυτό το δείχνει η πορεία του Υπουργείου Πολιτισμού. Τα μέχρι τώρα πεπραγμένα.

Είπε ο κ. Τατούλης ότι δεν γίνεται διάλογος χωρίς ειλικρίνεια. Θα συμφωνήσουμε. Ασφαλώς. Εμείς είμεθα ειλικρινείς. Εσείς δεν είστε. Ούτε ειλικρινείς είστε ούτε συνεπείς είστε. Δεν έχετε συνέπεια λόγων και πράξεων. Ένα άμεσο, κλασικό παράδειγμα είναι το θέμα των χρημάτων. Μήπως φταίει η απεργία των τραπεζιών; Μήπως τα χρήματα ξεκίνησαν και τώρα, τις τελευταίες τρεις εβδομάδες, που είναι κλειστές οι τράπεζες, εκεί υπάρχει κάποιο πρόβλημα; Εγώ, βλέπετε, είμαι καλοπροαίρετη.

Απέφυγε ωστόσο να απαντήσει σε συγκεκριμένα ζητήματα, που θέσαμε όλοι μας. Έθεσε αρκετά θέματα που είχαν σχέση με τον οργανισμό. Θα σας πω κάτι, δυο κουβέντες: Προσπαθεί να ρυθμίσει ο οργανισμός του Υπουργείου Πολιτισμού διάφορα ζητήματα. Έχουμε από τη μια μεριά την πολιτιστική κληρονο-

μία, από την άλλη το σύγχρονο πολιτισμό. Ασφαλώς εσείς θα ξέρετε πολύ καλύτερα από εμένα ότι η πολιτιστική κληρονομιά είναι κρατική αρμοδιότητα. Δεν είναι τοπική υπόθεση. Αυτά τα λέει και το Σύνταγμα. Να αλλάξουμε το Σύνταγμα; Δεν ξέρω. Είναι μία πρόταση αυτή; Κάτι πρέπει να κάνουμε. Αν μη τι άλλο, πρέπει να είμαστε σοβαροί.

Αναλώθηκε, προσπάθησε να μας κάνει να καταλάβουμε, εμάς τους πτωχούς τω πνεύματι, τι ακριβώς εννοεί ο κ. Τατούλης, όταν μιλάει για κρατικόδικο πολιτισμό. Να σας πω τι κατάλαβα εγώ; Μπορεί να κάνω και λάθος. Συγχωρέστε με, αν κάνω λάθος. Εγώ κατάλαβα ότι ένα πράγμα προσπαθεί να κάνει το Υπουργείο Πολιτισμού: Να βάλει τον πολιτισμό σε δίαιτα. Και φαίνεται ότι το πετυχαίνει. Παράδειγμα τυχαίο: Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Είχε υποσχεθεί –υπήρχε προγραμματική σύμβαση– 400.000 ευρώ. «Θα πάρете 200.000 ευρώ». Άλλο: Ελληνικό Λογοτεχνικό Ιστορικό Αρχείο. Το 2003, το 2004 υπήρχε πρόβλεψη για 220.000 ευρώ. Το 2005-2006 κατεβήκαμε στα 110.000 ευρώ. Στο μισό. Τι πήραν; Απολύτως τίποτα. Εταιρεία Μικρασιατικών Μελετών. 300.000 ευρώ. Σιγά μην τα έπαιρναν. Κατεβήκαμε στις 150.000 ευρώ.

Οι άνθρωποι όμως έχουν πρόβλημα ή διαφορετικά έχουν δилημμα, για να μην το πούμε πρόβλημα. Και θα το πω πολύ απλά: Δεν έχουν να πληρώσουν τα ένησημα. Ή θα πρέπει να πληρώσουν τα ένησημα στο ΙΚΑ –ξέρετε, το ταλαίπωρο ΙΚΑ– ή θα πρέπει να πληρώσουν τους μισθούς. Πρέπει να διαλέξουν τι θα κάνουν.

Η Εθνική Πινακοθήκη –ξαναγυρίζουμε σ' αυτό το θέμα– σύρεται στα δικαστήρια, γιατί δεν μπορεί να είναι συνεπής με τις οικονομικές της υποχρεώσεις προς το εξωτερικό. Γλυπτοθήκη: Δεν έχει να πληρώσει το νοίκι. Είναι ντροπή. Δεν πρέπει να συμβαίνουν αυτά. Καλό είναι να μπορούσαμε να μην τα αναφέρουμε εδώ, να μην τα ακούει ο ελληνικός λαός αυτά τα πράγματα: Η Γλυπτοθήκη να μην έχει να πληρώσει το νοίκι! Για όνομα του Θεού!

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ.)

Όλα αυτά τι λένε; Μας λένε το εξής πράγμα: Ότι κανένα μέτρο, καμία δράση, καμία κίνηση, καμία ενέργεια που γίνεται στο χώρο του πολιτισμού δεν δηλώνει, έστω στοιχειωδώς, μία πολιτική ωριμότητα, μία πολιτική ζύμωση, που λογικά θα περίμενε κανείς ότι έχει γίνει στους κόλπους ενός κόμματος, το οποίο είκοσι χρόνια είναι στα έδρανα της Αντιπολίτευσης και μονίμως μας διαβεβαιώνει: «Ναι, είμαστε έτοιμοι να κυβερνήσουμε». Τίποτα απ' όλα αυτά. Και να σας πω και κάτι άλλο; Ακούσαμε πολλά, είπαμε όλοι μας πολλά για τα κεντρικά μουσεία, για τα γνωστά, για τα ονομαστά.

Υπάρχουν, όμως, επειδή έγινε λόγος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, για την αποκέντρωση κλπ, μικρά κύτταρα πολιτισμού, που χρειάζονται αυτό το οικονομικό οξυγόνο από την πλευρά του Υπουργείου για να ανθίσουν. Και εκεί καταδικάζονται σε θάνατο. Για παράδειγμα, να κλείσει η Βραυρώνα; Να κλείσει το Μουσείο της Καλυδώνας; Να κλείσει το Μουσείο Μετάξης στο Σουφλί;

Με άλλα λόγια, να μαραζώσει πολιτιστικά η νησιωτική και ακριτική Ελλάδα; Να καταδικάσουμε σε πολιτιστικό θάνατο το Αιγαίο; Έχουμε ερασιτέχνες, έχουμε εραστές του θεάτρου, οι οποίοι δεν επιδοτούνται. Είναι αυτό ακριβώς που σας έλεγα και προηγουμένως, τι ακριβώς σημαίνει το «κρατικόδικο» στην πράξη: Μία πολιτική του μπακάλη, μία πολιτική του εμποράκου στο Υπουργείο Πολιτισμού και ο πολιτισμός σε δίαιτα με σφιγμένο το ζωνάρι. Αυτή είναι η πραγματικότητα στο Υπουργείο Πολιτισμού σήμερα και είναι κρίμα του Υπουργείου αυτού να προΐσταται ο Πρωθυπουργός της χώρας.

Κλείνοντας, θέλω να θέσω ένα ερώτημα, μπαίνω σε αυτόν τον πειρασμό. Ως τότε θα υποδύεται τον Υπουργό Πολιτισμού της χώρας ο Πρωθυπουργός; Θέλω μία απάντηση σε αυτό παρακαλώ.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Κύριε Λιάνη, αν και έχετε υπερβεί το χρόνο σας, επειδή κλείνει σήμερα η Ολομέ-

λεια, μπορείτε να μιλήσετε δύο, τρία λεπτά.

Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Ευχαριστώ.

Μοιραία, κύριε Πρόεδρε, θα στέλνω τηλεγραφήματα.

Κύριε Υπουργέ, εσείς ξέρετε πολύ καλά ότι είμαστε η χώρα «των παράλληλων μονόλογων», όπως έλεγε ο δάσκαλος, αλλά πρέπει να γίνουμε κάποτε η χώρα του ουσιαστικού διαλόγου, όπως το θέσατε. Για εμένα, λοιπόν, που υπήρξα Πρόεδρος της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, ο μακροβιότερος στην ιστορία της, επτά χρόνια, σας λέω ότι εσείς πρέπει να φέρετε τα θέματα αυτά εκεί, γιατί εσείς θέλετε κάτι καινούργιο. Εισάγετε μια νέα έννοια, μια νέα αντίληψη και πρέπει να ενημερώσετε πρώτα αυτήν την επιτροπή στο Κοινοβούλιο και μετά οποιονδήποτε άλλο.

Σας περιμένουμε, λοιπόν, στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων. Θα το πω και στον κ. Σπηλιόπουλο, γιατί και εγώ ακόμα προσπαθώ, με όλη την καλή διάθεση που έχω, να καταλάβω τι είναι αυτή η πεμπτούσια του νέου όρου «κρατικοδίαιτος πολιτισμός».

Είπατε, όμως, κάτι βαρύ για την παράταξή μας, δηλαδή ότι έχουμε «πολιτικό άγχος». Δεν έχουμε πολιτικό άγχος. Μάλλον τα γεγονότα δείχνουν ότι υπάρχει πολιτικό άγχος αλλού. Η «πιρούετα» για το απαγορευμένο στοίχημα, το «ναυάγιο» στα ρηχά της μεταρρύθμισης, το «μποξ» των Υπουργών, οι αγώνες πυγμαχίας καθημερινά, η αποθηρίωση της Τουρκίας, στο Αιγαίο αυτός ο φοβερός χάρτης αλυτρωτισμού των Σκοπίων, που δεν έγινε ούτε μια καταδίκη του. Εμείς δεν έχουμε άγχος. Είμαστε νηφάλιοι και προχωρούμε.

Το θέμα του κρατικοδίαιτου πολιτισμού, που το θεωρώ το σοβαρότερο, αποσαφηνίστε το. Είναι θέμα πρόνοιας και επανίδρυσης κάποιων πραγμάτων; Είναι θέμα κοσκινίσματος και να κόψουμε τα πράγματα λιγότερο; Πολλά από αυτά που λέτε, τα βρίσκω ενδιαφέροντα, προσπαθώ να τα καταλάβω, αλλά δεν νομίζω ότι μπορούμε να οδηγηθούμε πλέον σε μία λατρεία της αγοράς, γιατί αυτό φαίνεται, ότι ζητάτε, όταν το μέγιστο πολιτιστικό παραγόμενο αγαθό και στο ανατολικό μπλοκ και παντού ήταν από το κράτος.

Θα σας φέρω δε αντιστροφή του παραδείγματος που είπατε. Ο Ντάριο Φο έκανε χθες βράδυ μια παράσταση με τις μάσκες, αλλά ο Ντάριο Φο, όπως ξέρετε, είναι ο ιδρυτής του περιφημου «Θεάτρου του Δρόμου», του κατ'εξοχήν κρατικά επιχορηγούμενου θεάτρου της Ιταλίας, λόγω της αξίας του. Κομμουνιστής! Τι παράδειγμα άλλο να δώσει κανείς πιο σαφές από αυτό;

Και συμπληρώνω: Κύριε Υπουργέ, δεν είναι σωστό να μηδενίζετε εσείς, που θεωρώ ότι είστε δίκαιος άνθρωπος, το έργο των Υπουργών Πολιτισμού του ΠΑΣΟΚ με τη φράση «δεν ασχολήθηκαν με το σύγχρονο πολιτισμό».

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν το είπα αυτό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Δεν το είπατε; Χαίρομαι! Είπατε για την κ. Μενδώνη μόνο.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Είπα για το σύγχρονο πολιτισμό ότι δεν έδωσαν τη βαρύτητα που έπρεπε να δώσουν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Εγώ σας λέω ότι και η αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη έδωσε βαρύτητα στο Υπουργείο Πολιτισμού με τα ΔΗΠΕΘΕ, θεσμός που έχει μείνει και ο Θάνος Μικρούτσικος με το δίκτυο πόλεων και ο Βενιζέλος με ό,τι έγινε στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Θεσσαλονίκης και τα συναφή και η κ. Μενδώνη, για να μην την αδικούμε..

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Και ο κ. Πάγκαλος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Και ο κ. Πάγκαλος για να τον αναφέρουμε. Δεν ήταν κανένας που να μην πρόσεξε το σύγχρονο πολιτισμό. Απλώς η κ. Μενδώνη λόγω και της λατρείας της για το επάγγελμά της, είχε και τα δυο της μάτια στραμμένα και στο παλιό και στο καινούργιο. Μην την αδικούμε.

Κλείνω, λέγοντας –αυτό είναι πολύ σημαντικό– ότι με θίξατε έμμεσα τέσσερις φορές ως δημοσιογράφο.

Προσέξτε, επειδή σας θεωρώ άνθρωπο ο οποίος κατανοεί. η δημοσιογραφία είναι το πιο δύσκολο επάγγελμα που υπάρχει, χειρότερο και από το δικό μας, των πολιτικών, που δεν είναι

επάγγελμα. Είναι υποχρεωμένοι οι δημοσιογράφοι συνεχώς να περνάνε μέσα από δύο συμπληγάδες. Από τη μια είμαστε εμείς, η εξουσία, που πρέπει να μας αποφεύγουν και από την άλλη ήταν και είναι σ' ένα μεγάλο βαθμό οι εκδότες. Αυτός ο καθημερινός αγώνας των δημοσιογράφων είναι τρομακτικά δύσκολος και πιστεύω ότι οι Έλληνες δημοσιογράφοι τον κάνουν καλά.

Ένα τελευταίο, κύριε Υπουργέ. Δεν είναι παράπονο, θα σας πω όμως ότι εσείς επιχορηγείτε τις Πρέσπες –και καλώς κάνετε και θα σας τιμήσουμε με αυτό που είπαμε, με μια μεγάλη βραδιά για τον Χατζηδάκη, σωστά το είπατε– συνολικά όμως όλο το κράτος επιχορηγεί με 300.000 ευρώ. Είναι ένα σημαντικό ποσό. Το ΠΑΣΟΚ έκανε τα ίδια ακριβώς πράγματα και επιχορηγούσε τις Πρέσπες με 300.000.000 δραχμές!! Έχει μια μικρή διαφορά. Ποτέ δεν ζήτησα κάτι περισσότερο, γιατί ξέρω πολύ καλά τι πολιτική κάνετε και τι μπορεί να ζητήσει κανείς.

Λέω, λοιπόν, ότι, επειδή ο πολιτισμός –όπως ξέρουμε όλοι– είναι παραγωγή πολύ ακριβού αρώματος, του ακριβότερου, θα πρέπει να τον αντιλαμβάνεστε ως μία ανάγκη και μία υποχρέωση του κράτους. Με την παράδοση που έχει αυτή η χώρα και με την παράδοση που έχει αυτή η πόλη, με την παράδοση που έχει να επιχορηγεί τον πολιτισμό αυτή η πόλη, να είναι κρατικοδίαιτος ακόμα από την αρχαία Αθήνα, να τον συλλαμβάνουμε ως μια έννοια μεν που θέλουμε να κάνουμε περικοπές και να την προσαρμόζουμε, αλλά να καταλάβουμε τι ακριβώς εννοούμε. Εγώ θέλω να έλθετε και να μας εξηγήσετε τι ακριβώς εννοείτε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): «Χορηγικός». Στην αρχαία Αθήνα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Χορηγικός, αλλά με χρήματα του κράτους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Ευχαριστώ, κύριε Λιάνη.

Το λόγο έχει η κ. Μανωλιά.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Κύριε Υπουργέ, είναι απορίας άξιο πού εδράζεται στ' αλήθεια η αυταρέσκεια και νηφαλιότητα, η οποία χαρακτηρίζει την ομιλία σας; Είναι υπό διάλυση οι περισσότεροι εποπτευόμενοι φορείς. Παραπαίουν όλοι σχεδόν οι φορείς του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού και η Κυβέρνηση σφυρίζει αδιάφορα;

Επιλέξαμε να σας φέρουμε συγκεκριμένα στοιχεία και να κάνουμε συγκεκριμένες αναφορές μέσα από τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, για να δημιουργήσουμε μια ευαισθητοποίηση πάνω σε μερικά θέματα που έτσι είναι. Εκτός αν ζείτε άλλη πραγματικότητα. Επιλέξαμε να σας φέρουμε τα συγκεκριμένα στοιχεία.

Οι φορείς του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού έχουν αυτά τα προβλήματα που είπαμε προηγουμένως, που τα ακούσατε και από εμένα και από την κ. Ράπτη. Δεν μπορούν να κάνουν τα προγράμματά τους, έχουν σταματήσει τα έργα, δεν μπορούν να λειτουργήσουν, χρωστάνε και η απάντησή σας ήταν αυτή που είναι;

Και να ξέρετε, κύριε Υπουργέ, ότι αυτό που παρατηρείται στους εποπτευόμενους φορείς, παρατηρείται και στους άλλους τομείς του πολιτισμού. Και υπηρεσίες πένονται και αρχαιολογικοί χώροι είναι σε άθλια κατάσταση. Πρέπει να το λάβετε υπόψη σας.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Είναι σε άθλια κατάσταση;

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Πρέπει να το λάβετε υπόψη σας.

Αναφέρθηκε προηγουμένως η περιοχή του Μαραθώνα. Όταν, παραδείγματος χάρη, δόθηκαν τόσα χρήματα, δεν είναι κρίμα και άδικο να υπάρχουν αγκάθια και να μην μπορεί να μπει κανένας;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Στην περιοχή του Μαραθώνα; Πότε πήγατε τελευταία στο Μαραθώνα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Κύριε Υπουργέ, θα απαντήσετε μετά.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Θα απαντήσετε μετά, κύριε Υπουργέ, τρία λεπτά έχω στη διάθεσή μου.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Μα, προβάλλει τη χώρα μας με αυτά που λέει!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Κύριε Υπουργέ, θα απαντήσετε αμέσως μετά. Λίγο υπομονή. Άλλωστε είστε νηφάλιος, είναι γνωστό αυτό.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Εκείνο το οποίο θα ήθελα να πω είναι το εξής: Πώς δικαιολογείται αυτή η αυταρέσκεια και η νηφαλιότητα, κύριε Υπουργέ; Είναι πολύ ωραία να την έχει κανείς, αλλά, όταν η πραγματικότητα είναι αυτή που είναι, δεν μπορώ να καταλάβω πώς την έχετε, όταν παραδείγματος χάρι -και δεν μου απαντήσατε- 14.000.000 ευρώ γύρισαν πίσω.

Μπορείτε να είστε νηφάλιος, όταν, κύριε Υπουργέ, είναι τόσο μειωμένες οι πιστώσεις από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, που αφορούν το Υπουργείο Πολιτισμού, όταν το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων που πάντα εγκρίνεται το Μάρτιο έφτασε τώρα και ακόμα δεν έχει πάρει υπογραφή; Και πραγματικά ρωτάω: Εσείς τι κάνετε για να υπογραφεί; Μέχρι προχθές -από την εξέταση που κάναμε- δεν πήρε υπογραφή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Ποιο είναι το δικό σας έργο; Ποιο είναι ένα δικό σας έργο που δημοπρατήθηκε, όπως ρώτησαν και οι προηγούμενοι συνάδελφοι; Ποια είναι τα μεγάλα έργα που έχετε προκηρύξει; Να μας απαντήσετε, κύριε Υπουργέ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Μα, τα έχω πει! Σας απάντησα!

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Εδώ είστε και μπορείτε να δευτερολογήσετε. Εμείς δεν έχουμε δει κάποιο έργο, που να είναι δικό σας, κάποιο μεγάλο έργο που να το έχετε προκηρύξει ή να το έχετε προγραμματίσει.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Η Ακρόπολη, το Εθνικό Θέατρο!

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Ποια είναι η συγκεκριμένη πολιτική σας για το θέατρο; Όχι η δική σας προσωπικά, του Υπουργείου Πολιτισμού. Ποια είναι η πολιτική σας για το θέατρο, για τον κινηματογράφο, για το χορό, για τη μουσική;

Έχω ένα προσωπικό όραμα είχε πει ο κ. Καραμανλής. Και εγώ διερωτώμαι, όπως και όλοι μας, ποιο είναι αυτό το όραμα. Δεν είναι δυνατόν να μην υπάρχει και εμείς να μην το ξέρουμε. Μήπως θα μας το πει στο τέλος της τετραετίας; Ο κ. Καραμανλής είχε πει ότι θέλει να δώσει μια άλλη πνοή. Με το να το πει νομίζει ότι το ξερκίζει και γίνεται πραγματικότητα; Θέλω να του μεταφέρετε ότι δεν έχει έρθει εδώ σε καμία από τις επερωτήσεις μας για να μας εκφράσει τις δικές του απόψεις.

Στον οργανισμό δεν θα αναφερθώ, γιατί δεν έχω χρόνο. Πάντως αντί να κάνετε βελτιώσεις στον προηγούμενο οργανισμό, έρχεστε και φτου από την αρχή. Τώρα έχουν ξεσηκωθεί οι πάντες. Και δε σας εκπλήσσει το γεγονός ότι δεν βρέθηκε ούτε ένας να πει καλή κουβέντα για το συγκεκριμένο σχέδιο που φέρνετε;

Πραγματικά θέλω να πω με το βάρος που έχει η λέξη, που θα πω, ότι αισθάνομαι ότι υπάρχει μια υποκρισία. Προσπαθείτε να ντύσετε ιδεολογικά την αδιαφορία σας, τις σκοπιμότητές σας και την απουσία πολιτιστικής πολιτικής μέσα από αυτό που λέτε κρατικοδίαιτο πολιτισμό. Ο πολιτισμός δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν ένα αγοραίο προϊόν. Είναι κοινωνικό αγαθό και το μεγαλύτερο εθνικό μας κεφάλαιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Το λόγο έχει ο κ. Μπόλαρης.

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ : Κύριε Πρόεδρε, αναφέρθηκε προηγουμένως ο Υπουργός στο άγχος στο οποίο διακατέχει το ΠΑΣΟΚ. Όμως σ' αυτήν την Αίθουσα διαπιστώσαμε ότι άγχος και σύγχυση κατάλαβε τον Πρωθυπουργό όταν σ' αυτήν την Αίθουσα κλήθηκε να αιτιολογήσει, εάν συμβιβάστηκε με τη διαπλοκή ή εάν απλώς συκοφαντούσε τα προηγούμενα χρόνια πρόσωπα, επιχειρηματίες και το ΠΑΣΟΚ.

Επί τριάντα πέντε λεπτά ακούσαμε με υπομονή τον κύριο Υπουργό, ο οποίος με γενικόλογες, αοριστολογίες, με κριτική στο παρελθόν, με ανάλυση του νομοσχεδίου για το οργανισμό, το οποίο δεν έχει ακόμη κατατεθεί και με έκκληση για να συμμετάσχουμε στο διάλογο, ανάλωσε όλο το χρόνο. Για ποιο διάλογο μιλάτε, κύριε Υφυπουργέ; Πρώτη φορά ακούσαμε ότι γίνεται διάλογος. Δεν κλήθηκε κανείς από εμάς. Έγινε και ονομαστική αναφορά σε μουσεία. Ποιο από αυτά τα μουσεία, που ανέφερε ο κύριος Υπουργός, δεν αποφασίστηκε να εκτελεστεί ή

δεν σχεδιάστηκε ή δεν εξασφαλίστηκαν οι πόροι από την προηγούμενη κυβέρνηση;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Όλα αυτά που σας είπα, κύριε συνάδελφε.

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Κύριε Υπουργέ, είναι κλειστά τα εργοτάξια στη Ρόδο και στην Επίδαυρο; Έχουν κάνει επίσκεψη εργασίας οι εργαζόμενοι; Σας υποδέχθηκαν προχθές στην Επίδαυρο με πανό, γιατί είναι απλήρωτοι; Γι' αυτά δεν μας απαντήσατε. Έχουν σταματήσει οι ανασκαφές στην Αμφίπολη, στην Αργίλλο, στον Προμαχώνα, γιατί δεν υπάρχει χρηματοδότηση; Αυτή δεν είναι η αλήθεια;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν είναι αλήθεια.

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Κύριε Υφυπουργέ, υπάρχει πραγματικά μία πρόκληση, με το δεδομένο ότι η Κυβέρνηση μιλά για επανίδρυση του κράτους. Εάν υπάρχουν τόσα κονδύλια, ώστε να προσληφθούν δέκα χιλιάδες αργόμισθοι αγροφύλακες, που δεν τους χρειάζεται η ελληνική ύπαιθρος, τότε κάνουμε έκκληση στην Κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει αυτά τα κονδύλια για να καλύψει τις τρεις χιλιάδες κενές θέσεις στο Υπουργείο Πολιτισμού. Και επειδή το Υπουργείο Πολιτισμού δεν χρειάζεται μόνο αρχαιολόγους, αλλά χρειάζεται και συντηρητές και τεχνίτες και ειδικευμένους εργάτες και αρχαιοφύλακες, ως αξιοποιήσει αυτά τα κονδύλια, για να κάνει πραγματικά επανίδρυση στον τομέα του πολιτισμού και επανάσταση στην ελληνική περιφέρεια, αφού μ' αυτά τα κονδύλια θα στηρίξει την περιφέρεια και θα τονώσει τον πολιτισμό. Εκτός και εάν αυτοί οι δέκα χιλιάδες αγροφύλακες χρειάζονται για να καταδυναστεύουν την ύπαιθρο, ως κομματικός στρατός, γιατί άλλη δουλειά δεν πρόκειται να κάνουν.

Δεν χρειάζεται αγροφυλακή σήμερα στην ύπαιθρο, η οποία χάνει συνεχώς τους αγρότες και τον πληθυσμό της!

Κλείνω με μία τελευταία κουβέντα.

Κύριε Πρόεδρε, ο Υπουργός αναφέρθηκε εκτεταμένα στον κανονισμό. Με αυτόν τον κανονισμό, θέλει να αξιοποιήσει ανθρώπους από άσχετα σωματεία και να τα βάλει στη διοίκηση του οργανισμού, ανθρώπους από την περιφέρεια.

Την ίδια στιγμή, όσον αφορά την πολιτική του Υπουργείου Πολιτισμού, βρίσκεται σε μία τεράστια αντίφαση, γιατί η πολιτική που έχει το Υπουργείο Πολιτισμού απέναντι σ' έναν κατ' εξοχήν αποκεντρωμένο θεσμό που ασχολείται με τον πολιτισμό -και αναφέρομαι στα ΔΗΠΕΘΕ- είναι όπως ασύνδετη μ' αυτά που ισχυρίζεται εδώ και αφορούν τον οργανισμό του Υπουργείου Πολιτισμού.

Θέλω, λοιπόν, να του πω πως εάν αυτή η πολιτική της μη χρηματοδότησης και του μη σεβασμού των δυνάμεων της περιφέρειας εξακολουθήσει, τότε πραγματικά «αλίμονο στον πολιτισμό μας»!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Το λόγο έχει η συνάδελφος κ. Αγγελική Γκερέκου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΓΚΕΡΕΚΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι ο κύριος Υφυπουργός κατάφερε κάτι καταπληκτικό.

Κύριε Υφυπουργέ, αντί να μας δώσετε συγκεκριμένες απαντήσεις, να ξεκαθαρίσετε το θολωμένο τοπίο των συγχύσεων, καταφέρατε να μας μπερδέψετε ακόμη περισσότερο. Ένα μόνο είναι συγκεκριμένο, ότι εξακολουθείτε να μην είστε συγκεκριμένοι.

Είστε ικανοποιημένος από την απάντησή σας ως προς την καταγραφή των πόρων που θα δοθούν στους εποπτευόμενους οργανισμούς -δεν ακούσαμε, όμως, κάτι τέτοιο- ώστε να μπορούν να σχεδιάσουν αυτοί οι οργανισμοί τι θα κάνουν στο άμεσο μέλλον, να ξέρουν ακριβώς τι μπορούν να κάνουν;

Φυσικά, δεν είστε ευχαριστημένος ούτε και με την επίκαιρη ερώτηση που είχαμε κάνει για το Ίδρυμα Πολιτισμού. Δεν μας είχατε δώσει σαφείς απαντήσεις όσον αφορά το γιατί στη Νέα Υόρκη το παράρτημα εξακολουθεί να μη λειτουργεί, όσον αφορά το γιατί δεν έχει γίνει καμία εκδήλωση. Γιατί δεν κατανοείτε πόσο σημαντικό εργαλείο είναι για την εξωτερική πολιτική μας πολιτική αυτό το Ίδρυμα!

Εσείς έχετε πει ότι ο πολιτισμός, για σας προσωπικά, είναι ο

σημαντικότερος μοχλός περιφερειακής ανάπτυξης. Ε, λοιπόν, ο πολιτισμός στην περιφέρεια είναι σε επίπεδα τραγικά.

Με προκαλέσατε να μιλήσω και θα μιλήσω για την Παλαιά Πόλη της Κέρκυρας. Ήταν στην πρώτη ερώτηση που είχαμε κάνει. Δεν με διακατέχει ένας άκρατος τοπικισμός. Θεωρώ, όμως, ότι η Παλαιά Πόλη της Κέρκυρας δεν είναι ένα σημαντικό τοπικό πολιτιστικό προϊόν. Είναι εθνικό πολιτιστικό προϊόν! Είναι πραγματικά μοναδική η συνάντηση των ευρωπαϊκών πολιτισμών σ' αυτήν την πόλη.

Εσείς υποσχεθήκατε να μας δώσετε συγκεκριμένα κονδύλια, συγκεκριμένες απαντήσεις, συγκεκριμένο σχεδιασμό για το πώς θα σωθεί κατ' αρχήν το Φρούριο αυτής της πόλης. Ακόμα περιμένουμε!

Εσείς μας υποσχεθήκατε ότι θα βοηθήσετε πραγματικά σε κάθε προσπάθεια που θα γίνει για τη διάσωση αυτής της πόλης. Μην καλύπτεστε πίσω από το άλλοθι του τι έκαναν οι προηγούμενες κυβερνήσεις. Θα σας πω ακριβώς πώς το εννοώ εγώ αυτό. Δεν θεωρώ ότι είναι απόλυτα υπεύθυνη κάθε κεντρική εξουσία για τις επιλογές της για την ανάδειξη των πολιτιστικών αγαθών της περιφέρειας. Μεγάλη ευθύνη έχουν και οι εκπρόσωποι του κάθε τόπου.

Από την πρώτη, λοιπόν, στιγμή –εσείς δεν έχετε αυτό το άλλοθι– σας αναδείξαμε το πρόβλημα, το συζητήσαμε μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα και ζητήσαμε τη βοήθειά σας γι' αυτήν την πόλη. Δεν έχετε, λοιπόν, τη δικαιολογία που συνίσταται στο ότι δεν αναδείχθηκε αυτό το θέμα από το Νομό της Κέρκυρας. Δεν ξέρω τι έχει γίνει στο παρελθόν. Ξέρω τι γίνεται σήμερα! Και για να είμαι και δίκαιη, νομίζω ότι δεν θα συναντήσουμε και κανένα πρόβλημα στη στήριξη και από όλους τους υπόλοιπους Βουλευτές.

Περιμένουμε, λοιπόν, να στηρίξετε και την αίτησή μας, για να προστατευθεί η Πόλη της Κέρκυρας από την UNESCO, γιατί και ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Τσάτσος χαρακτήρισε αυτήν την πόλη ως «πόλη ιδέα»!

Τελειώνοντας, θα ήθελα μόνο να σας πω ότι δεν ξέρω αν αυτή η στρατηγική είναι δική σας –γιατί θεωρώ ότι εσείς έχετε καλές προθέσεις– αλλά πείτε μας, επιτέλους, γιατί δεν υλοποιείτε αυτές τις προθέσεις σας. Ποιος σας εμποδίζει; Ο Υπουργός Πολιτισμού; Πρέπει να γίνεται συγκεκριμένος! Οι ερωτήσεις μας είναι ξεκάθαρες και χρειαζόμαστε συγκεκριμένες απαντήσεις. Δεν μπορείτε στα αιτήματά μας να μας απαντάτε με την προσφιλή σας φράση: «Αυτό εμπίπτει μέσα στο γενικό σχέδιο για την πολιτική του πολιτισμού». Ποιο είναι αυτό το σχέδιο σας; Είναι επτασφράγιστο μυστικό;

Επιτέλους και εμείς, αλλά κυρίως ο ελληνικός λαός πρέπει να μάθει ποια είναι τελικά η πολιτική σας αντίληψη για τον πολιτισμό σ' αυτήν τη χώρα! Και ναι, θέλουμε το διάλογο. Επιτέλους, πρέπει όλοι μας να προσδιορίσουμε τι σημαίνει πολιτισμός σε όλα τα επίπεδα!

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ολοκληρώθηκε ο κατάλογος των ομιλητών. Οι δευτερολογίες εξαντλήθηκαν και ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο για δεκατρία λεπτά.

Είναι αλήθεια ότι κάποια στιγμή πρέπει να προσδιορίσουμε το εννοιολογικό περιεχόμενο του πολιτισμού. Τι θα πει πολιτισμός;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εγώ έκανα μια απόπειρα να ορίσω το αντικείμενό του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ο Αντισθένης έλεγε: «Αρχή παιδείσεως η των ονομάτων επίσκεψις». Από εκεί ξεκινάμε. Έτσι δεν είναι, κύριε Υπουργέ;

Ορίστε, κύριε Υφυπουργέ. Έχετε το λόγο.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, επειδή κάνατε αναφορά στον Αντισθένη, θα έλεγα ότι προσπάθησε ο συνάδελφος κ. Λοβέρδος να δώσει το δικό του χαρακτηρισμό ή καλύτερα ορισμό. Νομίζω ότι έκανε ένα μεγάλο πολιτικό απόπειμα, ένα πολύ μεγάλο λάθος.

Τι είπε ο κύριος συνάδελφος; Ότι ιδιαίτερα ο χώρος του πολιτισμού δεν έχει καμία σχέση με το χώρο της Κυβέρνησης και με το χώρο της Νέας Δημοκρατίας. Θεωρώ εξ αρχής ότι μια τέτοια

προσέγγιση, έξω από την εκφερόμενη αλαζονεία, δημιουργεί και μέγιστο πολιτικό πρόβλημα.

Κύριε συνάδελφε, το θέμα του πολιτισμού είναι θέμα που είναι γέννημα και αποτελεί ενδιαφέρον για όλους τους Έλληνες πολίτες, για όλα τα πολιτικά κόμματα. Αλίμονο αν φθάσουμε σ' αυτήν την Αίθουσα –και εδώ επικαλούμαι άποψη του τώως Προέδρου της Βουλής– ο ένας αποκλείει τον άλλο από το γενικότερο πολιτικό γίγνεσθαι και από τα γενικότερα ενδιαφέροντα που πρέπει να έχουν τα πολιτικά Κόμματα!

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΑΛΑΜΑΝΗΣ: Μήπως αδικείτε την Κυβέρνηση;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, με ξέρετε. Άδικος δεν υπήρξα ποτέ. Άλλωστε γίνεται σ' ένα υψηλό επίπεδο –θα έλεγα– η πολιτική αντιπαράθεση. Ας την κρατήσουμε εκεί. Αυτό ουσιαστικά δεν μειώνει, αλλά φέρνει στο φως μια εντελώς διαφορετική προσέγγιση. Πιστεύω ότι τα θέματα του πολιτισμού είναι θέματα ευθύνης όλων των μελών της Βουλής. Ιδιαίτερος δε απαιτούν –θα έλεγα– την υψηλή συμμετοχή όλων των κυρίων συναδέλφων. Θεωρώ, λοιπόν, ότι ουσιαστικά δεν το εννοούσατε αυτό το πράγμα. Έτσι, μ' αυτήν την ιδέα, θέλω να μένω.

Θα ήθελα να σας πω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι πάλι επανερχόμαστε μ' έναν τρόπο, που θα έλεγα ότι είναι κατεξοχήν «αλλοθικός», κατεξοχήν καιροσκοπικός και –πάνω απ' όλα– δεν έχουμε όλοι μας την καλή πρόθεση να συζητήσουμε.

Επανέρχομαι πάλι στα θέματα που έθεσα προηγούμενα. Με ρωτήσατε συγκεκριμένα πράγματα. Σας είπα τι εξασφάλισε η καινούργια Κυβέρνηση και σας είπα ότι δεν είναι αυτό το ζητούμενο. Το ζητούμενο είναι το πώς μπορούμε να μεγιστοποιήσουμε την προσπάθειά μας. Γιατί ο χώρος του πολιτισμού θα πρέπει να είναι ένας χώρος προνομιακός, που δεν θα ακολουθεί την σκληρή πολιτική κομματική αντιπαράθεση. Θα πρέπει να είναι ο χώρος της δημιουργίας, του διαλόγου, της νηφαλιότητας και μιας εντελώς διαφορετικής προσέγγισης.

Είχε δίκιο ο κ. Λιάνης στην αποστοροφία της δευτερολογίας του, επιχειρώντας να επαναφέρει το θέμα, κάνοντας επίκληση της ιδιότητάς του ως δημοσιογράφου.

Μα, κύριε συνάδελφε, εγώ αναφέρθηκα σε ορισμένους κανόνες που «εκπέμπουν» κάποιοι δημοσιογράφοι. Δεν αναφέρθηκα ποτέ στο σύνολο της δημοσιογραφίας. Άλλωστε γνωρίζετε πολύ καλά ότι τους τιμώ και τιμώ και τη δημοσιογραφία κατ' ιδιαιτερότητα. Θα ήθελα, όμως, να πω ότι σε μια ευνομούμενη δημοκρατία, όλα πρέπει να είναι στο στόχαστρο της κριτικής. Και όταν η κριτική είναι καλοπροαίρετη, σαφέστατα πρέπει να είναι το απαιτούμενο, να είναι το αιτούμενο της ίδιας της κοινωνίας.

Όπως, λοιπόν, οι κύριοι δημοσιογράφοι έχουν δικαίωμα να μας κρίνουν, έτσι κι εμείς έχουμε το δικαίωμα, κατά τον τώως Πρόεδρο της Βουλής, να είμαστε αυστηροί στην κριτική μας και ασφαλώς έχουμε απαιτήσεις από την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος ή αγαθού απ' όλες τις κοινωνικές ομάδες. Γιατί μ' αυτόν τον τρόπο ανεβάζουμε εμείς τον πολιτικό πήχη, παίρνοντας εμείς αυτές τις πολιτικές πρωτοβουλίες. Και αυτό είναι ακριβώς, νομίζω, το ζητούμενο.

Θα έλεγα λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι ιδιαίτερα σ' αυτήν τη διαδικασία δεν θα ήθελα να ξαναθυμίσω το παρελθόν και κάποια πράγματα, τα οποία ουσιαστικά, κατά τη γνώμη μου, ενισχύουν τη δική μου άποψη για τον κρατικοδίαιτο πολιτισμό.

Θα ήθελα, όμως, με την ευκαιρία αυτή, μιας και αναφέρθηκε, να σας πω τι είναι ο κρατικοδίαιτος πολιτισμός, γιατί ασφαλώς πιστεύω ότι επιμένετε σε πράγματα, τα οποία θεωρείτε ότι δεν μπορούμε να αγγίζουμε. Άκουσα μια άποψη προηγουμένως, ότι ο σύγχρονος πολιτισμός δεν προστατεύεται από το Σύνταγμα. Ε, δεν είναι αληθές αυτό το πράγμα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Το αντίθετο.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Ο σύγχρονος πολιτισμός προστατεύεται με το άρθρο 16 του Συντάγματος, όπως...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Το αντίθετο είπαμε, κύριε Υπουργέ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν αναφέ-

ρομαι σε σας, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Την άκουσα τη συνάδελφο, κύριε Υπουργέ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Ξέρω πού αναφέρομαι, κύριε Λοβέρδο.

Και το άρθρο 24 προστατεύει την πολιτιστική κληρονομιά και θα σας έλεγα ότι δίνει μεγάλη βαρύτητα στην προστασία του σύγχρονου πολιτισμού για ευνόητους και αυτονόητους λόγους.

Κυρία Ράπτη, αν δείτε λίγο τα Πρακτικά, θα καταλάβετε σε τι απόπειμα πέσατε. Δεν θα ήθελα προσωπικά να σας το χρεώσω, ήθελα γενικά να μείνει ως απάντηση σε μια άλλη προσέγγιση, για την οποία είχε γίνει εξ αρχής, κατά τη γνώμη μου, λάθος τοποθέτηση στο Βήμα της Βουλής.

Έλεγα, λοιπόν, τι είναι κρατικοδίαιτος πολιτισμός. Έκθεση του 2001. Τιμώμενη χώρα στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου στη Φρανκφούρτη, η Ελλάδα. Κόστος όλου αυτού του γεγονότος πάνω από 2,5 δισεκατομμύρια δραχμές! Είμαστε ευχαριστημένοι; Είμαστε ικανοποιημένοι; Αυτό δεν είναι κρατικοδίαιτος πολιτισμός;

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Σε συνάρτηση με το αποτέλεσμα. Δεν πάει έτσι, όπως το λέτε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Αυτός δεν είναι...

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Να το δούμε σε σχέση με το πώς επηρέασε το διεθνές κοινό;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Αυτός...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τότε να πούμε και εμείς για τη Διεθνή Έκθεση στη Θεσσαλονίκη πριν λίγες μέρες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Να μη χαλαρώσουμε πολύ τη συζήτηση.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Αυτό δεν είναι...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Σε όλους απευθύνω, και στον Υπουργό και σε σας. Αυτός είναι ο Υπουργός, ο οποίος συνηθίζει να μιλάει αργά και νηφάλια, αυτός είναι ο κ. Τατούλης και θα τον ακούσουμε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Λιγότερο ακριβό θέλατε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Να τον ακούσουμε. Και μετά ο κ. Λοβέρδος θα απαντήσει.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Στην αξιολόγηση που έγινε με αντικειμενικά κριτήρια, αποδείχθηκε περίτρανα ότι η προσφορά αυτού του γεγονότος και η μεγάλη επένδυση –γιατί περί επενδύσεως πρόκειται– δεν απέδωσε αυτά που κάποιος θα ήθελε να αποδώσει. Γι' αυτό κάνω κριτική.

Δεύτερο γεγονός, μέσα στα πλαίσια της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας: Η Πολιτιστική Ολυμπιάδα χρέωσε πάνω από 150.000.000 ευρώ. Δύο παρατηρήσεις θα κάνω και γρήγορα-γρήγορα. Πρώτη παρατήρηση: Μέσα στα πλαίσια αυτά δεν κινήθηκε ούτε μία χορηγία. Ε, αυτό, κύριε εκπρόσωπε, δεν είναι κρατικοδίαιτος πολιτισμός; Ένα μεγάλο εγχείρημα με τόση μεγάλη βαρύτητα δεν θα έπρεπε να κινητοποιήσει τις υγιείς δυνάμεις του τόπου μας και τους οικονομικώς δυναμένους να προσφέρουν; Και υπάρχουν πολλοί στον τόπο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Οι έρανοι των Ολυμπιακών Αγώνων, κύριε Υπουργέ...

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Άλλο γεγονός...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Γεγονότα λέμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Μην κάνετε διακοπές, παρακαλώ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Άλλο γεγονός: Η εκδήλωση στη Νέα Υόρκη, έξω από το κακό αποτέλεσμα της, κόστισε 3.000.000 ευρώ. Και όχι μόνο αυτό, αλλά δημιουργήσε τεράστιο πρόβλημα σ' έναν πολύ μεγάλο Έλληνα δημιουργό, τον οποίον καθόλου δεν είχατε διάθεση να προστατέψετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Ποιον;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Το θέμα των «άθλων του Ηρακλή» στη Μόσχα: Είστε ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα αυτής της εκδήλωσης που στο διεθνή Τύπο πήρε τον όρο «οι άθλιοι του Ηρακλή» στη Μόσχα;

Θα ήθελα να σας πω ότι όλα αυτά τα πράγματα είναι ο κρατικοδίαιτος πολιτισμός, ο οποίος δεν στηρίζεται κατ' εξοχήν στην παραγωγή και στην ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος, αλλά είναι ένας πολιτισμός, ο οποίος χρηματοδοτεί όλες αυτές τις διαδικασίες, με κύριο στοιχείο τον κομματικό λόγο, την κομματική επιλογή, την κομματική διαδικασία. Και αυτό δεν πρέπει, σε καμιά περίπτωση, να ξεφεύγει από την προσοχή σας.

Εμείς δεν είπαμε ότι δεν θα χρηματοδοτήσουμε. Εμείς είπαμε ότι θα χρηματοδοτήσουμε. Ο κ. Μπόλαρης προηγούμενα αναφέρθηκε στα ΔΗΠΕΘΕ. Μα, τα ΔΗΠΕΘΕ, κύριε συνάδελφε, έχουν πληρωθεί, έχουν πάρει τα χρήματα που τους αναλογούσαν όλο αυτό το χρονικό διάστημα. Με την ευκαιρία αυτή θα σας πω ότι πολύ συντόμως θα ανακοινώσουμε τη νέα πολιτική πάνω στο θέμα των επιχορηγήσεων του θεάτρου και των ΔΗΠΕΘΕ.

Και επειδή ο κ. Λιάνης προσπάθησε του ουσιαστικά να με προστατεύσει, επικαλούμενος το ότι είμαι δίκαιος άνθρωπος, θα ήθελα να πω ότι ο θεσμός των ΔΗΠΕΘΕ έχει προσφέρει πάρα πολλά πράγματα, αλλά, ξέρετε, μέσα στην ιστορική νομτέλεια, ο ιστορικός χρόνος συνεχώς θα πρέπει να ανανεώνεται, αφού θα ανανεώνεται και η στόχευση που πρέπει να γίνεται.

Έχουμε την εμπειρία των ΔΗΠΕΘΕ –δεν την απορρίπτουμε– όπως είχαμε την εμπειρία του «Άρματος Θέσπιδος» παλιότερα. Έτσι ξεκίνησε και έτσι κινείται η κοινωνία. Με βάση αυτήν την εμπειρία θα κάνουμε την καινούργια μας παρέμβαση.

Αναφερθήκατε προηγούμενα στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και στο Ελληνικό Φεστιβάλ. Εμείς δεν κάναμε καμιά αλλαγή στο Ελληνικό Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Η καινούργια ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού εκβιάστηκε από τον Πρόεδρο του Ελληνικού Φεστιβάλ Κινηματογράφου, εξαιρετικό δημιουργό, τον οποίο ιδιαίτερα τιμώ, τον κ. Αγγελόπουλο στη λογική του «Αν δεν κρατήσετε αυτόν, φεύγω εγώ».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Άλλο ρήμα, κύριε Υφυπουργέ όχι «εκβιάστηκε».

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Και είναι δικαίωμα και ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας, της κάθε πολιτικής ηγεσίας, να θέλει να ανανεώσει ένα θεσμό, που για τόσα πολλά χρόνια, δεκαπέντε χρόνια, τον υπηρετούσαν τα ίδια άτομα, γιατί έχουμε μια βασική αρχή –και ίσως να είναι η μεγάλη διαφορά που έχουμε– ότι ο τομέας του πολιτισμού δεν θέλει δημοσιο-παλληλική αντίληψη, θέλει πάντοτε και απαιτεί ανανέωση των ανθρώπων. Δόξα τω Θεώ, σ' αυτόν τον καλό τόπο έχουμε πολλούς ενδιαφέροντες συμπατριώτες μας που μπορούν να προσφέρουν –ο καθένας από τη δική του τη μεριά– και να έχουν φρέσκιες ιδέες. Από την άλλη μεριά, το ζητούμενο στη δημοκρατία είναι να δίνονται περισσότερες δυνατότητες σε όλα τα μέλη της, σε όλους τους πολίτες, ώστε να δοκιμάζουν τις δυνάμεις τους. Και αυτό κάνουμε.

Εγώ δεν είπα ποτέ ότι το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου απαράδεκτα μέχρι την τελευταία στιγμή προσπαθούσε να εντάξει στον προγραμματισμό του καινούργιες παραγωγές, ξεχνώντας ότι επίκειτο η αλλαγή της ηγεσίας –δεοντολογικά θα έπρεπε να το είχε σταματήσει– και από την άλλη μεριά δημιουργώντας δουλειές οικονομικές για τα πολλά επόμενα χρόνια.

Κύριοι συνάδελφοι, είστε ευχαριστημένοι από το έργο που έχει γίνει στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, όταν το σύνολο των παραγωγών δεν ξεπερνάει στο επίπεδο της θεαματικότητας και της επισκεψιμότητας στις αίθουσες τα εκατό και τα διακόσια εισιτήρια; Δεν κατάλαβα. Αυτήν την αντίληψη έχετε για τον πολιτισμό, ότι μπορεί να παράγεται ένα πολύ μεγάλο και εξαιρετικής ποιότητας προϊόν, αλλά να μην έχει όσωση με την κοινωνία;

Ηλαδή είσατε της άποψης ότι ο πολιτισμός γίνεται για μια ελίτ της κοινωνικής ομάδας και όχι για όλους τους πολίτες; Εδώ, λοιπόν, έχουμε μία διαφορετική προσέγγιση. Εμείς πιστεύουμε ότι ο πολιτισμός...

(Διαμαρτυρίες από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Το «ΜΕΛΙΝΑ» κόπηκε ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Θα τα πει ο κ. Λοβέρδος σε λίγο.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): ...πρέπει

να απευθύνεται σε όλους τους Έλληνες πολίτες, γιατί αυτό είναι το ζητούμενο.

Θα αναφέρω δύο παραδείγματα, τα οποία είναι ενδεικτικά του τρόπου που λειτουργούσατε. Υπήρξε μια προσπάθεια μέσα στην Πολιτιστική Ολυμπιάδα για μια επένδυση, η οποία θα είχε ένα πρόγραμμα ύψους 3.000.000 ευρώ. Υπεγράφη μία σύμβαση στο Ορλάντο, η οποία είχε αρχικό ύψος 700.000 ευρώ, από μία εταιρεία, η οποία θα είχε δικαιώματα να μεταπουλήσει αντίγραφα και άλλα αντικείμενα και προϊόντα του Οργανισμού Προώθησης Ελληνικού Πολιτισμού. Η πρώτη παραγγελία ήταν για 6.000 δολάρια. Η σύμβαση, μια σύμβαση λεόντειος, έδινε τη δυνατότητα στην εταιρεία αυτή να πάρει 3.000.000 ευρώ. Αυτήν τη σύμβαση τη διακόψαμε, γιατί ήταν εντελώς απαράδεκτη.

Θα σας αναφέρω και ένα άλλο δείγμα γραφής. Χθες ανακοινώθηκε από τον Πρόεδρο του Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού, τον κ. Μαύρο, η ανάπτυξη ενός προγράμματος, του «Net Audicion» Ήταν ένα πρόγραμμα, που η προηγούμενη ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού το είχε κοστολογήσει στις 225.000 ευρώ. Δείτε λίγο πώς είναι ο κρατικοδίαιτος πολιτισμός. Η προηγούμενη ηγεσία θεωρούσε ότι εκχωρώντας αυτά τα χρήματα, χωρίς να εμπλέξει μη κυβερνητικές οργανώσεις και πληρώνοντας απλώς, λες και το ελληνικό κράτος έχει αφθονία στο να πληρώνει τον έναν ή τον άλλον, το είχε κοστολογήσει 225.000 ευρώ. Εμείς το κάναμε, αφού εμπλέξαμε κοινωνικές ομάδες, μη κυβερνητικές οργανισμούς και στοίχισε στο ελληνικό κράτος, στον οργανισμό, μόλις 30.000 ευρώ.

Αυτή είναι η ειδοποιός διαφορά, που νομίζω ότι δεν μπορεί να γίνει κατανοητή από πλευράς σας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υφυπουργού)

Η μάχη κατά του κρατικοδίαιτου πολιτισμού σημαίνει ότι εξασφαλίζουμε μεγαλύτερες επενδύσεις, περισσότερους πόρους για την παραγωγή του ίδιου του καλλιτεχνικού προϊόντος, του ίδιου του πολιτιστικού αγαθού.

Θα ήθελα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ολοκληρώστε, κύριε Υπουργέ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Μισό λεπτό, κύριε Πρόεδρε. Δεν έχουμε Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Είναι και θέμα του Σώματος, αν το δέχεται. Έχουμε και Κανονισμό, όπως ξέρετε. Αν θέλουν οι κύριοι συνάδελφοι να συνεχίσει ο Υφυπουργός...

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Νομίζω, λοιπόν, ότι θα πρέπει να αναφέρω ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Συντομεύετε, όμως, σας παρακαλώ!

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Αυτό με τις συγκεκριμένες δομές δεν το πετύχατε, κύριε Υπουργέ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ολοκληρώστε, κύριε Υπουργέ, σας παρακαλώ. Συντομεύετε όσο μπορείτε.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Αυτό με τις συγκεκριμένες δομές δεν το πετύχατε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Κυρία Μανωλιά, ας συνεχίσει ο Υπουργός, για να ολοκληρώσουμε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Με τις δικές μας δομές, με τις δικές μας αντιλήψεις...

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Κύριε Υφυπουργέ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Σας παρακαλώ, μη διακόπτετε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Οι ιδέες, κυρία συνάδελφε, είναι η κινητήρια δύναμη της ίδιας της ιστορίας, αλλά και του ίδιου του αποτελέσματος. Πρέπει να το ξέρετε αυτό το πράγμα.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Είναι θέμα υλοποίησης.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου το παραλάβαμε με 3,5 εκατομμύρια ευρώ χρέος. Φέτος, έχουμε εξασφαλίσει 3.350.000 ευρώ. Για το Ελληνικό Λογοτεχνικό Ιστορικό Αρχείο έχουμε εξασφαλίσει 110.000 ευρώ, μέχρι τώρα έχει πάρει 50.000 ευρώ. Για το Κέντρο Μελετών Νεώτερων Κεραμικών έχουμε εξασφαλίσει

μέχρι τώρα 50.000 ευρώ.

Για την Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος έχουμε εξασφαλίσει 1.250.000 ευρώ. Για το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο της Λάρισας, λόγω της μεταφοράς που γίνεται, έχουμε εξασφαλίσει, για να γίνει αυτή η μεταφορά και για τη λειτουργία του, 880.000 ευρώ. Για το Θεατρικό Μουσείο έχουν εξασφαλιστεί 400.000 ευρώ. Την προηγούμενη χρονιά καλύφθηκε όλο το ποσοστό και όλες του οι ανάγκες.

Για το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών έχουμε εξασφαλίσει 105.000 ευρώ. Για το Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας, το Μακεδονικό, έχουμε εξασφαλίσει 680.000 ευρώ. Και για το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα της κ. Παπαντωνίου, που αναφέρεται ότι χρειάζεται 250.000 ευρώ -και δεν μπορώ να το αποκλείσω, διότι πιθανόν οι λειτουργικές ανάγκες και τα έξοδα να είναι τόσα- εσείς το χρηματοδοτούσατε επί των ημερών σας περίπου με ενενήντα, ενενήντα πέντε χιλιάδες. Εμείς έχουμε εξασφαλίσει 110.000 ευρώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Τα έχετε δώσει αυτά;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Έχουμε δώσει ήδη 50.000 ευρώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Κύριε Υπουργέ, τελειώνετε παρακαλώ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, τελειώνοντας, θα ήθελα πάλι να επαναλάβω την πρότασή μου. Στο χώρο του πολιτισμού πιστεύω ότι θα πρέπει να υπάρξει ένας ειλικρινής διάλογος μεταξύ μας, να ακουστούν και να κατατεθούν δημοσιώς όλες οι απόψεις, έξω από φοβίες, έξω από ιδεοληψίες, για να μπορέσει ο πολιτισμός και οι πολιτικές του να έχουν τα κατάλληλα ευεργετικά αποτελέσματα.

Έκανα μία πρόταση. Όταν είστε έτοιμοι, μπορείτε να με καλέσετε στην Κοινοβουλευτική σας Ομάδα. Από εκεί και πέρα θα ωρώ...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Θα συγκαλέσετε με πρωτοβουλία σας την επιτροπή;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Αφήστε με, κύριε Λοβέρδο. Είστε ευφυής άνθρωπος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Να έλθετε στην επιτροπή. Ο Κανονισμός λέει ότι με δική σας πρωτοβουλία συγκαλείται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Να ολοκληρώσει την πρότασή του ο Υπουργός...

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Στην επιτροπή, όταν μου ζητηθεί, είμαι, όπως το γνωρίζετε,...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ελάτε στην επιτροπή.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Μα, δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα, κύριε Λοβέρδο. Δεν τα χαλάμε εκεί. Σας παρακαλώ. Μου δίνετε την έννοια του μπακάλη αυτήν τη στιγμή και με στενοχωρεί πάρα πολύ. Σας είπα κάτι. Όταν αποφασιστεί ή αν δεν πάρετε εσείς την πρωτοβουλία, θα πάρω εγώ την πρωτοβουλία να έρθω. Αλλά χρωστάτε κάτι, την απάντησή σας για τον οργανισμό...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Σας τα είπα από το Βήμα.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): ...και από την άλλη μεριά την ανάδειξη μιας άλλης ποιότητας στο δημοκρατικό διάλογο, που εγώ άρχισα μαζί σας, κουβεντιάζοντας και θέλοντας σε όλα αυτά τα κρίσιμα θέματα να επιτύχουμε μια άλλη ποιότητα διαλόγου. Γιατί δεν θα πρέπει να διερωτώνται οι κύριοι συνάδελφοι. Για πρώτη φορά επίσημο κείμενο νομοθετικής πρωτοβουλίας έχει μπει στο διαδικτυακό τόπο και δέχεται την κριτική και τις απόψεις όλων των ευαίσθητων πολιτών.

Δεν θα ήθελα να αφήσω και την κ. Γκερέκου χωρίς απάντηση στη βασική της αγωνία. Συμμερίζομαι την άποψή σας, κυρία Γκερέκου. Θεωρώ ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει μεγάλη υστέρηση και μεγάλο έλλειμμα για την Πόλη της Κέρκυρας, ιδιαίτερα δε για το Φρούριο. Πολύ συντόμως, όπως σας έχω πει, θα ανακοινωθεί το ποσό της δικής μας παρέμβασης στο Φρούριο της Κέρκυρας. Και θα έλεγα πάλι ότι δεν υπάρχει η απαραίτητη συνεργασία για να προετοιμαστεί, παρ' όλες τις καθημερινές μου σκληρές, ο φάκελος, για να μπορέσει η Κέρκυρα επισημώς στην Ουνέσκο να διεκδικήσει το ότι και αυτή αποτελεί ένα μεγάλο κομμάτι της παγκόσμιας κληρονομιάς.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, επειδή ακούστηκε κάτι που

δεν συνάδει με την αλήθεια -και εμείς έχουμε σκοπό εδώ να υπηρετούμε την αλήθεια- θα ήθελα να πω ότι για τα 13.000.000 ευρώ που θεωρείτε ότι επεστράφησαν από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, αυτό δεν ισχύει. Δεν ισχύει, γιατί είχαμε κατορθώσει και είχαμε εξασφαλίσει περισσότερες πιστώσεις από αυτές που μας αναλογούσαν στον προηγούμενο χρόνο. Και θα ήθελα επίσης να σας αναφέρω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η σημερινή ηγεσία στο Υπουργείο Πολιτισμού εξασφάλισε πλέον των 130.000.000 ευρώ από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ως overbooking για την κινητικότητα στο πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας», αλλά και, πάνω από όλα, για να προετοιμάσουμε το Υπουργείο Πολιτισμού και τις ανάγκες του για το Δ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Κλείνοντας, θα ήθελα να κάνω την εξής παρατήρηση: Είπατε και συνεχώς λέτε γιατί δεν είναι εδώ ο κύριος Πρωθυπουργός. Αυτό νομίζω ότι είναι μία αλωτική σας υπερβολή. Μία κυβέρνηση εκφράζεται από τα στελέχη και τα μέλη της ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ: Και κάποτε-κάποτε από τον Πρωθυπουργό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ολοκληρώστε, κύριε Υπουργέ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Θεωρώ ότι σ' ένα νηφάλιο διάλογο οι καλές προθέσεις θα πρέπει να αποτελούν το αυτονόητο.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό, που δέχεται χειροκροτήματα και από τους επερχόμενους.

Ο κ. Λοβέρδος έχει το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Υφυπουργέ, πρέπει να κάνετε, με την εμπειρία που έχετε, μία καλή καταγραφή του πολιτικού χρόνου που απομένει σε σας και στην Κυβέρνησή σας, διότι σε λίγο καιρό, το 2006 -σε έξι μήνες- θα είναι ο τελευταίος προεκλογικός χρόνος, αν δεν κάνετε κάποιον αιφνιδιασμό. Ο πολιτικός χρόνος από εδώ και πέρα -όπως η εμπειρία σας σας επιτρέπει να γνωρίζετε- κυλάει πάρα πολύ γρήγορα. Και δεν έχετε τίποτε, μα τίποτε, παρουσιάσει στον ελληνικό λαό.

Αναφερθήκατε στα προηγούμενα μ' έναν τρόπο, που κάποια στιγμή δεν σας τιμούσε. Μα, για εμάς, σε σχέση με τα προηγούμενα, η συμβολή μας είναι αυτή που ο πολίτης βλέπει και την οποία κάθε μέρα μπορεί και πλησιάζει και χρησιμοποιεί. Δεν χρειάζεται να ρωτήσετε τα κόμματα. Την απάντηση για τη συμβολή του ΠΑΣΟΚ με τη δημιουργία των ενιαίων αρχαιολογικών χώρων, την απάντηση για τη σημασία αυτού του μεγάλου έργου, τη δίνουν οι πολίτες κάθε μέρα, που το χρησιμοποιούν. Τη δίνει η Αθήνα με τη νέα της όψη. Τη δίνει η Εθνική Πνακοθήκη με τις ουρές των ανθρώπων που την επισκέπτονται, κάτι που ποτέ μας δεν είχαμε δει στην Ελλάδα. Τη δίνουν οι εκατοντάδες οι χιλιάδες άνθρωποι που επισκέπτονται την Παλαιά Βουλή. Τη δίνουν οι άνθρωποι που επισκέπτονται τα καινούργια μουσεία, το κόσμημα των Δελφών, όπου απλά και μόνο κόψατε μία κορδέλα.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν είναι έτσι, κύριε συνάδελφε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κι εσείς, σε έξι μήνες που μπαίνουμε στον τελευταίο προεκλογικό χρόνο, δεν έχετε να επιδείξετε τίποτε παρά μόνο μία συνέντευξη προχθεσινή, όπου παρουσιάσατε τις δεκάδες των μουσείων, που όχι μόνο είχαν μελετηθεί και προκηρυχθεί επί ΠΑΣΟΚ, αλλά είχαν εγκατασταθεί και οι κατασκευαστές και τα παρουσιάσατε ως δήθεν έργο της δικής σας περιόδου. Δεν έχετε να δείξετε τίποτε, που να νοιάζει τον πολίτη. Γι' αυτό κάντε κάτι στους λίγους μήνες που έχετε μπροστά σας, γιατί ο απολογισμός σας θα είναι οικτρός σε λίγο καιρό.

Κλείνοντας σε σχέση με το παρελθόν, δεν θα ήθελα να κάνετε τις αναφορές που κάνατε. Εμείς το αποφύγαμε και θα το αποφύγουμε και τώρα. Θα κρατήσουμε υψηλό πολιτικό επίπεδο όσο και αν η κριτική μας μπορεί να είναι αιχμηρή.

Αναφερθήκατε στην Έκθεση Βιβλίου του 2001 της Φρανκφούρτης και αναφέρατε το κόστος της. Κι εγώ να αναφέρω το

κόστος της πρόσφατης Διεθνούς Εκθέσεως Βιβλίου στη Θεσσαλονίκη, συμπεριλαμβανομένων και των ταξιδιών και των τριημέρων κλπ.. Και τι κέρδισε αυτός που ακούει; Μπορεί να συνυπολογίσει το πραγματικό κόστος; Ξέρει; Δεν ξέρει. Τη δημαγωγία μου και το «κομμάτι» μου απλώς θα έκανα. Το αποφεύγω και το αποφεύγουμε συστηματικά.

Σεις, όμως, δεν το αποφύγατε. Και αναφερθήκατε σ' ένα ποσό. Δεν αναφέρατε όμως τις προϋποθέσεις που έπρεπε να καλυφθούν, για να έχει αυτή η έκθεση επιτυχία, που είχε επιτυχία, με τις πολύ μεγάλες παρουσίες εκεί, με τις μεταφράσεις ελληνικών έργων που έγιναν, με την προβολή της χώρας, με την επιχειρηματική κινητικότητα που υπήρξε. Ήταν μία χαρά.

Δεύτερον, αναφερθήκατε στην Ολυμπιάδα, που ξέρετε ότι οι χορηγίες της είναι θέμα της ΔΟΕ και η λίστα των χορηγών είναι προκαθορισμένη καιρό πριν την έναρξη των Αγώνων. Δεν είναι σωστά πράγματα αυτά.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Δεν προσέξατε, για την Πολιτιστική Ολυμπιάδα είπα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν είναι καλά πράγματα αυτά, κύριε Υφυπουργέ. Για να μπούμε, όμως, λίγο στην ουσία. Πολιτικά μιλάω, μη με παρεξηγήσετε.

Σας προειδοποιώ όμως: Μην πειράξετε την Εθνική Πνακοθήκη, γιατί αναφέρατε ποσά και ο κόσμος δεν ξέρει.

Εγώ θέλω να σας πω, επαναλαμβάνοντας ό,τι είπαν οι συνάδελφοί μου, ότι έχετε οδηγήσει ένα θεσμό, με τον οποίο συναντώνται συνεχώς οι Έλληνες πολίτες, στην κατάρρευση. Έχετε δημιουργήσει όλες τις προϋποθέσεις της κατάρρευσής του. Όλες! Και δεν αναφέρω ό,τι μαθαίνω ως πολιτικός για τη συμπεριφορά του νέου διοικητικού συμβουλίου, για τη συμπεριφορά επωνύμων ανθρώπων που μετέχουν πια στη διοίκηση αυτού του κοσμήματος της Ελλάδας...

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Έχετε κάτι συγκεκριμένο να καταγγείλετε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όχι. Εγώ δεν μιλάω ούτε με υπαινιγμούς ούτε προσπαθώ να ριζώ σκιάς. Γνωρίζω ότι η Εθνική Πνακοθήκη, έναντι των αναγκών της, έχει εκ μέρους του δημοσίου ελάσσονα, κάτω από τη βάση, υποστήριξη. Και αυτό αποδεικνύεται από τη Γλυπτοθήκη που είναι στα όρια, για να κλείσει, από το Μουσείο Ναυπλίου, που χτυπάει όχι κώδωνα, αλλά καμπάνα κινδύνου και από τα υπόλοιπα παραρτήματα στη Σπάρτη, στην Κέρκυρα.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Προτείνετε μεγαλύτερη χρηματοδότηση;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ένδεια, είναι η πολιτική σας για ένα κορυφαίο θεσμό. Οι ουρές του κόσμου, οι άνθρωποι, είναι ο κρίσιμος χώρος που θα μάθει από μας τα πεπραγμένα της Νέας Δημοκρατίας.

Και σας το λέω. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ θα επισκεφθεί τις επόμενες μέρες την Εθνική Πνακοθήκη, θα επισκεφθεί την Παλαιά Βουλή, για να δει και να ακούσει από κοντά την Ιστορική Εθνολογική Εταιρεία, της οποίας της είναι αδύνατον πια να λειτουργήσει.

Κύριε Υπουργέ, αναφέρετε από του Βήματος της Βουλής κάποιες χιλιάδες ευρώ. Κατά τον προϋπολογισμό, που έχει οδηγήσει και στη σύνταξη προγραμματικών συμφωνιών, εν προκειμένω η Ιστορική Εθνολογική Εταιρεία, θέλει ετησίως 1.800.000 ευρώ, για να λειτουργήσει. Εσείς της δίνετε 300.000 ευρώ και της υπόσχεστε άλλες 420.000 ευρώ. Και έρχεστε στο Βήμα της Βουλής και αναφέρετε το ποσό. Θα ακούσει ο πολίτης και θα πει: «Κόϊτα να δεις, αδίκως τους κατηγορούν τους ανθρώπους της Νέας Δημοκρατίας οι Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ». Μα, δεν είναι έτσι. Μιλάμε μετά λόγου γνώσεως.

Αυτά τα παρακολουθούμε από κοντά και αυτό μην το εκλάβετε ως απειλή. Προς Θεού! Κάνουμε το χρέος μας ως Έλληνες Βουλευτές. Σας είπε η κ. Γκερέκου πριν ότι προσπαθούμε να σας πούμε τα επιχειρήματά μας, ευελπιστώντας ότι κάποια από αυτά ίσως τα δεχθείτε και κάτι ίσως κάνετε, έστω να έλθετε στη Βουλή με πρωτοβουλία σας. Γιατί θα ανοίξει ο διάλογος και δεν θα γίνει ανακρικώς τω τρόπω η διαδικασία. Σας ξαναλέω ότι το κάνουν όλοι οι Υπουργοί. Μόνο στον πολιτισμό και στην παιδεία το αποφεύγετε, γιατί είναι τα πεδία που εκφράζε-

ται 100% ο νεοφιλελευθερισμός, γιατί είναι τα πεδία που το κράτος πια δεν δίνει τη βοήθειά του, δεν στέργει.

Και σας είπα πριν, πριν συνεχίσω τον κατάλογο για το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, το Λαογραφικό Μουσείο Λάρισας, το Μουσείο Νεότερης Κεραμικής. Η κ. Ψαροπούλου δεν είναι εδώ, κύριε Υφυπουργέ, που λέει «εγώ, αν συνεχίσει έτσι το Μουσείο, θα βγω να πουλήσω τη συλλογή μου». Σας ζητάει 75.000 ευρώ για να μπορέσει να καλύψει τα λειτουργικά του έξοδα και έχετε δώσει 6.000 ευρώ. Τι σας φτάνει αυτοί οι άνθρωποι; Αυτός είναι ο εξορθολογισμός;

Είπατε και από του Βήματος πως έπρεπε να διορθώσετε κάποια κακώς κείμενα. Κάθε καινούργια κυβέρνηση και μάλιστα με τέτοιο ποσοστό υποστήριξης από το λαό, εξορθολογίζει. Χρέος της είναι. Θα βρει κατεστημένα. Αυτή είναι η δουλειά κάθε κυβέρνησης και αυτή είναι η αξία της δημοκρατίας. Είναι όμως αυτός εξορθολογισμός; Να τους στραγγαλίζετε, να τους οδηγείτε σε κλείσιμο, να τους οδηγείτε σε απόγνωση, να λένε άνθρωποι που έχουν προσφέρει την παρουσία τους ότι δεν πάει άλλο; Είναι δυνατόν; Και εσείς να λέτε τι έκανε ο Πάγκαλος; Για πάμε μαζί στη Διονυσίου Αρεοπαγίτου, να δούμε τι έκανε ο Πάγκαλος. Είναι δυνατόν να λέτε για την κ. Μενδώνη; Υπάρχει σημαντικότερο πολιτικό στέλεχος αυτή τη στιγμή στο πεδίο του πολιτισμού από την κ. Μενδώνη; Της χρωστάμε πάρα πολλά. Έχει δουλέψει πάρα πολύ, έχει ιδρώσει.

Εταιρεία Μικρασιατικών Μελετών. Τους έχετε υποσχεθεί 150.000 ευρώ και σας λένε ότι για να λειτουργήσουν χρειάζονται 300.000 ευρώ και έχουν πάρει μέχρι τώρα 57.000 ευρώ. Αυτός είναι νεοτερικός εκσυγχρονισμός, εξορθολογισμός, επίθεση εναντίον της γραφειοκρατίας και του κρατικοδίαιτου πολιτισμού; Αυτή είναι επίθεση στο σταυρό, στο κέντρο του ίδιου του πολιτισμού, κύριε Υφυπουργέ. Έτσι είναι τα πράγματα.

Για την κ. Παπαντωνίου είπα στην αρχή. Ανέγνωσα και σημείο της επιστολής σας. Έκανε την καλύτερη έκθεση, τις Πτυχώσεις, στην Πολιτιστική Ολυμπιάδα. Πρέπει να τους πεθάνετε αυτούς τους ανθρώπους;

Πρέπει να τους κάνετε επαίτες και κάθε μήνα να επαιτούν για τις λειτουργικές τους δαπάνες; Ξαναλέω ότι όποιος τολμά να πει εδώ ότι η υποστήριξη του κράτους είναι κρατικοδίαιτος πολιτισμός αγνοεί όλη τη διεθνή συγκυρία. Δηλαδή, τι είναι οι Γάλλοι με την ενίσχυση που κάνουν στην Όπερα των Παρισίων; Είναι ανόητοι; Τι είναι η Ορχήστρα του Βερολίνου που την επιχορηγεί το κράτος; Τι είναι το Μουσείο του Λούβρου; Κρατικοδίαιτο; Μα, εκεί μας οδηγείτε. Τι είναι το Μουσείο Μετροπόλιταν στη Νέα Υόρκη; Είναι κρατικοδίαιτοι όλοι αυτοί οι χώροι; Και ποιος είναι ο χώρος που στον πολιτισμό είναι ο δόκιμος; Ο αγοραίος; Τα τηλεοπτικά προγράμματα, τα σήριαλ; Αυτά είναι που θέλετε; Τις διάφορες εκπομπές στις ψυχαγωγικές ζώνες της τηλεόρασης που καμιά φορά ντρέπεται να τις κοιτάς; Αυτό είναι το όραμά σας; Μα, αυτά ανταποκρίνονται στη λογική των κριτηρίων της αγοράς, στα περίφημα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Όλα τα υπόλοιπα προϋποθέτουν τη συμβολή σας και δεν τη δίνετε.

Κύριε Υπουργέ, δεν σας επιτρέπετε να καταστρέψετε το «Θέατρο Αμόρε», δεν είναι στο χέρι σας να το κάνετε αυτό. Θα μας έχετε απέναντί σας. Αναφέρω κάποια παραδείγματα και ίσως αδικώ άλλους ανθρώπους που δεν μπορώ να τους αναφέρω, γιατί δεν έχω το χρόνο.

Επίσης, αναφερθήκατε στον κινηματογράφο. Είναι δυνατόν να δημιουργείται σελίδα στο διαδίκτυο, στην οποία να καταφεύγει εκεί διαμαρτυρόμενος ο Γούντι Άλεν, ο Τζιμ Τζάρμους, ο Μπερτολούτσι για όσα κάνετε με κομματικές παρεμβάσεις που θύμιζαν άλλες εποχές στον Αγγελόπουλο, στο Δημόπουλο, στο Διαγόρα Χρονόπουλο; Είναι δυνατόν να δημιουργείται κύμα διαμαρτυρίας εναντίον της Ελλάδας; Εγώ δεν εξετάζω εάν ένας Υπουργός μπορεί να έχει 100% δίκιο ή αδίκιο, αλλά εξετάζω πώς κάνει αυτά που θέλει να κάνει και τι κόστος για τη χώρα έχουν οι πράξεις του. Εδώ είχατε καταφανώς άδικο και το δυσμενές αποτέλεσμα για τη χώρα ήταν διεθνές. Σας κριτίκαραν, σας υπογράμμισαν την απίστευτη κομματική σας συμπεριφορά, γιατί έτσι την εξέλαβαν, άνθρωποι απ' όλο τον κόσμο. Και εσείς τι κάνετε; Εσείς ούτε τον κ. Βούλγαρη δεν μπορέσατε να κρα-

τήσετε. Είστε ζημιωμένοι απ' όλες τις πλευρές. Έχουμε εθνικά κεφάλαια σπαταλημένα, γιατί αυτοί οι άνθρωποι έχουν να προσφέρουν.

Κύριε Υφυπουργέ, ήταν σωστό να πείτε για το Θόδωρο Αγγελόπουλο ότι έκανε ταινίες επί δικτατορίας, επειδή εργαζόταν; Ήταν σωστό αυτό που διαβάσαμε; Εάν δεν το έχετε πει και είναι υπερβολή του δημοσιογράφου, τότε διαψεύστε το. Δηλαδή, είναι μεμπτό ένας άνθρωπος να εργαζόταν επί δικτατορίας; Δεν ξέρουμε όλοι ποιος είναι ο Θόδωρος Αγγελόπουλος και την προσφορά του; Και εσείς τον ξέρετε. Είπατε καλά λόγια απ' αυτό το Βήμα. Διορθώστε λοιπόν αυτά τα πράγματα που δεν σας τιμούν και δείχνουν άλλη διάθεση απ' αυτήν που με ωραίο τρόπο εδώ, από το Βήμα της Βουλής, εσείς αναφέρετε.

Θα σας παρακαλούσα να μην εκνευρίζετε, όπως κάνατε, όταν μίλησε η κ. Μανωλιά για τον εξωραϊσμό αρχαιολογικών χώρων, η οποία αναφέρθηκε, εάν δεν κάνω λάθος, για το Μαραθώνα. Εσείς, κύριε Υπουργέ, αντιδράσατε. Μα, όταν ενεργοποιείστε για τον εξωραϊσμό των αρχαιολογικών χώρων και την εκρίζωση των αγκαθίων, που θα δώσουν και τα φίδια, στο τέλος Μαΐου, τότε δεν κάνετε τίποτα. Όταν οι γενικοί σας διευθυντές, καθοδηγούμενοι από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, φθάνουν το Μάιο σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας να βρίσκουν τα κονδύλια για την πρόσληψη του έκτακτου προσωπικού για να έχει προσωπικό ο αρχαιολογικός χώρος, για να δουλέψει το απόγευμα ή για να υπαρξει η παροχή της υπηρεσίας για τον εξωραϊσμό, όταν όλα αυτά τα σκέπτεστε το Μάιο, τότε έχετε χάσει τη θερινή σεζόν.

Πράγματι, κύριε Υπουργέ, υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι, τους οποίους επισκέπτονται οι τουρίστες και θα πρέπει να τους δίνετε και μύπτες για τα φίδια ή για τα αγκάθια. Είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο και να γίνεται αυτό το πράγμα αντικείμενο εδώ στη Βουλή; Εγώ ντρέπομαι που θέτω αυτά τα θέματα σήμερα στη Βουλή. Θα έπρεπε να είναι λυμένα. Είναι αυτονόητα, απλά και δεν γίνονται. Και ενώ δεν γίνονται, βλέφεται η ρητορική σας δημαγωγία με τα αυτονόητα. Η σημασία δέχθεν του πολιτισμού, το βαρύ πυροβολικό, για την Κυβέρνηση, όπως είναι ο πολιτισμός, που τελικά δεν είναι ούτε νεοροπίστολο, κύριε Υπουργέ.

Επιτέλους, αυτό που είπε η εισηγήτρια μας, η κ. Ράπτη, για τον κύριο Πρωθυπουργό, ρωτώντας εσάς που δεν μπορείτε βέβαια να απαντήσετε, σχετικά με το πόσο καιρό θα μείνει ακόμη, το λέμε γιατί το πιστεύουμε. Ο Πρωθυπουργός δεν έχει χρόνο για το Υπουργείο Πολιτισμού. Βεβαίως, το Υπουργείο Πολιτισμού έχει πολιτικούς με εμπειρία, αλλά είναι ακέφαλο και αυτό κάνει κακό στον πολιτισμό. Εν πάση περιπτώσει, εμείς δεν έχουμε πού να στρέψουμε τα πυρά μας ως Αντιπολίτευση για να μπορέσουμε να σας κάνουμε καλύτερους.

Θα μείνεται ακόμα κάποιο καιρό στην εξουσία, να κάνετε κάτι. Θεωρώ, λοιπόν, ότι αυτά δικαίως τα λέμε γιατί πρέπει πιεζόμενα να βοηθήσουμε. Κάτι επιτέλους να γίνει. Και πάνω απ' όλα σεβασμός σε όσους έχουν ιδρώσει για τον πολιτισμό αυτού του τόπου, σεβασμός σ' αυτό που εγώ όρισα, κύριε Υπουργέ –και εδώ με αδικήσατε πραγματικά– ως πολιτισμό, ως αντικείμενό σας, πολιτιστική κληρονομιά με δύο πολύ μεγάλες περιόδους, δύο πυλώνες, την κλασική μας ιστορία και τη βυζαντινή μας ιστορία, την τόσο παραμελημένη και παραγνωρισμένη κυρίως στο εξωτερικό, αλλά και που εμείς φταίμε πολλές φορές και παράλληλα τη σύγχρονη δημιουργία. Και τα δύο, αυτά που όρισα ως περιεχόμενο της πολιτικής σας, τα αδικείτε κατάφωρα.

Οι πλάτες σας ως Νέας Δημοκρατίας, δεν είναι ικανές για να αντέξουν το βάρος τους. Αυτό είπα ως κατάσταση που αποδεικνύεται από το έργο σας των δεκαέξι μηνών. Δεν εξόρισα από το χώρο του πολιτισμού ούτε κόμματα, ούτε πρόσωπα. Αυτός δε που συναρτά τόσο μεγάλα πράγματα και σοβαρά, αρετές, τιμότητα, νηφαλιότητα, σεμνότητα και τα λοιπά νεοδημοκρατικά τοιαύτα με παρατάξεις, είναι τουλάχιστον ακροδεξιός, για να μην πω τίποτα περισσότερο. Και φυσικά εμείς μιλάμε με δημοκρατικό λόγο, κύριε Υφυπουργέ. Ουδείς εξ ορισμού, εκ γενετής, εκ της υπέρθεωσ του σε μια ομάδα ορίζεται ως κάτι. Αυτό το «κάτι» αποδεικνύεται όμως μέσα από την πολιτική που ασκεί.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, άκουσα με ιδιαίτερη προσοχή τις ακροβασίες του Κυβερνητικού Εκπροσώπου....

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όχι ακόμα, σε δύο χρόνια θα είμαι.....

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Συγγνώμη, λάθος, σε δύο χρόνια θα το πούμε αυτό το πράγμα.

Άκουσα, λοιπόν, με ιδιαίτερη προσοχή τις ακροβασίες του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου και πρόκειται πραγματικά περί ακροβασιών μέσα στο πλαίσιο αυτού που ποθεί, αυτού που ήταν και αυτού που δεν μπορεί να γίνει. Γι' αυτό και λαϊκίζει. Αυτή είναι η μητέρα του λαϊκισμού.

Θα έλεγα, κύριε Πρόεδρε, ότι ο κύριος συνάδελφος, ουσιαστικά πήγε να οδηγηθεί σε περιέργες σκέψεις και σε κάκιστες διατυπώσεις. Γιατί είναι κάκιστη η διατύπωση και κάκιστη η ταύτιση, ταύτιση που έχει να κάνει με την εξ ορισμού απόρριψή σου σε ένα τομέα, ιδιαίτερα στο χώρο του πολιτισμού και από την άλλη μεριά η ταύτιση με ακροδεξιά σενάρια. Αυτό δεν το κατάλαβα, κύριε συνάδελφε.

Φοβάμαι, λοιπόν, ότι αυτή η προσπάθεια που γίνεται ουσιαστικά αποτελεί και τη μητέρα του προβλήματος που έχει ο χώρος σας.

Διότι, κύριε Πρόεδρε, είπε ο κύριος συνάδελφος ότι ο πολιτικός χρόνος είναι μικρός. Ασφαλώς είναι μικρός. Έτσι, όμως, οι κοινωνίες δοκιμάζουν μέσα στα δικά τους πλαίσια, στη δική τους περιπέτεια το δικαίωμα που έχουν να επιλέγουν. Και ποιος μπορεί να το αποκλείσει αυτό; Αυτή δεν είναι η πεμπτούσια της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας; Δεν οφείλουμε όλοι οι πολιτικοί μέσα σ' αυτόν τον βραχύ πολιτικό χρόνο να δημιουργούμε με κύριο γνώμονα την αποτελεσματικότητά μας; Αυτό δεν είναι το κριτήριο αξιολόγησής σας; Και αυτό δεν είναι το ζητούμενο;

Ο πολιτικός χρόνος δεν αποτελεί πανάκεια της πολιτικής προσπάθειας. Αυτό τιμωρεί αυστηρά αυτόν που το πιστεύει.

Και επειδή αναφέρθηκε κάνοντας υπαινιγμούς στην τρέχουσα πολιτική κατάσταση, θα ήθελα να σας πω, κύριοι συνάδελφοι, ότι η χθεσινή δημοσκόπηση ανέδειξε με τον καλύτερο τρόπο το πρόβλημα που έχετε ως πολιτικός χώρος.

Και αυτό θα πρέπει να είναι σημείο επεξεργασίας δικό σας για το πώς πρέπει να αντιμετωπίσετε τα προβλήματα που υπάρχουν.

Εγώ έκανα μια συγκεκριμένη πρόταση. Συγκεκριμένη πρόταση δεν είναι αοριστολογίες και μιας γενικότερης κριτικής που θέλετε να κάνετε παρακάμπτοντας και αυτά που επισήμως σας λέγω σήμερα απ' αυτό εδώ το έδρανο. Και αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κρίνεται μέσα στο πλαίσιο της συνέπειας που διακρίνει τον καθένα μας. Και αυτό που θέλω να πω είναι ότι ό,τι έχω πει και ό,τι δημοσίως έχω δεσμευτεί, ουσιαστικά ισχύει και υλοποιείται.

Θα έλεγα, λοιπόν, επανερχόμενος στο ίδιο το θέμα, ότι το έργο το οποίο επιτελεί αυτή η Κυβέρνηση, ιδιαίτερα στο χώρο του πολιτισμού, είναι πάρα πολύ μεγάλο. Συγκρούεται με καθεστηκίες αντιλήψεις, ιδέες και απόψεις με ιδεοληψίες, με φοβίες και προσπάθει να οδηγήσει τα πράγματα σε μια νέα αντίληψη, γιατί θα έλεγα ότι είναι πολύ απλουστευτικό το θέμα έτσι όπως το έθεσε ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος λέγοντας ότι «όσα ζητάνε δώστετά τους και ησυχάσαμε!». Εμ, αυτήν την πολιτική μπορεί να την κάνει ο καθένας. Και θα έλεγα το εξής.

Όταν παραλάβαμε το Υπουργείο Πολιτισμού ήταν σε εκκρεμότητα υπογραφείς αποφάσεις από την προηγούμενη πολιτική ηγεσία ύψους 52.000.000 ευρώ. Υπήρξαν σε εκκρεμότητα αποφάσεις που δεν είχαν υλοποιηθεί από προγραμματικές συμφωνίες και συμβάσεις ύψους 26.000.000 ευρώ. Υπήρξαν υποχρεώσεις και δεσμεύσεις που έγιναν μέχρι την τελευταία ημέρα που ξεπερνούσαν τα 125.000.000 ευρώ. Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι η πολιτική που πρέπει να γίνεται, θα πρέπει να είναι πάντοτε ειλικρινής, ρεαλιστική και θα πρέπει πάντοτε να γίνεται όχι στη λογική ότι παραμονές των εκλογών μπορούμε να

δεσμεύσουμε την οποιαδήποτε δραστηριότητα για τα επόμενα πολλά χρόνια. Και αυτό δυστυχώς ήταν αυτό που παραλάβαμε από εσάς.

Και, κύριε Πρόεδρε, θα παρακαλούσα να προσέξετε την εξής διατύπωση. Κατηγορηθήκαμε εμείς από τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο ως κομματισμός, ότι λειτουργήσαμε με κομματικά κριτήρια. Γιατί, κύριε συνάδελφε; Οι αλλαγές που έγιναν στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης έγιναν με κομματικά κριτήρια; Ο Βούλγαρης είναι δικός μας;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τα παράτησε και έφυγε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Η κ. Μουζάκη είναι δική μας; Ο κ. Παπαδόπουλος είναι δικός μας; Γιατί τα λέτε αυτά;

Διερωτήθη και διερωτάται και τώρα ο κύριος συνάδελφος και λέει ότι ο κ. Βούλγαρης, τα παράτησε και έφυγε. Δεν κάνω τίποτα άλλο. Σας παραπέμπω στην ανακοίνωση της παραίτησής του, που αποτελεί κείμενο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Και εγώ στα όσα λέει σήμερα.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Από εκεί και πέρα βέβαια, επειδή θέλω να σας θυμίσω λίγο το παρελθόν σας, θέλω να σας πω, χωρίς να έχω καμιά λογική να απαξιώσω το έργο που έχετε προσφέρει ή πόσο έχετε προσφέρει, θα ήθελα όμως να σας πω ότι το 1993, μόλις έγινε η αλλαγή κυβέρνησης, την ίδια ώρα έγιναν αλλαγές σε όλα τα επίπεδα. Ενάμιση χρόνο τώρα μετά τις εκλογές στο Υπουργείο Πολιτισμού –και θέλω να το ακούσει και ο κύριος Πρόεδρος– δεν έχει γίνει καμιά αλλαγή.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

Γι' αυτό, όταν μέφεσθε ...

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, ηρεμήστε. Είπαμε να τελειώσουμε ήρεμα. Παρατάθηκε πολύ η συζήτηση.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, αν η κυρία συνάδελφος νομίζει ότι οι φύλακες του Υπουργείου Πολιτισμού ασκούν την ιεραρχική πολιτική, νομίζω ότι αυτό σας το αποδίδω πάλι πίσω.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ: Είπατε καμία ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Έχουν εξαντληθεί τώρα όλα τα περιθώρια του χρόνου. Για δύο λεπτά έχετε το λόγο, κύριε Λοβέρδο. Παράκληση: Δεν πάει άλλο η παράταση αυτή. Μην υπερβείτε το χρόνο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Είναι πάρα πολύς. Σε ό,τι αφορά τον κομματισμό στο χώρο του πολιτισμού, τα πράγματα είναι ακριβώς αντίθετα απ' αυτά που είπε ο κύριος Υπουργός. Μάλιστα του θυμίζω ότι η τελευταία επίκαιρη επερώτηση που συζητήθηκε το μήνα Μάρτιο είχε προκληθεί από τον κομματισμό στο Υπουργείο Πολιτισμού και τα είχαμε συζητήσει διεξοδικά τότε. Να μην επανερχόμεθα.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Μα, δεν λέτε την αλήθεια. Είναι ψέμα αυτό που λέτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Κύριε Υπουργέ, σας παρακαλώ. Αν θέλετε να απαντήσετε χωρίς διακοπή, μετά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Υπουργέ, βεβαίως λέμε αλήθεια. Και το Υπουργείο Πολιτισμού συμπεριλαμβάνεται ως χώρος διοικήσεως, στον οποίο με μία πράξη τον Ιούλιο του 2004 έγινε ο αποκεφαλισμός είκοσι δύο χιλιάδων ανθρώπων, προϊσταμένων στο χώρο της διοικήσεως. Και αν αυτή ήταν η κορυφή, να πάμε και στη βάση. Εσείς δεν αλλάξατε όλους τους αρχαιοφύλακες; Δεν αλλάξατε μετά την Ολυμπιάδα αυτούς που επαινούσατε για την προσφορά τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες; Τα έχουμε πει, όμως, αυτά.

Πήρα το λόγο για άλλο λόγο. Κύριε Πρόεδρε, επειδή εγώ μιλώ σε ό,τι αφορά τις δαπάνες έχοντας την τεκμηρίωση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και παρακολουθώντας τον προϋπολογισμό, το πρόγραμμα των δημοσίων επενδύσεων και την κίνηση των ειδικών λογαριασμών, σας λέω ότι ο κύριος Υπουργός δεν αναφέρεται με τα πεπραγμένα που έχει σε έναν προϋπολογισμό που έκανε το ΠΑΣΟΚ και έπρεπε να τον υλοποιήσει και αυτός, με μία δόση αγάπης για το δημόσιο χρήμα,

είναι σφιχτός. Αναφέρομαι στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του 2005, καταρτισθέν και «πετσοκοφθέν» σε σχέση με το παρελθόν από την ίδια τη Νέα Δημοκρατία, το οποίο, κύριε Υπουργέ, για τις χρηματοδοτήσεις αυτές και τις δράσεις αυτές και τον αέρα αυτόν στο χώρο της δημιουργίας προέβλεψε 227.000.000 ευρώ. Τα προβλέψατε και θέλετε να μην τα δώσετε. Αυτό είναι το θέμα. Κάνατε προϋπολογισμό, τον φέρατε, τον ψηφίσατε. Το Υπουργείο Πολιτισμού είναι ένα από τα χαμηλότερα σε επίπεδο πόρων Υπουργεία, ένα Υπουργείο το οποίο επιλήγη από τη δραστική περικοπή στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, στον αέρα της δημιουργίας και της παραγωγής, δηλαδή, για την Ελλάδα. Και εκτός από το ποσό των 227.000.000 ευρώ που εσείς εντάξατε, κύριε Υπουργέ, ως πρόγραμμα επενδύσεων για τον τομέα σας και ειδικά για τον τομέα των φορέων, υπάρχει και άλλο ποσό, 145.000.000 ευρώ για τα ολυμπιακά έργα, τα οποία επίσης δεν χρησιμοποιείτε και γι' αυτό απαξιώνονται τα ολυμπιακά έργα και δεν μπορεί να πλησιάσει κανείς στο Σχινιά από τη δυσοσμία που υπάρχει εκεί στο κωπηλατοδρόμιο.

Γι' αυτό, λοιπόν, όταν κάνουμε κριτική και λέμε ότι αθετείτε τις υποσχέσεις σας και τις προγραμματικές συμφωνίες, αναφερόμαστε στα γραπτά σας, στα κείμενά σας και βλέπουμε ότι αυτά δεν τα εφαρμόζετε στραγγαλίζοντας τον πολιτισμό.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Κύριε Υπουργέ, θα μιλήσει και ο πρώην Πρόεδρος της Βουλής κ. Κακλαμάνης και θα κλείσετε εσείς.

Ορίστε, κύριε Πρόεδρε.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, διαπιστώνω από την αρχή αυτής της περιόδου της Βουλής να εκδηλώνεται λιγότερο ή περισσότερο, ανάλογα με τον Υπουργό και το θέμα που συζητείται, μία δυσανεξία της σημερινής κυβέρνησης στην κριτική της αντιπολιτεύσεως. Ο κύριος Υπουργός, ο οποίος για πολλά χρόνια ως Βουλευτής της αντιπολιτεύσεως έκανε κριτική στην κυβέρνηση που είχε απέναντί του, πρέπει να πω ότι δεν διεκρίνετο για επιθετικότητα και υπερβολικά αρνητική διάθεση απέναντι στους Υπουργούς στους οποίους απευθύνετο.

Μου κάνει εντύπωση ότι έχει αλλάξει εντελώς άποψη, όπως φαίνεται από τις αντιδράσεις του, για το ρόλο του κοινοβουλευτικού ελέγχου. Εγώ θα του πω το εξής: Αυτή η στάση οδηγεί τους Βουλευτές εκείνους που θέλουν εδώ να θίξουν ζητήματα -και ασφαλώς, όπως είπα και άλλη φορά από το Βήμα, ο ρόλος της Αντιπολιτεύσεως δεν είναι να ραίνει με άνθη την Κυβέρνηση- στα οποία κρίνουν ότι η Κυβέρνηση είτε ολιγωρεί είτε ίσως προχωρεί προς την αρνητική κατεύθυνση. Αν η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει εκ προοιμίου την Αντιπολίτευση μ' αυτό που άφησε να εννοηθεί με την πρώτη λέξη μιας φράσεως -δεν την ακούσαμε, αλλά καταλάβαμε το νόημα- ότι είναι κακό-πιστη αυτή η κριτική, αν αντιμετωπίζει η εκάστοτε κυβέρνηση την εκάστοτε αντιπολίτευση όχι ως το Κοινοβούλιο, το τμήμα εκείνο του Κοινοβουλίου που έχει καθήκον να την κρίνει, αλλά ως την κατά την Κυβέρνηση ένοχη συνέχεια, αν όχι και σε ταυτοπροσωπία ένοχη με την κυβέρνηση της οποίας τα έργα είτε προσπαθεί να διορθώσει είτε να ανατρέψει εξ ολοκλήρου, αν κρίνει ότι ήταν καταστροφικά για τον τόπο, τότε πώς θα λειτουργήσει το Κοινοβούλιο; Θα λειτουργήσει με τον τρόπο που το είδαμε μερικές μέρες, δηλαδή, ορισμένοι Βουλευτές να μην παίρνουν καν το λόγο για να πουν την άποψή τους και Βουλευτές της Συμπολιτεύσεως που είχαν άλλες απόψεις δεν θα έβλαπταν τον κοινοβουλευτικό διάλογο και την Κυβέρνηση. Η μονολιθικότητα, όπου παρουσιάζεται -και γνωρίζω την τάση όλων των ηγεσιών, όλων των κομμάτων χωρίς εξαίρεση- η τάση είναι αυτή, να μην υπάρχουν τουλάχιστον προς τα έξω απόψεις ή θέσεις που μπορεί να δημιουργήσουν κάποια ζητήματα, αλλά αυτή η τάση, χωρίς να συνειδητοποιείται και από τις ηγεσίες, οδηγεί στη μονολιθικότητα. Εσείς, κύριε Τατούλης, κατ' εξοχήν σκεπτόμενος άνθρωπος και πολιτικός, γνωρίζετε πού οδηγεί. Στα νεκροταφεία ή θα σιωπούν οι Βουλευτές για να μη δέχονται μύδρους αντεπιθέσεων.

Η κ. Μανωλιά την προηγούμενη περίοδο δεν ήταν στην Αίθουσα αυτή. Η κ. Γκερέκου σ' αυτήν την περίοδο εξελέγη. Για

ποιο λόγο, δηλαδή, πρέπει να απαντά σε όσα εσείς λέτε σε δεύτερο πληθυντικό ότι «εσείς κάνατε ως κυβέρνηση εκείνο», ή μάλλον δεν αναφέρετε καν «ως κυβέρνηση». Επειδή επανειλημμένως έχω απασχολήσει το Σώμα μ' αυτήν την άποψη, εγώ θα επιμένω γιατί είναι θεμελιώδης αρχή αυτή για τη λειτουργία του Κοινοβουλίου.

Το Κοινοβούλιο κρίνει την Κυβέρνηση, δεν απολογείται. Το Κοινοβούλιο, τμήμα του, μέρος του Κοινοβουλίου δεν απολογείται για οποιαδήποτε κυβέρνηση. Επίσης, κανείς μας εδώ δεν έχει το δικαίωμα προσωπικά να ζητήσει να του πιστωθεί οποιοδήποτε έργο ανήκει σε κάποιον άλλο.

Γι' αυτό, κύριε Υπουργέ, εγώ θα σας παρακαλέσω και πάλι να σταματήσει αυτή η τακτική διότι οδηγεί πραγματικά σε συγκρούσεις και σε υπερβολές. Αν υπάρχει υπερβολή από και που πρέπει να υπάρχει το παράδειγμα των χαμηλών τόνων, είναι φυσικό από την άλλη πλευρά να υπάρχουν περισσότερες υπερβολές.

Έρχομαι τώρα σε κάτι πιο συγκεκριμένο, χωρίς να αναφερθώ σε πρόσωπα. Εγώ νομίζω -και στη θέση σας αυτό θα έκανα- ότι θα έβρισκα κάποιον τρόπο να εξηγήσω. Τουλάχιστον δεν εννοούσα αυτά τα οποία είτε είπατε είτε εμείς εννοήσαμε ότι λέγατε για κάποια πρόσωπα για τα οποία ο χώρος τον οποίον υπηρετούμε και η χώρα έχει κάποιο λόγο, αν θέλετε, ο καλός τους μύθος να διατηρείται.

Είπατε για τον κ. Αγγελόπουλο κάτι. Εγώ η ανάμνηση η πολύ θετική που έχω για τον κ. Αγγελόπουλο είναι ο περίφημος θίασος όπου έτρεχε ο κόσμος να δει το θίασο γιατί έβλεπε μέσα απ' αυτό το έργο και μια απάντηση. Εδώ είπατε κάτι για εκβιασμό.

Εγώ νομίζω ότι στην υπόθεση αυτή έγινε ένα λάθος για το οποίο εσείς προσωπικά δεν έχετε ευθύνη. Λυπάμαι που το λέω αυτό, διότι δεν είναι παρών να μου απαντήσει. Ευθύνεται ο ίδιος ο Πρωθυπουργός.

Κύριε Υπουργέ, εάν τον πνευματικό και καλλιτεχνικό χώρο τον βλέπει η οποιαδήποτε κυβέρνηση, η οποιαδήποτε αντιπολίτευση, ως χώρο εντός του οποίου μπορεί να δραστηριοποιηθεί είτε για να δημιουργήσει κομματικά ερείσματα είτε για να μεταφέρει προς την κοινωνία κάποιες εντυπώσεις σε ό,τι αφορά τη δική της πολιτική, ιδεολογική, κοινωνική κατεύθυνση, είναι βέβαιο ότι και λόγω της φύσεως -και αυτό είναι θετικό γι' αυτόν το χώρο- ότι ο κάθε ένας έχει την προσωπικότητά του, την άποψή του, τις φιλοδοξίες του. Το πιο εύκολο πράγμα, κύριε Υπουργέ, είναι να «χρησιμοποιήσει» κάποιος ανθρώπους του πνευματικού και καλλιτεχνικού κόσμου. Αλλά αυτό είναι άδικο για τους ανθρώπους αυτούς.

Εγώ πιστεύω ότι αυτή είναι η περίπτωση του κ. Βούλγαρη αδικήθηκε διπλά, διότι είναι μια προσωπικότητα είναι κεφάλαιο κι αυτός του τόπου όπως και ο κ. Αγγελόπουλος και τους αδικήσατε και τους δυο γιατί θέλατε να γίνει αυτό που είπατε πριν: να δώσετε μια εικόνα ότι αυτή η Κυβέρνηση γιατί λένε ότι είναι δεξιά, ιδού χρησιμοποιεί αριστερούς κλπ.. Δεν είμαστε πια στην περίοδο εκείνη που χρειάζεται να χρησιμοποιούμε τέτοιες κινήσεις για να πιστωθούμε αυτό που στο κάτω - κάτω κανείς μας δεν έχει σήμερα ανάγκη να επιδεικνύει. Όπως αυτό που διάβασα προ ημερών ότι έπειτα από εξήντα ένα χρόνια αναγνωρίστηκε επιτέλους και αποδόθηκε η τιμή στα θύματα, στους εκτελεσμένους της κατοχής στην Καισαριανή. Έλεος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Στιγμένο. Θέατρο.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Πού, κύριε Πρόεδρε;

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Κύριε Υπουργέ, με συγχωρείτε. Έλεος. Παρακαλώ δεν θέλω να συνεχίσω. Απλώς θέλω να πω ότι ο κύριος Πρωθυπουργός πιστεύω ως άτομο, ως προσωπικότητα, ως χαρακτήρα, δεν έχει ανάγκη αυτά, τα οποία ίσως διάφοροι των δημοσίων σχέσεων μπορούν να του υποβάλλουν. Αυτά είναι τα λουλούδια που φυτρώνουν σε όλες τις κυβερνήσεις και σε όλα τα περιβάλλοντα.

Διότι ιδού γιατί σας κρίνουμε εμείς τώρα ως Κυβέρνηση και τον απόντα κατ' ανάγκη Πρωθυπουργό. Αν ήταν Υπουργός Εθνικής Αμύνης εγώ θα καταλάβαινα να το θέλει ο Πρωθυπουργός σε μια περίοδο που κρίνει ότι έχει κάποια σημασία ο

χώρος εκείνος. Αν ήταν Υπουργός Εξωτερικών και κρίνει ότι πρέπει να έχει ένα ειδικότερο ενδιαφέρον εκεί, να γίνει Υπουργός Εξωτερικών. Ιδού το αποτέλεσμα. Λέτε ότι κάνατε ένα μεγάλο έργο. Και ασφαλώς ο κύριος Πρωθυπουργός -και αν είναι αλήθεια αυτό που λέτε- είναι αμέτοχος ο καημένος σ' αυτό το έργο.

Και να σας πω και κάτι άλλο. Αν πράγματι από τον παραγωγικό χρόνο που διαθέτει σε τόσα προβλήματα που έχει η χώρα ησχολείτο με το πόσο θα επιδοτηθεί η τάδε εκδήλωση ή πόσα θα πάρει το τάδε μουσείο πραγματικά θ' ανησυχούσα. Κατά κάποιο τρόπο είναι καλό το ότι δεν τρώει χρόνο στο Υπουργείο Πολιτισμού. Δεν είναι καλό όμως να δίνεται αυτή η εικόνα που περνά και στη νεολαία: ότι σημασία δεν έχει το είναι αλλά το φαίνεσθαι.

Με δυο λόγια -και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε- θέλω να πω κάτι το οποίο σας παρακαλώ ιδιαίτερα αν θέλετε προσέξτε το γιατί μας αφορά όλους.

Είναι βέβαιον ότι όλοι μας, και εσείς και εμείς, όλοι οι σκεπτόμενοι πολίτες εν πάση περιπτώσει, άνδρες και γυναίκες αυτού του τόπου, προβληματιζόμαστε σε ό,τι αφορά τις αξίες, την ποιότητα, τα σύμβολα, που παράγονται για να παράγονται, που απαξιώνονται ή τίθενται στο περιθώριο σε ό,τι αφορά τον πολιτισμό, την πολιτική, την ίδια την κοινωνία. Βλέπουμε ποια πρόσωπα στελεχώνουν τις διάφορες κοινωνικές, οικονομικές ελίτ. Εγώ δεν θέλω να το κάνω, να αναφερθώ σε πρόσωπα, διότι δεν το δικαιούμαι γι' αυτήν τη σύνθεση αυτής της Βουλής, αλλά για άλλες περιόδους έβλεπα μία τάση ακόμη και για τις πολιτικές ελίτ να συγκροτούνται όχι με αυτό που κατά τη δική μου άποψη είναι το συμφέρον και το μέλλον αυτού του τόπου.

Όταν, λοιπόν, μιλάμε για κρατικοδίαιτο πολιτισμό, πρέπει να είμεθα πάρα πολύ προσεκτικοί. Ξέρετε πολύ καλά ότι δεν έχουμε Εθνική Λυρική Σκηνή, έτσι δεν είναι; Είναι ακόμα σε ένα κτήριο νοικιασμένο και σε ένα θέατρο επίσης νοικιασμένο. Δεν έχουμε, λοιπόν, τον πολιτισμό αυτόν που πρέπει να παράγουμε και να ενισχύσουμε με τις αξίες που πρέπει να προωθήσουμε, εάν όπως είπατε συγκρούεστε με ιδεοληψίες, με φοβίες, με ξεπερασμένες κατεστημένες αντιλήψεις.

Όλα αυτά, κύριε Υπουργέ, δεν θα αντιμετωπιστούν ψάχνοντας να βρείτε χορηγίες από τους μεγαλοεφτάδες. Η εποχή που οι Έλληνες συγκέντρωναν πλούτο γιατί ήθελαν να στείλουν στο χωριό τους, στην πατρίδα τους, να γίνουν έργα πολιτισμού, να γίνουν έργα προόδου, τελείωσε. Μόνον όσοι έχουν συμφέρον για προβολή. Και βλέπει κανείς τις διάφορες φήμες, τις διάφορες εταιρείες καταναλωτικών συνήθως αγαθών, οι οποίες απευθύνονται στο πλήθος και όσο το δυνατόν πιο ανώριμο πλήθος. Είναι αυτοί, από τους οποίους προέρχονται οι χορηγίες.

Δεν θα βρείτε, λοιπόν, εκεί χορηγούς, κύριε Υπουργέ, εάν θέλετε να βοηθήσετε την ποιότητα και να αμυνθούν κάποιες αξίες. Μου έκανε εντύπωση το γεγονός, το οποίο δεν μου άρεσε βέβαια καθόλου, γιατί είναι πάρα πολύ ανησυχητικό, ότι σε μια κινηματογραφική ταινία, που το κράτος στηρίξε, πήγαν εκατό, διακόσιοι άνθρωποι. Αλλά όπως είπε ο κ. Λοβέρδος -και άλλοι συνάδελφοι νομίζω το σημείωσαν- μήπως θα έπρεπε να μας ανησυχεί, κύριε Υπουργέ, αν μια ταινία, την οποίαν θα ενίσχυε το κράτος, θα μάζεε μερικές εκατοντάδες ή και εκατομμύρια θεατών, όπως κάποιες τηλεταινίες; Μήπως, δηλαδή, θα είχαμε πια υποχωρήσει ολοσχερώς σ' αυτό το κύμα του εκφυλισμού, του εκχυδαϊσμού, που μέσα από την ιδιωτική τηλεόραση κοντεύει να κατακυριεύσει αυτό τον τόπο;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Το λόγο έχει ο κύριος Υπουργός

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, μετά από το λόγο του τέως Προέδρου, θα ήθελα κι εγώ στο τέλος αυτής της συζήτησης να πω μερικές σκέψεις.

Ασφαλώς και κανένας άλλος στη Βουλή δεν μπορεί να αντιληφθεί την άποψη ότι ένας από τους σημαντικότερους ρόλους της Βουλής είναι η ικανότητά της να ελέγχει. Κανείς δεν μπορεί όμως να πει ότι η οποιαδήποτε διαδικασία λειτουργίας της Βουλής δεν θα πρέπει να έχει αρχές και κανόνες. Κανένας όμως δεν

μπορεί να πει ότι ο κύριος ρόλος της Βουλής είναι ο νομοθετικός ρόλος, όπως βεβαίως κανείς δεν μπορεί να πει ότι η Βουλή αποτελεί το ναό του πολιτικού διαλόγου, το ναό της πολιτικής αντιπαράθεσης.

Γι' αυτό, κύριε Πρόεδρε, η πολιτική αντιπαράθεση, ο πολιτικός διάλογος, είναι το ζητούμενο στη Βουλή. Θεωρώ ότι αυτό δεν έχει αλλάξει και δεν μπορεί να αλλάξει σε καμιά περίπτωση. Εκείνο που μπορεί να πειράξει τη λειτουργία της Βουλής, είναι μια λογική ηθικισμού, μια ηθικιστική προσέγγιση, η οποία απαξιώνει βασικά τις ηθικές αρχές που πρέπει να υπάρχουν στο πολιτικό σύστημα, στον πολιτικό διάλογο, στις πολιτικές σχέσεις. Εάν αυτό δεν αποτελεί κανόνα της ζωής μας, τότε σίγουρα υπάρχουν οι στρεβλώσεις και οι παρανοήσεις.

Άλλωστε, ο μεγαλύτερος κανόνας ποιος είναι; Η ίδια η ζωή μας, το ίδιο το παράδειγμά μας, ο ίδιος ο τρόπος λειτουργίας μας. Αυτό κανείς δεν μπορεί να το αποποιείται σε καμιά περίπτωση. Εγώ δεν έδειξα ότι θέλω να περιορίσω τη δυνατότητα της έκφρασης, ακόμα και της σκληρότερης έκφρασης, μέσα σ' αυτό το επίπεδο του διαλόγου, γιατί η κριτική προς αυτήν την κατεύθυνση στόχευε. Όσο πιο έντονη είναι η συζήτηση, όσο πιο έντονη είναι η προσπάθεια, ώστε ο διάλογος να είναι πιο ζωντανός, τόσο πιο σημαντικά είναι τα κέρδη που θα έχουμε μέσα από μια τέτοια συζήτηση. Δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει ότι η συζήτηση που έγινε μέσα στη Βουλή υπό την ευθύνη του Προέδρου της Βουλής, ήταν σε εξαιρετικά κόσμιο επίπεδο. Ο καθένας έχει την άποψή του και τη διατυπώνει σε μια λογική απολύτου σεβασμού της άλλης άποψης.

Γι' αυτό δεν κατανόησα το βάθος της παρέμβασής σας, κύριε Πρόεδρε. Επειδή σας ξέρω πολλά χρόνια, θα έλεγα ότι το ζητούμενο είναι αυτά που λέμε περί αρχών, να λειτουργούν πάντοτε μέσα μας. Άλλωστε, η τέχνη, η δημιουργία, σήμερα ξεφεύγει από το επίπεδο της προσέγγισης που πήγαμε να κάνουμε. Υπάρχει η ελευθεριότητα στην τέχνη. Υπάρχει η απελευθέρωση της τέχνης. Θα είναι σπάνιο πράγμα και κακό παράδειγμα για οποιονδήποτε Υπουργό Πολιτισμού, για οποιαδήποτε λογική να συμπεριφέρεται ως σύγχρονος αποκαθλωτής. Ο διάλογος είναι ανοικτός, είναι ελεύθερος και έτσι πρέπει να γίνεται.

Θα έλεγα, λοιπόν, τελειώνοντας και απαντώντας στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο ότι ο ισχυρισμός περί κομματικής συμπεριφοράς του Υπουργείου Πολιτισμού δεν ισχύει. Είμαστε το μοναδικό Υπουργείο, με τη σημερινή σύνθεση στην πολιτική ηγεσία, που δεν έχουμε κάνει απολύτως καμιά κομματική αλλαγή. Δεν έχουμε λειτουργήσει καθόλου κομματικά. Δεν υπάρχει καμιά αντικατάσταση γενικού διευθυντή. Δεν υπάρχει καμιά αντικατάσταση κανενός διευθυντή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Ας μην επανέλθουμε σ' αυτό, κύριε Υπουργέ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΕΠΠΑΣ: Είστε το μόνο Υπουργείο εσείς που δεν έχετε κάνει αντικατάσταση;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): Με τη σημερινή σύνθεση. Μιλάω για την ιστορία του Υπουργείου Πολιτισμού. Δεν έχουμε απολύτως καμιά σχέση με τέτοιες συμπεριφορές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει, εάν θέλετε να κάνετε μια ολοκληρωμένη κριτική, να σκέφτεστε πάντοτε τι κάνατε και εσείς.

Αυτό, κύριε Πρόεδρε, υπό την έννοια της πρακτικής εμπειρίας...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Αυτόν τον κανόνα παραβιάζετε.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ (Υφυπουργός Πολιτισμού): ...και της πρακτικής γνώσης, χρειάζεται να το θυμόμαστε όλοι μας σ' αυτόν τον τόπο.

Σας ευχαριστώ.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Να λέτε τουλάχιστον τι έκανε η Κυβέρνηση του κόμματος στο οποίο ανήκετε και όχι ο καθένας χωριστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρας): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Με το φιλοσοφικό επίλογο περί λειτουργίας της δημοκρατίας

ολοκληρώθηκε η συζήτηση, μια συζήτηση που πραγματικά διεξήχθη με πολιτισμένο τρόπο, με ευπρέπεια, έτσι όπως ταιριάζει στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Κηρύσσεται περαιωμένη η επερώτηση με αριθμό 69/38/8-4-2005 Βουλευτών του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος προς τον Πρωθυπουργό και Υπουργό Πολιτισμού σχετικά με θέματα πολιτισμού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού: «Ρύθμιση θεμάτων αθλητισμού».

Οι Ειδικές Μόνιμες Επιτροπές Αποδήμου Ελληνισμού, Θεσμών και Διαφάνειας, Έρευνας και Τεχνολογίας και Ισότητας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Περιφερειών καταθέτουν την έκθεσή τους σύμφωνα με το άρθρο 43Α παράγραφος 6 του Κανονισμού της Βουλής.

(Οι προαναφερθείσες εκθέσεις καταχωρίζονται στα Πρακτικά και έχουν ως εξής:

**“ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑ' – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'
ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ**

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατά την Α' Τακτική Σύνοδο της ΙΑ' Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Αποδήμου Ελληνισμού συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 3804/3080 από 16.4.2004 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής.

Η Επιτροπή συγκροτείται από 30 μέλη και αποτελέσθηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Ανέστη Αγγελή, Θεόφιλο Βασιλείου, Ιωάννη Γιαννέλη-Θεοδοσιάδη, Σταύρο Δαϊλάκη, Σταύρο Καλαφάτη, Γεώργιο Καρασμάνη, Αθανάσιο Κατσιγιάννη, Σταύρο Κελέτση, Κωνσταντίνο Κιτζίδη, Νικόλαο Κορτσάρη, Θεόφιλο Λεονταρίδη, Ευάγγελο Μειμαράκη, Αντώνιο Μπέζα, Βασίλειο Πάππα, Αντώνιο Φούσα, Ηλία Φωτιάδη, Ευγένιο Χαϊτίδη, Αντωνία Αντωνίου, Βασίλειο Γερανίδη, Ιωάννη Δριβελέγκα, Λάζαρο Λωτίδη, Χρυσάνθη Μανωλιά, Στυλιανό Ματζαπετάκη, Γρηγόριο Νιώπη, Παναγιώτη Σγουρίδη, Εμμανουήλ Στρατάκη, Κωνσταντίνο Τσίμα, Ανδρέα Φούρα, Νικόλαο Γκατζή και Αλέξανδρο Αλαβάνο.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 22 Απριλίου 2004, ο κ. Ευγένιος Χαϊτίδης. Το αξίωμα του Α' Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε ο κ. Γρηγόριος Νιώτης, του Β' Αντιπροέδρου ο κ. Νικόλαος Γκατζής και του Γραμματέως ο κ. Αλέξανδρος Αλαβάνος.

Οι Βουλευτές κ.κ. Αθανάσιος Κατσιγιάννης και Νικόλαος Αλαβάνος, που περιλαμβάνοντο στην αρχική σύνθεση της Επιτροπής, αντικαταστάθηκαν από τους Βουλευτές κ.κ. Κωνσταντίνο Καρρά και Νικόλαο Κωνσταντόπουλο, αντίστοιχα, σύμφωνα με τις από 2448/1970/23 Μαρτίου 2005 και 251/174/12 Ιανουαρίου 2005 αποφάσεις της Προέδρου της Βουλής. Ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Κωνσταντόπουλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού της Βουλής, κατέλαβε και τη θέση του Γραμματέως της Επιτροπής.

Αντικείμενο της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής, είναι:

«η διατήρηση και προαγωγή των σχέσεων και των δεσμών της Εθνικής Αντιπροσωπείας και του Ελληνικού Λαού με τον απανταχού Ελληνισμό, ο συντονισμός των δράσεων της Βουλής των Ελλήνων και του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, η μελέτη των προβλημάτων των Αποδήμων Ελλήνων, η προώθηση της επίλυσής τους, καθώς και η ενίσχυση των σχέσεων με τα ελληνικά καταγωγής μέλη άλλων κοινοβουλίων».

Η δράση της Επιτροπής αποσκοπεί στην ανάδειξη του ενδια-

φέροντος του Ελληνικού Κοινοβουλίου για τον Οικουμενικό Ελληνισμό, ενώ προτεραιότητά της αποτελούν τα εκπαιδευτικά και πολιτιστικά ζητήματα, τα θέματα επικοινωνίας και η προβολή των ελληνικών θέσεων στο εξωτερικό.

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 21 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 53 ωρών, κατά τις οποίες κλήθηκαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Υφυπουργοί και Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, Πρόεδροι Οργανισμών και στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, Ακαδημαϊκοί Καθηγητές και εκπρόσωποι Σωματείων και Οργανώσεων, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο της Έκθεσης.

**II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ
ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ**

1. Συνεδρίαση της 29ης Απριλίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- Προγραμματισμός και δράσεις της Επιτροπής.
- Τομείς δραστηριότητας των μελών της Επιτροπής.

2. Συνεδρίαση της 5ης Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

- Συγκρότηση Υποεπιτροπών και ανάθεση έργου σε αυτές.
- Στη συνεδρίαση παρέστη ο Υφυπουργός Εξωτερικών, κ. Παναγιώτης Σκανδαλάκης.

3. Συνεδρίαση της 19ης Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από την κυρία Ισμήνη Κριάρη, Ειδική Γραμματέα Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με τις απόψεις και το σχεδιασμό της Κυβέρνησης για την επίλυση του οξύτατου προβλήματος της εκπαίδευσης των Ελληνοπαίδων Ομογενών του Εξωτερικού.

Στη συνεδρίαση παρέστη και ο κ. Αγαθάγγελος Ασλανίδης, Αντιπρόεδρος Σ.Α.Ε. και Συντονιστής της Περιφέρειας Ευρώπης

4. Συνεδρίαση της 23ης Ιουνίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Πρόεδρο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, κ. Λάζαρο Εφραίμογλου, για το έργο και τις δραστηριότητες του Ιδρύματος, καθώς και τη δυνατότητα συνεργασίας του με την Επιτροπή.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν, επίσης, οι κ.κ. Δημήτριος Εφραίμογλου, Ουρανία Εφραίμογλου και Καλλιόπη Γλίβα, Διευθύνων Σύμβουλος, Γραμματέας και Υπεύθυνη Ανάπτυξης του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, καθώς και οι κ.κ. Ιωάννης Μεταξάς, Βάια Σταυριανού και Σταύρος Μάρης.

5. Συνεδρίαση της 19ης Οκτωβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- Ενημέρωση από τον Υφυπουργό Εξωτερικών, κ. Παναγιώτη Σκανδαλάκη, για θέματα Αποδήμου Ελληνισμού.
- Ενημέρωση για τη συνεδρίαση του Προεδρείου του Σ.Α.Ε., Περιφέρειας Ευρώπης στη Λευκωσία.

6. Συνεδρίαση της 16ης Νοεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- Ενημέρωση από τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και τον Πρόεδρο της Δημόσιας Επιχείρησης Πολεοδομίας για την πορεία του προγράμματος δημιουργίας Ομογενειακών Χωριών και ειδικότερα για τα προβλήματα του Αρκαδικού Ομογενειακού Χωριού.
- Ενημέρωση από τον κ. Αγαθάγγελο Ασλανίδη, Αντιπρόεδρο του Σ.Α.Ε. και Συντονιστή Περιφέρειας Ευρώπης και από εκπροσώπους των Ομοσπονδιών των Ελληνικών Κοινοτήτων της Ευρώπης, καθώς και διατύπωση προτάσεων, σχετικά με την κατάρτιση του σχεδίου του εκτελεστικού του Συντάγματος νόμου για το Σ.Α.Ε.

Υποεπιτροπές και αντικείμενο εργασιών τους.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν και εκπρόσωποι ελληνικών Κοι-

νοτήτων της Ομογένειας.

7. Συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Ενημέρωση σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο και τον προγραμματισμό δημιουργίας Ομογενειακών Χωριών και τα προβλήματα ολοκλήρωσης της κατασκευής του Αρκαδικού Χωριού. Στη συνεδρίαση παρέστησαν ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Παναγιώτης Σκανδαλάκης, ο Πρόεδρος και ο Διευθυντής Οικονομικών της Επιχείρησης Πολεοδομίας και Στέγασης (Δ.Ε.ΠΟ.Σ.) κ.κ. Θεόδωρος Σκαρτσιάρης και Νίκος Χασάνδρας, ο Διευθυντής Προγραμματισμού και Έργων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., κ. Χρήστος Ζαμπέλης, η Γενική Γραμματέας Περιφέρειας Πελοποννήσου, κυρία Αγγέλα Αβούρη, ο Νομάρχης Αρκαδίας, κ. Δημήτριος Κωνσταντόπουλος, καθώς και ο Δήμαρχος και ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου της Βόρειας Κυνουρίας (Αστρους) κ.κ. Ευστράτιος Δαλιάνης και Σωτήριος Λάτσης.

β) Ορισμός συντονιστών των Υποεπιτροπών.

8. Συνεδρίαση της 14ης Δεκεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Ενημέρωση για τα ειδικότερα προβλήματα των Αποδήμων από τον Αναπληρωτή Πρόεδρο του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού κ. Στέφανο Ταμβάκη και τους Αντιπροέδρους του Σ.Α.Ε. κ.κ. Χρήστο Τομαρά (Συντονιστή Περιφέρειας Βορείου-Νοτίου Αμερικής), Αγαθάγγελο Ασλανίδη (Συντονιστή Περιφέρειας Ευρώπης), Κώστα Βερτζάγια (Συντονιστή Περιφέρειας Ωκεανίας), Βασίλειο Μαγδαληνό (Συντονιστή Περιφέρειας Ασίας-Αφρικής) και Χάρη Σοφοκλειδίδη (θέματα Κύπρου).

β) Λειτουργία Δορυφορικής Τηλεόρασης.

9. Συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, κ. Άντριου Άθενς, σχετικά με τα συμπεράσματα της συνεδρίασης του Προεδρείου του Σ.Α.Ε. και διατύπωση προτάσεων για την κατάρτιση του σχεδίου του εκτελεστικού του Συντάγματος νόμου.

10. Συνεδρίαση της 20ης Ιανουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Ενημέρωση από το Συντονιστή της Διεύθυνσης των Διεθνών Τηλεοπτικών Εκπομπών της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. κ. Μάνο Αντώνιο, σχετικά με τον προγραμματισμό λειτουργίας της Δορυφορικής Τηλεόρασης για το έτος 2005.

β) Ενημέρωση της Επιτροπής από τα μέλη της, που συμμετείχαν σε αποστολές στο εξωτερικό.

11. Συνεδρίαση της 26ης Ιανουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση α) για τα αποτελέσματα των επισκέψεων των Βουλευτών στις Ελληνικές Κοινότητες του Εξωτερικού β) από τη Διευθύντρια της ΕΡΑ 5, κυρία Ζηνοβία Βογιατζόγλου για το πρόγραμμα του σταθμού και τον τρόπο συνεργασίας με την Επιτροπή.

12. Συνεδρίαση της 22ας Φεβρουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Εκλογή Γραμματέα της Επιτροπής.

β) Ενημέρωση από την Ειδική Γραμματέα Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρία Ισμήνη Κρίαρη, για ζητήματα και προβλήματα εκπαίδευσης των Ελλήνων Ομογενών στο εξωτερικό και για τον προγραμματισμό του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων προς επίλυσή τους.

Επίσης, παρέστησαν οι κ.κ. Βασίλειος Μαγδαληνός, Αντιπρόεδρος του Σ.Α.Ε. και Συντονιστής Περιφέρειας Αφρικής – Ασίας, Άννα Δρίβα, εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών, Χαράλαμπος Πρίονας, προϊστάμενος της Διεύθυνσης Παιδείας Ομογενών, Ελένη Κωνσταντινίδου και Όλγα Σαραντοπούλου, Γραμματείς Σ.Α.Ε..

13. Συνεδρίαση της 23ης Φεβρουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Υφυπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, κ. Νικόλαο Αγγελόπουλο για συνταξιοδοτικά θέματα και θέματα παροχής ιατρικής περίθαλψης σε Ομογενείς, που επιθυμούν τον επαναπατρισμό τους και ειδικότερα θέματα ομογενών της Αυστραλίας. Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι κ.κ. Βασίλειος Μαγδαληνός, Αντιπρόεδρος του Σ.Α.Ε. και Συντονιστής Περιφέρειας Αφρικής – Ασίας, Ελένη Κωνσταντινίδου και Όλγα Σαραντοπούλου, Γραμματείς του Σ.Α.Ε., καθώς και η Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και ο Ταμίας της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ελληνοαυστραλιανών Συλλόγων και Συνδέσμων, κυρία Βίβιαν Στεφάνου, κ. Κωνσταντίνος Πασχάκης και κ. Λουκάς Μαρτζώκας, αντίστοιχα.

14. Συνεδρίαση της 8ης Μαρτίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Συνάντηση με βραβευθέντες δημοσιογράφους των Ομογενειακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης τη χρονιά 2003, καθώς και με Έλληνες επιχειρηματίες από τη Ρουμανία.

15. Συνεδρίαση της 16ης Μαρτίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από εκπροσώπους Βορειοηπειρωτικών Συλλόγων και Ενώσεων.

16. Συνεδρίαση της 5ης Απριλίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Συμπεράσματα από την Τακτική Συνεδρίαση του Προεδρείου του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού (Σ.Α.Ε.) στη Θεσσαλονίκη (16 έως 20 Μαρτίου 2005).

β) Ενημέρωση, σχετικά με τις αποστολές Βουλευτών στο Εξωτερικό για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου 2005.

17. Συνεδρίαση της 14ης Απριλίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Θεσμικές μεταρρυθμίσεις και η νέα στρατηγική της οικονομικής μας διπλωματίας.

Στη συνεδρίαση παρέστη ο Υφυπουργός Εξωτερικών, κ. Ευριπίδης Στυλιανίδης.

β) Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της προβλεπόμενης από το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής Έκθεσης της Επιτροπής.

18. Συνεδρίαση της 17ης Μαΐου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί των εισηγήσεων των Υποεπιτροπών, στο πλαίσιο της σύνταξης της προβλεπόμενης, από το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής, τελικής Έκθεσης της Επιτροπής.

19. Συνεδρίαση της 31ης Μαΐου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Ενημέρωση της Επιτροπής από τα μέλη της, που συμμετείχαν σε αποστολές στο εξωτερικό.

β) Συνολικό ύψος επενδύσεων Ομογενών στην Ελλάδα. Εξέλιξη του δείκτη επενδύσεων, κατά την τελευταία δεκαετία. Παρεχόμενα κίνητρα για επενδύσεις Ελλήνων Ομογενών Επιχειρηματιών στην Ελλάδα.

Στη συνεδρίαση παρέστη ο Υπουργός Ανάπτυξης, κ. Δημήτριος Σιούφας.

20. Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Συζήτηση επί των Εισηγήσεων των Υποεπιτροπών.

β) Εκπαιδευτικά θέματα Ομογενών.

Στη συνεδρίαση παρέστη η Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρία Μαριέττα Γιαννάκου.

21. Συνεδρίαση της 23ης Ιουνίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Λειτουργία Δορυφορικής Τηλεόρασης.

Ενημέρωση από το Συντονιστή της Διεύθυνσης των Διεθνών Τηλεοπτικών Εκπομπών της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., κ. Μάνο Αντώνιο.

β) Ενημέρωση για την 16^η Διάσκεψη ΠΣΕΚΑ, σχετικά με το Κυπριακό.

γ) Έγκριση του τελικού σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής.

III. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Απόδοσης Ελληνισμού, με ομόφωνη απόφασή της, συγκρότησε εννέα (9) Υποεπιτροπές, αντικείμενο των οποίων είναι η μελέτη και επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων, καθώς και η υποβολή σχετικών εισηγήσεων. Στις Υποεπιτροπές μετέχουν οι Βουλευτές, ως μέλη και συντονιστές, που αναφέρονται κατωτέρω, σύμφωνα με επιλογή των ιδίων.

Η σύνθεση και το αντικείμενο των εργασιών των Υποεπιτροπών έχουν ως ακολούθως:

1. ΘΕΣΜΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Γεώργιος Καρασμάνης
Αντωνία Αντωνίου
Στυλιανός Ματζαπετάκης
Εμμανουήλ Στρατάκης

Συντονιστής: Ευγένιος Χαϊτίδης

2. ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ

Σταύρος Κελέτης
Νικόλαος Γκατζής
Αντώνιος Φούσας

Συντονιστής: Αντώνιος Φούσας

3. ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΕΔΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ –ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ιωάννης Γιαννέλλης –Θεοδοσιάδης
Σταύρος Δαϊλάκης
Σταύρος Καλαφάτης
Γεώργιος Καρασμάνης
Κωνσταντίνος Κιλτίδης
Νικόλαος Κορτσάρης
Θεόφιλος Λεονταρίδης
Βασίλειος Πάππας
Ηλίας Φωτιάδης
Αντώνιος Φούσας
Ιωάννης Δριβελέγκας
Χρυσάνθη Μανωλιά
Ανδρέας Φούρας
Νικόλαος Γκατζής

Συντονιστές: Σταύρος Καλαφάτης και Ηλίας Φωτιάδης

4. ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Σταύρος Δαϊλάκης
Σταύρος Καλαφάτης
Γεώργιος Καρασμάνης
Νικόλαος Κορτσάρης
Θεόφιλος Λεονταρίδης
Αντωνία Αντωνίου
Χρυσάνθη Μανωλιά
Ανδρέας Φούρας

Συντονιστές: Σταύρος Δαϊλάκης και Αντωνία Αντωνίου

5. ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Βασίλειος Πάππας
Αντωνία Αντωνίου
Βασίλειος Γερανίδης
Λάζαρος Λωτίδης

Στυλιανός Ματζαπετάκης
Παναγιώτης Σγουρίδης
Κωνσταντίνος Τσίμας
Ανδρέας Φούρας

Συντονιστής: Λάζαρος Λωτίδης

6. ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ-ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ανέστης Αγγελής
Θεόφιλος Βασιλείου
Αντώνιος Μπέζας
Αντώνιος Φούσας
Ηλίας Φωτιάδης
Λάζαρος Λωτίδης
Στυλιανός Ματζαπετάκης
Εμμανουήλ Στρατάκης

Συντονιστές: Ανέστης Αγγελής και Εμμανουήλ Στρατάκης

7. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ανέστης Αγγελής
Θεόφιλος Βασιλείου
Σταύρος Δαϊλάκης
Σταύρος Καλαφάτης
Γεώργιος Καρασμάνης
Σταύρος Κελέτης
Κωνσταντίνος Κιλτίδης
Θεόφιλος Λεονταρίδης
Αντώνιος Μπέζας
Ηλίας Φωτιάδης
Χρυσάνθη Μανωλιά
Εμμανουήλ Στρατάκης
Κωνσταντίνος Τσίμας

Συντονιστές: Γεώργιος Καρασμάνης και Κων/νος Τσίμας

8. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ – Σ.Α.Ε.

Ιωάννης Γιαννέλλης –Θεοδοσιάδης
Γεώργιος Καρασμάνης
Νικόλαος Κορτσάρης
Αντώνιος Μπέζας
Βασίλειος Πάππας
Βασίλειος Γερανίδης
Λάζαρος Λωτίδης
Παναγιώτης Σγουρίδης

Συντονιστές: Βασίλειος Γερανίδης και Νικόλαος Κορτσά - ρης

9. ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΩΣ Ε.Σ.Σ.Δ.

Ανέστης Αγγελής
Ιωάννης Γιαννέλλης –Θεοδοσιάδης
Σταύρος Κελέτης
Κωνσταντίνος Κιλτίδης
Βασίλειος Γερανίδης
Ιωάννης Δριβελέγκας
Παναγιώτης Σγουρίδης

Συντονιστές: Κωνσταντίνος Κιλτίδης και Παναγιώτης Σγου - ρίδης

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ**ΘΕΣΜΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΠΟΔΗΜΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ****Εισήγηση του Προέδρου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής
Απόδημου Ελληνισμού
κ. Ευγένιου Χαϊτίδη**

Η ανάγκη προσέγγισης, συνεργασίας και αξιοποίησης διακεκριμένων Ελλήνων Ομογενών σε όλο τον Κόσμο, οδήγησε στη συγκρότηση και λειτουργία, στα πλαίσια του Σ.Α.Ε., του θεσμού των ΔΙΚΤΥΩΝ.

Έλληνες Ομογενείς που διαπρέπουν σε τομείς πολιτικούς, κοινωνικούς, επιστημονικούς, επιχειρηματικούς, πολιτιστικούς, αθλητικούς, Μέσων Ενημέρωσης κ.λπ. καθώς και ειδικές Ομάδες συμπατριωτών μας, όπως οι Νέοι και οι Γυναίκες, με τα δικά τους ενδιαφέροντα, προβλήματα και δυνατότητες, αποφασίστηκε να συγκροτήσουν ειδικούς θεσμούς-φορείς, τα Δίκτυα, ώστε να δραστηριοποιηθούν στο αντικείμενο του ιδιαίτερου ενδιαφέροντός τους.

Η συγκρότηση των Δικτύων έγινε ενιαία για κάθε Δίκτυο και συμπεριέλαβε ομογενείς από όλο τον Κόσμο.

Η συγκρότηση, αποδείχθηκε στην πράξη, ότι εμφανίζει δυσλειτουργίες, δεν επιτρέπει την επιθυμητή προσέγγιση των ομογενών και δεν μπορεί να πετύχει τους στόχους της.

Στην πρώτη συνεδρίαση του Προεδρείου του Σ.Α.Ε. κατά το τρέχον έτος, στη Θεσσαλονίκη, συζητήθηκε και έγινε δεκτή η πρόταση για αποκεντρωμένη συγκρότηση και λειτουργία των **Θεσμικών Δικτύων** κατά Περιφέρεια, στα πλαίσια πάντα του Σ.Α.Ε. και σε στενή συνεργασία με τις Ελληνικές Κοινότητες.

Ειδικότερα η πρόταση-εισήγηση προβλέπει:

1) Αναζήτηση και συμμετοχή του μέγιστου δυνατού αριθμού Ομογενών Ελλήνων κατά Δίκτυο.

2) Στενή επαφή του Προεδρείου του Σ.Α.Ε. και της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής με τα Δίκτυα.

3) Καταγραφή και συμβολή στην επίλυση προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν.

4) Ενεργοποίηση των μελών των Δικτύων, ώστε, σε συνεργασία και συντονισμό με το Σ.Α.Ε. και την Ελληνική Πολιτεία, να παρασχεθεί η μέγιστη δυνατή βοήθεια προς την Ελλάδα, στους τομείς ενημέρωσης της Διεθνούς Κοινής Γνώμης και της πειθούς ώστε οι αντίστοιχες ξένες Κυβερνήσεις, Φορείς, Θεσμοί, Πνευματικά Ιδρύματα κ.λπ., να υποστηρίζουν τις δίκαιες και διεθνώς κατοχυρωμένες ελληνικές θέσεις στα Εθνικά μας θέματα.

5) Προβολή διεθνώς των Ελληνικών Προϊόντων, του Ελληνικού Τουρισμού και προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα.

6) Καλλιέργεια του ενδιαφέροντος στη νεολαία, τους Έλληνες Ομογενείς, αλλά και μη Ομογενείς, να γνωρίσουν τον Ελληνικό Πολιτισμό, την Ελληνική Γλώσσα και Ιστορία.

7) Επικοινωνία και πρόσκληση ενδιαφέροντος σε Έλληνες ομογενείς Πανεπιστημιακούς, επιχειρηματίες και γενικώς άτομα που έχουν ιδιαίτερες δυνατότητες, να συνεισφέρουν τη δική τους συμμετοχή στην ανάπτυξη της Ελλάδος, είτε από τις χώρες όπου ζουν και δραστηριοποιούνται είτε ερχόμενοι στην Ελλάδα.

Η επιτυχής ενασχόληση των Δικτύων με ένα τόσο ευρύ και σημαντικό τομέα δραστηριοτήτων, είναι προφανές ότι επιβάλλει την, κατά το δυνατό, αυτόνομη δράση και την παροχή κινήτρων, ηθικής κυρίως φύσεως, ώστε καταξιωμένοι Ομογενείς, να βοηθήσουν τη Γενέτειρα Χώρα, αφαιρώντας χρόνο και οφέλη από την προσωπική τους ζωή, αν λάβουμε υπ' όψη το βεβαρημένο πρόγραμμα και τις μεγάλες υποχρεώσεις τους.

8) Στενότερη συνεργασία με την Παγκόσμια Διακοινοβουλευτική Ένωση του Ελληνισμού (ΠΑ.Δ.Ε.Ε.), η οποία μπορεί να δραματίσει σπουδαιότατο ρόλο παγκοσμίως, ενημερώνοντας τα ξένα Κοινοβούλια επί θεμάτων, που ενδιαφέρουν την Ελλάδα και τα οποία, ενδεχομένως, εμφανίζονται παραποιημένα, από οργανωμένες προπαγανδιστικές ομάδες που συγκροτούν,

όμορες κυρίως προς την Ελλάδα Χώρες, προκειμένου να προωθήσουν τους δικούς τους ιδιοτελείς σκοπούς εις βάρος της Χώρας μας.

9) Τέλος είναι σκόπιμο να ενημερώνονται τα μέλη των Υποεπιτροπών για τις δραστηριότητες των Θεσμικών Δικτύων, ώστε τα μέλη να μετέχουν σε αυτές.

Για την υποβοήθηση του έργου των Θεσμικών Δικτύων και την υποστήριξη του συνολικού έργου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Απόδημου Ελληνισμού, προτείνεται να δημιουργηθεί Ειδική Γραμματεία, η οποία να ευρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τους εκατοντάδες Φορείς του Απόδημου Ελληνισμού, σε όλο τον Κόσμο.

**Εισήγηση του Βουλευτού, κ. Γρηγορίου Νιώτη για θέματα
που συζητήθηκαν στην Επιτροπή**

Θεσμικά Δίκτυα. Προτείνεται να υλοποιηθεί η κοινή θέση της Επιτροπής μας, ότι το σχέδιο νόμου για τον εκτελεστικό νόμο του Συντάγματος είναι ώριμο να εμφανιστεί.

Πρέπει να ενθαρρύνουμε την Κυβέρνηση να αντιμετωπίσει, τουλάχιστον, στο επίπεδο της προδιαδικασίας, τον εκτελεστικό νόμο του Συντάγματος.

Ως προς τον εκτελεστικό νόμο του Συντάγματος για το Σ.Α.Ε. ή για την επιστολική ψήφο, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι απόψεις και θέσεις των οργάνων του Σ.Α.Ε., των Ελληνικών Κοινοτήτων και των Ομοσπονδιών τους και να ενισχυθεί ο εισηγητικός και γνωμοδοτικός ρόλος του Σ.Α.Ε..

Είναι αναγκαίο να προταθούν μέτρα αναβάθμισης των Ελληνικών Κοινοτήτων και Ομοσπονδιών, ιδιαίτερα ως προς το πάγιο αίτημα για οικονομική υποστήριξη.

Αναφορικά με τα εκπαιδευτικά θέματα, επιβάλλεται η στήριξη της διγλωσσης εκπαίδευσης, πλέον, σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη για την εκπαίδευση των παιδιών, εφήβων και νέων.

Κρίνεται αναγκαίο να μετατραπούν τα αμιγή ημερήσια ελληνικά σχολεία στο Εξωτερικό σε ημερήσια διγλωσσο, αναβαθμισμένα και ισότιμα, αναγνωριζόμενα από τις κατά τόπους εκπαιδευτικές και κρατικές αρχές, με στόχο την ακώλυτη εισαγωγή των νέων Ελληνοπαίδων, που θα φοιτούν στα πανεπιστήμια της χώρας φιλοξενίας.

Θεωρείται αναγκαίο να ενθαρρύνουμε το Υπουργείο Παιδείας, να ακολουθήσει το παράδειγμα της Ομογένειας στην περιοχή της Φλώριδας και ιδιαίτερα στην περιφέρεια της Τάμπα, που σε μία ήρεμη συνεργασία με την Εκκλησία πέτυχαν να ιδρυθούν οκτώ charters σχολεία, τα οποία είναι χρηματοδοτούμενα 100% από το αμερικανικό δημόσιο. Τη διαδικασία αυτή έχουν αξιοποιήσει οι άλλες εθνικές ομάδες που ζουν στις Η.Π.Α.. Ο Ελληνισμός εισέρχεται στον τομέα καθυστερημένα, αλλά με πολύ θετικά μηνύματα. Ήδη, στην περιοχή της Νέας Υόρκης, μετατρέπεται ένα εκκλησιαστικό σχολείο σε διγλωσσο charter και έτσι απελευθερώνεται και η Αρχιεπισκοπή από ένα ποσό 60.000 δολαρίων ετησίως, που κατέβαλε, ανεξάρτητα από τα χρήματα, που έδιδαν οι γονείς.

Προτείνεται ακόμη η αποκέντρωση των προγραμμάτων μητρικής γλώσσας και η σωστή αντιστοίχιση των εκπαιδευτικών που αποσπώνται στο εξωτερικό, όπως η αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας, για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ως συμπληρωματικής μορφής εκπαίδευσης για τους Έλληνες και ιδιαίτερα τους νέους του εξωτερικού.

Έδρες Ελληνικών Σπουδών. Υπάρχει ανάγκη προγραμματισμού, αξιολόγησης, στήριξης, κατάρτισης και ίδρυσης νέων εδρών, όπου χρειάζεται. Προς αυτήν την κατεύθυνση, αναμένουμε από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας ανάλογη πολιτική, καθώς και διάγραμμα των εδρών, σε συντονισμό με τα συναρμόδια Υπουργεία Πολιτισμού και Εξωτερικών.

Θέματα Πολιτισμού και Αθλητισμού. Το Υπουργείο Εξωτερικών, καθώς και τα συναρμόδια Υπουργεία πρέπει να συνεχίσουν και να επωξήσουν τα προγράμματα Πολιτισμού και Αθλητισμού για τους νέους και τους εφήβους της Ομογένειας, είτε μέσα από τον παλαιότερο θεσμό της «Ελληνιάδας», είτε με οποιοδήποτε άλλο νέο θεσμό.

Επιβάλλεται, ακόμη, η συνέχιση των Προγραμμάτων Φιλοξενίας, σε συνεργασία με την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και την Ε.Ν.Α.Ε..

Περιοδίες Βουλευτών – Μελών της Επιτροπής. Προτείνουμε μια ορθότερα αποκεντρωμένη παρουσία της Επιτροπής μας στις Περιφέρειες του κόσμου, με δεδομένη τη θετική συνεργασία με την Πρόεδρο της Βουλής.

Διεθνής Κοινοβουλευτική δραστηριότητα της Επιτροπής.

Είναι σαφές ότι κινούμενοι στο Εξωτερικό, ευρισκόμαστε πολλές φορές, μπροστά σε πάρα πολύ καλά συγκροτημένες και επιτυχημένες παρεμβάσεις του ελληνοαμερικανικού ή του ευρωπαϊκού λόμπυ στις Βρυξέλλες. Προς αυτήν την κατεύθυνση, προτείνω να υπάρξει μία καλύτερα συντονισμένη και συγκροτημένη παρέμβαση της διεθνούς κοινοβουλευτικής διπλωματίας της Επιτροπής μας. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει αναλυτική πρόταση προς την Πρόεδρο της Βουλής και τα Κόμματα. Θεωρώ ότι δεν υπάρχει ικανοποιητική σύζευξη συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής μας και των Κοινοβουλευτικών του Απόδημου Ελληνισμού. Υπάρχει καλή πρόθεση από όλους και ιδίως από τα μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Απόδημου Ελληνισμού και πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες.

Τέλος, ευχαριστούμε τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, κ. Άντριου Άθενς, τα υπόλοιπα μέλη - συμβούλους, καθώς και την Ομογένεια γενικότερα για το υψηλής ποιότητας πρόγραμμα παροχής ιατρικής βοήθειας, με τη δημιουργία δώδεκα Κέντρων Υγείας στην τήλως Σοβιετική Ένωση και τα Βαλκάνια. Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Απόδημου Ελληνισμού πρέπει να ενθαρρύνει αυτά τα προγράμματα και ζητεί από το Υπουργείο Εξωτερικών να καθορίσει το ποσόν της ετήσιας χορηγίας τους.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Εισήγηση των Βουλευτών κ.κ. Σταύρου Καλαφάτη και Ηλία Φωτιάδη

Τα θέματα της Παιδείας, του Αθλητισμού και του Πολιτισμού είναι κομβικής σημασίας, τόσο για την ανάπτυξη και λειτουργία του Απόδημου Ελληνισμού όσο και για τη σύσφιξη των δεσμών της Ομογένειας με την πατρίδα. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες της διασποράς, εδώ και πολλά χρόνια, διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο ως πρεσβευτές, αναβαθμίζοντας και ισχυροποιώντας το κύρος της Ελλάδας. Παιδεία-Αθλητισμός-Πολιτισμός μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν γέφυρα και θεμέλιο λίθο συγχρόνως. Γέφυρα, πάνω απ' την οποία θα μεταλαμπαδευτούν οι αξίες, τα ιδανικά και οι παραδόσεις της Ελλάδας και θα μετασχηματιστούν σε μοναδικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία. Θεμέλιο λίθο δε, μιας άρρηκτης σχέσης, που οφείλουμε πρώτοι εμείς να διατηρούμε ζωντανή και υγιή, όχι μόνο γιατί είναι χρέος μας απέναντι σε Έλληνες, που κατάφεραν να κρατούν ζωντανό τον παλμό της ελληνικής ψυχής και του ελληνικού πνεύματος, αλλά γιατί αυτή η σχέση είναι, που μπορεί να βοηθήσει την ανάπτυξη της Χώρας μας στον επιχειρηματικό, οικονομικό και πολιτιστικό τομέα.

Το τρίπτυχο Παιδεία-Αθλητισμός-Πολιτισμός είναι το ισχυρό όπλο της πατρίδας μας, για την επίλυση δύσκολων και σύνθετων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα. Κοινωνικός αποκλεισμός, περιβάλλον, κοινωνικές ανισότητες, ποιότητα ζωής, περιφερειακές ανισότητες, διατροφή είναι λίγα μόνο από τα πολλά ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, που έχουν τη βάση της επίλυσης τους στο προαναφερθέν τρίπτυχο. Η καλλιέργεια και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας, η ανάπτυξη διεθνών πρωτοβουλιών με βάση τον αθλητισμό, η εμβάθυνση του ελληνικού πολιτισμού και η προβολή του δια της Ομογένειας και προς τους Ομογενείς, είναι στοιχήματα, που μας αφορούν όλους. Ιδιαίτερα αυτό, που πρέπει να δρομολογήσουμε και ως κράτος, αλλά και ως μέλη της αρμόδιας Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Απόδημου Ελληνισμού είναι: η σφυρηλάτηση ισχυρών ουσιαστικών θεσμών με τους νέους της Ομογένειας.

Οι νέες και οι νέοι της Ομογένειας είναι οι αυριανοί επιτυχημένοι επιχειρηματίες, επιστήμονες, δάσκαλοι και καθηγητές, είναι οι αυριανοί ικανοί και αποτελεσματικοί εργαζόμενοι, είναι

οι αυριανοί κήρυκες του Ελληνισμού. Οφείλουμε, λοιπόν, να αποδείξουμε έμπρακτα ότι επενδύουμε σε εκείνους, οπλίζοντάς τους παράλληλα με το ψυχικό και ηθικό σθένος, ώστε να επιτύχουν και οι ίδιοι, αλλά και η Ελλάδα.

ΣΚΕΨΕΙΣ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Α. ΠΑΙΔΕΙΑ

Η Χώρα μας υπήρξε μια από εκείνες, που πρώτες είχαν μεγάλο ποσοστό μεταναστών από την εποχή ακόμα του μεταπολέμου προς όλους τους προορισμούς ανά τον κόσμο. Η ιστορική πραγματικότητα απέδειξε ότι η ανάγκη να διατηρηθούν οι δεσμοί με τη μητέρα πατρίδα, η οικονομική ένδειξη, οι σκληρές συνθήκες εργασίας, το αφιλόξενο περιβάλλον υποδοχής οδήγησε τους πρώτους μετανάστες στην άμεση ίδρυση εκκλησιών και σχολείων. Η κοινή θρησκευτική συνείδηση και παιδεία, τα ήθη και έθιμα της πατρίδας κράτησαν εντονότατο το ελληνικό πνεύμα στις πρώτες γενιές από αυτούς.

Τα τελευταία χρόνια καθίσταται επιτακτική η ανάγκη της διατήρησης της ελληνικής Γλώσσας, καθώς η ενσωμάτωση και αφομοίωση των Ομογενών στη Χώρα υποδοχής στις τελευταίες γενιές είναι ορατή και εγκυμονεί τον κίνδυνο απώλειας της εθνικής τους ταυτότητας.

Η στήριξη, διάδοση και διάσωση της μητρικής γλώσσας, με όποιον τρόπο κριθεί κατάλληλος σε κάθε χώρα, αποτελεί αναγκαιότητα.

Η δημιουργία των δίγλωσσων σχολείων, η υποχρεωτική διδασκαλία των Νέων Ελληνικών, ο σταθερός εφοδιασμός τους με επίκαιρο έντυπο εκπαιδευτικό και λογοτεχνικό υλικό, η χρήση του διαδικτύου σαν εκπαιδευτικό και επικοινωνιακό μέσο, η παροχή πληροφοριών επαγγελματικού προσανατολισμού είναι κάποιοι τρόποι, που θα διατηρήσουν και θα ενισχύσουν τους δεσμούς με τη μητρική γλώσσα.

Περαιτέρω η αδελφοποίηση σχολείων της Ελλάδας με σχολεία της Ομογένειας, η ανταλλαγή Ομογενών και Ελλήνων μαθητών και φοιτητών, καθώς και η προβολή των κατασκηνώσεων για παιδιά Ομογενών στην Ελλάδα μπορούν να συσφίξουν τις σχέσεις της νεολαίας.

Β. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η Χώρα μας αποτελεί κοίτη του πολιτισμού, γεγονός το οποίο πρέπει να εκμεταλλευτούμε, με σκοπό τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των Ομογενών, σε μια εποχή, που η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και η παγκοσμιοποίηση συντείνουν σε αντίθετη κατεύθυνση.

Η διοργάνωση τακτών εκθέσεων καλών τεχνών, εκθέσεων βιβλίων, η μεταφορά σημαντικών εκδηλώσεων στην Ομογένεια και η αντίστοιχη πρόσκληση για την παρουσίαση και προβολή του έργου Ομογενών στην Ελλάδα, ενδυναμώνουν την παρουσία και εμβέλεια του ελληνικού στοιχείου.

Η διοργάνωση φεστιβάλ παραδοσιακών χορών, συναυλιών και η προβολή ελληνικών ταινιών και ντοκιμαντέρ, που ξεχώρισαν στην Ελλάδα, συντελούν στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού.

Γ. ΕΔΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Οι έδρες των ελληνικών σπουδών στα αλλοδαπά πανεπιστήμια με την επικράτηση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης είναι απαραίτητες για τη διατήρηση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας και τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των Ομογενών.

Η δημιουργία, η διατήρηση και προώθηση των ελληνικών εδρών προϋποθέτει εμπεριστατωμένη μελέτη προς χρηματοδότηση αυτών, καθώς η μειωμένη παρακολούθηση αυτών οδηγεί στην κατάργησή τους.

Η μελέτη θα έχει ως αντικείμενο την ίδρυση εδρών στις περιοχές, που τις χρειάζεται περισσότερο η Ομογένεια.

Θα πρέπει να γίνει σωστή χρηματοδότηση αυτών και να δημιουργηθούν, επίσης, έδρες στις χώρες με οικονομική δυσχέρεια, όπως αυτές της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Δ. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, Αμερικής και Αυστραλίας οι νέοι, ήδη, ανήκουν και αθλούνται στους οργανωμένους, κατά τόπο, αθλητικούς συλλόγους.

Στις χώρες με έντονο ελληνικό στοιχείο, ομοσπονδίες και κοινότητες, θα πρέπει να δημιουργούνται ομάδες ποδοσφαίρου και καλαθοσφαίρισης και άλλων δημοφιλών αθλημάτων για να προσελκύσουν τους νέους σε κοινές δραστηριότητες.

Όπου υπάρχει δυνατότητα πρέπει να διοργανώνονται και αγώνες, που θα αξιοποιούνται και θα προβάλλονται, ώστε να ενθαρρύνεται η συμμετοχή της νεολαίας και να μην χαθεί το ελληνικό στοιχείο.

Τέλος, προτείνεται να τιμώνται σε ειδικές εκδηλώσεις, που θα προβάλλονται από τα Μ.Μ.Ε. οι Ομογενείς, που θα ξεχωρίζουν για τις αθλητικές τους επιδόσεις.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Εισήγηση του Βουλευτού, κ. Λάζαρου Λωτίδη

Οι σχέσεις με τους Έλληνες της Διασποράς, που βρίσκονται σε πολιτικές θέσεις είτε σε Κοινοβούλια είτε στο χώρο της Αυτοδιοίκησης, μπορούμε να σημειώσουμε ότι, με τη σημερινή τους μορφή, κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Χρειάζεται, όμως, να κάνουμε τα επόμενα βήματα και να οργανώσουμε καλύτερα τη δουλειά μας.

Έχει μεγάλη σημασία να υπάρχει αλληλοενημέρωση με όλο αυτό το ανθρώπινο δυναμικό, με ένα σύγχρονο και οργανωμένο τρόπο. Πρέπει να σημειώσουμε την ανάγκη της άμεσης αναζήτησης και επικοινωνίας με όλους τους ελληνικής καταγωγής πολίτες, που ζουν στο Εξωτερικό και κατέχουν θέσεις στο δημόσιο βίο των Χωρών τους.

Θεωρείται θέμα, μεγάλης σημασίας, επίσης, να υπάρξει προτροπή σε νέους ελληνικής καταγωγής να συμμετέχουν στα κοινά των Χωρών που ζουν. Αποτελεί χρήσιμη πολιτική προτροπή, που μπορούμε να κάνουμε σε κάθε ευκαιρία επαφής μας με τους Έλληνες του εξωτερικού.

Συμφέρον της Ελλάδας είναι οι Ομογενείς να μη μετέχουν μόνο σε εκδηλώσεις επετειακού χαρακτήρα, αλλά να αποτελούν στην ουσία γέφυρες φιλίας και συνάντησης του Ελληνισμού με τους πολίτες των Χωρών, στις οποίες δραστηριοποιούνται. Αυτό πρακτικά μπορεί να επιτευχθεί όταν υπάρξει συστηματική επικοινωνία και κοινές πρωτοβουλίες.

Υπάρχει μια σειρά από μεγάλα θέματα, που μπορούν να αποτελέσουν πεδία κοινών πρωτοβουλιών, όπως η οργάνωση των αγορών και τα προβλήματα του παγκόσμιου εμπορίου, οι φυσικοί πόροι του πλανήτη και η σωστή αξιοποίησή τους, η σύγχρονη μεταναστευτική πολιτική και η παγκόσμια ασφάλεια.

Η Ελλάδα μπορεί να αξιοποιήσει αυτή τη σχέση για την ανάληψη διεθνών πρωτοβουλιών, ενισχύοντας τη θέση της στη διεθνή σκηνή.

Η θεσμική συνεργασία με τα ξένα Κοινοβούλια, βάσει των διεθνών κανόνων είναι αυτονόητη δράση του Ελληνικού Κοινοβουλίου. Στην κατεύθυνση αυτή έχουν γίνει αρκετά βήματα, αλλά μπορούν να γίνουν περισσότερα.

Τα ξένα Κοινοβούλια, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, με τη σωστή ενημέρωση και τακτική επικοινωνία με το Ελληνικό Κοινοβούλιο, σε θέματα που ενδιαφέρουν άμεσα την Ελλάδα, όπως το Κυπριακό, αλλά και τα θέματα που αφορούν τους Ομογενείς.

Ως τέτοια μπορούμε να σημειώσουμε τα εκπαιδευτικά θέματα και τα θέματα πολιτισμού. Το ίδιο σημαντικό είναι ο εντοπισμός στην παγκόσμια δημοσιογραφική οικογένεια Ελλήνων, την καταγωγή, δημοσιογράφων και, βεβαίως, των εντύπων τους ανά τον κόσμο. Είναι μια δουλειά, που για να έχει αποτελέσματα απαιτεί συστηματική δράση, συνεργασία με τις αρχές στο εξωτερικό και συνεχή δραστηριότητα.

Βεβαίως, πρέπει να σημειώσουμε μια σειρά από θετικά βήματα, που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, προς την κατεύθυνση της υλοποίησης αυτών των στόχων. Η προσπάθεια οφείλει να συνεχιστεί με συνέπεια, ώστε να μεγιστοποιηθεί το αποτέλεσμα, που είναι κοινή πρόθεση όλων των μελών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Απόδημου Ελληνισμού.

Για να ενισχυθούν οι στόχοι αυτής της πολιτικής, απαιτούνται μια σειρά από οργανωτικά μέτρα. Θεωρούμε απαραίτητη την ύπαρξη υλικοτεχνικής υποδομής και τη στελέχωση Ειδικής Γραμματείας, ώστε σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και τις Ελληνικές αρχές στο εξωτερικό, να προχωρήσει η συστηματική αναζήτηση και επικοινωνία με τους ελληνικής καταγωγής καταξιωμένους πολίτες ξένων Χωρών.

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ – ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Εισήγηση του Βουλευτού, κ. Ανέστη Αγγελή

1. Επισημαίνουμε τους ισχυρούς δεσμούς της Ορθοδοξίας με τους Απόδημους Έλληνες και την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσής τους.

2. Η Ορθοδοξία δια των εκφράσεών της συνεχίζει να αποτελεί το επίκεντρο των εκδηλώσεων του Απόδημου Ελληνισμού, τόσο σε πνευματική σχέση, όσο και ως σημείο αναφοράς και ενότητας.

3. Απαίτηση των Αποδήμων είναι η ενίσχυση του ρόλου της Ορθοδοξίας και η συνεργασία σε όλα τα επίπεδα που έχουν σχέση με τα δίκαια των εθνικών μας θεμάτων, αλλά και η προσαρμογή στα νέα δεδομένα.

4. Θεωρείται απαραίτητη η συμμετοχή μελών της Υποεπιτροπής μας στα κληρικο-λαϊκά συνέδρια της Αρχιεπισκοπής Αμερικής, όπου συζητούνται και διαχειριστικά θέματα καθώς και οι σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας.

5. Υπάρχει μέγιστη επιρροή στους Αποδήμους Έλληνες που μπορούν να αναπτύξουν επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

6. Στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και χρησιμοποιηθούν ακίνητα των Πατριαρχείων (Πατριαρχικά Μετόχια) για διευκόλυνση και στέγαση Πρεσβειών, Προξενείων και μονίμων εμπορικών εκθέσεων, διαφόρων ελληνικών προϊόντων.

7. Για ιστορικούς, πολιτιστικούς, γεωγραφικούς, αλλά και λόγους, που συνδέονται με τον ανθρώπινο παράγοντα, οι διαβαλκανικές συνεργασίες μπορούν να γίνουν ευκολότερα, μέσω των Ελληνικών και Βαλκανικών Ορθοδόξων Εκκλησιών.

8. Απαραίτητη θεωρείται η δραστηριοποίηση ειδικών επιτροπών, οι οποίες θα πρέπει να αναπτύξουν φιλελληνική ορθόδοξη πολιτική στις χώρες που σήμερα η σκοπιμότητα ξένων συμφερόντων κινείται εις βάρος των εθνικών μας δικαιών.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Εισήγηση του Βουλευτού, κ. Γεωργίου Καρασμάνη

Αποτελούμε τη μοναδική ίσως στον κόσμο περίπτωση Χώρας, που στη "δύναμή" της, δεν "μετρά" μόνον τον πληθυσμό, που κατοικεί στα πάτρια εδάφη, αλλά και ένα πολύ σημαντικό κομμάτι, τον Ελληνισμό της Διασποράς, που ζει, δραστηριοποιείται και στη μεγάλη του πλειοψηφία προκόβει σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης.

Από τη μια μεριά, μπορεί να είναι εθνικά οδυνηρό για τη Χώρα μας να έχει μακριά ένα τόσο αξιόλογο - αριθμητικά και ποιοτικά - ανθρώπινο δυναμικό, όμως, από την άλλη, με μεγάλη χαρά και υπερφάνεια, βλέπουμε πολλούς από τους ξενιτεμένους συμπατριώτες μας, όχι απλώς να προσδεύουν, αλλά και πολλές φορές να διαπρέπουν και να μεγαλουργούν στις δεύτερες πατρίδες τους, σε όλους τους τομείς και, κυρίως, στον επιχειρηματικό.

Υπό αυτή, τη δεύτερη σκοπιά, θα μπορούσαμε να μιλάμε για "μια μεγάλη τύχη". Μια τύχη, που όμως, η μητροπολιτική Ελλάδα δε φρόντισε ή δεν κατάφερε να αξιοποιήσει. Να αναπτύξει, δηλαδή, μια στρατηγική οικονομικής διπλωματίας, που θα προσέλκυε στη Χώρα μας δυναμικούς Απόδημους Έλληνες επενδυτές, επιχειρηματικές δραστηριότητες και κεφάλαια. Μια στρατηγική οικονομική διπλωματική, που θα επηρέαζε καταλυτικά και θετικά, όλους τους σύγχρονους οικονομικούς και κοι-

ωνικών τομείς, όπως βιομηχανία, βιοτεχνία, εξαγωγές, τουρισμό και που θα είχε καταφέρει καιρό πλῆγμα στη μάζα της ανεργίας ή της υποαπασχόλησης και στον εφιάλτη των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του εξωτερικού χρέους. Μια πολιτική, δηλαδή, που, με δυο λόγια, θα είχε αποτρέψει το αποεπενδυτικό κλίμα και θα είχε αλλάξει ριζικά τον οικονομικό χάρτη της Χώρας μας.

Όλοι μας γνωρίζουμε ότι τα περιθώρια σε αυτόν τον κρίσιμο-τατο επενδυτικό τομέα είναι πλέον ασφυκτικά. Και επειδή αποστολή της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Απόδημου Ελληνισμού δεν είναι ο απολογισμός για ό,τι έγινε - μάλλον για ό,τι ΔΕΝ έγινε - ως τώρα, το ερώτημα στο οποίο καλούμαστε να απαντήσουμε είναι, εάν μπορεί να γίνει κάτι στη συνέχεια.

Η λύση στο σημερινό γόρδιο δεσμό, περνάει μέσα από τομέες και ρήξεις με τις μέχρι σήμερα πρακτικές που, λίγο - πολύ, όλοι έχουμε βιώσει. Χρειάζονται να παρθούν και, κυρίως, να εφαρμοστούν πολιτικές αποφάσεις, για να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά κατ' αρχήν τα καρκινώματα των «μανδρινών» και της γραφειοκρατίας τους, που αποθάρρυναν και εξακολουθούν να αποθαρρύνουν, εν τη γενέσει της, κάθε πρόθεση Απόδημων Ελλήνων να επενδύσουν στον Τόπο τους. Χρειάζεται να δημιουργηθεί μία Κεντρική Υπηρεσία, στελεχωμένη από τα συναρμόδια Υπουργεία Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών και Ανάπτυξης, που θα έχει ως στόχο το συντονισμό όλων των δράσεων για την προσέλκυση επενδύσεων από το εξωτερικό. Ταυτόχρονα, θα έχει διαύλους επικοινωνίας με την πολιτική διπλωματία, η οποία θα κρίνεται στην εξέλιξη της από τις επιδόσεις της και στην οικονομική διπλωματία. Υπάρχει μεγάλη ανεπαισθημένη Ελληνική Ομογένεια. Διατρέπουν πολλοί Έλληνες επιχειρηματίες, που έχουν συσσωρευμένο κεφάλαιο και θέλουν να επαναπατριστούν. Πρέπει να ενθαρρυνθούν - υπάρχει μεγάλο πεδίο δράσης για τους διπλωμάτες μας - και πρέπει να τους δοθούν ειδικά κίνητρα προσέλκυσης. Χρειάζονται κίνητρα σημαντικά και χειροπιαστά. Όπως για παράδειγμα, ειδική φορολογική μεταχείριση, που θα προβλέπεται ρητά στους αναπτυξιακούς και φορολογικούς νόμους και θα θωρακίζει απέναντι στις αυθαιρεσίες υπολειμμάτων της παλαιολιθικής δημοσιού-παλληλικής νοστορίας.

Και, από και πέρα, χρειάζεται αυτή τη νέα πολιτική να την κάνουμε γνωστή σε κάθε σημείο, όπου δραστηριοποιούνται Απόδημοι Έλληνες και, βεβαίως, να πείσουμε ότι αυτή η νέα πολιτική μας δεν είναι "λόγια του αέρα". Να γνωρίζει ο υποψήφιος επενδυτής, εξ αρχής, τους κανόνες του παιχνιδιού και να είναι σίγουρος, να έχει εγγυήσεις ότι στην πορεία δε θα βρεθεί μπροστά σε εκπλήξεις.

Αναφέρθηκα στη "διπλωματική πολιτική". Κυριολεκτούσα, υπό την έννοια ότι οι Απόδημοι συμπατριώτες μας επιχειρηματίες, ποτέ, μέχρι σήμερα, δεν αισθάνθηκαν κοντά τους τη διπλωματική εκπροσώπηση της πατρίδας τους. Και αυτό είναι που πρέπει, επείγοντως, να διορθώσουμε, ώστε να μπορούν να έχουν επίσημη και υπεύθυνη ενημέρωση για το επιχειρηματικό "γίγνεσθαι" στη Χώρα μας και να αισθάνονται ότι δίπλα τους θα είναι σταθερά το Ελληνικό Κράτος, επιζητώντας να τους κατευθύνει, να τους βοηθήσει, να τους προστατέψει από γραφειοκρατικούς λαβύρινθους, από τυχόν υπηρεσιακές αυθαιρεσίες, αλλά και από «αεριτζήδες» και κερδοσκόπους.

Το δεύτερο είναι να ξεκινήσει άμεσα μια πραγματική και δυναμική εκστρατεία ενημέρωσης, εξαντλώντας, μέσω των ξένων Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, κάθε δυνατότητα διαφήμισης των προοπτικών, που διαμορφώνονται πλέον στην Ελλάδα για τον επιχειρηματικό κόσμο. Να στείλουμε πειστικά την εικόνα ενός ελκυστικού επιχειρηματικού κλίματος στη Χώρα μας. Προσωπικά δε, θεωρώ τόσο σημαντικό αυτόν τον τομέα της συστηματικής ενημέρωσης, που εκτιμώ ότι πρέπει, άμεσα, να δημιουργήσουμε προσβάσεις δυναμικές σε όλα τα μεγάλα ξένα Μ.Μ.Ε., οποιοδήποτε κι αν είναι το κόστος, διότι τα οφέλη για την εθνική μας οικονομία θα είναι ασυγκρίτως πολλαπλάσια και ορατά σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Μόνον με μια τέτοια πολιτική μπορεί να ανατραπεί το σημερινό αποεπενδυτικό κλίμα. Μόνον έτσι, θα προσελκύσουμε επενδύσεις από μεγάλους και μικρούς Απόδημους επιχειρημα-

τίες. Μόνον έτσι θα λειτουργήσει και στη Χώρα μας ο κανόνας της παγκόσμιας ελεύθερης αγοράς, δηλαδή, το εύλογο κέρδος για τον επενδυτή και τα τεράστια οφέλη για την εθνική οικονομία. Είμαι δε βέβαιος ότι οι πρώτοι συμπατριώτες μας, που θα επενδύσουν, θα γίνουν και οι καλύτεροι διαφημιστές της νέας πολιτικής και του νέου επενδυτικού κλίματος στην Ελλάδα και θα αποτελέσουν τους ζωντανούς "κράχτες" και για ξένους επιχειρηματίες επενδυτές.

Στην υλοποίηση μιας τέτοιας πολιτικής καλούμαστε να συστρατευτούμε. Όχι μόνον εμείς, που απαρτίζουμε την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Απόδημου Ελληνισμού, αλλά πολύ περισσότερο τα συναρμόδια Υπουργεία και οι διπλωματικές μας αποστολές. Όλοι, δηλαδή, όσοι έχουμε συνειδητοποιήσει ότι καλούμαστε να φέρουμε σε πέρας μια προσπάθεια, πραγματικά εθνική.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Εισήγηση του Βουλευτού, κ. Νικολάου Κορτσάρη

Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες με τη μεγαλύτερη διασπορά μεταναστών σε όλο τον κόσμο. Αυτό, βεβαίως, μπορεί να προκάλεσε μεγάλη αιμορραγία σε ανθρώπινο δυναμικό, συγχρόως, όμως, δημιούργησε στην Αλλοδαπή μεγάλες Κοινότητες, από χιλιάδες συμπατριώτες μας, που μεγαλούργησαν και αποτέλεσαν τον καλύτερο πρεσβευτή του Ελληνισμού.

Οι προσπάθειές μας συνίστανται στο να προσελκύσουμε τους συμπατριώτες μας από την Ομογένεια και για να διατηρήσουμε άρρηκτους τους δεσμούς και για να ομογενοποιήσουμε το διάσπαρτο Ελληνισμό με τη Μητροπολιτική Ελλάδα. Έτσι το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού (Σ.Α.Ε.) ανακηρύσσεται σε όργανο συνταγματικής αναφοράς και ως εκ τούτου διαπιστώνεται η ανάγκη να διασφαλιστεί η πλήρης συναίνεση Κομμάτων και Κυβέρνησης, ώστε να διαφυλαχτεί η κοινή αντίληψη σε θέματα, που αφορούν στην Ελληνική Ομογένεια, ο δε ρόλος του διευρύνεται με τη συνταγματική διατύπωση, που ορίζει ότι «έχει ως αποστολή του την έκφραση όλων των δυνάμεων του απανταχού Ελληνισμού».

Κρίνεται, επίσης, αναγκαίο να περιγραφεί στη βάση της ευρωπαϊκής και ελληνικής εμπειρίας ο τρόπος λειτουργίας αντιστοίχων Οργάνων και Αρχών, ενώ, παράλληλα πρέπει να εξεταστούν οι σχέσεις των κρατών-μελών της Ευρώπης, με αντίστοιχα συλλογικά Όργανα.

Ο αρμόδιος Υφυπουργός Εξωτερικών καλείται να διαδραματίσει συντονιστικό ρόλο των δραστηριοτήτων όλων των συναρμοδίων για τον Απόδημο Ελληνισμό Υπουργείων. Επιπλέον, τα συναρμόδια Υπουργεία θα πρέπει να δεσμεύουν ένα ελάχιστο ποσοστό του προϋπολογισμού τους, το οποίο θα διατίθεται για τις ανάγκες του Απόδημου Ελληνισμού.

Η λειτουργία του Σ.Α.Ε. ως γνωμοδοτικού και εισηγητικού οργάνου προς την Ελληνική Πολιτεία για θέματα Απόδημου Ελληνισμού αποτελεί μια βασική πτυχή του ρόλου του, στο πλαίσιο των νέων δικτύων του Ελληνισμού, με βασικό όρο την αυτόνομη και αυτοτελή άρθρωση των θεσμών του Σ.Α.Ε..

Η ίδρυση του Εθνικού Ταμείου Ομογενών συνδυάζεται με την υποχρέωση της Ομογένειας να αξιοποιεί τους διατιθέμενους οικονομικούς πόρους, μόνο στη περίπτωση, κατά την οποίαν συμβάλει η ίδια με ισόποση εισφορά. Επομένως, το Εθνικό Ταμείο Ομογενών αποκτά ιδίους πόρους, ενώ ταυτόχρονα απαγορεύεται οποιαδήποτε κρατική επιχορήγηση, χωρίς τη συστηματική εγγραφή της.

Εν κατακλείδι, χρειάζεται συστράτευση όλων των Φορέων και όλων των συναρμοδίων Υπουργείων για την επίτευξη του αρίστου αποτελέσματος, με κεντρική αναφορά όλων στον αρμόδιο Υφυπουργό Εξωτερικών.

Τέλος, η Επιτροπή ενέκρινε, κατά πλειοψηφία, τις Εισηγήσεις, κατά τη συνεδρίαση της 23ης Ιουνίου 2005. Διαφωνία ως προς τις ανωτέρω εισηγήσεις εξέφρασε ο Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, Βουλευτής κ. Νικόλαος Γκατζής.

Αθήνα, 1 Ιουλίου 2005

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΧΑΪΤΙΔΗΣ

Ο Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΙΩΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΑΝΕΣΤΗΣ ΑΓΓΕΛΗΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΠΑΣ
ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ-ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΣ	ΗΛΙΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΑΪΛΑΚΗΣ	ΑΝΤΩΝΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΡΑΝΙΔΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΙΒΕΛΕΓΚΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΡΑΣ	ΛΑΖΑΡΟΣ ΛΩΤΙΔΗΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΕΛΕΤΣΗΣ	ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΙΛΤΙΔΗΣ	ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΑΤΖΑΠΕΤΑΚΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΡΤΣΑΡΗΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ
ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗΣ	ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΜΑΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΠΕΖΑΣ	ΦΟΥΡΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ »

“ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑ' – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'
ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατά την Α' Τακτική Σύνοδο της ΙΑ' Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 3804/3080 από 16 Απριλίου 2004 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α' του Κανονισμού της Βουλής.

Η Επιτροπή συγκροτείται από 13 μέλη και αποτελέστηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Μιλτιάδη Έβερτ, Αναστάσιο Καραμάριο, Ιωάννη Κεφαλογιάννη, Βύρωνα Πολύδωρα, Θεόδωρο Σκρέκα, Απόστολο Σταύρου, Τζαννή Τζαννετάκη, Ευάγγελο Βενιζέλο, Απόστολο Κακλαμάνη, Σωκράτη Κοσμίδη, Φίλιππο Πετσάλνικο, Γαρυφαλλιά (Λιάνα) Κανέλλη και Φώτιο Κουβέλη.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 22 Απριλίου 2004, ο κ. Αναστάσιος Καραμάριος. Το αξίωμα του Α' Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε ο κ. Φίλιππος Πετσάλνικος, του Β' Αντιπροέδρου η κυρία Γαρυφαλλιά (Λιάνα) Κανέλλη και του Γραμματέως ο κ. Φώτιος Κουβέλης.

Αντικείμενο της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α' του Κανονισμού της Βουλής, είναι:

«ο κοινοβουλευτικός έλεγχος επί των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 138 Α', καθώς και η έρευνα και αξιολόγηση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη μελέτη και επεξεργασία προτάσεων, που συμβάλλουν στη διαφάνεια της πολιτικής και γενικότερα της δημόσιας ζωής της χώρας και η παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Στην ίδια Επιτροπή ανήκει και ο κατ' άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος κοινοβουλευτικός έλεγχος επί των ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.).

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος:

«η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως

ο νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας».

Η Επιτροπή πραγματοποίησε είκοσι τέσσερις (24) συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 58 ωρών, κατά τις οποίες κλήθηκαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και επικεφαλής και μέλη Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο της Έκθεσης.

Επίσης, η Επιτροπή, σε τρεις συνεδριάσεις, γνωμοδότησε για διορισμούς στις θέσεις του Συνηγόρου του Καταναλωτή, του Διευθυντού της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Προέδρου και Αναπληρωτού Προέδρου της Εθνικής Αρχής Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 5ης Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός του έργου της Επιτροπής.

2. Συνεδρίαση της 19ης Μαΐου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Α. Ανακοινώσεις για τα θέματα:

1. Κωδικοποίηση – Αρχαιοθέτηση Ανεξαρτήτων Διοικητικών Αρχών

2. Γνωστοποίηση εκθέσεων Ανεξαρτήτων Διοικητικών Αρχών και αξιολόγησή τους.

3. Ποιες Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές δεν ελέγχθηκαν από τη σύστασή τους.

Β. Υπόθεση «ΡΙΚΟΜΕΞ».

Κατά το τραγικό εκείνο γεγονός του σεισμού του 1999, η Βουλή – και ορθά – επέδειξε άμεσο ενδιαφέρον. Σήμερα, 5 χρόνια μετά, ποια είναι η θέση της στην πορεία και διαφάνεια της μετέπειτα εξέλιξης των δικαστικών ενεργειών συγγενών των θυμάτων της Εταιρείας;

Γ. Ακρόαση του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.), κ. Ιωάννη Λασκαρίδη.

3. Συνεδρίαση της 30ης Ιουνίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

1. Συνέχεια ακρόασης του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, κ. Ιωάννη Λασκαρίδη.

2. Ακρόαση του Αντιπροέδρου της Ρυθμιστικής Αρχής Θελασσίων Ενδομεταφορών (Ρ.Α.Θ.Ε.), κ. Νικολάου Οικονομάκη.

4. Συνεδρίαση της 6ης Ιουλίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

1. Ακρόαση του Προέδρου της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, κ. Δημητρίου Γουργουράκη.

2. Ακρόαση του Προέδρου της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, κ. Ανδρέα Λαμπρινόπουλου.

5. Συνεδρίαση της 22ας Ιουλίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης, κ. Γεώργιο Βουλγαράκη, για θέματα της αρμοδιότητάς του, σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες 2004.

6. Συνεδρίαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης:

Ενημέρωση, συζήτηση και λήψη απόφασης για την υποβολή-

θείσα από 6/7/2004 έκθεση – πρόταση στην Επιτροπή μας των μελών αυτής, κ.κ. Βύρωνα Πολύδωρα, Ευάγγελου Βενιζέλου και Φώτη Κουβέλη, σχετικά με τη λειτουργία των ραδιοτηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης.

7. Συνεδρίαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ακρόαση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

8. Συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

1. Ανακοινώσεις
2. Προγραμματισμός συνεδριάσεων με τα εξής θέματα:
 - α) Θεσμικό ζήτημα διαφάνειας στην πολιτική ζωή της χώρας.
 - β) Πιστοποιητικά διαφάνειας από το Ε.Σ.Ρ..
 - γ) Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και Χρηματιστήριο

9. Συνεδρίαση της 17ης Νοεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Πρόεδρο και τους Αντιπροέδρους του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), κ.κ. Γεώργιο Βέη, Νικόλαο Καβαλλιέρο και Αγησίλαο Μπακόπουλο, αντιστοίχως.

10. Συνεδρίαση της 14ης Δεκεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από το Συνήγορο του Πολίτη, κ. Γιώργο Καμίνη και τους Βοηθούς Συνηγόρους, κ. Τάκη Ανδρέα (Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου), κ. Γιώργο Μόσχο, (Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού), κυρία Γεωργία Γιαννακούρου (Κύκλος Ποιότητας Ζωής), κυρία Πατρίνα Παπαρηγοπούλου (Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας) και κυρία Καλλιόπη Σπανού (Κύκλος Σχέσεων Κράτους – Πολίτη).

11. Συνεδρίαση της 25ης Ιανουαρίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Υποβολή προτάσεων για συζήτηση από τα μέλη της Επιτροπής και προγραμματισμός εργασιών της Επιτροπής για το έτος 2005.

12. Συνεδρίαση της 16ης Φεβρουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- α) Συζήτηση σχετικά με την αναφανείσα κρίση θεσμών και διαφάνειας στη Χώρα μας.
- β) Κρατικές προμήθειες - θεσμικό πλαίσιο.

13. Συνεδρίαση της 23ης Φεβρουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- α) Συζήτηση επί της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 15 παρ. 2 (Έλεγχος του Κράτους για την ποιοτική στάθμη των προγραμμάτων των Μ.Μ.Ε. γενικά και την κοινωνική αποστολή της Τηλεόρασης στην πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της Νεότητας).
- β) Ενημέρωση από τον Υπουργό Επικρατείας, κ. Θεόδωρο Ρουσόπουλο.

14. Συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

- α) Κρίση θεσμών και διαφάνειας στην πολιτική ζωή της Χώρας μας.
- β) Ο ρόλος των Ανεξαρτήτων Διοικητικών Αρχών στην αντιμετώπιση του φαινομένου.
- γ) Ενημέρωση της Επιτροπής από τον Πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, κ. Ιωάννη Λασκαρίδη και τον Πρόεδρο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, κ. Δημήτριο Γουργουράκη.

15. Συνεδρίαση της 1ης Μαρτίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από το Προεδρείο και τα μέλη του Δ.Σ. της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών.

16. Συνεδρίαση της 2ας Μαρτίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση για την κρίση θεσμών και διαφάνειας.

17. Συνεδρίαση της 22ας Μαρτίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Κρίση θεσμών – Προβλήματα λειτουργίας στη Δικαιοσύνη.

Τα μέλη της Επιτροπής είχαν κληθεί να ενημερώσουν α) ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών του Συμβουλίου της Επικρατείας, κ. Κωνσταντίνος Κουσουλής, Πάρεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, β) ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, κ. Αχιλλέας Ζήσης, Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου, γ) ο Πρόεδρος της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος, κ. Σωτήριος Μπάγιας, Αντεισαγγελέας Εφετών, δ) ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών Ελεγκτικού Συνεδρίου, κ. Ευστάθιος Ροντογιάννης, Αντιπρόεδρος Ελεγκτικού Συνεδρίου και ε) η Πρόεδρος της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών, κυρία Ειρήνη Γιανναδάκη, Πρόεδρος Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων.

18. Συνεδρίαση της 23ης Μαρτίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Κρίση θεσμών – Προβλήματα λειτουργίας στη Δικαιοσύνη.

Τα μέλη της Επιτροπής είχαν κληθεί να ενημερώσουν α) ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών του Συμβουλίου της Επικρατείας, κ. Κωνσταντίνος Κουσουλής, Πάρεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, β) ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, κ. Αχιλλέας Ζήσης, Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου, γ) ο Πρόεδρος της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος, κ. Σωτήριος Μπάγιας, Αντεισαγγελέας Εφετών, δ) ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών Ελεγκτικού Συνεδρίου, κ. Ευστάθιος Ροντογιάννης, Αντιπρόεδρος Ελεγκτικού Συνεδρίου και ε) η Πρόεδρος της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών, κυρία Ειρήνη Γιανναδάκη, Πρόεδρος Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων.

19. Συνεδρίαση της 13ης Απριλίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ακρόαση από τα μέλη της Επιτροπής, κατά τα άρθρα 43 Α', παρ. 3 και 49 Α', παρ. 3, 4 και 5 του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 2, παρ. 2 του ν.3297/2004, του προτεινομένου, από τον Υπουργό Ανάπτυξης για διορισμό στη θέση του Συνηγόρου του Καταναλωτή.

20. Συνεδρίαση της 20ης Απριλίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ακρόαση από τα μέλη της Επιτροπής, σύμφωνα με τα άρθρα 43 Α' και 49 Α', του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 2, παρ. 5 του ν.2713/1999, του προτεινομένου, από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης, για διορισμό στη θέση του Διευθυντού της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας.

21. Συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ακρόαση από τα μέλη της Επιτροπής, κατά τα άρθρα 43 Α', παρ. 3 και 49 Α', παρ. 3, 4 και 5 του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 21, παρ. 2 του ν.3305/2005, των προτεινομένων, από τον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για διορισμό στις θέσεις του Προέδρου και του Αναπληρωτού Προέδρου της Εθνικής Αρχής Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής.

22. Συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ασφάλεια Πτήσεων.

1. Ακρόαση της «Επιτροπής Διερεύνησης Ατυχημάτων και Ασφάλειας Πτήσεων» (ν. 2912/2001)
2. Ακρόαση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.) α) σχετικά με τις αρμοδιότητές του επί του παραπάνω

θέματος και ειδικά τις αδειοδοτήσεις των Ραδιοτηλεοπτικών Μέσων και β) συζήτηση επί του αιτήματος του Γραμματέα της Επιτροπής, κ. Φώτη Κουβέλη, για την κατανομή του χρόνου προβολής των Κομμάτων από τα Μ.Μ.Ε..

23. Συνεδρίαση της 23ης Ιουνίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ορισμός Εισηγητών, κατά θέματα και σύνταξη της Έκθεσης Επιτροπής.

24. Συνεδρίαση της 30ης Ιουνίου 2005

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής.

III. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ κ.ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΥ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων, κατά την Α' Σύνοδο της ΙΑ' Περιόδου, ησχολήθη με τα παρακάτω αναφερόμενα θέματα και συνέταξε 4 εισηγήσεις, που απαρτίζουν την Έκθεση της Επιτροπής.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή άρχισε τις εργασίες της με την ακρόαση των Μελών του Ε.Σ.Π., δεδομένου ότι το κυρίαρχο θέμα ήταν το πρόβλημα της αδειοδότησης των Ραδιοτηλεοπτικών Μέσων και η αδυναμία του Ε.Σ.Π. να προχωρήσει στις απαιτούμενες αδειοδοτήσεις. Γι' αυτό, και δικαιολογημένα, η Επιτροπή μας συζήτησε, σε τρεις (3) ειδικές συνεδριάσεις της, το όλο πρόβλημα, καλώντας σε ακρόαση τα Μέλη του Ε.Σ.Π., αξιώνοντας από την Ανεξάρτητη Αρχή του Ε.Σ.Π. να υποβάλει το συντομότερο προς την Επιτροπή μας συγκεκριμένη έκθεση – εισήγηση για τις αναγκαίες παρεμβάσεις από της απόψεως τροποποίησης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, δεδομένου ότι ο Πρόεδρος του Ε.Σ.Π. ισχυριζόταν ότι πρέπει να τροποποιηθεί η υφιστάμενη νομοθεσία (ν. 2644/98, 2173/93 και 3051/02).

Μετά την υποβολή της παραπάνω έκθεσης – εισήγησης του Ε.Σ.Π., η Επιτροπή μας όρισε τριμελή Επιτροπή (από τους κ.κ. Βύρωνα Πολύδωρα, Ευάγγελο Βενιζέλο και Φώτη Κουβέλη), η οποία και πρόβη στη σύνταξη σχετικής Έκθεσης, η οποία, τελικά, αφού υποβλήθηκε έγκαιρα στην Επιτροπή μας, στη συνέχεια απεστάλη, με όλα τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Επιτροπής, στον αρμόδιο Υπουργό Επικρατείας, για να προχωρήσει στις αναγκαίες νομοθετικές παρεμβάσεις.

Φυσικά, η εξέλιξη του όλου θέματος είναι γνωστή και συνεπώς περιττεύει οποιοσδήποτε άλλος σχολιασμός.

Ένα δεύτερο θέμα, που μας απασχόλησε, ήταν τα προβλήματα που ανέκυψαν επ' ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων και αφορούσαν την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Για το λόγο αυτό προσήλθε στην Επιτροπή μας ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης, ο οποίος και διαβεβαίωσε τα μέλη της ότι τα οποιαδήποτε ηλεκτρονικά συστήματα, που η Αστυνομία χρησιμοποίησε, ήταν αποκλειστικά για την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων.

Τρίτο θέμα που εξέτασε η Επιτροπή μας ήταν τα προβλήματα, γενικά, που αντιμετώπισε ή αντιμετωπίζει ο Συνήγορος του Πολίτη και το Α.Σ.Ε.Π.. Από τις ακροάσεις των δύο αυτών Ανεξαρτήτων, κατά το Σύνταγμα, Διοικητικών Αρχών, ανεδείχθησαν πολλά θέματα, των οποίων μπορεί να επιληφθεί Επιτροπή μας. Τα ζητήματα αυτά ανέκυψαν από τις εισηγήσεις και εξηγήσεις που έδωσαν τα μέλη των διοικήσεων των εν λόγω Ανεξαρτήτων Διοικητικών Αρχών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατετέθησαν στην Επιτροπή προκύπτει ότι στο Συνήγορο του Πολίτη κατέφυγαν πολλές χιλιάδες διαμαρτυρούμενων πολιτών επιζητούντες τη βοήθειά του. Ποσοστό 75% περίπου των παραπόνων στρέφονταν κατά των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και οι πολίτες δικαιώθηκαν σε ποσοστό, το οποίο καλύπτει το 70% των περιπτώσεων.

Σε ό,τι αφορά το Α.Σ.Ε.Π., η Διοίκησή του προσπάθησε να δικαιολογήσει την καθυστέρηση έκδοσης των προκηρύξεων των διαγωνισμών για προσλήψεις υπαλλήλων και της έγκρισης

των αποτελεσμάτων, επικαλούμενη την ισχύουσα νομοθεσία και φόρτο εργασίας.

Τέταρτον, η Επιτροπή ασχολήθηκε με την κρίση θεσμών και διαφάνειας στην καθόλου ζωή της Χώρας μας.

Από τις ακροάσεις μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των αντίστοιχων Αρχών, δηλαδή, του Ε.Σ.Π., της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, της Ε.Σ.Η.Ε.Α. και των Ενώσεων των Δικαστικών Λειτουργών της Χώρας μας, προέκυψαν στοιχεία και προτάσεις, που μπορούν και πρέπει να αξιολογηθούν από την Επιτροπή μας.

Ειδικότερα, από τις ακροάσεις των Προέδρων και εκπροσώπων των Δικαστικών Ενώσεων, ομολογήθηκε ότι, πράγματι, η Δικαιοσύνη διέρχεται βαθύτατη κρίση. Υπογραμμίσθηκε ότι απαιτείται εκσυγχρονισμός και αλλαγή του συστήματος επιθεώρησης και αξιολόγησης των δικαστικών λειτουργών. Τέλος, θεωρήθηκε απαραίτητος ο περιορισμός της ύλης σε ό,τι αφορά το Συμβούλιο της Επικρατείας, με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε άλλα όργανα της Διοίκησης, δεδομένου ότι η αύξηση των υποθέσεων οφείλεται στην αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και στο γεγονός ότι οι πολίτες είναι περισσότερο συνειδητοποιημένοι και καταφεύγουν στα ένδικα μέσα.

Από μέρους των εκπροσώπων των Ενώσεων των Δικαστών και Εισαγγελέων, τονίσθηκε ότι η διαφθορά στη Δικαιοσύνη δεν οφείλεται στην υποβάθμιση των αποδοχών τους, αλλά σε άλλους λόγους και ότι απαιτείται ενεργός αποτελεσματικότητα στον έλεγχο της διαφάνειας των οικονομικών των Δικαστών και επισημάνθηκε ότι υπάρχει ζήτημα «φυσικού δικαστή». Προτάθηκε, ακόμη, η σύσταση Μόνιμης Κεντρικής Επιτροπής στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, προκειμένου να ελέγχει, συνεχώς, την πορεία και λειτουργία της Δικαιοσύνης.

Τέλος, η Επιτροπή μας διατύπωσε γνώμη, σχετικά με το διορισμό α) του Συνηγόρου του Καταναλωτή, β) του Διευθυντού Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και γ) του Προέδρου και Αντιπροέδρου της Εθνικής Αρχής Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής.

Στη νέα Σύνοδο, η Επιτροπή μας προτίθεται να εργαστεί με έντονους ρυθμούς, προκειμένου να καλύψει όλο το φάσμα του ελέγχου των Ανεξαρτήτων Αρχών και να παρέμβει, όπως οφείλει, με βάση το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής.

Επισημαίνεται ότι για το ρόλο, το έργο και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Επιτροπής, τα μέλη της διατύπωσαν απόψεις, οι οποίες είναι καταγεγραμμένες στα πρακτικά των συνεδριάσεων.

IV. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ (Ε.Σ.Π.)

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΒΥΡΩΝ ΠΟΛΥΔΩΡΑΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ

1. Η κατάσταση που επικρατεί στη λειτουργία των ραδιοτηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης είναι βασικό αντικείμενο της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, στις αρμοδιότητες της οποίας ανήκει το ζήτημα αυτό, πρώτον, ευθέως, δεύτερον, μέσω του κοινοβουλευτικού ελέγχου επί του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (άρθρο 15 και 101Α του Συντάγματος) και τρίτον, ως βασική πτυχή του ευρύτερου προβλήματος της διαφάνειας στις δραστηριότητες του Δημοσίου και του δημόσιου τομέα και στις σχέσεις κράτους και οικονομίας.

2. Η Επιτροπή αντιμετώπισε κατά προτεραιότητα όλη τη δέσμη των θεμάτων που αφορούν τη λειτουργία των ραδιοτηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης και κατά την παρούσα κοινοβουλευτική περίοδο, οργανώνοντας σειρά ακροάσεων του Προέδρου και των μελών του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, αλλά και με συναφείς συζητήσεις μεταξύ των μελών της.

Από τη μελέτη των εκθέσεων, των υπομνημάτων και των άλλων στοιχείων που έχει υποβάλει προς την Επιτροπή το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, από τις ερωτήσεις και απαντήσεις κατά τη διάρκεια των ακροάσεων του Προέδρου και

των μελών του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και από τις συζητήσεις μεταξύ των μελών της Επιτροπής, που προηγήθηκαν ή ακολούθησαν τις ακροάσεις, προκύπτει ένας κατάλογος θεμάτων, ερωτημάτων και κατ' αρχήν προσεγγίσεων της Επιτροπής για το μείζον θέμα της συγκρότησης και της λειτουργίας του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου στη χώρα μας.

II. 1. Δεκαεπτά χρόνια μετά το ν. 1730/1987, για την τοπική ραδιοφωνία, δεκαπέντε χρόνια μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 1866/1989, που νομιμοποίησε το φαινόμενο της ιδιωτικής τηλεόρασης, δέκα σχεδόν χρόνια μετά την ψήφιση του ν. 2328/1995, που προσπάθησε να οργανώσει συνολικά το ραδιοτηλεοπτικό τοπίο και τρία χρόνια μετά την Αναθεώρηση του Συντάγματος, που τροποποίησε και συμπλήρωσε, καθιστώντας αυστηρότερες, τις διατάξεις των άρθρων 14 και 15 του Συντάγματος και κατέστησε συνταγματικά προβλεπόμενη ανεξάρτητη αρχή το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, εξακολουθεί το ραδιοτηλεοπτικό τοπίο και στη χώρα μας να είναι, σε μεγάλο βαθμό, εκτός πραγματικού και αποτελεσματικού ελέγχου από τα αρμόδια κρατικά όργανα, πολιτικά, διοικητικά και δικαστικά.

2. Η πρόδηλη αυτή αδυναμία του κράτους, δηλαδή του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, να εγκαθιδρύσει διαδικασίες και όργανα αποτελεσματικού και πραγματικού ελέγχου στο πλαίσιο του Συντάγματος, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των νόμων, οφείλεται σε δύο, κατά βάση, λόγους:

Πρώτον, στη συνεχή και ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, που εξοπλίζει διαρκώς με νέες δυνατότητες τις ραδιοτηλεοπτικές επιχειρήσεις και μεταβάλει το ίδιο το τεχνικό και οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης, (ψηφιακή τηλεόραση και ψηφιακό ραδιόφωνο, κωδικοποιημένα αναλογικά και στη συνέχεια ψηφιακά προγράμματα, αποσύνδεση της έννοιας του «σταθμού» από την έννοια του «προγράμματος», ανάπτυξη νέων εμπορικών δραστηριοτήτων μέσω ραδιοτηλεόρασης, νέες μορφές σύνδεσης τηλεπικοινωνιακών και ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, λειτουργία των μέσων μαζικής ενημέρωσης μέσω του διαδικτύου κ.ο.κ.).

Δεύτερον, στην ίδια την επικοινωνιακή και άρα κοινωνική και πολιτική ισχύ των ραδιοτηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης (ακόμη και αυτών με σχετικά μικρή ακροατικότητα ή τηλεθέαση, καθώς και αυτών με πολύ περιορισμένη τοπική εμβέλεια). Η ισχύς αυτή θέτει εκ των πραγμάτων σοβαρότατο φραγμό στην επιβολή των συχνά αναγκαίων και προβλεπόμενων από το νόμο κυρώσεων που φθάνουν στην ανάκληση ή την άρνηση χορήγησης της άδειας και στην διακοπή λειτουργίας του σταθμού.

3. Το ισχύον συνταγματικό καθεστώς των ραδιοτηλεοπτικών μέσων ενημέρωσης και ιδίως οι κανόνες που αφορούν το ιδιοκτησιακό καθεστώς, τις ασυμβίβαστες προς την ιδιότητα του μετόχου ιδιότητες, την προστασία της προσωπικότητας και του ιδιωτικού βίου, το δικαίωμα απάντησης των θιγομένων και τις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης είναι δεδομένο και αξιώνει την πλήρη εφαρμογή του από το νομοθέτη, τη διοίκηση (τόσο με τη μορφή της Κυβέρνησης όσο και με τη μορφή του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης) και τα δικαστικά όργανα του κράτους.

Στην αφετηρία, όμως, όλης αυτής της αλυσίδας ενεργειών βρίσκεται, αναμφίβολα, η σχετική κοινή νομοθεσία που διαμορφώνεται από τη Βουλή, συνήθως μετά από νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης.

4. Τα προβλήματα, συνεπώς, που εντοπίζει το ίδιο το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης ως προς τη λειτουργία και ως προς τις πραγματικές δυνατότητες ή, αντίστοιχα, τις πραγματικές δυσκολίες που συναντά στην εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας, μετατρέπονται ουσιαστικά σε ερωτήματα προς τον αρμόδιο Υπουργό και την Κυβέρνηση συνολικά:

α) Το πρώτο ερώτημα αφορά στη βούληση της Κυβέρνησης ως προς την εξέλιξη της εκκρεμότητας, εδώ και καιρό, διαδικασίας χορήγησης αδειών για τη λειτουργία τόσο των τηλεοπτικών όσο και των ραδιοφωνικών σταθμών εθνικής, περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας. Πιο συγκεκριμένα: Η Κυβέρνηση επι-

θυμεί να ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή, ανεξάρτητα από την υπάρχουσα εκκρεμοδικία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, προτιμά να αναμένει το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης τη σχετική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή προτιμά να προηγηθεί η τροποποίηση και η συμπλήρωση το νομοθετικού πλαισίου με δική της πρωτοβουλία;

Η απάντηση στο πρώτο αυτό ερώτημα πρέπει να συνοδεύεται από σχετικό χρονοδιάγραμμα και να λαμβάνει, φυσικά, υπόψη της το γεγονός ότι η έκδοση διοικητικών πράξεων, που στη συνέχεια ενδέχεται να ακυρωθούν από το Συμβούλιο της Επικρατείας σίγουρα δεν δημιουργεί συνθήκες ασφαλείας δικαίου στο ευαίσθητο πεδίο των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Κατά μείζονα λόγο, η χορήγηση αδειών, με βάση ένα νομικό καθεστώς, που στη συνέχεια θα τροποποιηθεί σε καίρια σημεία του (όπως αυτό που αφορά το μετοχικό κεφάλαιο των ραδιοτηλεοπτικών επιχειρήσεων), επίσης, δημιουργεί προβλήματα, καθώς πρέπει να προβλεφθεί και πάλι μεταβατικό καθεστώς για τις άδειες που θα έχουν τυχόν χορηγηθεί.

β) Το δεύτερο ερώτημα αφορά στις νομοθετικές πρωτοβουλίες και τα άλλα μέτρα που σκέπτεται να λάβει η Κυβέρνηση –πέραν του ζητήματος της αδειοδότησης– για τον ουσιαστικό και αποτελεσματικό έλεγχο φαινομένων παράνομης και καταχρηστικής εκμετάλλευσης μέσων ενημέρωσης για την άσκηση επιχειρηματικών ή άλλων πιέσεων επί των οργάνων, κυρίως, της πολιτικής εξουσίας, αλλά και της δικαστικής, χωρίς να υπάρχει εμφανής τουλάχιστον συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο της ραδιοτηλεοπτικής επιχείρησης του ενδιαφερομένου νομικού ή φυσικού προσώπου.

γ) Το τρίτο ερώτημα αφορά στις νομοθετικές πρωτοβουλίες και τα άλλα μέτρα που σκέπτεται να λάβει η Κυβέρνηση για την αντιμετώπιση άλλων κρίσιμων όψεων του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου, όπως:

- Η πολιτική πολυφωνία των εκπομπών.
- Η αποτελεσματική προστασία της προσωπικότητας και του ιδιωτικού βίου όλων των ατόμων.
- Η ποιοτική στάθμη των εκπομπών, ιδίως των δραματολογικών και η ενίσχυση των πολιτιστικών δράσεων και πρωτοβουλιών.
- Οι εξελίξεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και στο πεδίο του διαδικτύου, που επηρεάζουν καταλυτικά το διεθνές και ευρωπαϊκό ραδιοτηλεοπτικό τοπίο.
- Ο αποτελεσματικός έλεγχος του τρόπου κτήσης των οικονομικών μέσων (πόθεν έσχες) των μετόχων και των μελών της διοίκησης των ραδιοτηλεοπτικών επιχειρήσεων.

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ – ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ

A. Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, κατά τη συνεδρίασή της, στις 6 Ιουλίου 2004, κάλεσε σε ακρόαση τον κ. Δημήτριο Γουργουράκη, Πρόεδρο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και τον κ. Ανδρέα Λαμπρινόπουλο, Πρόεδρο της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, σε σχέση με την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων και τη συμβατότητα των μέτρων με τις κείμενες διατάξεις.

Η Επιτροπή, αφού άκουσε τους Προέδρους των Ανεξαρτήτων Διοικητικών Αρχών και αξιολόγησε τις απαντήσεις τους σε ερωτήσεις των μελών, μετά ανταλλαγή απόψεων, κατέληξε στις παρατηρήσεις και στα συμπεράσματα που ακολουθούν:

1. Έχει προγραμματιστεί η λειτουργία τριών κατηγοριών συστημάτων παρακολούθησης (κάμερες). Κατά πρώτον, 208 κάμερες, χειριζόμενες από προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. και των Υπουργείων Εσωτερικών, Π.Ε.Χ.Ο.Δ.Ε. και Μεταφορών, θα παρακολουθούν αποκλειστικά τη ρύθμιση της κυκλοφορίας (φωτεινοί σηματοδότες και ροή οχημάτων). Για τη λειτουργία των μηχανών αυτών δεν απαιτείται άδεια Αρχής. Η δεύτερη κατηγορία είναι 1024 μηχανές λήψης εικόνων, που θα τοποθετηθούν σε χώρους Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων έως το πέρας

των Παρολυμπιακών Αγώνων. Η τρίτη κατηγορία είναι 293 μηχανές σε διάφορες οδούς της Αττικής, με δυνατότητα ελέγχου λήψης ήχου. Για τις μηχανές αυτές η Αρχή αποφάσισε ότι ο σκοπός δικαιολογεί την τοποθέτησή τους υπό όρους και προϋποθέσεις, όπως να τοποθετούνται σε τέτοιο ύψος, ώστε να μην ακούγεται το περιεχόμενο συνομιλιών, να υπάρχει ένδειξη ότι η περιοχή βιντεοσκοπείται και να μη γίνεται σάρωση σπιτιών. Με τους όρους αυτούς δόθηκε άδεια λειτουργίας μέχρι το πέρας των Παρολυμπιακών Αγώνων. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα θα προβαίνει σε ελέγχους για την τήρηση των όρων, παρά τα προβλήματα στελέχωσης που έχει. Το αρχείο μπορεί να τηρείται μόνο επί επταήμερο.

2. Η Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών δεν ασχολήθηκε με το θέμα, διότι το ζήτημα δεν αφορά στην προστασία της επικοινωνίας.

Συμπέρασμα:

1. Για τα συστήματα παρακολούθησης που τοποθετήθηκαν ή τοποθετούνται για την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων, είτε δεν απαιτείται άδεια της Αρχής, είτε απαιτείται και έχει δοθεί, με όρους και προϋποθέσεις, την τήρηση των οποίων ελέγχει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

2. Για την εκπλήρωση του σκοπού τους απαιτείται, όπως οι δύο ως άνω Αρχές στελεχωθούν, κατά τον προσφορότερο τρόπο.

Β. Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, κατά τη συνεδρίαση της στις 24 Φεβρουαρίου 2005 δέχθηκε σε ακρόαση τον κ. Δημήτριο Γουργουράκη, Πρόεδρο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, προκειμένου να συζητηθούν οι ενέργειες της Αρχής για το φαινόμενο μετάδοσης και σχολιασμού από τα ηλεκτρονικά μέσα περιστατικών, που αφορούν λειτουργούς της Εκκλησίας και της Δικαιοσύνης.

Η Επιτροπή, αφού άκουσε τον Πρόεδρο και τις απαντήσεις του σε ερωτήσεις των μελών, μετά την ανταλλαγή απόψεων, κατέληξε, στις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα που ακολουθούν:

1. Διαπιστώθηκε ότι η Αρχή παρεμβαίνει, κατά νόμον, όπου προσβάλλονται προσωπικά δεδομένα, απλά ή ευαίσθητα, με την προϋπόθεση ότι τηρείται κάποιο αρχείο. Η απλή προβολή ενός φαινομένου δεν απασχολεί κατ' αρχάς την Αρχή, εκτός αν η προβολή επαναλαμβάνεται και έτσι συγκροτείται αρχείο με τα δεδομένα αυτά.

2. Η Αρχή κάλεσε και ακροάστηκε τους εκπροσώπους των τηλεοπτικών σταθμών, που μετέδωσαν κατ' επανάληψη τις γνωστές βιντεοκασέτες και διαπιστώθηκε ότι, ενδεχομένως, από τις ελεγχόμενες εκπομπές, γίνεται ανεπίτρεπτη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, πλην, όμως, η Αρχή δεν μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα, ει μη μόνον κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου.

3. Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων των δημοσίων προσώπων επιτρέπεται για αποκλειστικά δημοσιογραφικούς λόγους, υπό δύο προϋποθέσεις. Η μία – θετική – είναι να υπάρχει σχέση με τα ασκούμενα καθήκοντα του δημοσίου προσώπου και η άλλη – αρνητική – να μην αφορά στην ιδιωτική ή οικογενειακή του ζωή. Και οι Αρχιερείς και οι Δικαστές είναι δημόσια πρόσωπα.

4. Διερευνητέο είναι αν η επανάληψη της προβολής υπερβαίνει την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή, αν χρειάζεται σε αυτό το βαθμό για την εξυπηρέτηση του σκοπού, που είναι η εξυγίανση των θεσμών.

ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, συνεδρίασε την 14η Δεκεμβρίου 2004 με θέμα ημερησίας διάταξης την ενημέρωση των μελών της από το Συνήγορο του Πολίτη, κ. Γεώργιο Καμίνη και τους Βοηθούς Συνηγόρους, κ. Τάκη Ανδρέα, για τον κύκλο δικαιωμάτων του ανθρώπου, κ. Γεώργιο Μόσχο, για τον κύκλο δικαιωμάτων του παιδιού, κυρία Γεωργία Γιαννακούρου, για τον κύκλο ποιότητας ζωής, κυρία Πατρίνα

Παπαρηγοπούλου, για τον κύκλο κοινωνικής προστασίας και κυρία Καλλιόπη Σπανού, για τον κύκλο σχέσεων κράτους – πολίτη.

Το αντικείμενο της ενημέρωσης αφορούσε τον απολογισμό δράσης της Αρχής έτους 2003 και εν μέρει και του 2004. Κατά την ακρόαση του Συνήγορου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων, τα μέλη της Επιτροπής υπέβαλαν σειρά ερωτήσεων γενικού και ειδικού περιεχομένου για τη λειτουργία του θεσμού και την πορεία του από πλευράς α) τεχνογνωσίας, υλικοτεχνικής και ανθρώπινης υποδομής β) του ελεγκτικού-κατασταλτικού του ρόλου, αλλά και γ) αναφοράς στο διαμεσολαβητικό-συμβουλευτικό και συνεπώς προληπτικό του ρόλο και στις προτάσεις που κατέθεσε στη Διοίκηση για νομοθετικές ή λειτουργικές ρυθμίσεις.

Από τη συζήτηση και εξέταση των θεμάτων προέκυψαν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

1. Ο θεσμός του Συνήγορου του Πολίτη παρουσιάζει συνεχή βελτίωση, τόσο ως προς τα ποσοτικά, όσο και ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του έργου, που επιτελεί.

Αυτό προκύπτει:

α) Από τον αριθμό των πολιτών που προσφεύγουν στις Υπηρεσίες της Αρχής (11.000 περίπου υποθέσεις το χρόνο), οι αναφορές των οποίων ποσοστιαία έχουν σταθεροποιηθεί, λόγω της επαρκούς ενημέρωσης που έχουν για το αντικείμενο του Συνήγορου του Πολίτη.

β) Από το υψηλό ποσοστό επίλυσης των βάσιμων αναφορών, που έχουν καταθέσει οι πολίτες και από το υψηλό ποσοστό συμμόρφωσης της Δημόσιας Διοίκησης.

γ) Από τον εντοπισμό των αδυναμιών των νόμων στην εφαρμογή τους, όπως του νόμου 2643/98, ο οποίος αφορά στην πρόσβαση ειδικών κατηγοριών του πληθυσμού στην αγορά εργασίας, όπως ατόμων με ειδικές ανάγκες, πολυτέκνων, τέκνων αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης

δ) Από τη βελτίωση του χρόνου επίλυσης των προβλημάτων των πολιτών με το κράτος.

ε) Από τη βελτίωση της συνεργασίας της Αρχής με το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

στ) Από τη σταθερή συνεργασία σε επίπεδο Κυβέρνησης (Υπουργοί – Υφυπουργοί).

Επιφυλάξεις διατυπώθηκαν για τη μη αγαστή συνεργασία του Συνήγορου του Πολίτη με Γενικούς Γραμματείς και αιρετούς τοπικούς άρχοντες, πρώτου και δεύτερου βαθμού.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη στην Ελλάδα επιτελεί μία αρκετά σύνθετη λειτουργία. Είναι πολύ διαφορετική από αυτή που επιτελείται σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Στις χώρες αυτές η Δημόσια Διοίκηση λειτουργεί αρμονικά, είναι εκσυγχρονισμένη και οι παραβάσεις νομιμότητας αποτελούν την εξαίρεση. Στην Ελλάδα η Αρχή καλείται να αντιμετωπίσει ολόκληρους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, όπου κυριαρχεί η παρανομία, η διαφθορά, η κακή οργάνωση και η αδιαφορία του στελεχιακού δυναμικού ως προς το έργο του.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει μεταβληθεί σε ένα παρατηρητήριο της κακοδιοίκησης και λειτουργεί πλέον και με στρατηγικό στόχο τη μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης. Στις ετήσιες εκθέσεις καταθέτει προτάσεις νομοθετικών πρωτοβουλιών, οι οποίες, σε μεγάλο ποσοστό, υιοθετούνται από την Κυβέρνηση.

4. Ο όγκος των εισερχόμενων αναφορών δεν είναι ίδιος για κάθε κύκλο. Στον κύκλο ατομικών δικαιωμάτων είναι το 3% περίπου, στον κύκλο περιβάλλοντος 35%, στον κύκλο κοινωνικής προστασίας 25% περίπου. Ο μεγάλος όγκος, όμως, είναι στον κύκλο των σχέσεων Κράτους-Πολίτη, που είναι πάνω από 35%.

5. Τα λειτουργικά προβλήματα της Αρχής εντοπίζονται κυρίως στο επιστημονικό προσωπικό, το οποίο είναι υψηλού μορφωτικού επιπέδου (οι 8 στους 10 είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου και ορισμένοι διδακτορικού). Για το λόγο αυτό παρουσιάζεται μεγάλη διαρροή προσωπικού, το οποίο προσλαμβάνεται σε πανεπιστημιακές θέσεις ή και σε άλλες Δημόσιες Υπηρεσίες, λόγω οικονομικών κινήτρων.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, διεπίστωσε ότι για την ενίσχυση του Θεσμού του Συνήγορου του Πολίτη και κυρίως για τη βελτίωση της σχέσης των πολιτών με το κράτος, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν, μεταξύ άλλων, τα εξής ειδικότερα θέματα.

α) Η βελτίωση των αμοιβών του προσωπικού, ως κίνητρο παραμονής στην υπηρεσία.

β) Πρέπει να εξασφαλισθεί η παρακολούθηση της πορείας των υποθέσεων, που παραπέμπονται στις Εισαγγελικές Αρχές, ώστε να διαπιστώνεται το τελικό αποτέλεσμα.

γ) Ιδιαίτερα μέτρα πρέπει να πάρει η Κυβέρνηση για τον τρόπο λειτουργίας των Δημόσιων Υπηρεσιών και κυρίως των Πολεοδομικών και Φορολογικών Υπηρεσιών, ώστε να εκλείψουν τα φαινόμενα της διαφθοράς και της ταλαιπωρίας των πολιτών.

Η ολοκλήρωση του κτηματολογίου αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση.

δ) Η μη εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων γενικώς και ιδίως με το πρόβλημα του μη αμετάκλητου, πρέπει να αντιμετωπισθεί με νομοθετικά και διοικητικά μέτρα, ώστε να υπάρχουν κυρώσεις, αλλά και να εξαντλούνται υποχρεωτικά τα ένδικα μέσα υπέρ του Δημοσίου, όταν είναι βέβαιη η απόρριψη τους.

ε) Η εξάμηνη προθεσμία προσφυγής στο Συνήγορο του Πολίτη θα πρέπει να επιμεινθεί.

στ) Η επίλυση της Διαφωνίας του Συνήγορου του Πολίτη με τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, σχετικά με την αρμοδιότητα και το δικαίωμα πρόσβασης της Ανεξάρτητης αυτής Αρχής στα σωφρονιστικά καταστήματα.

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
(Α.Σ.Ε.Π.)**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, στη συνεδρίαση της 17ης Νοεμβρίου 2004 δέχθηκε σε ακρόαση τον Πρόεδρο του Α.Σ.Ε.Π., κ. Γεώργιο Βέη και τους Αντιπροέδρους, κ.κ. Νικόλαο Καβαλλιέρο και Αγγελό Μπακόπουλο.

Κατά την ακρόαση του Προέδρου και των Αντιπροέδρων του Α.Σ.Ε.Π., τα μέλη της Επιτροπής υπέβαλαν σειρά ερωτήσεων γενικού και ειδικού περιεχομένου για τη λειτουργία και την πορεία του θεσμού.

Το Α.Σ.Ε.Π. αποτελεί, σύμφωνα με τον νόμο 2190/1994, Ανεξάρτητη Αρχή, η οποία δεν υπόκειται στον έλεγχο, από άποψη νομιμότητας, των κυβερνητικών οργάνων ή άλλης διοικητικής αρχής και έχει την απόλυτη ευθύνη διαχείρισης του συστήματος προσλήψεων προσωπικού. Οι πράξεις της ελέγχονται μόνο από τα, κατά περίπτωση, αρμόδια δικαστήρια.

Ήδη, με την αναθεώρηση του Συντάγματος, το 2001, (άρθρο 103, παράγραφος 7) καθιερώνεται η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5 και γίνεται είτε με γραπτό διαγωνισμό είτε με επιλογή, σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο της Ανεξάρτητης Αρχής, όπως ο νόμος ορίζει. Έτσι γίνεται δεκτό ένα αίτημα τόσο του Προέδρου του Α.Σ.Ε.Π. όσο και των Κομμάτων της Βουλής.

Από τη συζήτηση και την εξέταση των θεμάτων προέκυψαν τα ακόλουθα.

Ο θεσμός του Α.Σ.Ε.Π. έχει ως βασική αρχή λειτουργίας τη διασφάλιση της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του:

α) Την επιλογή τακτικού προσωπικού στο Δημόσιο.

β) Τον έλεγχο της τυπικής και ουσιαστικής νομιμότητας των διορισμών από Νομικά πρόσωπα του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.

γ) Την ανάληψη πρόσθετων αρμοδιοτήτων, που διευρύνουν το χώρο των αρμοδιοτήτων του, όπως είναι το θέμα των συμβασιούχων (αρκετά μεγάλο θέμα), το θέμα του προσωπικού μερικής απασχόλησης και το θέμα των επιλαχόντων.

δ) Τον έλεγχο των ενστάσεων, ο οποίος πραγματοποιείται

από υπαλλήλους του Α.Σ.Ε.Π. με υψηλό επίπεδο γνώσεων και με μεγάλη αφοσίωση στη δουλειά τους. Ο αριθμός των ενστάσεων, που υποβάλλονται για τους διαγωνισμούς, που διενεργεί το Α.Σ.Ε.Π., είναι της τάξεως του 1,5 % και για τους διαγωνισμούς που διενεργούν οι Φορείς το ποσοστό ενστάσεων ανέρχεται στο 14,5%.

Το αυξημένο αυτό ποσοστό των ενστάσεων για τους διαγωνισμούς, που διενεργούν οι Φορείς οφείλεται, κυρίως, στην αδυναμία συνεννόησης των Φορέων ως προς τα δεδομένα και τις παραμέτρους, που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, στην αξιολόγηση των προσόντων που απαιτούνται.

Αρχικά η στελέχωση του Α.Σ.Ε.Π. έγινε με μετατάξεις προσωπικού, στη συνέχεια, όμως, λόγω αυξημένων αναγκών και απαιτήσεων, με προκήρυξη διαγωνισμού.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας διαπίστωσε ότι, για την περαιτέρω ενίσχυση του Θεσμού του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού και για την εμπέδωση του αισθήματος εμπιστοσύνης των πολιτών προς την Αρχή απαιτούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Η ενίσχυση του στελεχιακού δυναμικού

2. Η επέκταση του χώρου, όπου στεγάζονται και λειτουργούν οι Υπηρεσίες της Αρχής.

3. Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός της υλικοτεχνικής υποδομής.

4. Η αναγκαία απλοποίηση και τυποποίηση, με παράλληλη διασφάλιση των διαδικασιών προκήρυξης διαγωνισμών και του προσδιορισμού των κριτηρίων επιλογής προσωπικού.

5. Η εξασφάλιση παρακολούθησης της πορείας των παραβάσεων που παραπέμπονται στις Εισαγγελικές Αρχές, ώστε να διαπιστώνεται το τελικό αποτέλεσμα.

6. Η επιτάχυνση των διαδικασιών διενέργειας των διαγωνισμών και έκδοσης των αποτελεσμάτων.

7. Η έκδοση του προβλεπόμενου, από το νόμο 2527/1997 άρθρο 22, Προεδρικού Διατάγματος για την κωδικοποίηση των πολυάριθμων και σε διαφορετικά νομοθετικά κείμενα περιλαμβανόμενων διατάξεων, που ρυθμίζουν τα θέματα επιλογής προσωπικού στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.

**ΚΡΙΣΗ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΣΟΦΙΑ ΒΟΥΛΤΕΨΗ**

Κατά την υπό εξέταση κοινοβουλευτική περίοδο, μεγάλο μέρος της θητείας της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας συνέπεσε με αυτό που ονομάστηκε «Κρίση θεσμών και έκπτωση αξιών». Η εικόνα, που για μεγάλο χρονικό διάστημα παρουσιάστηκε από τα μέσα ενημέρωσης, υπήρξε αυτή μιας γενικευμένης σήψης στους χώρους της Εκκλησίας, της Δικαιοσύνης και της Δημοσιογραφίας. Η υπερπροβολή των σκανδάλων και η επανάληψη των συγκεκριμένων περιστατικών ανάρμοστης συμπεριφοράς, χρηματισμού ή πολυθεσίας, δημιουργήσε την εντύπωση ότι τα φαινόμενα αυτά αποτελούν τον κανόνα.

Η Επιτροπή αφέρωσε αρκετές συνεδριάσεις στο μείζον αυτό θέμα και μέσω ακροάσεων φορέων – εκπροσώπων των δικαστικών ενώσεων, της Αρχής Προσωπικών Δεδομένων, του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και της Ε.Σ.Η.Ε.Α. προσπάθησε να αναζητήσει την έκταση του προβλήματος και να διαπιστώσει, αν υπήρξαν πράξεις ή παραλείψεις, εξ αιτίας των οποίων προκλήθηκε το δημόσιο αίσθημα ή προκλήθηκε βλάβη σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.

Σε γενικές γραμμές, από τις ακροάσεις προέκυψε πως – αν και τα αποκαλυφθέντα περιστατικά διαφθοράς και σήψης ήσαν πραγματικά – υπήρξε διόγκωση, δια των μεθόδων της πλημμυρίδας και της επανάληψης με αποτέλεσμα, να δοθεί η εντύπωση, πως όλα έχουν σαπίσει σε σημείο, ώστε να μην υπάρχει δρόμος επιστροφής. Από την άλλη πλευρά διαπιστώθηκε ότι οι συγκεκριμένοι θεσμοί και χώροι, που βρέθηκαν στο στόχαστρο, παίζουν τόσο σημαντικό ρόλο στη διαφύλαξη του αξιακού μας συστήματος, ώστε ακόμη και τα μεμονωμένα αυτά περιστατικά

δικαίως δημιουργούν την αίσθηση της γενίκευσης. Όπως χαρακτηριστικά επιτόθηκε από πολλούς, «ακόμη και ένας διεφθαρμένος δικαστής ή ένας διεφθαρμένος ιερωμένος μπορεί με τη συμπεριφορά του να πηλίξει τη συνολική εικόνα της Δικαιοσύνης ή της Εκκλησίας».

Διαπιστώθηκε, επίσης, αδυναμία εκ μέρους των Ανεξαρτήτων Αρχών, που υπόκεινται στον έλεγχο της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, να ασκήσουν τα καθήκοντά τους και να παρεμβαίνουν αποτελεσματικά και προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος.

Συγκεκριμένα:

Από την ακρόαση των εκπροσώπων των δικαστικών φορέων προέκυψε ότι τα φαινόμενα είναι υπαρκτά, αλλά στη χώρα μας δεν έχει επιτευχθεί η απόλυτη δικαστική ανεξαρτησία, καθώς η Ελλάδα κατέχει την 39η θέση μεταξύ 62 χωρών. Επιπλέον, ο όγκος των υποθέσεων και η καθυστέρηση στην απονομή Δικαιοσύνης οδηγούν σε φαινόμενα διαφθοράς. Ξεκαθαρίστηκε, πάντως, ότι η διαφθορά δεν συνδέεται και δεν πρέπει να συνδέεται με μισθολογικά ζητήματα, καθώς όλοι συμφώνησαν, πως η δωροδοκία και δωροληψία δεν εξαρτάται από την οικονομική κατάσταση του προσώπου, αλλά από τον χαρακτήρα και την υποδομή του. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι ο Άρειος Πάγος ουδέποτε έχει παραπέμψει στο Ελεγκτικό Συνέδριο υπόθεση παραβίασης του «Πόθεν Έσχες», ενώ από το υπουργείο Οικονομικών έφθασαν μόνο τρεις, εκ των οποίων η μία ανακλήθηκε, επειδή ο συγκεκριμένος εφοριακός δικαιολόγησε τα επίδικα 500 εκατομμύρια ως προϊόν χρηματιστηριακών κερδών.

Από την ακρόαση του Προέδρου της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, προέκυψε ότι η Αρχή επεμβαίνει, όταν η προβολή ενός δεδομένου από την τηλεόραση επαναλαμβάνεται. Αλλά, ακόμη και όταν αυτεπαγγέλτως επιλαμβάνεται μιας υποθέσεως, η Αρχή δεν έχει τη δυνατότητα αυτεπαγγέλτως να προβεί και σε ασφαλιστικά μέτρα. Διαπιστώθηκε έτσι ότι ο αναγκαίος όρος της επανάληψης, αφαιρεί από την Αρχή τη δυνατότητα να παρέμβει εγκαίρως. Η παρέμβαση έρχεται καθυστερημένα και αφού, πλέον, έχει επέλθει ο διασποράς.

Από την ακρόαση μελών του Ε.Σ.Ρ., προέκυψε πως, αν και η συγκεκριμένη Ανεξάρτητη Αρχή ήταν ουσιαστικά η μόνη αρμόδια για να παρέμβει και να σταματήσει ο καθημερινός και για μεγάλο χρονικό διάστημα ευτελισμός των θεσμών, λειτούργησε με καθυστέρηση και χλιαρά. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι συγκεκριμένες εκπομπές άρχισαν στις 28 Ιανουαρίου 2005, το Συμβούλιο συνεκλήθη «εκτάκτως» την 1η Φεβρουαρίου και στις 5 ή 6 Φεβρουαρίου απλώς εξέδωσε μια ανακοίνωση, αν και ο νόμος προβλέπει απαγόρευση εκπομπής, αν συντρέχουν οι προβλεπόμενοι λόγοι. Ως επιχείρημα προβλήθηκε ο φόβος της λογοκρισίας. Αλλά η λογοκρισία σχετίζεται με θέματα ροής των πληροφοριών και περιστολής της ενημέρωσης και όχι με σαφείς παραβιάσεις και προσβολή του δημοσίου αισθήματος. Πολύ περισσότερο, που η υπερπροβολή και η επανάληψη υπερβαίνει τον σκοπό της δημοσιοποίησης, που είναι η ενημέρωση και όχι η δια της πορνογραφίας ψυχαγωγία, το κουτσομπολιό και η μετατροπή του «παγκόσμιου χωριού» - όπου όλοι οι άνθρωποι έχουν τις ίδιες πληροφορίες την ίδια χρονική στιγμή και σε χρόνο πολύ κοντινό στον πραγματικό - σε ένα απέραντο μπουτυράρι.

Ουσιαστικά, δίδεται η εντύπωση ότι αγνοείται το άρθρο 15 του Συντάγματος, σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του οποίου «οι προστατευτικές για τον Τύπο διατάξεις του προηγούμενου άρθρου δεν εφαρμόζονται στον Κινηματογράφο, τη Φωτογραφία, τη Ραδιοφωνία και κάθε άλλο παρεμφερές μέσο μετάδοσης λόγου ή παράστασης».

Αγνοείται, επίσης, και η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 15, που προβλέπει ότι η Ραδιοφωνία και η Τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του κράτους. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη παράγραφο, ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι Ανεξάρτητη Αρχή, όπως νόμος ορίζει. Επί του προκειμένου, ο νόμος ορίζει ότι το Ε.Σ.Ρ., όπως και όλες οι Ανεξάρτητες Αρχές, ελέγχονται από

την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Η ίδια παράγραφος προβλέπει ότι «ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων, που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της Ραδιοφωνίας και της Τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητάς».

Πέραν του ότι ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί ότι τίποτε από τα παραπάνω δεν τηρείται, κατέστη σαφές ότι το Ε.Σ.Ρ. δεν μπόρεσε να προστατεύσει την ψυχική υγεία του λαού. Δεν μπόρεσε, καν, να προστατεύσει την παιδική ηλικία και τη νεότητα, καθώς οι συγκεκριμένες εκπομπές, με λεπτομερείς περιγραφές σεξουαλικού περιεχομένου, μεταδίδονταν συνεχώς και σε επανάληψη, σε ώρες που τηλεόραση παρακολουθούν ακόμη και τα μικρά παιδιά.

Από την ακρόαση του Προέδρου και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Η.Ε.Α. προέκυψε ότι, αν και η μεγαλύτερη δημοσιογραφική Ένωση της χώρας διαθέτει Κώδικα Δεοντολογίας και Πειθαρχικά Όργανα, η δεοντολογία παραβιάζεται, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα επιβολής των κανόνων της. Επιπλέον, το μεγάλο αυτό πνευματικό Σωματείο αδυνατεί να επιβάλει ζητήματα ποιότητας της ενημέρωσης και τρόπους διάκρισης μεταξύ λογοκρισίας και απαγόρευσης της χυδαιότητας. Παρ' όλα αυτά, η Ε.Σ.Η.Ε.Α. επανέλαβε την πάγια θέση της για άρνηση περιβολής του Κώδικα Δεοντολογίας με νομοθετικό μανδύα, επιμένοντας στην αυτορρύθμιση. Όσον αφορά στις αμοιβές και την πολυθεσία των δημοσιογράφων - είναι γνωστός ο σάλος γύρω από τη δημοσιοποίηση των καταλόγων με τα ονόματα των εργαζομένων σε δημόσιους οργανισμούς και γραφεία Τύπου του Δημοσίου - είναι απόλυτα βέβαιο ότι τα λεγόμενα «μαύρα» χρήματα δεν είναι δυνατόν να εντοπισθούν. Επιπλέον, η Ε.Σ.Η.Ε.Α. δεν έχει ποτέ προβεί σε εκκαθάριση μητρώου των μελών της, αλλά και δεν ελέγχει συστηματικά τους δημοσιογράφους που καλύπτουν ίδιο ρεπορτάζ με αυτό της υπηρεσίας στο γραφείο Τύπου, της οποίας υπηρετεί, κάτι που σαφώς απαγορεύεται από τον Κώδικα Δεοντολογίας.

Όσον αφορά στη δημοσιοποίηση των ονομάτων των δημοσιογράφων υπήρξαν δύο αντικρουόμενες απόψεις. Σύμφωνα με τους μεν, η δημοσιοποίηση εξέθεσε την πλειοψηφία των τιμώς εργαζομένων δημοσιογράφων. Σύμφωνα με την άλλη άποψη, η οποία και επικράτησε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Σ.Η.Ε.Α., η δημοσιοποίηση βοήθησε στη διαφάνεια, καθώς το επάγγελμα του δημοσιογράφου είναι δημόσιο και ο λαός οφείλει να γνωρίζει, πού εργάζονται όσοι συμβάλλουν στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Όλοι, πάντως, παραδέχθηκαν ότι υπάρχει πρόβλημα διαφάνειας στα Μ.Μ.Ε.. Το πρόβλημα έγκειται κυρίως στη χρηματοδότηση των μέσων ενημέρωσης, αλλά και στην έλλειψη κανόνων. Χαρακτηριστική υπήρξε η αναφορά σε περίπτωση επιχειρηματία του χώρου που, όπως ο ίδιος ομολόγησε, του είχαν πει ότι για να πάρει ένα έργο στην Ελλάδα, πρέπει να βγάλει εφημερίδα. Γενική διαπίστωση υπήρξε, επίσης, ότι την κύρια ευθύνη φέρουν οι ιδιοκτήτες των Μέσων Ενημέρωσης, οι οποίοι κάνουν χρήση δημοσίων συχνοτήτων και όχι οι δημοσιογράφοι που εργάζονται σ' αυτά. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι η διόγκωση έχει οδηγήσει στην αસυδοσία. Έτσι, η επικοινωνιακή διαμεσολάβηση δεν συμβάλλει στη διαφάνεια και δεν υπηρετεί το ιερό δικαίωμα του λαού στην ενεργητική ενημέρωση, καθώς προβάλλονται τα, κατά Μπουρστίν, ψευδογεγονότα.

Ένα άλλο πρόβλημα, που ενισχύει την αસυδοσία στο χώρο της ενημέρωσης, είναι το γεγονός ότι έχει επικρατήσει η άποψη περί λειτουργίας της αγοράς και η ενημέρωση αντιμετωπίζεται ως εμπορικό προϊόν και όχι ως αγαθό, στηριζόμενο στις πληροφορίες που είναι απαραίτητες, όπως και το οξυγόνο.

Συμπερασματικά, από τις ακροάσεις και τις διαβουλεύσεις της Επιτροπής προκύπτει ότι οι Ανεξάρτητες Αρχές δεν έχουν τη δύναμη ή τη δυνατότητα να επιβάλουν την εφαρμογή των νόμων και του Συντάγματος, είτε επειδή αισθάνονται απροστάτευτες έναντι τυχόν αντιδράσεων εκ μέρους των «πληττομένων», είτε επειδή δεν είναι εξοπλισμένες με τα απαραίτητα μέσα

και προσωπικό, είτε επειδή δεν είναι σε θέση να διακρίνουν τα όρια της λογοκρισίας και της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, είτε επειδή δεν αισθάνονται αρκετά ενισχυμένες, ώστε να ενδιαφερθούν για τη διασταλτική έννοια του νόμου. Επιπλέον, πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι σε αυτές έχει ανατεθεί το καθήκον προσδιορισμού του δημοσίου συμφέροντος, έννοια που θεωρούν ασαφή, επειδή ακριβώς δεν έχει προσδιοριστεί με σαφήνεια από τους αντιπροσώπους του λαού. Με δεδομένο ότι οι Ανεξάρτητες Αρχές αποτελούνται από φυσικά πρόσωπα, τα ζητήματα της διαφάνειας και της λειτουργίας των θεσμών επαφίενται στον πατριωτισμό τους. Ο έλεγχος πάντως από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, η συνεργασία και η διαβούλευση και επικοινωνία με τα συγκεκριμένα πρόσωπα, δείχνει να είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να ενισχυθεί ο ρόλος τους, με σκοπό τη διαφύλαξη του δημοσίου συμφέροντος.

Οι ανωτέρω εισηγήσεις έγιναν δεκτές, ομόφωνα, και συναρτίζονται την Έκθεση της Επιτροπής.

Αθήνα, 1 Ιουλίου 2005

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΣ

Ο Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΗΝΙΚΟΣ

Η Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΚΑΝΕΛΛΗ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΒΥΡΩΝ ΠΟΛΥΔΩΡΑΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΤΖΑΝΝΗΣ ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ"

"ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Κατά την Α' Σύνοδο της ΙΑ' Περιόδου, η Επιτροπή λειτουργήσε, υπό την αρχική της ονομασία, ως Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Αποτίμησης Τεχνολογίας και με δεκαεπταμελή σύνθεση, μέχρι 17 Φεβρουαρίου 2005, ημερομηνία, κατά την οποία ψηφίσθηκε, από την Ολομέλεια της Βουλής, η τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του Κανονισμού της Βουλής. Ο τίτλος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής από «Αποτίμησης Τεχνολογίας» μετεβλήθη σε «Έρευνας και Τεχνολογίας» και ο αριθμός των μελών της αυξήθηκε σε είκοσι πέντε (25).

Κατά την πρώτη φάση της λειτουργίας της η Επιτροπή συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 3804/3080 από 16 Απριλίου 2004 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α' του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Κοινοβουλευτικό) και αποτελέστηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Γεώργιο Γαρουφαλιά, Αλέξανδρο Δερμεντζόπουλο, Αντώνιο Καρπούζα, Αθανάσιο Κατσιγιάννη (Πρόεδρο), Νικόλαο Λέγκα, Ιωάννη Μανώλη, Παναγιώτη Μελά, Μιχαήλ Παπαδόπουλο, Ευγένιο Χαϊτίδη, Λεωνίδα Γρηγοράκο, Μαρία Δαμανάκη, Απόστολο Κατσιφάρα (Α Αντιπρόεδρο), Βασίλειο Οικονόμου, Αναστασία – Σουλβάνα Ράπτη, Αναστάσιο Σιδηρόπουλο, Ιωάννη Πατσιλινάκο (Β'

Αντιπρόεδρο) και Αθανάσιο Λεβέντη (Γραμματέα).

Μετά την τροποποίηση των οικείων διατάξεων του Κανονισμού της Βουλής, η Επιτροπή επανασυγκροτήθηκε, με την υπ' αριθμ. 2267/1825/18.3.2005 απόφαση της Προέδρου της Βουλής και αποτελέστηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Γεώργιο Γαρουφαλιά, Νικόλαο Γεωργιάδη, Αλέξανδρο Δερμετζόπουλο, Αντώνιο Καρπούζα, Ιωάννη Κουράκο, Απόστολο Κωστόπουλο, Νικόλαο Λέγκα (Πρόεδρο), Βασίλειο Μαγγίνα, Αριάδνη Μανούσου – Μπινοπούλου, Ιωάννη Μανώλη, Παναγιώτη Μελά, Κωνσταντίνο Μπαντουβά, Ιωάννη Μπουγά, Στυλιανό Νικηφοράκη, Μιχαήλ Παπαδόπουλο, Σάββα Τσιτουρίδη, Ευγένιο Χαϊτίδη, Χρήστο Αηδόνη, Λεωνίδα Γρηγοράκο, Μαρία Δαμανάκη, Ιωάννη Δημαρά, Ιωάννη Διαμαντίδη, Βασίλειο Έξαρχο, Ελεωνόρα Κατσέλη, Απόστολο Κατσιφάρα (Α' Αντιπρόεδρο), Μάρκο Μπόλαρη, Κωνσταντίνο Ρόβλια, Αναστασία – Σουλβάνα Ράπτη, Ιωάννη Πατσιλινάκο (Β' Αντιπρόεδρο) και Αθανάσιο Λεβέντη (Γραμματέα).

Σύμφωνα με την παρ. 2γ του άρθρου 43Α του Κανονισμού της Βουλής το πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής προσδιορίζεται ως ακολούθως:

«Αντικείμενο της Επιτροπής έρευνας και τεχνολογίας είναι η παρακολούθηση των εξελίξεων στην επιστημονική έρευνα και την τεχνολογία και η αξιολόγησή τους. Επίσης, αντικείμενο της επιτροπής αυτής είναι η μελέτη και η παρακολούθηση ζητημάτων βιοηθικής. Η επιτροπή συμβάλλει συμβουλευτικά στη λήψη αποφάσεων και στη χάραξη στρατηγικών τόσο για την έρευνα όσο και την τεχνολογία σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά, επιστημονικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της χώρας μας.

Για την επίτευξη του σκοπού της, η επιτροπή μπορεί να συνδέεται, επί θεματικής βάσης, με ανάλογες δραστηριότητες των κοινοβουλίων άλλων χωρών, διεθνών οργανισμών, κρατικών ή μη κυβερνητικών οργανώσεων, ιδρυμάτων, ερευνητικών κέντρων κ.α., επίσης, να ενθαρρύνει τη διεθνή συνεργασία, ιδίως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογίας και της τεχνολογικής αποτίμησης, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αντίστοιχων κοινοβουλευτικών σωμάτων.»

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 10 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 21, περίπου, ωρών, και ενημερώθηκε από Υπουργούς, Υφυπουργούς, Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς Υπουργείων, Ακαδημαϊκούς Καθηγητές, εκπροσώπους Φορέων και εξωκοινοβουλευτικά πρόσωπα, με εμπειρία και γνώση των ειδικών παραμέτρων των υπό εξέταση θεμάτων.

Οι προτάσεις και θέσεις της Επιτροπής περιλαμβάνονται στις Εισηγήσεις, που ακολουθούν.

II. ΘΕΜΑΤΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΣΧΟΛΗΘΗΚΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 12^{ης} Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός του έργου της Επιτροπής.

2. Συνεδρίαση της 13^{ης} Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής για την οργάνωση του συνεδρίου του Συνδέσμου Εταιριών Πληροφορικής Ελλάδος, από τους κ.κ. Ιωάννη Θεοδωρόπουλο, Α' Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο του Σ.Ε.Π.Ε., Ιωάννη Τσιμπερίδη, Διευθυντή Πωλήσεων και Ιωάννη Σύρο, Γενικό Διευθυντή του Σ.Ε.Π.Ε..

3. Συνεδρίαση της 2ας Νοεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Κλινικές δοκιμές φαρμάκων.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υφυπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Αθανάσιο Γιαννόπουλο και από τους κ.κ. Γεώργιο Κουμάντο, Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, Γεώργιο Μανιάτη, Αντιπρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τάκη Βιδάλη, Ειδικό Επιστημονικό Συνεργάτη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής.

4. Συνεδρίαση της 25ης Νοεμβρίου 2004**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υφυπουργό Ανάπτυξης, κ. Γεώργιο Σαλαγκούδη και τους κ.κ. Ιωάννη Αγαπητίδη, Πρόεδρο του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Γεώργιο Κουτζούκο, Αντιπρόεδρο της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, Γεώργιο Περιστέρη, Πρόεδρο του Συνδέσμου Ηλεκτροπαραγωγών Α.Π.Ε. και Εμμανουήλ Σαφό, Εκπρόσωπο της Greenpeace.

5. Συνεδρίαση της 26ης Ιανουαρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Έκθεση και Συνέδριο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος για το περιβάλλον (HELECO 05).

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τους κ.κ. Ιωάννη Αλαβάνο, Πρόεδρο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Σπύρο Παπαγρηγορίου, Επιστημονικό Συνεργάτη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Γεώργιο Καραλή και την κυρία Χριστίνα Θεοχάρη, Εκπροσώπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

6. Συνεδρίαση της 7ης Απριλίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Προγραμματισμός του έργου της Επιτροπής.

7. Συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Εθνικό Πρόγραμμα Αντισεισμικής Ενίσχυσης Υφισταμένων Κατασκευών (Ε.Π.ΑΝΤ.Υ.Κ.), που υλοποιεί το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τους κ.κ. Ιωάννη Αλαβάνο και Θεόδωρο Δραγκιώτη, Πρόεδρο και Γραμματέα του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος αντιστοίχως, καθώς και τον κ. Θεόδοσιο Τάσιο, Ομότιμο Καθηγητή του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου.

(Η Επιτροπή συνήλθε σε κοινή συνεδρίαση με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος)

8. Συνεδρίαση της 24ης Μαΐου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υπουργό Ανάπτυξης, κ. Δημήτριο Σιούφα, για θέματα έρευνας και τεχνολογίας καθώς και από τους κ.κ. Δημήτριο Νανόπουλο, Ακαδημαϊκό και Πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας και Ιωάννη Τσουκαλά, Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης.

9. Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Η ψηφιακή πορεία της Χώρας μέσα από την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τους κ.κ. Βασίλειο Ασημακόπουλο, Ειδικό Γραμματέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Στέλιο Χριστάκο, Προϊστάμενο της Διαχειριστικής Αρχής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνία της Πληροφορίας και Ιωάννη Λάριο, Σύμβουλο του Ειδικού Γραμματέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

10. Συνεδρίαση της 29ης Ιουνίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση επί των εισηγήσεων των Βουλευτών – μελών κ.κ. Ιωάννη Κουράκου, Λεωνίδα Γρηγοράκου, Κωνσταντίνου Μπαττουβά και Νικολάου Γεωργιάδη, σχετικά με τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής.

III. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ**ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ****ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΟΣ**

Το Παγκόσμιο Συνέδριο Έρευνας, Πληροφορικής και Τεχνολογίας πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας τον προηγούμενο Μάιο, λίγο πριν την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων με συμμετοχή εκπροσώπων από 67 χώρες και είχε πολύ μεγάλη επιτυχία. Μάλιστα, τη διοργάνωσή του είχαν διεκδικήσει πολλές μεγάλες χώρες, όπως η Γαλλία και η Γερμανία.

Ο Συνδεσμος Επιχειρήσεων, Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος, αποτελείται από 450 επιχειρήσεις. Απασχολεί περίπου 100.000 εργαζόμενους και η παροχή υπηρεσιών του αντιστοιχεί με το 5,5% του ΑΕΠ. Αυτό σημαίνει ότι έχουμε μπει σε μια τροχιά ανάπτυξης του τριτογενή τομέα εργασίας και θα πρέπει η ανάπτυξη να γίνει με πιο γρήγορους ρυθμούς.

Όσον αφορά στο Συνέδριο του ΣΕΠΕ, επρόκειτο για το 14ο Παγκόσμιο Συνέδριο Πληροφορικής, που διεξήχθη στις 19 - 21 Μαΐου του 2004. Ποτέ άλλοτε στη χώρα μας δεν έχει πραγματοποιηθεί τέτοιου είδους εκδήλωση. Το θέμα, που επεξεργάστηκε το Συνέδριο, είχε τον τίτλο «THE FUTURE IS NOW» και χωρίστηκε σε τρεις θεματικές ενότητες. Η πρώτη ανήκε στην Πληροφορική, η δεύτερη στις Τηλεπικοινωνίες και η τρίτη αφορούσε την Ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την Ηλεκτρονική Δημοκρατία. Η κάθε ενότητα κάλυψε μια ημέρα του Συνεδρίου.

Επιπλέον, σε αυτό το Συνέδριο υπογράφηκε από 17 χώρες η πολιτική διακήρυξη για την ανάπτυξη της τεχνολογίας στην υπηρεσία του πολίτη. Το Συνέδριο έκλεισε τις εργασίες του με ένα αφιέρωμα στο Μιχάλη Δερτούζο και με απονομή βραβείων του διαγωνισμού πληροφορικής με ανθρώπινο πρόσωπο. Υπήρχαν περίπου 80 διακεκριμένοι ομιλητές, είτε από το χώρο της Κυβέρνησης, είτε αξιωματούχοι είτε ανώτατα στελέχη, ακαδημαϊκοί, εκπρόσωποι της Ε.Ε., του ΟΗΕ και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Περίπου 2.000 άτομα παρακολούθησαν τις εργασίες του Παγκόσμιου Συνεδρίου, που καλύφθηκε από 150 - 160 Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους. Η ιστοσελίδα του Συνεδρίου δέχθηκε πάνω από 20 εκατομμύρια επισκέψεις από 1/1/2004 έως 17/5/2004. Για το συνέδριο δαπανήθηκαν περίπου 5,5 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 2.000.000 κάλυψε η πολιτεία, ενώ τα υπόλοιπα προήλθαν από χορηγούς.

Εκείνο που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι η θέση του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνίας της Ελλάδας, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να κληθούν σε συνεδρίαση της Επιτροπής, ώστε να μας ενημερώσουν για τα προβλήματα που απασχολούν τον κλάδο τους, καθώς επίσης και για την πορεία απορρόφησης των κονδυλίων, που υπάρχουν στο Γ' και Δ' ΚΠΣ. Ακόμη, θα πρέπει να δούμε τα προβλήματα, που δημιουργούνται με τη γραφειοκρατία, τις αποφάσεις των συναρμόδιων Υπουργείων και την έλλειψη, πιθανόν, και κάποιων στρατηγικών επιλογών, γιατί τα βήματα που γίνονται στη χώρα μας είναι ακόμη στα «σπάργανα», με αποτέλεσμα να χάνονται πολλά χρήματα από τα ευρωπαϊκά κονδύλια.

Θα πρέπει να υπάρξει απλούστευση, τυποποίηση και διαφάνεια των διαδικασιών, μείωση του χρόνου αξιολόγησης των έργων και να γίνει αντικειμενική αξιολόγηση των προσφορών.

Ως προς την ίδρυση Εθνικής Επιτροπής στο Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας, επειδή αυτό το θέμα είναι πάρα πολύ σοβαρό και πρέπει να δοθούν χρήματα από την Ε.Ε. και να ξεκινήσουν προγράμματα, θα πρότεινα να γίνει ένας κεντρικός συντονισμός υπό τον Πρωθυπουργό. Θα έπρεπε να δοθούν περισσότερες αρμοδιότητες στον Ειδικό Γραμματέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας, ώστε να μπορέσει να ξεπεράσει τις «αγκυλώσεις», που πιθανόν να υπάρχουν ανάμεσα σε Υπουργεία ή σε άλλους Φορείς και να τρέξουν πιο γρήγορα τα προγράμματα της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Αυτό το θέμα άπτεται, βέβαια, και οικονομικών αποτελεσμάτων για τη χώρα μας, γιατί πιθανόν να χαθούν κονδύλια. Αν και έχουν γίνει φιλότιμες προσπάθειες και έχουμε αυξήσει την απορρόφηση των κονδυλίων, πιθανόν θα μπορούν να απορροφηθούν πολύ περισσότερα σε σχέση με το παρελθόν.

Επίσης, ως Επιτροπή, πιστεύω ότι ο ΣΕΠΕ θα αντιμετωπίζει προβλήματα σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα που υπάρχουν.

Ακόμη, θα πρέπει να δούμε το θέμα της ανακύκλωσης για τα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά είδη. Είναι ένα τεράστιο θέμα, που αν το αφήσουμε να εξελιχθεί, ίσως γίνει μια «χιονοστιβάδα». Υπάρχουν τα λευκά, τα γκρι και τα μαύρα προϊόντα για την ανακύκλωση. Αυτό το θέμα θα έχει τρομερές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στο μέλλον. Προτείνω στο μέλλον να καλέσουμε αρμόδιους παράγοντες, ώστε να εξετάσουμε με μεγάλη προσοχή το ζήτημα.

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΔΟΚΙΜΕΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ

[Σύμφωνα, με τον προγραμματισμό του έργου της Επιτροπής, η συζήτηση του θέματος θα ολοκληρωθεί σε δύο συνεδριάσεις.

Στο κείμενο που ακολουθεί, παρατίθενται οι αρχικές θέσεις και προτάσεις των μελών της Επιτροπής, προκειμένου να εμφανισθεί γενική εικόνα των διαστάσεων του προβλήματος.

Η εισήγηση της Επιτροπής θα συνταχθεί μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης του θέματος και την επεξεργασία των στοιχείων και δεδομένων, που συνδέονται με το ζήτημα.]

Κατά τη συνεδρίαση της 2ας Νοεμβρίου 2004, ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Αποτίμησης Τεχνολογίας, κ. Αθανάσιος Κατσιγιάννης, αφού ενημέρωσε σχετικά με το ρόλο της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και την υπουργική απόφαση, η οποία ορίζει τις προϋποθέσεις νομιμότητας των κλινικών δοκιμών φαρμάκων (Κοινοτική Οδηγία 2001 / 20) εκάλεσε την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής - η οποία συστάθηκε με το ν. 2667 / 98 και αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας - ως τον πλέον αρμόδιο φορέα στο ευαίσθητο θέμα των κλινικών δοκιμών φαρμάκων, να εκφράσει την άποψή της δια παρόντων μελών της.

Ο Υφυπουργός κ. Αθανάσιος Γιαννόπουλος εξέθεσε τα μέχρι σήμερα δεδομένα στον ελληνικό χώρο. Έδωσε έμφαση στις δυσκολίες, που έχουν σχέση με τη δραστηριοποίηση του ερευνητικού και στελεχειακού δυναμικού, λόγω της ανάπτυξης της πρωτογενούς έρευνας και μεγάλων εταιρειών στο εξωτερικό, τις καθυστερήσεις δραστηριοποίησης της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και της δυσλειτουργίας που δημιουργήσαν τα ΠεΣΥΠ στο θέμα αξιολόγησης τμημάτων κλινικών και εργαστηρίων και της μη ύπαρξης πλαισίου πληρωμής των ερευνητών στο ΕΣΥ.

Ο παριστάμενος Υπουργός πρότεινε:

α) Τη δημιουργία μιας επιτροπής από άτομα υψηλού επιστημονικού κύρους, η οποία θα πιστοποιεί με αντικειμενικά κριτήρια ποια τμήματα είναι σε θέση να πραγματοποιούν κλινική δοκιμή.

β) Τη νομοθετική ρύθμιση για τη δημιουργία ειδικού λογαριασμού ερευνών στα νοσοκομεία.

γ) Τη σύσταση επιτροπής με αποστολή να ελέγχει δειγματοληπτικά τα πρωτόκολλα, με σκοπό να αποκτήσει η χώρα αξιοπιστία.

Συγκεκριμένα, σε απάντηση ερώτησης του κ. Κουμάντου, ο κ. Αθανάσιος Γιαννόπουλος δήλωσε ότι έχει, ήδη, συσταθεί, εννεαμελής Επιτροπή και ανέφερε τα ονόματα των μελών της.

Ο πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, κ. Γεώργιος Κουμάντος, ανέφερε τα θέματα που η Κοινοτική Οδηγία αφήνει ακάλυπτα, δηλαδή, τη χρήση των σκευασμάτων placebo, τις ευπαθείς ομάδες ανθρώπων, τη σωρεία πραγμάτων, που πρέπει να ελέγχει η επιτροπή, το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο πρέπει να ολοκληρωθεί η δοκιμή, τα γενετικά δεδομένα των ανθρώπων ομάδων και τα κίνητρα των συμμετεχόντων. Έργο της Επιτροπής είναι να γίνει μια εισήγηση στην Κυβέρνηση, ώστε να εφαρμοστεί η Κοινοτική Οδηγία με όσο το δυνατόν λιγότερα αρνητικά σημεία.

Ο Αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, κ. Γεώργιος Μανιάτης, εστίασε την ομιλία του στην αποτίμηση κόστους-οφέλους. Τα ακριβότερα φάρμακα, με την πληρέστερη δοκιμή, είναι προσita σε λιγότερους ανθρώπους. Ανέφερε ότι ο χρόνος, που μεσολαβεί από την υποβολή ως την έγκριση είναι 5-10 χρόνια και τόνισε τη σημασία της αξιοπιστίας των προσώπων.

Ο Βουλευτής, κ. Ιωάννης Διαμαντίδης, πρότεινε να δημιουργηθεί ένα κείμενο εργασίας, ώστε να μπορούν πάνω σ' αυτό να γίνονται οι τοποθετήσεις.

Η Βουλευτής, κυρία Μαρία Δαμανάκη, επίσης πρότεινε τη διανομή ενός σημειώματος με τα μέχρι τώρα δεδομένα, με συνοπτική παρουσίαση της συνολικότερης εικόνας της νομοθεσίας και προγραμματισμό. Εστίασε τον προβληματισμό της στη θέσπιση της διαδικασίας, που θα διασφαλίζει την ελεύθερη βούληση των ατόμων, που κάνουν χρήση φαρμάκων στα πλαίσια κλινικών δοκιμών.

Ο κ. Γεώργιος Κουμάντος διατύπωσε ανάλογες θέσεις για το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ασθενών.

Ο παριστάμενος Υφυπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Αθανάσιος Γιαννόπουλος, διευκρίνισε ότι η χώρα μας θα διεξαγάγει μελέτες στις φάσεις 3 και 4, που ήδη το φάρμακο έχει δοκιμαστεί, έκρινε ότι, αν και οι πολλές επιτροπές δε βοηθούν ουσιαστικά, ωστόσο είναι απαραίτητες, κυρίως για τον έλεγχο των πρωτοκόλλων και υποσχέθηκε ότι στη δεύτερη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Αποτίμησης Τεχνολογίας θα έχει καταθέσει ένα σχέδιο, ένα «μορφοποιημένο καμβά», πάνω στον οποίο θα στηθεί ένα νομικό πλαίσιο.

Ο Βουλευτής, κ. Αθανάσιος Λεβέντης, ανέπτυξε τις θέσεις του σχετικά με τις αντικειμενικές δυσκολίες των κλινικών δοκιμών, διεθνώς.

Ο Βουλευτής, κ. Γεώργιος Γαρουφαλιάς, τόνισε ότι είναι πολύ σημαντική η νομική βάση και ότι ο νόμος 2667/98 άργησε να εφαρμοστεί, ενώ συμφώνησε με την κυρία Μαρία Δαμανάκη ότι, στην επόμενη συνεδρίαση της Επιτροπής, χρειάζεται συγκέντρωση στοιχείων για τα μέχρι τώρα δεδομένα.

Ο Βουλευτής, κ. Απόστολος Κατσιφάρας, επεσήμανε ότι η νομοθεσία είναι εναρμονισμένη με το Κοινοτικό Δίκαιο και ότι πρέπει να ξεπεραστεί η καχυποψία της κοινωνίας με την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την αξιοπιστία των κλινικών δοκιμών.

Ο Βουλευτής, κ. Αντώνιος Καρπούζας, αφού ανέπτυξε τον προβληματισμό του κατάληξε στη σημασία της πρακτικής εφαρμογής και τόνισε την ανάγκη να δοθούν σωστές κατευθύνσεις από την αρμόδια επιτροπή.

Στη συνέχεια διευκρινίστηκε από τον πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, κ. Γεώργιο Κουμάντο, ότι υπάρχει και άλλη αρμόδια Επιτροπή, στον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων, που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας, το οποίο είναι αρμόδιο για πληροφορίες σχετικά με τα πεπραγμένα στον τομέα πειραμάτων και μελετών.

Ο Βουλευτής, κ. Γεώργιος Γαρουφαλιάς, προέτρεψε τον κ. Γεώργιο Κουμάντο να συνεργαστεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπως προβλέπει το άρθρο 16, προκειμένου να υπάρχει ενημέρωση και έλεγχος.

Η συνεδρίαση έληξε με την έκφραση της πεποίθησης του Προέδρου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Αποτίμησης Τεχνολογίας, κ. Αθανάσιου Κατσιγιάννη, ότι, μετά την πρώτη συνάντηση γνωριμίας, η συνέχιση της συνεργασίας, θα φέρει θετικά αποτελέσματα.

ΑΝΤΙΣΕΙΣΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΝΤΟΥΒΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πατρίδα μας, καίτοι κατέχει μία εξέχουσα, από πλευράς κλίματος, θέση στον παγκόσμιο χάρτη και μια πολύ σπουδαία γεωστρατηγική τοποθεσία, με την Κρήτη να θεωρείται το «κλειδί» της Ανατολικής Μεσογείου, δυστυχώς έχει και την ατυχία να απλώνεται πάνω από το σημείο συνάντησης της αφρικανικής και ευρωπαϊκής πλάκας.

Αποτέλεσμα τούτου είναι ο σεισμός να αποτελεί είδος «ενδημικό» για τη χώρα μας και η Ελλάδα να συγκαταλέγεται ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες, ως η έχουσα τη μεγαλύτερη σεισμοπάθεια και εκλύοντας το 50% του συνόλου της σεισμικής ενέργειας της Ευρώπης.

Η πατρίδα μας έχει πληγεί, πολλάκις, από σεισμούς, ειδικά τα τελευταία 50 χρόνια, όπου θρηνήσαμε πολλά θύματα και υπέ-

στημεν σημαντικές επιπτώσεις στον οικονομικό, αναπτυξιακό και κοινωνικό τομέα, επιπτώσεις που θα ταλαιπωρούν τον τόπο για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Δεν πρέπει, συνεπώς, να θεωρούμε τους σεισμούς στην Ελλάδα ως ένα παροδικό ή συμπτωματικό γεγονός και να τους αντιμετωπίζουμε ως έκπληξη. Πρέπει να μάθουμε να ζούμε με αυτούς και να περιμένουμε, ανά πάσα στιγμή, ένα νέο σεισμό. Είναι χαρακτηριστικό ότι ένα ρήγμα που είχε να ενεργοποιηθεί επί 200 χρόνια έδωσε έναν καταστροφικό σεισμό στην Αττική το Σεπτέμβριο του 1999 (5,9 R), στη δε Κοζάνη και στα Γρεβενά, προ του καταστροφικού σεισμού του Μαΐου του 1995 (6,6 R), είχε να κάνει σεισμό επί 1.100 χρόνια !

Έτσι, λοιπόν, θα πρέπει το ελληνικό κράτος να θωρακίζεται και να προετοιμάζεται σαν να πρόκειται να υποστεί κάποιο σημαντικό σεισμό οποιαδήποτε μέρα και ώρα σε οποιοδήποτε μέρος της χώρας.

Δυστυχώς, παρά όλα αυτά τα χτυπήματα που έχει δεχτεί η χώρα μας από τον εγκέλαδο, η Πολιτεία δεν έχει εγκύψει στο σοβαρότατο αυτό πρόβλημα συλλέγοντας γνώσεις και, μαζί και με την εμπειρία που έχει αποκτήσει από τα χτυπήματα αυτά, να οργανώσει κάθετα όλες τις υπηρεσίες της, ώστε να παρακολουθείται και να ελέγχεται η ποιότητα τόσο σε κρατικά όσο και σε ιδιωτικά κτίρια (δυστυχώς, αυτό έχει αφεθεί στο έλεος και στην ευσυνειδησία ιδιοκτητών και εργολάβων), να εκπαιδεύσει και να προετοιμάσει τους πολίτες για ενδεχόμενο σεισμικό συμβάν, να εκπονήσει ένα σωστό χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, να στηρίξει την έρευνα για την πρόβλεψη των σεισμών, ώστε όταν εμφανιστεί το φαινόμενο η χώρα να εξέλθει από αυτό με όσο το δυνατόν μικρότερο κόστος και με τις λιγότερες δυνατότες συνέπειες.

Θεωρώ δε ενδεικτικό της έλλειψης σοβαρότητας εκ μέρους του ελληνικού κράτους όλα αυτά τα χρόνια και τουλάχιστον απαράδεκτο το γεγονός ότι μέχρι πρότινος το ελληνικό Κοινοβούλιο ήταν το μοναδικό Κοινοβούλιο στην Ευρώπη, στο οποίο δεν είχε συσταθεί Επιτροπή Περιβάλλοντος. Κάλλιο αργά, παρά ποτέ, όμως.

Εδώ, επιστρέψτε μου, όμως, να αναφερθώ στην ιπποκράτεια ρήση: «ασφάλεια εστί το προνοείν και προλαμβάνειν», το δε προνοείν και προλαμβάνειν κρέιττον εστί του θεραπεύειν».

Με αφορμή το τί δεν έγινε μέχρι τώρα στο θέμα «αντισεισμικότητας» αλλά και στο θέμα «πρόβλεψη των σεισμών», αλλά και με όλη την μέχρι τώρα εμπειρία από τις σεισμικές καταστροφές του παρελθόντος και με τη σκέψη ότι υπάρχουν πάρα πολλά κτίρια, κρατικά και ιδιωτικά, που δεν τηρούν καν τους αντισεισμικούς όρους δόμησης, ευαισθητοποιήθη η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας όσο και η Ειδική Επιτροπή Περιβάλλοντος και συνήλθαν την 18η Μαΐου 2005 σε κοινή συνεδρίαση με θέμα ημερήσιας διάταξης «Συζήτηση σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα αντισεισμικής ενίσχυσης υφισταμένων κατασκευών (Ε.Π.ΑΝΤ.Υ.Κ.)» που υλοποιεί το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και ο Γενικός Γραμματέας του Τ.Ε.Ε., κ.κ. Ιωάννης Αλαβάνος, Εμμανουήλ Δρακάκης και Θεόδωρος Δραγκιώτης, καθώς και ο ομότιμος καθηγητής του Ε.Μ.Π., κ. Θεόδωρος Τάσιος.

Στην αρχή της συνεδρίασης διανεμήθηκαν στα μέλη της Επιτροπής:

1. Το εθνικό πρόγραμμα αντισεισμικής ενίσχυσης υφισταμένων κατασκευών, καθώς και οι προτάσεις της τέως επιτελικής επιτροπής προς τη νέα Δ.Ε. του Τ.Ε.Ε..
2. Εθνική πολιτική για την αντισεισμική ενίσχυση υφισταμένων κατασκευών (Ε.Π.ΑΝΤ.Υ.Κ.).
3. Πρακτικό σύστημα προεκτίμησης της διακινδύνευσης ανά Ο.Τ.Α..

Μετά τη λεπτομερή ενημέρωση της Επιτροπής από τους αναφερόμενους διαπρεπείς επιστήμονες, μπορούμε να εξαγάγουμε το συμπέρασμα ότι η χώρα μας κάθετα πάνω σε πολλές βόμβες μεγάλων που κανείς δεν ξέρει πότε θα εκραγούν, αν θα εκραγούν πολλές μαζί, σε πολλά σημεία της χώρας ή σε τοπικό επίπεδο. Και το χειρότερο απ' όλα είναι ότι, παρ' όλα αυτά, το προνοείν και προλαμβάνειν είναι ανύπαρκτο από την πλευρά

της Πολιτείας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Πιστεύω ότι ως βασική αρχή του ελέγχου των υφισταμένων κατασκευών θα πρέπει να τεθεί ο έλεγχός τους σε δύο φάσεις. Δηλαδή, έλεγχος προληπτικός σε ανύποπτο χρόνο, αλλά και έλεγχος μετά από εκδήλωση κάποιου σεισμικού φαινομένου. Ειδικά σε ότι αφορά τα δημόσια κτίρια (Υπουργεία, νοσοκομεία, οργανισμοί, σχολεία, αρχαιολογικοί χώροι, κτίρια πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ), ανεξαρτήτως χρονολογίας ανέγερσης, θεωρώ ότι αυτός ο όρος θα πρέπει να είναι εκ των «ων ουκ άνευ», διότι σε αυτά συνωστίζεται καθημερινά μεγάλος αριθμός πολιτών και εργαζομένων, τα περισσότερα δε από τα κτίρια αυτά είναι παλαιά, και άρα ταλαιπωρημένα από παλαιότερους σεισμούς ή και άλλα φυσικά φαινόμενα, από τη φύση της χρήσης τους αλλά και από τον ίδιο τον χρόνο και τη φυσική φθορά, που επέρχεται συν αυτώ. Ειδικά, λοιπόν, τα δημόσια κτίρια πρέπει να ελέγχονται ενδελεχώς. Το επισημαίνω αυτό, διότι όπως προείπα τα κτίρια αυτά είναι παλαιά στην πλειοψηφία τους, που σημαίνει ότι οι αντισεισμικές προδιαγραφές τους δεν θα ήταν και οι πλέον αυστηρές έως και ανύπαρκτες, δοθέντος ότι ο πρώτος αντισεισμικός κανονισμός εφαρμόστηκε το 1959 και η πρώτη σημαντική και επί τω αυστηροτέρω βελτίωσή του πραγματοποιήθηκε, μόλις, το 1985. Επίσης, δεν μπορώ παρά να μην επισημάνω την αναγκαιότητα του ελέγχου της λεγομένης μη δομικής τρωτότητας των κτιρίων αυτών. Είναι σύνηθες το φαινόμενο να γίνονται παρεμβάσεις εκ των ενόντων στο εσωτερικό των κτιρίων αυτών για την κάλυψη των αναγκών τους (π.χ. τοποθέτηση ψευδοροφών, ντουλαπιών κλπ). Οι παρεμβάσεις αυτές προφανώς δεν επηρεάζουν τον φέροντα οργανισμό του κτιρίου, όμως, όπως ορθότατα επισημαίνει σε σχετική έκθεσή του ο Ο.Α.Σ.Π., ακόμα και αυτές οι επεμβάσεις μπορούν να προκαλέσουν τραυματισμούς σε περίπτωση σεισμού. Τέλος, συνυπογράφω την παγία πρόταση του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών για θέσπιση πλήρους και αναλυτικού Μητρώου Κτιρίων, στο οποίο θα τηρούνται τα στοιχεία και το ιστορικό κάθε κτιρίου. Το Μητρώο αυτό θα συμβάλει καθοριστικά και θα διευκολύνει τον έλεγχο των κτιρίων.

Προτείνω την πλήρη εκμετάλλευση και εφαρμογή των νέων τεχνολογιών και συγκεκριμένα των Η/Υ στις μελέτες του φέροντος οργανισμού των κτιρίων. Υποτίθεται, βέβαια, ότι ήδη εφαρμόζονται αυτές οι νέες τεχνικές. Όμως, κατά παραδοχή των ειδικών, τα χρησιμοποιούμενα προγράμματα δεν είναι τα πλέον σύγχρονα και τελεσφόρα και δεν είναι πιστοποιημένα από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Εδώ θέλω να κάνω μία παρένθεση. Ο οποιοσδήποτε μπορεί να φτιάξει ένα πρόγραμμα και να το διαθέσει στην αγορά, χωρίς πιστοποίηση του Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. ή άλλου αρμόδιου φορέα. Θεωρώ απαράδεκτο, η πλέον σεισμογενής χώρα της Ευρώπης και ανάμεσα στις έξι πλέον σεισμογενείς του κόσμου, να μην επενδύει σε προγράμματα και εφαρμογές των πλέον σύγχρονων μεθόδων προσεισμικού ελέγχου των κατασκευών, τα οποία προγράμματα πρέπει να είναι πιστοποιημένα από την Πολιτεία.

Πρέπει εμείς, ως καθ' ύλην αρμόδια Επιτροπή, να κάνουμε τις σχετικές προτάσεις, με στόχο να επενδύσουμε, ως Πολιτεία, χρόνο και χρήμα και να συνεργαστούμε στενότερα με χώρες, όπως οι Η.Π.Α. και η Ιαπωνία, με τεράστια εμπειρία στην αντιμετώπιση των σεισμικών φαινομένων και υψηλή τεχνολογική ανάπτυξη, στέλνοντας εκεί στελέχη του Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. για συνεχή μεταεκπαίδευση και ενημέρωση, παντρεύοντας ουσιαστικά την τεχνογνωσία των χωρών αυτών τόσο στον τομέα της αντισεισμικής δόμησης, όσο και της πολιτικής προστασίας με την υπάρχουσα, εν Ελλάδι, τεχνογνωσία και εμπειρία.

Αλλά θεωρώ ότι δεν αρκεί μόνον αυτό. Αν μη τι άλλο, η εμπειρία μας από σεισμούς είναι τεράστια. Γιατί να μην μπορούμε να είμαστε εμείς πρωτοπόροι στην έρευνα, την ανάπτυξη και την εφαρμογή νέων, σύγχρονων μεθόδων ελέγχου; Νομίζω ότι μπορούν το Τ.Ε.Ε., το Μετσόβιο, τα Πολυτεχνεία της Πάτρας και της Κρήτης να πρωτοπορήσουν στον τομέα αυτό.

Προτείνω την πλήρη υιοθέτηση του πιλοτικού προγράμματος αντισεισμικής προστασίας, που από το 1996 έχει εκπονήσει και

εφαρμόζει το ΤΕΕ, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Υποστηρίζω, μάλιστα, θερμά την πρόταση για ίδρυση ενός κεντρικού συντονιστικού οργάνου υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών, με αυξημένες αρμοδιότητες χάραξης αντισεισμικής πολιτικής.

Παράλληλα, όμως, οι Ο.Τ.Α. θα πρέπει να αναλάβουν το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κινητοποίησης των πολιτών, των τοπικών κοινωνιών, διότι η γνώση του κινδύνου είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισής του.

Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών είναι το ήμισυ του παντός, διότι και οι πολίτες έχουν χρέος και ευθύνη να κατανοήσουν ότι η αντισεισμική θωράκιση σημαίνει πάνω απ' όλα σωστές κατασκευές και να φροντίζουν, ώστε οι οικοδομές που ανεγείρονται να έχουν πλήρη μελέτη, να απαιτούν ο επιβλέπων μηχανικός να επιβλέπει ουσιαστικά το έργο και να εκτελεί ποιοτικό έλεγχο των υλικών. Επιπλέον, να μη επεμβαίνουν στα κτίρια προσθέτοντας αυθαίρετες κατασκευές – προσθήκες, να συντηρούν τα κτίριά τους, οι δε ιδιοκτήτες αυθαίρετων και παλαιών οικοδομών να ελέγχουν τη στατικότητα τους σε τακτά χρονικά διαστήματα. Όσον αφορά, βέβαια, τα ήδη υφιστάμενα ιδιωτικά κτίρια, γνωρίζω με τις δυσκολίες και το υψηλό κόστος που απαιτείται, όμως, κρίνω ότι είναι απαραίτητο να υπάρξει ένα συντονισμένο σχέδιο ελέγχου και ένα πρόγραμμα κρατικής επιδότησης προς τους ιδιώτες για τη συντήρηση και την αποκατάσταση των κτιρίων αυτών.

Δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής από επιστήμονες μηχανικούς όλων των ειδικοτήτων, η οποία θα πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς ελέγχους μελετών, που υποβάλλονται στα πολεοδομικά γραφεία της χώρας.

Καθιέρωση συστήματος ποιοτικού ελέγχου από την Ανεξάρτητη Αρχή και χορήγησης σήματος ποιότητας των οικοδομικών υλικών, (δεν μπορεί π.χ. να ανοίγει ο καθένας μία μάντρα οικοδομικών υλικών και να πουλάει ό,τι θέλει) και υποχρεωτική χρήση των πιστοποιημένων υλικών δόμησης, υποχρεωτική συνεχής μετεκπαίδευση των μηχανικών και των τεχνιτών/εργολάβων (σιδεράδες, καλουπατζήδες) πάνω στα ζητήματα και τις τεχνικές της αντισεισμικής προστασίας.

Ως γνωστόν, συνολικά η Βαλκανική χερσόνησος είναι μία σεισμογενής περιοχή. Γι' αυτό θεωρώ ότι είναι απαραίτητη η, με πρωτοβουλία της Ελλάδος, σύσταση ενός Διαβαλκανικού Οργανισμού Αντισεισμικής Προστασίας, που θα συντονίζει την αντισεισμική πολιτική των όμορων χωρών και θα χαράζει κοινές δράσεις. Ας μην ξεχνούμε, άλλωστε, ότι ακόμα και η κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολης, αλλά και η βούληση των βαλκανικών χωρών για την περαιτέρω ανάπτυξη ενός πυκνού δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου προς δυσμάς και ανατολές απαιτούν και κοινό σχέδιο μελετών αντισεισμικής προστασίας των ευαίσθητων αυτών εγκαταστάσεων. Πολύ, δε, περισσότερο το έργο αυτού του Οργανισμού θα πρέπει να επικεντρωθεί και στην ασφαλή λειτουργία των πυρηνικών εργοστασίων, υφισταμένων αλλά και ανεγερθησομένων στο μέλλον. Είναι, άλλωστε, γνωστή η βούληση της Βουλγαρίας για κατασκευή νέου πυρηνικού εργοστασίου.

Το Ηράκλειο, η ιδιαίτερη πατρίδα μου, μια πόλη η οποία έχει τεράστια πληθυσμιακή ανάπτυξη τα τελευταία 20 χρόνια, διαθέτει πολλά παλαιά κτίρια εντός των ενετικών τειχών, στην παλαιά πόλη δηλαδή, αρκετά εκ των οποίων είναι εγκαταλεημένα και ετοιμόρροπα, αλλά και περίπου το 70% των νέων κτιρίων στις παρυφές της πόλης και στην ευρύτερη περιοχή είναι αυθαίρετα κτίσματα, πολλά εκ των οποίων δομημένα άναρχα, δηλαδή το ένα επάνω στο άλλο. Οι δε δρόμοι εντός των τειχών, αλλά και στις άναρχα δομημένες γειτονιές των αυθαιρέτων είναι στενοί, στενοσόκακα όπως τα λέμε στην Κρήτη, γεγονός που θα δυσχεράνει την διέλευση των σωστικών μέσων σε περίπτωση σεισμού. Και τούτο πιστεύω πως ισχύει για τις περισσότερες πόλεις της Ελλάδος.

Η Πολιτεία πρέπει να φροντίσει, ώστε να εκλείψει παντελώς το φαινόμενο των αυθαιρέτων, όχι μόνο με κατασταλτικούς μηχανισμούς, αλλά κυρίως με γρήγορες και σωστές επεκτάσεις του σχεδίου πόλεως, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις τοπικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες.

Θα συμφωνήσω με την επισήμανση του αξιότιμου Καθηγητή κ. Τάσιου κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής την 18η Μαΐου 2005, ότι δηλαδή το θέμα είναι πρωτίστως οικονομικό. Τα απαιτούμενα κονδύλια για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ελέγχου και αντισεισμικής ενίσχυσης των υφιστάμενων κατασκευών είναι προφανώς υπέρογκα. Εδώ θα επαναλάβω, όμως, ότι «κρείττον το προλαμβάνει, παρά το θεραπεύει», διότι το κόστος της μετασεισμικής αντιμετώπισης των συνεπειών ενός σεισμού είναι πολύ μεγαλύτερο και δυσβάσταχτο από το κόστος μίας ολοκληρωμένης πολιτικής πρόληψης, και προφανώς δεν εννοώ μόνο το οικονομικό κόστος, αλλά και το κόστος σε ανθρώπινες ψυχές, οι οποίες είναι ανεκτίμητες.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Μετά τη συζήτηση του θέματος, κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής, στις 24.5. 2005, παρουσία και του Υπουργού Ανάπτυξης, κ. Δημήτριου Σιούφα προκύπτει μια σειρά συμπερασμάτων για την Έρευνα και Τεχνολογία στην Ελλάδα σήμερα.

Όλοι αναγνωρίζουν ότι ο τομέας της Έρευνας και Τεχνολογίας αποτελεί για τις αναπτυσσόμενες χώρες προνομioύχο τομέα για την ανάπτυξη. Στο εσωτερικό του Κοινοβουλίου υπάρχει γενική αποδοχή ως προς την τεράστια σημασία της ανάπτυξης της Έρευνας και Τεχνολογίας για την γενικότερη ανάπτυξη στη χώρα.

Οι πόροι που διαθέτει η Ελλάδα για Έρευνα και Τεχνολογία είναι λίγοι σχετικά με τις άλλες χώρες της Ένωσης – όχι, ωστόσο, αμελητέοι. Μείζον πρόβλημα, παρά ταύτα, συνιστά η ορθή χρήση τους και κυρίως η απόδοση των πόρων.

Η δημιουργία ενός υπερκομματικού Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας με γενική συντονιστική δραστηριότητα στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας αποτελεί ένα πρώτο σημαντικό βήμα. Ο σεβασμός της θεσμικής ανεξαρτησίας και επιστημονικής εγκυρότητας του Συμβουλίου στα θέματα της αρμοδιότητάς του από την πολιτική αρχή αποτελεί ένα δεύτερο.

Τα κύρια προβλήματα, που αντιμετωπίζει η Έρευνα και Τεχνολογία, στη χώρα μας σήμερα μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- Πολυδιάσπαση πόρων και ερευνητικής προσπάθειας. Η δημιουργία πολλών μικρών ερευνητικών κέντρων και παράλληλη ύπαρξη πολλών ερευνητικών δραστηριοτήτων, που αφορούν στο ίδιο αντικείμενο - σε συνθήκες επιστημονικής στεγανότητας - αποδυναμώνει την συνολική ερευνητική προσπάθεια.

- Ασάφεια ως προς τον προορισμό και την τελική χρήση των κονδυλίων για Έρευνα και Τεχνολογία.

- Υπερσυγκέντρωση των Ερευνητικών Ιδρυμάτων στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας.

- Υπερβολική συμμετοχή των Α.Ε.Ι. στα κονδύλια Έρευνας και Τεχνολογίας, που χορηγεί η Πολιτεία.

- Μικρή συμμετοχή σε Έρευνα και Τεχνολογία της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

- Μικρή συμμετοχή της Πολιτείας στα ευρωπαϊκά προγράμματα Έρευνας και Τεχνολογίας, ενώ, αντίθετα, Έλληνες ιδιώτες, που μετέχουν μόνοι τους σε τέτοια προγράμματα επιτυγχάνουν καλύτερα αποτελέσματα.

- Η διάδοση της γνώσης είναι ακόμα ανεπαρκής στη χώρα μας. Πολλά ερευνητικά αποτελέσματα δεν αξιοποιούνται από άλλα ερευνητικά ιδρύματα λόγω άγνοιας.

- Η απαίτηση για άμεση απόδοση της έρευνας δεν ισχύει στην Έρευνα και Τεχνολογία. Για το λόγο αυτό οι δράσεις μας πρέπει να αποβλέπουν τόσο στην βασική, όσο και στην εφαρμοσμένη έρευνα.

- Τούτο, ωστόσο, δεν αναιρεί την ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης κάθε ερευνητικής δραστηριότητας, που χρηματοδοτείται από δημόσιους πόρους, τόσο των ιδρυμάτων, όσο και των Πανεπιστημίων και του ιδιωτικού τομέα.

Στο άμεσο μέλλον απαιτούνται τα εξής:

1. Κατά πρώτον, σαφής και ακριβής εικόνα των κονδυλίων, που έχουν δαπανηθεί για την Έρευνα και Τεχνολογία το 2004

και, ει δυνατόν, το 2003 (αποδέκτες και ποσά ανά αποδέκτη). Είναι, επίσης, σημαντικό να γνωρίζουμε τα ποσά, που κάθε επιχορηγούμενος Οργανισμός λαμβάνει από ιδιωτικές ή άλλες, εκτός κρατικού προϋπολογισμού, πηγές. Τέλος, πρέπει να έχουμε πλήρη εικόνα των αποτελεσμάτων της κάθε ερευνητικής δραστηριότητας - έστω και της καθαρά θεωρητικής (π.χ. δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων, καθαρά οικονομικές συνέπειες).

2. Ευρεία αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου για την Έρευνα και Τεχνολογία με συγκέντρωση της ερευνητικής προσπάθειας σε λιγότερα, ισχυρότερα και διασυνδεδεμένα μεταξύ τους κέντρα. Η συγχώνευση ή συνένωση κέντρων ομοειδών ή συναφών δραστηριοτήτων δεν πρέπει να αποκλεισθεί, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων του καθενός και της προσωπικότητας των εργαζομένων ερευνητών σε αυτά.

3. Η συγχώνευση ή συνένωση κέντρων δεν πρέπει να αποτελέσει πρόσχημα για περαιτέρω συγκέντρωση της έρευνας στην Αθήνα, αλλά για ορθολογική εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιφέρειας.

4. Είναι σημαντικό να κατοχυρωθεί η ανεξαρτησία του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας και να αναλάβει την πρώτη ευθύνη για το συντονισμό της πολιτικής Έρευνας και Τεχνολογίας της χώρας. Το παράδειγμα της Ιρλανδίας στον τομέα αυτό μπορεί να αποτελέσει οδηγό. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου πρέπει να περιλαμβάνεται και το δικαίωμα να συντονίζει και να κατευθύνει τα διάφορα ερευνητικά προγράμματα διαφορετικών Υπουργείων.

5. Χωρίς να επεμβαίνουμε στην ακαδημαϊκή ελευθερία των Α.Ε.Ι., είναι σημαντικό να παροτρυνθούν τα Πανεπιστήμια σε συνεργασία τόσο μεταξύ τους όσο και με άλλα ερευνητικά ιδρύματα και τον ιδιωτικό τομέα.

6. Η συνεργασία δημοσίων φορέων και ιδιωτικού τομέα είναι απαραίτητη. Η Πολιτεία πρέπει να διευκολύνει θεσμικά και πρακτικά την δημιουργία «πόλων Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης» σε συγκεκριμένες πόλεις και περιοχές. Οι πόλοι αυτοί (παράδειγμα για τους οποίους είναι η Σκωτία) επιτρέπουν στον ίδιο χώρο της έρευνας από ακαδημαϊκούς, Ερευνητικά Ιδρύματα και ιδιωτικές επιχειρήσεις και την σχεδόν άμεση και επιτόπια βιομηχανική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και ευρημάτων της έρευνας. Το κέρδη από τη συμμετοχή των κρατικών δομών στην εφαρμοσμένη έρευνα μπορούν, εν μέρει, να προορίζονται για τη χρηματοδότηση της «ορφανής» βασικής έρευνας.

7. Μεγαλύτερη εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση της έρευνας.

8. Αν και αναγνωρίζουμε ότι η έρευνα δεν αποδίδει πάντα απτά αποτελέσματα είναι σημαντικό να υπάρξει πάντα και σε κάθε επίπεδο αξιολόγηση του τρόπου διάθεσης και της απόδοσης, τόσο σε καθαρά επιστημονικό επίπεδο όσο και σε σχέση με τη βιομηχανική χρήση.

9. Απαιτείται να διευκολυνθεί περαιτέρω η διαδικασία έκδοσης και εμπορικής χρήσης των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ

Το θέμα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έχει καταστεί επίκαιρο τόσο για τη σημασία του στη συμβολή για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, ιδιαίτερα στην έκρηξη των αερίων του θερμοκηπίου κατά τη διάρκεια της παραγωγής ενέργειας όσο και για την παγκόσμια και εθνική παραγωγική διαδικασία, από την άποψη του ύψους, στο οποίο έχει φτάσει η τιμή του πετρελαίου. Πρόκειται για ένα συνδυασμό, που αφορά την οικονομία και την περιβαλλοντική προστασία. Τα παγκόσμια αποθέματα μειώνονται δραστικά, ενώ ταυτόχρονα αυξάνεται η παγκόσμια παραγωγή. Πρόκειται για δύο παράλληλες κινήσεις, αλλά συγχρόνως και αντίθετες. Απαιτείται κάποια στιγμή μια καλύτερη προσέγγιση, ώστε να τεθούν οι φυσικές δυνάμεις στη διάθεση της αναπτυξιακής διαδικασίας, μέσα από την εφαρμογή έρευνας και πολιτικής βούλησης.

Και, ενώ η αυξανόμενη κατανάλωση ενέργειας αποτελεί ευλογία, γιατί αυτό δείχνει συνεχή βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, αποτελεί ταυτόχρονα και ένα σύγχρονο μεγάλο πρό-

βλημα, γιατί συνεπάγεται συνεχή υποβάθμιση του περιβάλλοντος, που εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους, όπως είναι τα φαινόμενα του θερμοκηπίου και της όξινης βροχής.

Η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει δύο σοβαρότατες σε εξέλιξη κρίσεις, η μία είναι της εξάντλησης των μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η άλλη ο κίνδυνος να ενσκήψουν τεράστιες οικολογικές καταστροφές από την τεράστια κατανάλωση των ρυπογόνων, και ως εκ τούτου, επιβλαβών, συμβατικών και πυρηνικών καυσίμων.

Για να αντιμετωπιστεί η διπλή αυτή κρίση, με επιτυχία, χρειάζεται βαθμιαία ανάπτυξη και χρησιμοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, οι οποίες, εκτός του ότι είναι ανεξάντλητες, είναι και καθαρές πηγές. Οι πηγές αυτές είναι η αιολική ενέργεια, η ηλιακή ενέργεια, η γεωθερμία, η βιομάζα και η υδραυλική ενέργεια.

Κανείς δεν πρέπει να ξεχνά το Πρωτόκολλο του Κυότο, όπως και τα παγκόσμια συμφέροντα, που παίχθηκαν εκεί. Αυτή τη στιγμή έχει σημασία, εάν αυτό το Πρωτόκολλο, που αποτελεί έναν πολύ σημαντικό παράγοντα - γιατί εκεί θα εναρμονιστούν οικονομίες, εθνικές πολιτικές - θα γίνει αποδεκτό, ιδιαίτερα από όλες τις βιομηχανικές χώρες που έχουν και τη μεγαλύτερη κατανάλωση ενέργειας. Η μεγαλύτερη Υπερδύναμη τότε, ήταν η μόνη που δεν το δέχτηκε. Σήμερα όμως, φαίνεται ότι υπάρχει μια διαφοροποίηση και αυτό, κατ' αρχήν, είναι θετικό.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εξυπηρετούν στρατηγικούς στόχους για τη χώρα μας και ιδιαίτερα στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας, στο πλαίσιο βεβαίως των διεθνών συμβάσεων. Συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη, γιατί είναι καταρχήν παραγωγικές δραστηριότητες στην περιφέρεια. Βοηθούν στις νέες θέσεις εργασίας και ταυτόχρονα, επειδή είναι τέτοια η μορφή των επενδύσεων, φέρουν πολλές ξένες επενδύσεις στη χώρα μας. Διεθνοποιείται η οικονομία της χώρας μας.

Εκτός από την ηλεκτροπαραγωγή, υπάρχουν και οι υπόλοιπες χρήσεις των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και οι τρόποι εξοικονόμησης ενέργειας, που είναι εξ ίσου σημαντικό θέμα. Πάνω στους τομείς αυτούς υπάρχουν σημαντικές κοινωνικές οδηγίες, στις οποίες πρέπει να εναρμονιστεί και η ελληνική νομοθεσία. Η Ανώτατη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας προχωρά, αυτήν τη στιγμή, στη διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου, που μπορεί να είναι ένα ευρύτερο πλαίσιο, σύμφωνα με το οποίο θα διαμορφωθεί ένα δίκαιο, το οποίο και θα βοηθά την επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά ταυτόχρονα θα προστατεύει το περιβάλλον, τους πολίτες και όλους τους τομείς.

Όσον αφορά τις προτάσεις, που οποίες αφορούν την πολιτική που διαμορφώνεται μέσα από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, πρέπει να τονισθούν τα εξής:

Πρώτον, το μεγάλο ζήτημα που αφορά την ουσιαστική απλοποίηση και αντικειμενοποίηση όλων των σταδίων της αδειοδοτικής διαδικασίας, με σαφή μηχανισμό και κανόνες ελέγχου της προόδου των έργων. Σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις, πρέπει να καθιερωθεί σαφές θεσμικό πλαίσιο και οι επενδυτές - γιατί πολλοί βρίσκονται σε αβεβαιότητα σήμερα - και οι πολίτες, αλλά και οι τοπικοί φορείς να γνωρίζουν ότι υπάρχει ένα περιβάλλον, που θα επιτρέπει την ανάπτυξη αυτής της διαδικασίας. Είναι κρίμα να προβλέπεται περιβαλλοντική προστασία και αυτή να μη αφομοιώνεται από τις τοπικές κοινωνίες.

Δεύτερον, η αποσαφήνιση της προτεραιότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και το πλαίσιο της περιβαλλοντικής και χωροταξικής νομοθεσίας. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να έχουν προτεραιότητα στα σχέδια χρήσης γης. Το περιβαλλοντικό πρόγραμμα είναι τόσο πιεστικό, που απαιτείται η εισαγωγή εθνικών και όχι τοπικών κριτηρίων.

Τρίτον, πρέπει να υπάρξει διευκόλυνση και αποσαφήνιση του καθεστώτος της ηλεκτρικής διασύνδεσης των έργων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και άμεση συνεργασία με τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

Τέταρτον, απαιτείται προώθηση της πλήρους προσαρμογής στην Οδηγία για την ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, θεσμοθέτηση του συστήματος εγγυήσεων προέλευσης, σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία και διευκόλυν-

σης της τραπεζικής χρηματοδότησης των έργων, με αποτελεσματικούς μηχανισμούς, στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στο πλαίσιο της απελευθερωμένης αγοράς. Ανοίγουμε την αγορά, αλλά δεν διαμορφώνουμε πολιτικές κινήτρων. Άρα, είναι σαν να την ακυρώνουμε.

Ανήκουμε στις ηλιόλουστες χώρες και, δυστυχώς, ελάχιστα αξιοποιούμε τις μορφές ενέργειας, με βάση τον ήλιο. Τα ηλιοθερμικά συστήματα, ελλείψει μέτρων, βρίσκονται σε σταθερή πτώση τα τελευταία χρόνια και τα βολταϊκά συστήματα σε «εμβρυακό» επίπεδο. Χρειάζεται περισσότερη εμμονή, μελέτη, σχεδιασμός και συγκεκριμένες πολιτικές.

Η μεγαλύτερη, όμως, πηγή ενέργειας είναι η εξοικονόμηση της ενέργειας. Είναι καθοριστικός παράγοντας, το πώς διαχειρίζεται την ενέργεια, ώστε να μην έχει απώλειες. Πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί η πολιτική και οι πρωτοβουλίες, όσον αφορά στην εξοικονόμηση της ενέργειας.

Έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε ακόμα. Είναι δεσμευτικές οι παγκόσμιες συμφωνίες και η χώρα μας πρέπει να επιταχύνει, για την προσέγγιση έστω του ευρωπαϊκού στόχου. Από τα χαμηλότερα επίπεδα που βρισκόμαστε τώρα πρέπει, μέχρι το 2010, να φτάσουμε το 22% της συνολικής παραγωγής ενέργειας.

Τέλος, η Επιτροπή, κατά τη συνεδρίαση της 29ης Ιουνίου 2005, ενέκρινε, ομόφωνα, τις ανωτέρω Εισηγήσεις, οι οποίες, απαρτίζουν την Έκθεση της Επιτροπής.

Αθήνα, 1 Ιουλίου 2005

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΓΚΑΣ

Ο Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΤΣΙΛΙΝΑΚΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΡΜΕΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΡΠΟΥΖΑΣ

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΧΑΪΤΙΔΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΗΔΟΝΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ

ΑΡΙΑΔΗ ΜΑΝΟΥΣΟΥ - ΜΠΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΑΡΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΝΤΟΥΒΑΣ

ΕΛΕΝΟΡΑ ΚΑΤΣΕΛΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΟΒΛΙΑΣ"

"ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατά την Α' Τακτική Σύνοδο της ΙΑ' Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη

μη Επιτροπή Ισότητας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 3804/3080 από 16.4.2004 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής.

Η Επιτροπή συγκροτείται από 13 Μέλη και αποτελέσθηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Ιωάννη Ιωαννίδη, Μαρία Κόλλια - Τσαρουχά, Έλενα Κουντουρά, Αριάδνη Μανουσού - Μπινοπούλου, Ελευθερία Μπερνιδάκη, Δημήτριο Τσαντούλα, Κωνσταντίνο Τσιπλάκη, Αγγελική Γκερέκου, Ελεωνόρα Κατσέλη, Ελένη Κούρκουλα, Τηλέμαχο Χυτήρη, Ελπίδα Παντελάκη και Νικόλαο Κωνσταντόπουλο.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 22 Απριλίου 2004, η κυρία Μαρία Κόλλια - Τσαρουχά. Το αξίωμα της Α' Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε η κυρία Ελεωνόρα Κατσέλη, της Β' Αντιπροέδρου η κυρία Ελπίδα Παντελάκη και της Γραμματέως η κυρία Ασημίνα Ξηροτύρη - Αικατερινάρη.

Η Βουλευτής, κυρία Ασημίνα Ξηροτύρη - Αικατερινάρη, που περιελαμβάνετο στην αρχική σύνθεση της Επιτροπής, αντικαταστάθηκε από τον Βουλευτή, κ. Νικόλαο Κωνσταντόπουλο, σύμφωνα με την από 19.1.2005 τροποποίηση της αρχικής απόφασης της Προέδρου της Βουλής περί συγκρότησης της Επιτροπής, ο οποίος κατά την οικεία διάταξη του Κανονισμού της Βουλής κατέλαβε και τη θέση του Γραμματέως της Επιτροπής.

Αντικείμενο της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής, είναι «η μελέτη, έρευνα και εισήγηση προτάσεων, με σκοπό την προώθηση στην εκπαίδευση στην οικογένεια και στους άλλους κοινωνικούς θεσμούς, καθώς και την κατοχύρωση και εφαρμογή από την διοίκηση της αρχής της ισότητας των φύλων και ιδίως σε θέματα απασχόλησης και της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, κατ' εφαρμογή των άρθρων 4 παρ. 2 και 116 παρ. 2 του Συντάγματος».

Ειδικότερα, η παράγραφος 2 του άρθρου 4 ορίζει ότι «Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις».

Η παρ. 2 του άρθρου 116 παρέχει ρητό συνταγματικό θεμέλιο για τη λήψη από το νομοθέτη μέτρων θετικής δράσης και αποβλέπει στη συνολική εξισορρόπηση των πραγμάτων και την αποκατάσταση, σε γενικότερο επίπεδο, της ισότητας των δύο φύλων. Με τη διάταξη αυτή επιλύονται ερμηνευτικά προβλήματα και αποσαφηνίζεται ότι: «Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών».

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 17 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 27 ωρών, περίπου, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί και εκπρόσωποι Φορέων, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 22ας Απριλίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εκλογή Προεδρείου.

2. Συνεδρίαση της 29 ης Απριλίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός του έργου της Επιτροπής.

3. Συνεδρίαση της 6ης Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συγκρότηση υποεπιτροπών και ορισμός των, κατά θέματα, Εισηγητών.

4. Συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Αρχή της ισότητας των φύλων και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, στα πλαίσια της Εκπαίδευσης.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από την Υπουργό Εθν.

κής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρία Μαριέττα Γιαννάκου.

5. Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Δημιουργία νομοθετικού πλαισίου για την καταπολέμηση του φαινομένου της εμπορίας ανθρωπίνων οργάνων.

Εισηγητής: Δημήτριος Τσαντούλας.

6. Συνεδρίαση της 24ης Ιουνίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής, σχετικά με τις εργασίες της Τρίτης Διάσκεψης Γυναικών Κοινοβουλευτικών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

7. Συνεδρίαση της 13ης Οκτωβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, κυρία Ευγενία Τσουμάνη.

8. Συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Ενημέρωση των μελών, από την Πρόεδρο της Επιτροπής, σχετικά με την Παγκόσμια Διάσκεψη Γυναικών Κοινοβουλευτικών για την προστασία παιδιών και εφήβων (Ρώμη 17 και 18 Οκτωβρίου 2004) και τη συνάντηση του Δικτύου Επιτροπών Ισότητας των Χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χάγη, 5 Νοεμβρίου 2004).

β) Το πρόβλημα της υπογεννητικότητας στην Ελλάδα του 21ου αιώνα.

Εισηγήτρια: Έλενα Κουντουρά.

9. Συνεδρίαση της 30ης Νοεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Παράμετροι του Δημογραφικού Προβλήματος – Κοινωνική Προστασία και Ασφαλιστική Κάλυψη.

Εισηγητής: Ιωάννης Ιωαννίδης.

10. Συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Υφυπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Γεώργιο Κωνσταντόπουλο, για τις πιυχές του δημογραφικού προβλήματος, που συνδέονται με τις αρμοδιότητές του.

11. Συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τη Γενική Γραμματεία του Κέντρου Στήριξης Οικογένειας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών και Υπεύθυνη της Στέγης Κακοποιημένης Γυναίκας, κυρία Ειρήνη Δορκοφίκη.

12. Συνεδρίαση της 3ης Φεβρουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Προστασία της άγαμης μητέρας και διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων.

Εισηγήτρια: Έλενα Κουντουρά.

13. Συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, κυρία Ευγενία Τσουμάνη.

14. Συνεδρίαση της 12ης Απριλίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί του τελικού σχεδίου Εισήγησης της Επιτροπής, σχετικά με τις παραμέτρους του δημογραφικού προβλήματος, που εξετάστηκαν στις συνεδριάσεις της.

15. Συνεδρίαση της 10ης Μαΐου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

«Γυναίκα και Περιβάλλον»: Συμπεράσματα και διαπιστώσεις, μετά τις Παγκόσμιες Διασκέψεις του Πεκίνου και του Γιοχάνεσμπουργκ.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής, από την Βουλευτή, κυρία Ελισσάβετ Παπαδημητρίου

16. Συνεδρίαση της 8ης Ιουνίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Η ενίσχυση του πλαισίου δωρεάς οργάνων σώματος ως μέσον καταπολέμησης της εμπορίας. (Συμπληρωματικές προτάσεις επί της αρχικής εισήγησης).

β) Προβολή και τιμητική διάκριση χωριού του νομού Πρεβέζης, με εξαιρετικά μεγάλο αριθμό πολυτέκνων οικογενειών.

Εισηγητής: Δημήτριος Τσαντούλας.

17. Συνεδρίαση της 30ης Ιουνίου 2005

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής.

III. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Σύμφωνα με ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής συγκροτήθηκαν έξι (6) Υποεπιτροπές, με αντικείμενο τη μελέτη και επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων και την υποβολή σχετικών εισηγήσεων. Στις Υποεπιτροπές μετέχουν οι Βουλευτές, που αναφέρονται κατωτέρω, σύμφωνα με επιλογή των ιδίων.

Η σύνθεση και το αντικείμενο των εργασιών των Υποεπιτροπών έχει ως ακολούθως:

1. ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Μαρία Κόλλια - Τσαρουχά

Δημήτριος Τσαντούλας

Αγγελική Γκερέκου

Ελεωνόρα Κατσέλη

Τηλέμαχος Χυτήρης

2. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Παντελάκη Ελπίδα

Ασημίνα Ξηροτύρη - Αικατερινάρη

3. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ – ΥΠΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ιωάννης Ιωαννίδης

Έλενα Κουντουρά

Αριάδνη Μανούσου - Μπινοπούλου

Κωνσταντίνος Τσιπλάκης

4. ΕΥΑΙΣΘΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ (ΑΘΙΓΓΑΝΟΙ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ – ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ – ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ)

Μαρία Κόλλια - Τσαρουχά

Έλενα Κουντουρά

Αγγελική Γκερέκου

Δημήτριος Τσαντούλας

Ασημίνα Ξηροτύρη - Αικατερινάρη

5. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ (ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ – ΔΙΑΖΥΓΙΟ – ΜΟΝΟΓΟΝΕΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ).

Μαρία Κόλλια - Τσαρουχά

Έλενα Κουντουρά

Τηλέμαχος Χυτήρης

6. ΘΕΜΑΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ελευθερία Μπερνιάκη – Άλντους

Δημήτριος Τσαντούλας

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΑΝΤΟΥΛΑΣ

Στην εποχή μας, η μεταμόσχευση ανθρωπίνων οργάνων έχει ξεπεράσει το στάδιο της πειραματικής μελέτης και αποτελεί επίσημα αναγνωρισμένη ιατρική πράξη, που ενίσχυσε, ιδιαίτερα, το θεραπευτικό μας οπλοστάσιο για την αντιμετώπιση, χρόνιων ή και οξέων, μη αναστρέψιμων νοσημάτων, κυρίως, των νεφρών, του ήπατος, της καρδιάς, των πνευμόνων και του μυελού των οστών.

Τα τελευταία χρόνια, η πρόοδος στη χειρουργική τεχνική, σε συνδυασμό με τη μεγάλη πρόοδο στην καταπολέμηση των ιών και την ανοσοκατασταλτική θεραπεία έχουν βελτιώσει, σημαντικά, τα ποσοστά όχι μόνο της επιβίωσης, άμεσης μετεγχειρητικής και μακροχρόνιας, που πλησιάζει τα 90%, αλλά και της ποιότητας ζωής των μεταμοσχευμένων, η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων επιτυγχάνει επαγγελματική και κοινωνική επανένταξη.

Ο υποψήφιος για μεταμόσχευση ασθενής πρέπει να πληροί ορισμένα κριτήρια, τα οποία είναι δυνατόν να εκτιμηθούν, με βάση κλινικά και εργαστηριακά ευρήματα, αλλά, τελευταία και με κριτήριο την εξαιρετικά πτωχή ποιότητα ζωής.

Βασική αρχή είναι ότι η μεταμόσχευση πρέπει να γίνεται σε μια αρκετά καθυστερημένη φάση της νόσου, ώστε ο ασθενής να έχει κάθε ευκαιρία αυτόματης σταθεροποίησης και ανάρρωσης, αλλά και σε αρκετά πρώιμο στάδιο, ώστε να υπάρχουν ικανοποιητικές πιθανότητες επιτυχίας της χειρουργικής επέμβασης. Δημιουργείται, έτσι, η ανάγκη επιλογής του κατάλληλου για μεταμόσχευση ασθενή, στην κατάλληλη χρονική στιγμή.

Οι ανάγκες για την μεταμόσχευση οργάνων ποικίλλουν. Για το ήπαρ φαίνεται ότι απαιτούνται, παγκόσμια, 20 μοσχεύματα, ανά εκατομμύριο πληθυσμού, ετησίως. Στη Χώρα μας, επομένως, χρειαζόμαστε, περίπου, 200 ηπατικά μοσχεύματα το χρόνο, ενώ διατίθενται λιγότερα από 20, σε μια Χώρα, μάλιστα, που κατέχει την πρώτη θέση σε θανάτους από τροχαία ατυχήματα. Έτσι η Ελλάδα ευρίσκεται στην τελευταία θέση μεταξύ των Χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά στην δωρεά οργάνων από πτωματικούς δότες. Χαρακτηριστικά, το 1999, η αναλογία αριθμού μεταμοσχεύσεων από πτωματικούς δότες, ανά εκατομμύριο πληθυσμού, ήταν στην Ελλάδα 5, ενώ στην Ισπανία 34.

Σχετικά πρόσφατη έκθεση της Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, επισημαίνει ότι η έλλειψη οργάνων έχει σαν αποτέλεσμα ποσοστό 15 - 30% των Ευρωπαίων ασθενών για μεταμόσχευση νεφρού, να πεθαίνει, ενώ ευρίσκεται σε λίστα αναμονής για μόσχευμα. Η μέση περίοδος αναμονής για μεταμόσχευση νεφρού είναι, περίπου, 3 χρόνια, ενώ μέχρι το 2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 10 χρόνια (Parliamentary Assembly Council of Europe PACE report).

Ενώ, λοιπόν, αυξάνεται ο αριθμός των μεταμοσχεύσεων, όλο και περισσότεροι θάνατοι επισυμβαίνουν σε ασθενείς, που ευρίσκονται, ήδη, σε λίστα αναμονής. Αυτή η αναμονή, συχνά υπερβαίνει τον ένα χρόνο για ασθενή που, όταν καταχωρήθηκε στη λίστα, είχε πιθανότητα επιβίωσης ενός έτους, μικρότερη του 50%.

Έτσι το πρόβλημα της έλλειψης μοσχευμάτων συνεχώς μεγαλώνει, παρά την πρόσφατη πρόοδο, που αφορά στην καλύτερη συντήρηση του μοσχεύματος, και, ως προς το ήπαρ, μείωση και του μεγέθους του μοσχεύματος, διαχωρισμό του και μεταμόσχευση από ζώντα συγγενή δότη, που από καιρό βέβαια ισχύει για τη μεταμόσχευση του νεφρού.

Η έλλειψη μοσχευμάτων αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο, με κύριο αίτιο την απροθυμία των συγγενών να συναινέσουν στη δωρεά οργάνων προσφίλων τους προσώπων. Για την απροθυμία αυτή των συγγενών, αλλά και των ατόμων να δεχθούν εν

ζωή να γίνουν δωρητές, οι αιτίες είναι πολλές. Σημαντικότερη αιτία είναι η ελλιπής -και πολλές φορές εσφαλμένη- ενημέρωση του πληθυσμού από αρμόδιους Φορείς, που είτε ελλείπουν, είτε δεν είναι, ακόμη, σωστά οργανωμένοι, αφού είναι γνωστό ότι η άγνοια πολλαπλασιάζει τον φόβο και τρέφει τις προκαταλήψεις, που συνδέονται με τον θάνατο.

Αυτή η μεγάλη έλλειψη μοσχευμάτων, σε σχέση με την συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση, έχει οδηγήσει στην δημιουργία παραίτητων και παράνομων κυκλωμάτων, που, καθαρά, εμπορεύονται τα ανθρώπινα όργανα, με πλήρη αδιαφορία για την ηθική και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ παράλληλα δημιουργείται σοβαρό πρόβλημα δημόσιας υγείας, που αφορά και τον δότη και τον λήπτη του μοσχεύματος, αφού η διαδικασία γίνεται χωρίς σοβαρό έλεγχο της υγείας του δότη (μετάδοση Aids, ηπατίτιδων και επιπλοκές κατά την λήψη των οργάνων).

Στον ελληνικό και διεθνή Τύπο, τόσο παλαιότερα, όσο και πρόσφατα, έχουν υπάρξει αναφορές εμπορίας οργάνων. Τα παραδείγματα, που έχουν δει το φως της δημοσιότητας, είναι πολλά και προκαλούν έκπληξη, όσον αφορά στο θέμα της συναλλαγής.

Παραδείγματος χάριν, τον Οκτώβριο του 2002 το Περιοδικό της Αμερικανικής Ιατρικής Εταιρείας ανέφερε ότι ένας νεφρός κόστιζε στην Τουρκία 2.700 δολάρια, υψηλή τιμή, σε σχέση με ένα νεφρό, που προερχόταν από την Ινδία, ή το Ιράκ και ο οποίος κόστιζε, μόλις, 1.000 δολάρια. Η διάθεση του νεφρού αυτού σε χώρα της Δύσης μπορεί να απέφερε στον ενδιάμεσο μέχρι και 150.000 δολάρια.

Το έτος 2000, το Αμερικανικό Δίκτυο CBS παρουσίασε ένα ντοκυμανταίρ, που είχε γυριστεί από Ισπανούς, στο οποίο δημοσιογράφοι, που είχαν επισκεφθεί, ανεπίσημα, το Μεξικό, είχαν προσεγγισθεί από έναν ιερέα -ο οποίος δρούσε ως διαμεσολαβητής για λογαριασμό γιατρού- και τους ζητήθηκε να πληρώσουν, σχεδόν, 1.000.000 δολάρια για ένα νεφρό. Τον Φεβρουάριο του 2000, σε μια ηλεκτρονική δημοπρασία ανθρωπίνους νεφρός αποτιμήθηκε σε 100.000 δολάρια, πριν κλείσει ο πλειστηριασμός.

Ιδιάζον είναι το παράδειγμα της Κίνας, που ευρίσκεται στο επίκεντρο των δρόμων της διακίνησης των οργάνων, στην Ασιατική πλειυρά του Ειρηνικού, επειδή έχει εφαρμόσει την τακτική να συλλέγει τα όργανα των θανατοποινιτών φυλακισμένων, προς κάλυψη αναγκών μεταμόσχευσης. Μάλιστα έχει εκδοθεί και ειδική «κυβερνητική οδηγία», το 1984, σχετικά με τις πρακτικές αυτές, η οποία, μεταξύ άλλων, συνιστά να τηρείται εμπιστευτικότητα ως προς χρήση των πτωμάτων και των οργάνων των φυλακισμένων. Τα σχετικά στοιχεία έχουν αντληθεί από την Εισήγηση του David Rothman, Καθηγητού του Πανεπιστημίου Κολούμπια των Η.Π.Α., στο 10ο Ετήσιο Συνέδριο, με θέμα "Το άτομο απέναντι στο Κράτος", που πραγματοποιήθηκε στη Βουδαπέστη, από 14 έως 16 Ιουνίου 2002.

Η αναζήτηση και συλλογή ανθρωπίνων οργάνων είναι μια διαδικασία, η οποία έχει αναπτυχθεί στην Τουρκία, στην Κεντρική Ευρώπη -κυρίως την Δημοκρατία της Τσεχίας- στον Καύκασο -κυρίως στη Γεωργία- και σε πολλές χώρες της Ασίας. Σε αυτή τη διαδικασία, Τούρκοι, Μολδαβοί, Ρώσοι, Ουκρανοί, Ρουμάνοι, Βόσνιοι, Κοσσοβάροι, Αλβανοί και κάτοικοι των άλλων χωρών της Ανατολικής Ευρώπης υποβάλλονται σε χειρουργικές επεμβάσεις, κατά τις οποίες αφαιρείται κάποιο όργανο, για να διατεθεί στη συνέχεια στην αγορά, που βρίσκεται από μεσαζόντες και ενδιαφερόμενους, συνήθως, πλούσιους πελάτες.

Σύμφωνα με τις αναφορές στον διεθνή Τύπο, από τους εν λόγω δότες αφαιρούνται νεφροί, πνεύμονες, τμήματα από το ήπαρ, αμφιβληστροειδείς, οστά, τένοντες, καρδιακές βαλβίδες, δέρμα, και άλλα τμήματα του ανθρώπινου σώματος. Τα όργανα διατηρούνται σε περιβάλλον ψύξης και αποστέλλονται, με ιδιαίτερη αεροπορική αποστολή, σε παράνομα κέντρα διανομής στις Ηνωμένες Πολιτείες, την Γερμανία, την Σκανδιναβία, την Μεγάλη Βρετανία, το Ισραήλ, την Νότιο Αφρική, και άλλες πλούσιες Βιομηχανικές Χώρες.

Η διακίνηση ανθρωπίνων οργάνων είναι μια ανατριχιαστική δραστηριότητα, που έχει, πραγματικά, καταλήξει σε διεθνές εμπόριο. Σε αυτό το εμπόριο εμπλέκονται Ινδοί, Ταϊλανδοί,

Φιλιππινέζοι, Βραζιλιάνοι, Τούρκοι, Ισραηλινοί και άλλων εθνικοτήτων γιατροί, οι οποίοι ταξιδεύουν σε διάφορες Χώρες προς αναζήτηση ανθρωπίνων οργάνων.

Η εφημερίδα «Ουάσιγκτων Ποστ», τον Νοέμβριο του 2002, είχε αναφέρει σε άρθρο της, ότι σε ένα συγκεκριμένο χωριό, στη Μολδαβία, 14 -από τους 40- άντρες του χωριού είχαν πωλήσει μέλη του σώματός τους.

Πρόσφατα το θέμα της εμπορίας οργάνων έχει αγγίξει δημοσιογραφικά τη Χώρα μας και οι αρμόδιες αρχές το διερευνούν, με προσοχή.

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν, η Πολιτεία χρειάζεται να παρέμβει στους παρακάτω τομείς και να ικανοποιήσει τις αντίστοιχες απαιτήσεις.

Πρέπει να διαγραφεί σαφώς το νομικό πλαίσιο, που αφορά όλους, όσοι εμπλέκονται στην δωρεά οργάνων και ιστών, δηλαδή τον δότη και τον λήπτη, τους συγγενείς και το ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό και να εξασφαλίσει απόλυτη διαφάνεια στη συνολική διαδικασία, με την δημιουργία αρχείου δωρητών και την τυποποίηση ιατρικών πρωτοκόλλων, όπως το πρωτόκολλο εγκεφαλικού θανάτου, ο οποίος πρέπει να οριστεί σαφώς για να πεισθεί ο πολίτης ότι δεν θα αφαιρεθούν όργανα από ασθενή, που δεν είναι, οριστικά, νεκρός. Το νομικό πλαίσιο πρέπει να αντανάκλα τις προβλέψεις του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Διακήρυξης για τα Βασικά Ανθρώπινα Δικαιώματα (European Declaration of Fundamental Human Rights), που δεν επιτρέπει να καταστούν το ανθρώπινο σώμα και τα μέλη του αντικείμενα οικονομικού κέρδους.

Πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των μοσχευμάτων, με καθορισμό του ρόλου και της υπευθυνότητας των επαγγελματιών υγείας, των Αρχών της Πολιτείας και των Διοικήσεων των Νοσοκομείων.

Πρέπει να εξασφαλισθεί η δίκαιη κατανομή των οργάνων και των ιστών, που θα κατευθύνεται από κεντρικό όργανο και θα εξαρτάται από ιατρικά, κυρίως, κριτήρια.

Η πολιτική για αύξηση της δωρεάς οργάνων πρέπει να περιλαμβάνει βασικά την σωστή ενημέρωση του πληθυσμού, ενώ ιδιαίτερα θα βοηθήσει η δημιουργία των «Ομάδων Συντονιστών Μεταμοσχεύσεων», που πρέπει να είναι στελεχωμένες, όχι μόνον από γιατρούς, αλλά και από άτομα άλλων ειδικοτήτων, όπως κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους και άλλων κατηγοριών επιστήμονες. Οι Ομάδες αυτές θα έχουν αρμοδιότητα και ευθύνη να ενημερώνουν, γενικότερα τους πολίτες και τους συγγενείς, στις περιπτώσεις ασθενών υποψηφίων δωρητών, όπως νοσηλευόμενων σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και θυμάτων τροχαίων ατυχημάτων.

Θα πρέπει, ακόμη, να εξεταστεί η πιθανή εφαρμογή και στη Χώρα μας της «υπονοούμενης αποδοχής δωρεάς», που ισχύει σε ορισμένες Χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Φιλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Νορβηγία, Σιγκαπούρη), στις οποίες ένα άτομο θεωρείται ότι είναι δότης οργάνων, εκτός εάν, συγκεκριμένα, δηλώσει την αντίρρησή του. Αυτό σημαίνει ότι, εάν συμβεί ένα ατύχημα, σε άτομο, που δεν έχει δηλώσει αντίρρηση όταν αποφασιστεί ότι είναι εγκεφαλικά νεκρό, τα όργανά του είναι δυνατόν, άμεσα και χωρίς καθυστέρηση, να ληφθούν για μεταμόσχευση.

Στην οργάνωση της όλης διαδικασίας – θεσμοθέτησης ενός συστήματος συλλογής και διάθεσης μοσχευμάτων πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην διαφάνεια της διαδικασίας και την δίκαιη κατανομή στους υποψήφιους λήπτες, με μεθόδους, οι οποίες να μη επιδέχονται, εύκολα, παρεμβάσεις.

Πρέπει να θεσπισθεί το κατάλληλο νομικό πλαίσιο, ώστε να προλαμβάνεται και να αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά η εμπορία των ανθρώπινων οργάνων. Στην Ελλάδα η νομοθετική ρύθμιση θα μπορούσε να περιληφθεί στο Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που σχετίζεται με την «καταπολέμηση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων» και άλλων παρόμοιων εγκλημάτων.

Το νομικό πλαίσιο πρέπει να εισάγει όρια οικονομικής ποινής και φυλάκισης. Ενδεικτικά, επισημαίνουμε ότι το Ευρωκοινοβούλιο, σε Συνεδρίαση του Οκτωβρίου του 2003, ενέκρινε, με συντριπτική πλειοψηφία, ψήφισμα που, μεταξύ άλλων, πρότεινε ποινή φυλάκισης 10 ετών, σε περιπτώσεις εμπορίας οργάνων

και ειδικές αυστηρότερες ποινές, σε περιπτώσεις υποτροπής.

Επίσης, το νομικό πλαίσιο πρέπει να ισχύει και διακρατικά, ώστε να δίδονται οι παραβάτες, ακόμη και όταν τελούν το αδίκημα σε άλλο κράτος.

Σχετικά με την αντιμετώπιση της εμπορευματοποίησης, έχουν γίνει ενέργειες σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Τον Νοέμβριο του 2002, πραγματοποιήθηκε στην Θεσσαλονίκη, υπό την αιγίδα και την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Ημερίδα για το Εμπόριο Ανθρώπινων Οργάνων», στην οποία συμμετείχαν διαπρεπείς ιατροί, νομικοί και εμπειρογνώμονες από διάφορες Χώρες, οι οποίοι κατέληξαν σε διατύπωση συστάσεων, σχετικά με τις πρωτοβουλίες, που πρέπει να αναληφθούν για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα.

Πλέον πρόσφατα, τον Οκτώβριο του 2003, στα πλαίσια της Ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με πρωτοβουλία της, υιοθετήθηκε από το Ευρωκοινοβούλιο Έκθεση (7247/2003) στα πλαίσια του Άρθρου 4 της Συνθήκης της Ευρώπης, για την έκδοση απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου, όσον αφορά στην πρόληψη και καταστολή της εμπορίας ανθρώπινων οργάνων και ιστών (7247/2003 – C5-0166/2003 – 2003/0812 CNS), από την Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Σε αυτή την Έκθεση επισημάνθηκε ότι:

«Η εμπορία ανθρώπινων οργάνων και ιστών αποτελεί μορφή της εμπορίας ανθρώπων, που συνιστά σοβαρή καταπάτηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ιδίως της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και σωματικής ακεραιότητας. Η εμπορία αυτή αποτελεί πεδίο δραστηριοποίησης οργανωμένων εγκληματικών ομάδων, που συχνά επιστρατεύουν ανεπίτρεπτες πρακτικές, όπως η εκμετάλλευση ευάλωτων προσώπων και η χρήση βίας και απειλών. Επιπλέον δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία και προσβάλλει το δικαίωμα των πολιτών για ίση πρόσβαση στις Υπηρεσίες Υγείας. Τέλος υποσκάπτει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο νόμιμο σύστημα μεταμοσχεύσεων»

Τον Μάιο του 2004, στα πλαίσια του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, έγινε αποδεκτό, από την Επιτροπή Υπουργών, ψήφισμα – σύσταση προς τα Κράτη - Μέλη σχετικά με την διακίνηση των ανθρώπινων οργάνων, στο οποίο επισημαίνεται ότι η διαθεσιμότητα των μοσχευμάτων πρέπει να γίνεται χωρίς διακρίσεις και ότι η εμπορευματοποίηση οργάνων είναι παράνομη και πρέπει να προλαμβάνεται.

Παρότι, λοιπόν, έχουν γίνει ορισμένα βήματα, η όλη προσπάθεια επικεντρώνεται, κυρίως, σε συστάσεις και προτάσεις. Το πρόβλημα παραμένει.

Η ευθύνη όλων μας για την προστασία των κατακτήσεων της Ιατρικής και της Επιστημονικής Τεχνολογίας είναι μεγάλη και πρέπει να υλοποιηθεί με την δημιουργία κατάλληλων και αποτελεσματικών προστατευτικών μέτρων.

Ως άμεσες ενέργειες, όπως, ήδη, αναφέρθηκε, θεωρούνται οι ακόλουθες:

(α) η ενίσχυση του πλαισίου της δωρεάς οργάνων με τους τρόπους που περιγράψαμε και

(β) η σαφής και αυστηρή ποινική αντιμετώπιση της εμπορίας οργάνων, με νομοθεσία διακρατικής ισχύος.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΥΠΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΙΩΝΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΕΛΕΝΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

Το πρόβλημα της υπογεννητικότητας αποτελεί μείζονος εθνικής σημασίας ζήτημα, στην Ελλάδα του εικοστού πρώτου αιώνα.

Η ανάγκη για την αντιμετώπιση του προβλήματος θα μπορούσε να είναι μια κραυγή απελπισίας για ένα Λαό, που οδεύει προς την εξαφάνιση. Παρ' όλα αυτά, το πρόβλημα δεν έχει αντιμετωπισθεί, με συνέπεια να επιδεινώνεται συνεχώς.

Οι γεννήσεις από 148.000 το 1980 «κατρακύλησαν» στις 100.000, περίπου, το 1990 και, από τότε έως σήμερα, κυμαίνονται στα συγκεκριμένα επίπεδα. Κατά το διάστημα αυτό, δηλαδή, αντί της φυσικής αύξησης παρατηρούμε μείωση του πλη-

θυσμού της Χώρας.

Τα αίτια, στα οποία οφείλεται η δημογραφική κατάρρευση της Χώρας είναι πολλά και έχουν αναλυθεί από πολλούς. Όπως έχει καταδειχθεί από μεγάλη έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.), τα νέα ζευγάρια θα ήθελαν να αποκτήσουν περισσότερα παιδιά, αλλά εμποδίζονται από οικονομικούς λόγους. Οικονομικοί λόγοι εμποδίζουν, επίσης, πολλούς νέους να παντρευτούν. Οι βασικότεροι από τους λόγους αυτούς είναι η ανεργία, που πλήττει κυρίως τους νέους και τις γυναίκες, καθώς και τα χαμηλά εισοδήματα, σε συνδυασμό με το αυξημένο κόστος ανατροφής των παιδιών.

Εκτός, όμως, από τα οικονομικά προβλήματα, ανεπαρκής έως ανύπαρκτη είναι η πολιτική, που έχει ακολουθηθεί για την υποστήριξη των νέων ως προς την δημιουργία οικογένειας, όσο και για την υποστήριξη των οικογενειών ως προς την ανατροφή των παιδιών τους (έλλειψη βρεφονηπιακών σταθμών, πενιχρά οικογενειακά επιδόματα, ανεπαρκής δημόσια εκπαίδευση, έλλειψη στεγαστικής πολιτικής και άλλα). Η, μέχρι σήμερα, αδιαφορία για το δημογραφικό πρόβλημα έχει επιπτώσεις στη σύνθεση του πληθυσμού της Χώρας, ενώ το πρόβλημα διαιωνίζεται και επιδεινώνεται.

Από την επισκόπηση του προβλήματος συνάγεται:

1. Η γήρανση του πληθυσμού οφείλεται, αφ' ενός στη μείωση των γεννήσεων και, αφ' ετέρου, στη συνεχή αύξηση του μέσου όρου ζωής, χάρη στις προόδους της ιατρικής επιστήμης, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και την βελτίωση των υπηρεσιών υγείας.

2. Δεδομένου ότι το μέγιστο ποσοστό των γεννήσεων προέρχεται από έγγαμα ζευγάρια, η αγαμία των νέων στις γόνιμες ηλικίες των 20 έως 39 ετών, δημιουργεί περαιτέρω όξυνση του προβλήματος. Η αύξηση, που εμφανίζεται στις γεννήσεις είναι πλασματική, λόγω εισροής μεταναστών και λαθρομεταναστών, που είναι εγκατεστημένοι στη Χώρα μας για διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών και γεννούν τα παιδιά τους σε δημόσια νοσοκομεία.

3. Βασικό αίτιο της υπογεννητικότητας αποτελούν η αντισύλληψη και οι αμβλώσεις, που προκαλούν στείρωση σε μεγάλο ποσοστό γυναικών. Δυστυχώς, η Χώρα μας κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό τεκμήριων. Τρομοκρατείται κανείς στη σκέψη ακούγοντας ότι 300.000 έμβρυα χάνονται, κάθε χρόνο, με τις αμβλώσεις.

Χωρίς αμφιβολία, η άμβλωση είναι ασυμβίβαστη με την ιπποκρατική αντίληψη περί ιατρικής και την χριστιανική ηθική.

4. Η χαλάρωση της θρησκευτικής συνείδησης, το εύκολο διαζύγιο και η αύξηση των μονογονεϊκών οικογενειών -κυρίως μητέρας με ένα παιδί- σε συνδυασμό με την εσωτερική μετανάστευση και την αστικοποίηση των αγροτών, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και την ανεπαρκή υγειονομική κάλυψη και προστασία θεωρούνται παράγοντες υπεύθυνοι για τη δημογραφική κρίση.

5. Η εγωιστική στάση των νέων Ελλήνων απέναντι στην οικογένεια και το παιδί, έχει καταλυτική επίδραση στην εξέλιξη του όλου θέματος. Στην ιεράρχηση των αναγκών πρώτα τοποθετείται το πολυτελές σπίτι και το μεγάλο αυτοκίνητο, τα ταξίδια και το σκάφος και, τελευταίο στη σειρά, η απόκτηση παιδιού.

6. Η υπογεννητικότητα και η πληθυσμιακή γήρανση ευθύνονται για την ερήμωση του μεγαλύτερου μέρους της ελληνικής υπαίθρου. Από τις 147 επαρχίες, οι 88 παραμένουν δημογραφικά στάσιμες και ερημώνονται. Η δημογραφική γήρανση και η ερήμωση του ελληνικού χώρου επιδεινώνουν παράλληλα και την, ήδη, χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα της Χώρας, την μικρότερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στη Γαλλία, και γενικά στην Ευρώπη, η χορήγηση επιδόματος στη μητέρα -κατ' εξοχήν στην πολύτεκνη- η οποία, χάριν των παιδιών της, παύει να εργάζεται, θεωρείται υποχρέωση του κοινωνικού συνόλου προς αυτήν και ταυτόχρονα αποτίμηση της συμβολής της στην παραγωγή του εθνικού προϊόντος. Παράλληλα, εξασφαλίζει στη μη εργαζόμενη γυναίκα, σε κάποιο μέτρο, οικονομική ανεξαρτησία, δίκαιη και αναγκαία για την ψυχική της ισορροπία.

Την εποχή, κατά την οποία, η Γαλλία αντιμετώπιζε σοβαρό

πρόβλημα με τα εκατομμύρια των μεταναστών, που είχαν συρρεύσει στο Παρίσι, από την Αλγερία, την Τύνιδα και το Μαρόκο, δημιουργώντας αδιέξοδο ως προς την ανεργία, τη στέγη και τις αποζημιώσεις, ο Ντε Γκωλ διεκήρυξε τα ακόλουθα: "Η Γαλλία δεν έχει ανάγκη από πωλήτριες και εργάτριες. Έχει ανάγκη από μητέρες. Όποια Γαλλίδα, χάριν των παιδιών της, παύσει να εργάζεται, θα ενισχύεται με 15 έως 20 ημερομίσθια το μήνα, ως επίδομα μητέρας".

Αντίστοιχη πρόταση θα εθεωρείτο σημαντικό βήμα για την παράλληλη αντιμετώπιση της ανεργίας και της υπογεννητικότητας και στη Χώρα μας.

Επιπλέον, θεωρείται χρήσιμο να απλουστευθούν οι διαδικασίες υιοθεσίας, οι οποίες είναι πολύπλοκες και χρονοβόρες και αποθαρρύνουν τα ζευγάρια, που επιθυμούν να αποκτήσουν παιδί, με τη διαδικασία αυτή.

Επομένως, τα αίτια του δημογραφικού προβλήματος επιγραμματικά κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:

1. Οικονομικοί λόγοι (ανεργία, χαμηλά εισοδήματα, αυξημένο κόστος ανατροφής των παιδιών).
2. Αμβλώσεις και ανικανότητα σύλληψης.
3. Μείωση του αριθμού των γάμων, με αντίστοιχη ραγδαία αύξηση των διαζυγίων.
4. Υπονόμηση των αξιών της οικογένειας.
5. Αύξηση της εγκληματικότητας, μεγάλος αριθμός τροχαίων ατυχημάτων, ναρκωτικά και ασθένειες, όπως το AIDS.
6. Απομάκρυνση από τα ελληνικά παραδοσιακά πρότυπα ζωής.
7. Αρνητική επίδραση των Μ.Μ.Ε., τα οποία βομβαρδίζουν τους νέους με πρότυπα, που δεν στηρίζουν τον θεσμό της οικογένειας.

Οι σοβαρότερες συνέπειες του δημογραφικού προβλήματος συνοψίζονται ως εξής:

1. Υπονόμηση της οικονομικής πολιτικής, εφ' όσον δεν ανανεώνεται το ανθρώπινο δυναμικό και παράλληλα αυξάνεται ο μέσος όρος ζωής.
2. Ερήμωση της Περιφέρειας.
3. Απώλεια της πολιτιστικής μας ταυτότητας και της ιστορικής μας μνήμης.

Είναι βέβαιο, ότι εάν συνεχίσουμε, με τους ίδιους ρυθμούς, σε λίγα χρόνια, θα ζούμε με την αγωνία της εξαφάνισής μας, ως Έθνους.

Η αντιμετώπιση του προβλήματος της υπογεννητικότητας απαιτεί συγκεκριμένες πολιτικές. Υπάρχουν σοβαρά προβλήματα, αλλά έχουμε, ακόμη, την ευκαιρία να δώσουμε λύσεις, που θα συνδυασθούν με κίνητρα και παροχές, κατ' εξοχήν στις πολύτεκνες οικογένειες.

Ως βασικά μέτρα προτείνονται:

1. Ευνοϊκότεροι όροι για την αγορά κατοικίας, στα πλαίσια της εφαρμογής ευρύτερης στεγαστικής πολιτικής.
2. Φορολογικές ελαφρύνσεις.
3. Χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων.
4. Προστασία της μητέρας και αναγνώριση του σημαντικού κοινωνικού της ρόλου, που είναι η ανατροφή των παιδιών της, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.
5. Θεσμοθέτηση περισσότερων προνομίων για τις εργαζόμενες μητέρες.
6. Ίδρυση και λειτουργία βρεφονηπιακών σταθμών.
7. Εξασφάλιση εργασίας και ειδικά προνόμια, όχι μόνο για τους πολύτεκνους γονείς, αλλά και για τα παιδιά τους.
8. Επιδότηση των εργοδοτών, ιδιοκτητών μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων, ως προς την εργαζόμενη μητέρα.
9. Επέκταση του νέου νομοθετικού πλαισίου για την εξωσωματική γονιμοποίηση, που αποτελεί σημαντική πρωτοβουλία.
10. Επιδότηση από τον Ο.Α.Ε.Δ. της γυναικείας επιχειρηματικότητας και υποστήριξη της εργασίας στο σπίτι, προκειμένου οι μητέρες να ασχολούνται, παράλληλα και με τα παιδιά τους.

Αναγκαία προϋπόθεση για τη συμβολή της Επιτροπής μας στην επίλυση του προβλήματος θεωρείται η συνεργασία και ο εποικοδομητικός διάλογος με αρμόδια Υπουργεία και Φορείς. Στόχο της όλης προσπάθειας πρέπει να αποτελέσει η προώθηση δημιουργικών μεταρρυθμίσεων, με κοινωνική συναίνεση,

ώστε ο παραγωγικός πληθυσμός της Χώρας να αυξηθεί. Σημαντικό ρόλο στην κοινή προσπάθεια, μπορούν να διαδραματίσουν τα Υπουργεία Τύπου, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, η Αρχιεπισκοπή Αθηνών, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, καθώς και οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, που ασχολούνται με ζητήματα, που αφορούν στην οικογένεια, τις αμβλώσεις, την προστασία των δικαιωμάτων της γυναίκας και άλλα συναφή θέματα.

Εν κατακλείδι, πρέπει να αναγνωρισθούν, στη μητέρα και το παιδί, τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, που δεν απολαμβάνουν στην Ελλάδα, εν αντιθέσει προς τις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ευαισθητοποιηθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι στο πρόβλημα, ώστε, με συντονισμένη προσπάθεια, να επιδιώξουμε ρεαλιστικές και άμεσες λύσεις.

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Το δημογραφικό ζήτημα αποτελεί, χωρίς αμφιβολία, το μέγιστο εθνικό μας πρόβλημα. Η γενική επεξεργασία των δεδομένων απαιτεί πολλές συνεδριάσεις και συζητήσεις με αρμόδια Υπουργεία και Φορείς, ώστε να καταλήξουμε σε ολοκληρωμένες προτάσεις για συγκεκριμένα μέτρα, δεδομένου ότι το θέμα πρέπει να αντιμετωπισθεί, σφαιρικά, από την Πολιτεία.

Κατά γενική παραδοχή, τα βασικά αίτια της υπογεννητικότητας στη Χώρα μας και οι παράμετροι, που συνθέτουν το οξύτατο δημογραφικό πρόβλημα είναι κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα και σε αυτά, ακριβώς, θα πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας και να αναζητήσουμε λύσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών και τον περιορισμό των διαστάσεων του προβλήματος.

Το δημογραφικό είναι, σε μέγα βαθμό, πολυσύνθετο και πολυδιάστατο ζήτημα, με ειδικές παραμέτρους και προεκτάσεις και είναι απαραίτητο να συζητηθεί ευρέως, με κάθε λεπτομέρεια και με όλους τους εμπλεκόμενους Φορείς, ώστε να υπάρξει εθνική πολιτική, ολοκληρωμένη και συνεχής, που θα εξετάζει το κρίσιμο αυτό θέμα, σε βάθος χρόνου.

Μεταξύ των πολλαπλών αιτίων του δημογραφικού προβλήματος, κατατάσσονται οι αλλαγές, που έχουν επέλθει, τα τελευταία χρόνια, στις κοινωνικές αντιλήψεις, όσον αφορά στο θεσμό και το παραδοσιακό ελληνικό πρότυπο της οικογένειας. Το συγκεκριμένο πρότυπο έχει αρχίσει να εξαφανίζεται, ή να αποδυναμώνεται αισθητά και η ευαισθητοποίηση πάνω στο θέμα αυτό πρέπει να αρχίζει από τα Σχολεία.

Στο πλαίσιο του εθνικού διαλόγου για την Παιδεία και αξιοποιώντας την ευκαιρία, που εμφανίζεται, πρέπει να αναζητηθούν τρόποι αφύπνισης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της νεολαίας της Χώρας μας –όσο το δυνατόν ενωρίτερα– για τις δυσμενείς συνέπειες, που επιφέρει, σχεδόν, σε όλους τους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, η μείωση των γεννήσεων, με το προσδόκιμο όριο επιβίωσης να αυξάνεται και τον πληθυσμό να γηράσκει.

Οι επιπτώσεις στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Χώρας, από τη στρέβλωση της ηλικιακής πυραμίδας είναι σημαντικότερες και βαρύτερες. Για τον λόγο αυτό είναι αναγκαίο, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, να εξετασθούν τρόποι προσέγγισης των νέων και μέσα από τα Σχολεία, ώστε να ενημερωθούν για το σημαντικότερο αυτό ζήτημα και να ευαισθητοποιηθούν για τις συνέπειες του προβλήματος.

Ως αίτιο του προβλήματος, που απορρέει από τον σύγχρονο τρόπο ζωής μπορεί να θεωρηθεί και η επιδίωξη της γυναίκας για κοινωνική καταξίωση μέσα από την ακαδημαϊκή μόρφωση και την επαγγελματική σταδιοδρομία. Οι σύγχρονες γυναίκες σπουδάζουν, επιδιώκουν να καταξιωθούν ως επιστήμονες και επαγγελματίες και διεκδικούν –με επιτυχία, πλέον– σημαντικές θέσεις ευθύνης, που αποτελούσαν, άλλοτε, ανδρικό προνόμιο. Επιθυμούμε, βέβαια, την πρόοδο και προασπίζουμε την παρου-

σία της γυναίκας στον εργασιακό χώρο, αλλά η θέση αυτή είναι, μόνον, η μια όψη του νομίσματος. Σε συνδυασμό, με το ολοένα ανερχόμενο κόστος διαβίωσης και ανατροφής των παιδιών, αυξάνεται, ως λογική συνέπεια, η μέση ηλικία γάμου και καθυστερεί η απόκτηση του πρώτου παιδιού, αφού προέχει η τακτοποίηση των οικονομικών του νέου ζευγαριού. Στο σημείο αυτό, είναι απαραίτητη η παρέμβαση της Πολιτείας με την παροχή κινήτρων, ώστε να διευκολυνθεί, απ' ενός η εργαζόμενη μητέρα, στην προσπάθειά της να συνδυάσει την εργασία με την μητρότητα και την οικογένεια και, απ' ετέρου, η μη εργαζόμενη, που εγκαταλείπει τον εργασιακό χώρο, προκειμένου να αφοσιωθεί στο ρόλο της μητέρας.

Βεβαίως, η μη εργαζόμενη γυναίκα – μητέρα θα πρέπει να στηρίζεται οικονομικά από την Πολιτεία και επισημαίνεται ότι η Γαλλία διεκδικεί, πραγματικά, πρωτοπορία σε αυτόν τον τομέα και επιδοτεί την γυναίκα, που μένει σπίτι και ασχολείται με την ανατροφή των παιδιών της. Με δεδομένο ότι είναι, πλέον, δύσκολο να αναστραφεί η επικρατούσα τάση προς την επαγγελματική δραστηριότητα και καταξίωση της γυναίκας, θα πρέπει η Πολιτεία να επενδύσει στις δράσεις εκείνες και τις υποδομές, που θα επιτρέπουν τον επιτυχή συνδυασμό της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή. Βεβαίως, οι ανάλογες δράσεις συνεπάγονται οικονομικό κόστος, συνεπιφέρουν, όμως, μακροπρόθεσμα οφέλη και θα αποτελέσουν κίνητρο τεκνοποίησης για τις εργαζόμενες γυναίκες.

Ενδεικτικά, αναφέρεται η ανάγκη της επέκτασης του θεσμού των ολοήμερων Σχολείων σε όλα τα Δημοτικά, καθώς και τα Νηπιαγωγεία, ώστε να συνδυάζεται το ωράριο των παιδιών με εκείνο των γονέων, αλλά και η λειτουργία, σε πρωινό ωράριο, των Δημοτικών Σχολείων. Ομοίως, θα πρέπει να ενισχυθεί το Πρόγραμμα ίδρυσης Βρεφονηπιακών Σταθμών, που θα λειτουργούν με πλήρως κατρητισμένο Προσωπικό και με ωράριο, που θα εξυπηρετεί τις εργαζόμενες μητέρες. Στον τομέα αυτό, τόσο η Εκκλησία, όσο και η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορούν να προσφέρουν σημαντική συμβολή.

Επισημαίνεται, στο σημείο αυτό, ότι το πρόσφατο φορολογικό νομοσχέδιο, που περιείχε πρόβλεψη φοροαπαλλαγών για τις επιχειρήσεις, που καταβάλλουν ποσά σε παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, κινείται προς την ορθή κατεύθυνση. Και είναι βέβαιο, ότι τα μέτρα αυτά αποτελούν βήμα για την κοινωνική προστασία της εργαζόμενης μητέρας. Είναι, επίσης, εμφανές ότι η ανεργία συνιστά σοβαρότατο παράγοντα για την αναβολή του χρόνου δημιουργίας οικογένειας, ειδικά, όταν αυτή πλήττει νέους ανθρώπους. Το θέμα αυτό θα πρέπει να εξετασθεί, σε συνεργασία με τους καθ' ύλην αρμόδιους Φορείς και από κοινού με την Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της θέσης των ανέργων νέων και την εντατική λειτουργία των προγραμματίων επιμόρφωσης και ένταξης στο χώρο της απασχόλησης. Βασική μας επιδίωξη αποτελεί ο περιορισμός του χρόνου παραμονής στο Ταμείο Ανεργίας και αποσκοπούμε να δημιουργηθούν οι απαραίτητες κοινωνικές, οικονομικές και ψυχολογικές προϋποθέσεις για τη λήψη της απόφασης δημιουργίας οικογένειας και την εξασφάλιση ενός επιπέδου ποιοτικής και αξιοπρεπούς διαβίωσης και ικανοποιητικού πλαισίου ανατροφής και εκπαίδευσης των παιδιών.

Είναι αυτονόητο ότι θεωρείται θετικό βήμα το νέο θεσμικό πλαίσιο για το ζήτημα της ιατρικής υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και θα προσφέρει στα υπογόνιμα ζευγάρια, με τη συνδρομή σύγχρονων ιατρικών μεθόδων και με πιο διαδεδομένη την εξωσωματική γονιμοποίηση, τη δυνατότητα να αποκτήσουν παιδιά. Με τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις προβλέπεται η δωρεάν παροχή όλων των φαρμάκων για την υπογονιμότητα και την εξωσωματική γονιμοποίηση.

Το μέτρο αυτό, χωρίς αμφιβολία, θα προσφέρει ανακούφιση και βοήθεια σε περισσότερα από 250.000 υπογόνιμα ζευγάρια, που εξόδευν, κυριολεκτικά, μια περιουσία σε φαρμακευτικές αγωγές, προκειμένου να αποκτήσουν παιδί. Το μέτρο θεωρείται σημαντικό, απ' ενός για τον έλεγχο της υπογονιμότητας και απ' ετέρου για την αντιμετώπιση των συνεπειών του δημογραφικού προβλήματος, εφ' όσον η Πολιτεία δείχνει έμπρακτα την κοινω-

νική και οικονομική συμπαράστασή της στα υπογόνιμα ζευγάρια. Με τη διαδικασία αυτή προσφέρεται καλύτερη πρόσβαση στις ιατρικές υπηρεσίες και την ιατρική κάλυψη, καθώς στο εξής η εξωσωματική γονιμοποίηση θα καλύπτεται από όλα τα Ασφαλιστικά Ταμεία, αλλά και μέσω του προγράμματος κοινωνικής πρόνοιας για τους ανασφάλιστους.

Το δημογραφικό πρόβλημα εμφανίζει πολλές και αλληλένδετες παραμέτρους και θα πρέπει να εφαρμοσθεί εθνική δημογραφική πολιτική, ώστε να θεωρηθεί ότι καταβάλλεται προσπάθεια για την αντιμετώπισή του. Βεβαίως, πρέπει να επιδιώξουμε περισσότερες παροχές για τις μη εργαζόμενες μητέρες και να προσφέρουμε μεγαλύτερη στήριξη στην εργαζόμενη μητέρα.

Ως προς τις περαιτέρω δυνατότητες των Ασφαλιστικών και Ειδικών Ταμείων για τη χορήγηση υψηλότερων επιδομάτων, με στόχο τη διασφάλιση και προάσπιση της μητρότητας, το θέμα πρέπει να συζητηθεί με τους αρμόδιους Υπουργούς.

Στα πλαίσια της μελέτης του προβλήματος και των συζητήσεων με τους συναρμόδιους Φορείς, θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα χορήγησης ικανοποιητικού επιδόματος στις μη εργαζόμενες γυναίκες, οι οποίες μένουν στο σπίτι και αφοσιώνονται στο δύσκολο και απαιτητικό έργο της ανατροφής των παιδιών.

Ανάλογα με τις δυνατότητες της Εθνικής Οικονομίας, θα πρέπει το επίδομα αυτό να εξασφαλίζει σχετική οικονομική ασφάλεια στη μη εργαζόμενη μητέρα, προκειμένου να αφοσιωθεί στον υψηλό προορισμό της. Με τα συγκεκριμένα μέτρα συμπληρώνεται το οικογενειακό εισόδημα, ενώ, ταυτόχρονα, μειώνονται και τα ποσοστά ανεργίας.

Από τη συνολική μελέτη του προβλήματος, αναδεικνύεται η σημασία της παιδείας για την ευαισθητοποίηση των νέων, σχετικά με τις συνέπειες του δημογραφικού προβλήματος, αλλά και η συμβολή της στον τομέα της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και προϋποθέσεων για την καταπολέμηση της ανεργίας.

Η Πολιτεία πρέπει να εξαντλήσει όλα τα μέσα και να δημιουργήσει, με βάση την κρατική υποδομή, ευρύ πλαίσιο υποστήριξης, με στόχο η εργαζόμενη μητέρα να συνδυάσει τη μητρότητα με την επαγγελματική απασχόληση, ώστε να μη περιορισθεί η συνεισφορά της και να μη υπονομεύεται το οικογενειακό εισόδημα, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται ποιοτική και αξιόπρεπής διαβίωση των παιδιών.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΜΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΕΛΕΝΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

Η άγαμη μητέρα και η μονογονεϊκή οικογένεια καταγράφεται, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, ως ένα θέμα, ορατό και έντονο, στην Ελληνική Κοινωνία.

Αντίθετα με το πρόβλημα της υπογεννητικότητας και την άρνηση των γυναικών να τεκνοποιήσουν, στην περίπτωση, που εξετάζουμε συναντούμε γυναίκες, που παίρνουν τη γενναία απόφαση, όχι μόνο να μη διακόψουν την εγκυμοσύνη τους, αλλά και να μεγαλώσουν μόνες το παιδί τους. Πρόκειται για τις άγαμες μητέρες, που σε αντιπαράθεση με την κρατούσα αντίληψη ή τις προκαταλήψεις της κοινωνίας μας, φέρνουν στον κόσμο ένα νέο άνθρωπο.

Είναι βέβαιο ότι, ως αντιπρόσωποι του Λαού, έχουμε το σθένος και την διάθεση να στηρίζουμε την άγαμη μητέρα.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι ζούμε σε μία προοδευτική κοινωνία, που, όμως, σε ορισμένους τομείς, παραμένει αναχρονιστική. Χρέος μας είναι να εξαλείψουμε αυτού του είδους τις προκαταλήψεις και να αναζητήσουμε τρόπους στήριξης της άγαμης μητέρας και των παιδιών της, μακριά από αναχρονιστικές και ρατσιστικές αντιλήψεις, που οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Δεν είναι λίγοι αυτοί, που πιστεύουν ότι η άγαμη μητέρα είναι μειωμένης ηθικής και, περίπου, γυναίκα ελευθερίων ηθών. Είναι, επίσης, βέβαιο ότι δεν γίνεται εύκολα αποδεκτή στο κοι-

νωνικό της περίγυρο και περισσότερο στον εργασιακό της χώρο. Αντιμετωπίζεται με καχυποψία από τον κοινωνικό περίγυρο, κυρίως, όμως, από την εργοδοσία, χωρίς κανείς να αναλογίζεται τις τεράστιες δυσκολίες και τα προβλήματα που σωρεύονται συνεχώς, γύρω της, εξ αιτίας της απόφασής της να μεγαλώσει το παιδί της μόνη.

Νομοθετικό Πλαίσιο

Έχει, βεβαίως, διαμορφωθεί νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο στηρίζει την άγαμη μητέρα και το παιδί της, το οποίο, όμως, μπορεί να βελτιωθεί και να εμπλουτισθεί περαιτέρω.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1329/1983, η άγαμη μητέρα έχει τα ίδια δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις με την έγγαμη. Με τον ίδιο νόμο, τα παιδιά, που γεννήθηκαν εκτός γάμου, έχουν τα ίδια δικαιώματα με εκείνα, που προέρχονται από γάμο και δεν υπάρχει καμμία διάκριση μεταξύ τους.

Δεν χρησιμοποιούνται, πλέον, οι όροι «γνήσια» και «εξώγαμα» τέκνα, που αντικαθίστανται με τους όρους «τέκνα γεννημένα σε γάμο» και «τέκνα γεννημένα, χωρίς γάμο γονέων».

Πέραν αυτού, για την αναγνώριση τέκνου γεννημένου εκτός γάμου ο πατέρας χρειάζεται την έγκριση της μητέρας. Μετά την αναγνώρισή του από τον πατέρα, δικαστικώς ή εκουσίως, το παιδί αντιμετωπίζεται ως τέκνο γεννημένο από γάμο και έχει πλήρη κληρονομικά δικαιώματα, ενώ η μητέρα μπορεί να απαιτήσει διατροφή.

Περαιτέρω, με τον νόμο 1483/1984, η άγαμη μητέρα δικαιούται γονικής άδειας, μέχρι το παιδί να φθάσει την ηλικία των 2,5 ετών.

Επιπλέον, κατά τις διατάξεις των νόμων 1849/1989 και 2470/1997, προβλέπεται η χορήγηση επιδόματος γάμου στις εργαζόμενες στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα, αντιστοίχως, εφ' όσον έχουν αναλάβει την επιμέλεια του παιδιού.

Επιπροσθέτως, με τον νόμο 2194/1994, στους διαγωνισμούς για την πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο οι άγαμες μητέρες μοριοδοτούνται με 5%, για κάθε παιδί, που έχουν στην κηδεμονία τους.

Τέλος, με την Εθνική Σύμβαση Εργασίας 2002-2003, η άγαμη μητέρα δικαιούται επιπλέον 6 εργάσιμες ημέρες άδειας, στον ιδιωτικό τομέα, ενώ στην περίπτωση, που έχει 3 ή περισσότερα παιδιά, δικαιούται 8 εργάσιμες ημέρες.

Οι δημοσιονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα και τις λοιπές χώρες της Ευρώπης, καταδεικνύουν ότι οι μονογονεϊκές οικογένειες αποτελούν μία πραγματικότητα, ολοένα και περισσότερο διευρυνόμενη. Στην Ελλάδα υπάρχουν 43 χιλιάδες μονογονεϊκές οικογένειες και για τον λόγο αυτό, το ζήτημα θα πρέπει να εξετασθεί σε βάθος και να ληφθούν τα μέτρα, που θα τις θωρακίσουν αποτελεσματικά.

Επδοματική Πολιτική

Η επιδοματική πολιτική, που ασκείται για την οικονομική ενίσχυση των μονογονεϊκών οικογενειών, προβλέπει την καταβολή μηνιαίου επιδόματος 44 ευρώ για κάθε απροστάτευτο παιδί, μέχρι την ηλικία των 16 χρόνων, με την προϋπόθεση ότι το οικογενειακό επίδομα δεν υπερβαίνει τα 294 ευρώ, μηνιαίως.

Επιπλέον, καταβάλλεται ετήσιο σχολικό επίδομα 300 ευρώ για κάθε παιδί, στις μονογονεϊκές οικογένειες, που το εισόδημα τους δεν υπερβαίνει τα 3000 ευρώ και δίδεται εφ' άπαξ, στην αρχή του σχολικού έτους.

Επιπροσθέτως, χορηγείται επίδομα Μητρότητας Ανασφαλιστών ύψους 400 ευρώ, σε εργαζόμενες μητέρες που είναι ανασφάλιστες ή ο Φορέας Ασφάλισής τους, δεν χορηγεί ανάλογο επίδομα.

Ως προς την επιδοματική πολιτική, ο Ο.Γ.Α. χορηγεί μηνιαίο επίδομα 131 ευρώ μέχρι την συμπλήρωση του έκτου έτους της ηλικίας του παιδιού, εφ' όσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 23.480 ευρώ.

Τέλος, τα παιδιά, που προέρχονται από μονογονεϊκές οικογένειες, εγγράφονται, κατά προτεραιότητα, στους δημοτικούς βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς.

Στεγαστικά Προγράμματα

Τα στεγαστικά προγράμματα, που προσφέρονται στην άγαμη μητέρα, χωλαίνουν. Ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας χορηγεί δάνεια αυτοστεγάσσης σε άγαμες μητέρες, με την προϋπόθεση να έχουν, τουλάχιστον, 900 ημέρες εργασίας. Επίσης, με τις ίδιες προϋποθέσεις δίδονται, κάθε χρόνο, τέσσερις έτοιμες κατοικίες και τέλος χορηγείται επίδομα ενοικίου.

Μονάδες Φιλοξενίας και Στήριξης

Σημαντικό έργο επιτελούν οι διάφορες Μονάδες Φιλοξενίας και Στήριξης άγαμων μητέρων και, ενδεικτικά, αναφέρεται το Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα». Στο, εν λόγω, Κέντρο η άγαμη μητέρα μπορεί να βρει ψυχολογική και οικονομική στήριξη για την περίοδο, προ του τοκετού. Επίσης, υπάρχουν Συμβουλευτικά Κέντρα και τα Κέντρα Ενημέρωσης Γυναικών του Κ.Ε.Θ.Ι., όπου παρέχεται, εκτός των άλλων και νομική συνδρομή. Επιπλέον, λειτουργούν Διευθύνσεις Πρόνοιας στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, στις οποίες παρέχεται ψυχολογική στήριξη. Επίσης, στα πλαίσια της λειτουργίας του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη, παρέχεται προσωρινή φιλοξενία. Το έργο και η δράση αυτών των Οργανισμών, πρέπει να προβληθεί, ώστε να γνωρίζουν οι άγαμες μητέρες, που μπορούν να απευθυνθούν, σε κάθε περίπτωση.

Προτάσεις

Τα μέτρα, που έχουν ληφθεί δεν μπορούν να στηρίξουν την άγαμη μητέρα, στην προσπάθειά της να εξασφαλίσει αξιοπρεπή ζωή και να παρέχει όλα όσα χρειάζονται στο παιδί της, ενώ οι προϋποθέσεις, που τίθενται για τα διάφορα επιδόματα, δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα.

1. Κατ' αρχήν, κρίνεται αναγκαίο να αυξηθεί το όριο ηλικίας του απροστάτευτου παιδιού από τα 16 στα 18 χρόνια. Παρόμοια ρύθμιση θα πρέπει να ισχύει και ως προς το σχολικό επίδομα, που χορηγείται για τα παιδιά, που φοιτούν στα Δημόσια Σχολεία.

2. Ως προς την στεγαστική συνδρομή στην άγαμη μητέρα, θεωρείται απαραίτητο οι απαιτούμενες ημέρες εργασίας για την χορήγηση δανείου αυτοστεγάσσης, αλλά και του επιδόματος ενοικίου, να μειωθούν από 900 σε 700. Επιπλέον, είναι αναγκαίο ο αριθμός των ετοιμών κατοικιών, που παραχωρούνται, να αυξηθεί, ώστε να γίνει περισσότερο αισθητή η στήριξη από πλευράς Πολιτείας.

3. Κρίνεται, επίσης, σκόπιμο να αυξηθεί η μοριοδότηση στους διαγωνισμούς προσλήψεων του Δημοσίου από 5%, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 10%. Η ανεργία πλήττει, ιδιαίτερα, την συγκεκριμένη κατηγορία γυναικών και η στήριξη στον τομέα αυτό θεωρείται περισσότερο από αναγκαία. Η εργασία παρέχει την δυνατότητα να αντιμετωπίσουν πολλά από τα υπάρχοντα προβλήματα, αλλά και να προσφέρουν στα παιδιά τους όλα όσα χρειάζονται.

4. Όσον αφορά στις άπορες μονογονεϊκές οικογένειες, θα πρέπει να δοθούν περισσότερα προνόμια και παροχές, αναλόγως με τα ισχύοντα για τις πολύτεκνες οικογένειες.

5. Χωρίς να παραγνωρίζεται η σημασία της οικονομικής βοήθειας, εξ' ίσου σημαντική θεωρείται η ψυχολογική υποστήριξη, που θα δώσει στην άγαμη μητέρα δύναμη να συνεχίσει το δύσκολο έργο της ανατροφής των παιδιών της.

6. Σημαντικότερο όλων είναι η ανάληψη εκστρατείας, ώστε η Ελληνική Κοινωνία να ενημερωθεί σε βάθος για το οξύ πρόβλημα και να επιδείξει την ανάλογη ευαισθησία. Η προσπάθεια αυτή, μπορεί να γίνει μέσα από καμπάνιες και τηλεοπτικά σποτς, που θα προβάλουν το μήνυμα ότι «δεν τιμωρούμε και δεν περιθωριοποιούμε τις άγαμες μητέρες, αλλά τις σεβόμαστε

και τις προστατεύουμε».

Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΩΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΝ ΣΩΜΑΤΟΣ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΑΝΤΟΥΛΑΣ

Η μεταμόσχευση αποτελεί, πλέον, μία επίσημη αναγνωρισμένη ιατρική θεραπευτική πράξη, που, στην κυριολεξία, δίνει ζωή και στην οποία θα έπρεπε να εξασφαλίζεται εύκολη πρόσβαση του ασθενούς.

Η πηγή μοσχευμάτων περιλαμβάνει, αφ' ενός μεν, τα πτωματικά μοσχεύματα, αφ' ετέρου δε, μοσχεύματα από ζώντες εθελοντές (νεφρός ή ήπαρ).

Σήμερα, στην Αμερική, περίπου 81.000 άτομα αναμένουν μόσχευμα. Κάθε μέρα 70 περίπου άτομα μεταμοσχεύονται. Αλλά και κάθε μέρα 17 άτομα πεθαίνουν, ενώ ευρίσκονται σε λίστα αναμονής. Η αναμονή είναι, σήμερα, 3 χρόνια, περίπου, για μεταμόσχευση νεφρού, ενώ συνεχώς μεγαλώνει και το 2010 υπολογίζεται ότι θα είναι 10 χρόνια.

Είναι, επομένως, σαφές ότι η προσφορά είναι πολύ μικρή σε σχέση με τη ζήτηση, που συνεχώς αυξάνεται, κυρίως, λόγω της επισημοποίησης της προόδου στο πεδίο των μεταμοσχεύσεων.

Η μεγάλη διαφορά μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης έχει προκαλέσει την παρέμβαση εγκληματικών κυκλωμάτων στη διαδικασία ικανοποίησης μέρους των αναγκών σε μοσχεύματα, με την άσκηση μεγάλης πίεσης σε άτομα, που ευρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας, ώστε να αναζητήσουν διέξοδο με πώληση των οργάνων τους.

Διεθνώς, το θέμα της εμπορευματικής διακίνησης οργάνων δεν είναι νέο. Ήδη, από το 1980, είχε παρατηρηθεί το φαινόμενο, που κατέληξε να ονομάζεται «μεταμοσχευτικός τουρισμός», με πλούσιους Ασιάτες να ταξιδεύουν στην Ινδία και άλλες περιοχές της Νοτιοανατολικής Ασίας για να «αγοράσουν» όργανα από φτωχούς δότες.

Παρόμοια δραστηριότητα έχει αναπτυχθεί και σε άλλες χώρες, όπως στη Βραζιλία και τις Φιλιππίνες. Επίσης, έχουν διατυπωθεί σαφείς κατηγορίες κατά της Κίνας, σχετικά με την εμπορική χρήση οργάνων από φυλακισμένους - καταδικασμένους σε θάνατο. Στην Ινδία, παρά την ψήφιση νεότερων νόμων, η εμπορία των οργάνων συνεχίζεται παράνομα στις περισσότερες Περιφέρειές της.

Ενώ με βάση τις τρέχουσες εκτιμήσεις, στην Ευρώπη η εμπορία οργάνων διατηρείται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, το θέμα δεν παύει να θεωρείται μεγάλης σημασίας, όχι απλά διότι είναι, συγκινησιακά, ανθρώπινο, αλλά επειδή προβλέπεται ότι, αν δεν ληφθούν μέτρα, θα μεγεθυνθεί στο μέλλον.

Επιστημαίνεται, γενικά, ότι, ως αποτέλεσμα φτώχειας, νεαρά άτομα σε μερικές περιοχές της Ανατολικής Ευρώπης έχουν πωλήσει τον ένα νεφρό τους σε τιμές, που κυμαίνονται από 2.500 έως 3.000 δολάρια, ενώ, αντίστοιχα, οι ασθενείς - λήπτες έχουν δηλώσει ότι χρεώθηκαν, από 100.000 έως 200.000 δολάρια, για την μεταμόσχευση.

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα, που πρέπει να υπογραμμισθεί, είναι ότι, μετά από μία παράνομη μεταμόσχευση, η κατάσταση της υγείας του δότη, συνήθως, επιβαρύνεται βραχυπρόθεσμα, επειδή δεν υπάρχει, κατά κανόνα, ιατρική παρακολούθηση των εν λόγω ατόμων, το πλαίσιο ζωής των οποίων χαρακτηρίζεται, γενικά, από συνθήκες ανθυγιεινής διαβίωσης, ανεπαρκή διατροφή, κατάχρηση αλκοόλ και σκληρή φυσική δραστηριότητα. Έτσι, οι περισσότεροι παράνομοι δότες νεφρού, μάλλον θα καταλήξουν να έχουν οι ίδιοι ανάγκη μεταμόσχευσης.

Βέβαια, στο σημείο αυτό, τίθενται και ζητήματα ηθικής φύσεως, όπως το κατά πόσο πρέπει οι πτωχοί να προσφέρουν υγεία στους πλούσιους, ή εάν είναι κοινωνικά δίκαιο η υγεία να πωλείται και να χρησιμοποιείται, ως μέσο για την αντιμετώπιση της φτώχειας.

Ενώ η απαγόρευση, σε σχέση με την εμπορία οργάνων, έχει νομικά κατοχυρωθεί στα Κράτη - Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι περισσότερες Χώρες αφήνουν νομικά «παράθυρα» στο θέμα αυτό. Ο όρος «εγκληματική υπευθυνότητα» σε

σχέση με την εμπορία οργάνων, σπανίως, καθορίζεται στους εθνικούς νομικούς κώδικες. Η παρατήρηση αφορά στην «εγκληματική ευθύνη», που πρέπει να βαρύνει τους μεσάζοντες και τους ενδιάμεσους, το νοσοκομειακό και νοσηλευτικό προσωπικό, τους τεχνικούς των ιατρικών εργαστηρίων, και όλους όσους συμμετέχουν, καθ' οιονδήποτε τρόπο, στην όλη διαδικασία της παράνομης μεταμόσχευσης.

Επίσης, το ιατρικό προσωπικό, που ενθαρρύνει και παρέχει πληροφόρηση για τον «μεταμοσχευτικό τουρισμό» πρέπει να υπόκειται σε ποινική δίωξη. Αντίστοιχα, το ιατρικό προσωπικό, που αναλαμβάνει την περίθαλψη των ληπτών, που αγόρασαν, παρανόμως, όργανα, πρέπει να θεωρείται υπεύθυνο, εάν δεν ενημερώνει τις Κρατικές Αρχές Υγείας για τις περιπτώσεις αυτές.

Ανοικτό παραμένει το θέμα της νομικής ευθύνης του δότη και του λήπτη.

Οι νόμοι για την αντιμετώπιση της εμπορίας οργάνων πρέπει να είναι αυστηροί και να έχουν διακρατική ισχύ.

Για τη διαμόρφωση του νομικού πλαισίου στη Χώρα μας, θεωρείται αναγκαία η πραγματοποίηση μιας ειδικής συνεδρίασης της Επιτροπής και η επεξεργασία του ζητήματος, από κοινού με τον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Ο αποτελεσματικότερος, όμως, τρόπος αντιμετώπισης της εμπορίας ανθρώπινων οργάνων είναι η ενίσχυση του πλαισίου δωρεάς οργάνων.

Δυστυχώς, στα Νοσοκομεία, η αποτελεσματικότητα της προσπάθειας, να ληφθεί η συγκατάθεση για την δωρεά οργάνων, από άτομα που ευρίσκονται πολύ κοντά στο θάνατο, κυμαίνεται από 90% μέχρι 10%. Επίσης, διαπιστώνεται ότι το 80% των μοσχευμάτων προέρχεται από το 20% των Νοσοκομείων. Τα εν λόγω ποσοστά τονίζουν το μεγάλο περιθώριο αύξησης της αποτελεσματικότητας παρέμβασης των νοσοκομειακών γιατρών, ιδιαίτερα, των ιατρών των Μονάδων, που πρέπει να ευαισθητοποιηθούν και στους οποίους, ίσως, πρέπει να δοθούν ειδικά κίνητρα.

Στον Πίνακα Δωρεάς Οργάνων, η Ελλάδα κατατάσσεται σε πολύ χαμηλή θέση, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του Διεθνούς Οργανισμού Συντονιστών Μεταμοσχεύσεων του 2004.

ΕΙΔΟΣ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΟΣ	ανά εκατ. κατοίκων	Ελλάδα
Πτωματικοί δότες γενικά	Ισπανία 34,6	6,2
Ζωντανοί δότες γενικά	Κύπρος 41,0	7,1
Πτωματικοί δότες νεφρών	Ισπανία 49,2	10,9
Πτωματικοί δότες ήπατος	Ισπανία 22,9	2,7
Πτωματικοί δότες καρδιάς	Νορβηγία 7,4	0,6

Προτάσεις

Ουσιαστικά δύο είναι οι μέθοδοι, που θα συμβάλουν στην αύξηση της διαθεσιμότητας οργάνων από ανθρώπινους δότες:

(α) Όσον αφορά τα πτωματικά μοσχεύματα, καθοριστικούς παράγοντες αποτελούν, αφ' ενός μεν, η αύξηση του αριθμού των ατόμων, που συναινούν στην δωρεά των οργάνων τους, μετά θάνατον, και αφ' ετέρου, η λήψη οργάνων, λόγω θανάτων σε Νοσοκομεία.

(β) Μεγάλης σημασίας θεωρείται η αύξηση της δωρεάς οργάνων από ζωντανούς δότες, για τις περιπτώσεις οργάνων, στις οποίες η διαδικασία αυτή καθίσταται δυνατή (π.χ. νεφρός, ήπαρ).

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, απαιτούνται οι ακόλουθες ενέργειες:

- Εμπεριστατωμένη και ευρύτατη ενημέρωση της κοινής γνώμης, αρχής γενομένης από τα Σχολεία.

Παρατίθεται χαρακτηριστικός κατάλογος ερωτήσεων και αντιστοιχών απαντήσεων.

- Θα προσπαθήσουν οι γιατροί να σώσουν τη ζωή μου, εάν ξέρουν ότι επιθυμώ να καταστώ δότης;

Η απάντηση είναι ότι η ιατρική ομάδα, που προσπαθεί να σώσει τη ζωή σου, είναι εντελώς ξεχωριστή από την μεταμοσχευτική ομάδα.

- Μπορεί ένα άτομο να αναρρώσει από τον εγκεφαλικό θάνατο;

Μπορεί, όντως, να αναρρώσει από κώμα, αλλά ο εγκεφαλικός θάνατος αποτελεί τελείως διαφορετική κατάσταση και είναι οριστικός.

- Η δωρεά οργάνου θα παραμορφώσει το σώμα μου;

Η αφαίρεση των οργάνων του δότη γίνεται με διαδικασία, παρόμοια εκείνης της χειρουργικής επέμβασης και με αντίστοιχη αποκατάσταση.

- Τα όργανα πωλούνται με τεράστια κέρδη, που εισπράττει η ιατρική κοινότητα;

Το νομικό πλαίσιο πρέπει να διασφαλίζει με σαφήνεια την παντελή απαγόρευση τέτοιας δυνατότητας.

Πέραν της ενημέρωσης απαιτείται:

- Παρουσίαση της κοινωνικής ωφέλειας από την δωρεά οργάνων.

- Διερεύνηση και πρόταση για την θέσπιση «κοινωνικών κινήτρων» υπέρ της δωρεάς οργάνων «εν ζωή».

- Δημιουργία και διάθεση πληροφοριακού υλικού, σχετικά με την δωρεά οργάνων.

- Ίδρυση συμβουλευτικού γραφείου, κυρίως, για τους ασθενείς και τους συγγενείς τους, με στόχο την δημιουργία θετικής προδιάθεσης, ως προς την δωρεά οργάνων.

- Δημιουργία «chat message boards» στο Internet για την «ελεύθερη» επικοινωνία δωρητών και ληπτών, όπου είναι δυνατή και η πληροφόρηση αλλά και η ανταλλαγή εμπειριών.

- Εξέταση της δυνατότητας επίσημων οικονομικών κινήτρων για την «δωρεά εν ζωή»

Προκαλεί εξαιρετικό ενδιαφέρον το γεγονός ότι η Αμερικανική Ιατρική Ένωση ανακοίνωσε πρόσφατα ότι εξετάζει τη δυνατότητα θέσπισης οικονομικών κινήτρων, με στόχο να παρακινήσει μεμονωμένα άτομα να δωρήσουν ή να «κληροδοτήσουν» τα όργανά τους σε κληρονόμους τους ή και σε Κοινωφελή Ιδρύματα.

Το Νοσοκομείο παραμένει ο προσφορώτερος χώρος για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των πτωματικών δωτών.

Η διαδικασία δωρεάς και λήψης, στο νοσοκομειακό περιβάλλον, περιλαμβάνει μία αρκετά πολύπλοκη σειρά γεγονότων, όπου χρειάζεται η συνεργασία τόσο των ίδιων των ιατρών, αλλά και των νοσοκόμων και των άλλων νοσηλευτών, οι οποίοι ασχολούνται με τον δυνητικό δότη, καθώς και του υπόλοιπου νοσοκομειακού προσωπικού.

Χρειάζεται, ακόμη, η παρέμβαση και η ύπαρξη ενός Συντονιστού για θέματα μεταμόσχευσης οργάνων και η συνεργασία με την οικογένεια του δυνητικού δότη και των εξειδικευμένων γιατρών-χειρουργών, οι οποίοι θα κάνουν τη μεταμόσχευση. Έτσι, η συνολική διαδικασία για την λήψη και μεταμόσχευση ενός οργάνου, μπορεί να απαιτήσει χρονικό διάστημα μερικών ωρών έως ολίγων ημερών, κατά περίπτωση.

Ενδεικτικά, για παρόμοιες περιπτώσεις στη Νέα Υόρκη, όπου υπάρχει και λειτουργεί ειδικό τηλεφωνικό δίκτυο, σχετικά με την δωρεά οργάνων, ακολουθείται η εξής διαδικασία. Όταν επίκειται θάνατος νοσοκομειακού ασθενή, μέσω ενός «ελεύθερου» τηλεφωνικού αριθμού, είτε ο ίδιος ο γιατρός, είτε το νοσηλευτικό προσωπικό, ή κάποιος άλλος αρμόδιος του Νοσοκομείου, επικοινωνεί και δίνει την εμπιστευτική πληροφορία, ώστε να διερευνηθεί, κατά πόσον ο εν λόγω ασθενής είναι, κατ' αρχήν, δυνητικός δότης. Ακολουθεί ιατρική αξιολόγηση του υποψηφίου δότη, από άτομο που συντονίζει τις μεταμοσχεύσεις. Ο συντονιστής της μεταμόσχευσης λαμβάνει λεπτομερείς ιατρικές πληροφορίες για τον ασθενή και την ιατρική του κατάσταση και φροντίζει επίσης, προκειμένου να εξασφαλίσει συγκατάθεση, να συναντήσει τους πλησιέστερους συγγενείς. Τέλος, συμπληρώνει ένα ιατρικό και κοινωνικό ερωτηματολόγιο, που σχετίζεται με τον υποψήφιο δότη. Η συνάντηση και συζήτηση αυτή θα πρέπει να έχει προγραμματισθεί προσεκτικά και να λάβει χώρα, όταν, βεβαίως, οι συγγενείς αντιληφθούν ότι το προσφιλές τους άτομο δεν έχει, πλέον, πιθανότητες επιβίωσης. Στη συνάντηση πρέπει αφ' ενός μεν να δοθούν λεπτομερείς πληροφορίες, ως προς την διαδικασία της δωρεάς των οργάνων, αφ' ετέρου δε να γίνει αναλυτική συζήτηση ως προς τα

όργανα, που είναι δυνατόν να δωρηθούν και την λειτουργία της διαδικασίας και του τρόπου διανομής στους λήπτες. Τέλος, η διαδικασία ολοκληρώνεται με την υπογραφή, σε συγκεκριμένο έντυπο συγκατάθεσης δωρεάς οργάνων, από τον πλησιέστερο συγγενή ή τον αρμοδίως εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του δυνητικού δότη.

Εν κατακλείδι, αξίζει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια από όλους, προκειμένου η διαδικασία της μεταμόσχευσης να παραμείνει «δωρεά ζωής» και όχι «αγορά ζωής», σε μια κοινωνία αγάπης, φιλανθρωπίας και αλtruισμού.

Τέλος, η Επιτροπή, ενέκρινε, ομόφωνα, τις Εισηγήσεις για την καταπολέμηση του φαινομένου της εμπορίας και την ενίσχυση του πλαισίου δωρεάς ανθρωπίνων οργάνων.

Οι Εισηγήσεις, σχετικά με το δημογραφικό ζήτημα, έγιναν δεκτές, κατ' αρχήν, με την παρατήρηση ότι θα αποτελέσουν τμήμα ενιαίας Εισήγησης, μετά την εξέταση σε βάθος όλων των πτυχών του προβλήματος, που εντάσσονται στις αρμοδιότητες της Επιτροπής και την πλήρη αξιολόγηση των σχετικών δεδομένων.

Αθήνα, 1 Ιουλίου 2005

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ – ΤΣΑΡΟΥΧΑ

Η Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΕΛΕΩΝΟΡΑ ΚΑΤΣΕΛΗ

Η Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΕΛΠΙΔΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΕΛΕΝΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

ΑΡΙΑΔΗ ΜΑΝΟΥΣΟΥ-ΜΠΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΠΕΡΝΙΔΑΚΗ-ΑΛΑΝΤΟΥΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΑΝΤΟΥΛΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΓΚΕΡΕΚΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΚΟΥΡΚΟΥΛΑ

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ"

"ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατά τη Α' Τακτική Σύνοδο της ΙΑ' Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 3804/3080 από 16.4.2004 απόφαση της Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής.

Η Επιτροπή συγκροτείται από 30 Μέλη και αποτελέστηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Παναγιώτη Αδρακτά, Ιλχάν Αχμέτ, Ξενοφώντα Βεργίνη, Γεώργιο Βλάχο, Θαλασσινό Θαλασσινό, Χριστιάνα Καλογήρου, Ανδρέα Καραγκούννη, Γεώργιο Καρασμάνη, Γεώργιο Κοντογιάννη, Αθηνά Κόρκα-Κώνστα, Αθανάσιο Μπούρα, Ελισάβετ Παπαδημητρίου, Ιωάννη Πίττα, Δημήτριο Σαμπαζιώτη, Ιορδάνη Τζαμτζή, Μαργαρίτη Τζίμα, Δημοσθένη Τσιαμάκη, Χρήστο Αηδόνη, Ευάγγελο Αργύρη, Μιλτιάδη Βέρρα, Βασίλειο Έξαρχο, Μιχαήλ Καρχιμάκη, Γεώργιο Λιάνη, Μάρκο Μπόλαρη, Μιχαήλ Παντούλα, Ευάγγελο Παπαχρήστο, Παναγιώτη Ρήγα, Θεοδώρα Τζάκρη, Νικόλαο Γκατζή και Ιωάννη Δραγασάκη.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 22 Απριλίου 2004, ο κ. Γεώργιος Καρασμάνης. Το αξίωμα του Α' Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε ο κ. Βασίλειος Έξαρχος, του Β' Αντιπροέδρου ο κ. Νικόλαος Γκατζής και του Γραμματέα ο κ. Ιωάννης Δραγασάκης.

Οι Βουλευτές, κ.κ. Παναγιώτης Ρήγας και Δημήτριος Σαμπαζιώτης, που περιλαμβάνονταν στην αρχική σύνθεση της Επιτροπής, αντικαταστάθηκαν από τους Βουλευτές, κυρία Ροδούλα Ζήση και κ. Νικόλαο Σταυρογιάννη, σύμφωνα με τις από 6.10.2004 και 23.5.2005, αντιστοίχως, τροποποιήσεις της αρχικής απόφασης της Προέδρου της Βουλής περί συγκρότησης της Επιτροπής.

Αντικείμενο της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 43 Α' του Κανονισμού της Βουλής, είναι «η παρακολούθηση και ενημέρωση της Βουλής για τη λειτουργία των περιφερειακών οργάνων της Πολιτείας και ιδίως για ζητήματα σχεδιασμού και εφαρμογής της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης».

Η Επιτροπή πραγματοποίησε 19 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 57 ωρών, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Ευρωβουλευτές, Γενικοί Γραμματείς Περιφερειών και εκπρόσωποι Φορέων, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 6ης Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

1) Προγραμματισμός του έργου της Επιτροπής.

2) Περιφερειακή Ανάπτυξη: Από το Γ' στο Δ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Ευρωβουλευτή, κ. Κωνσταντίνο Χατζηδάκη.

2. Συνεδρίαση της 20ης Μαΐου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση σχετικά με τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Χρήστο Φώλια.

3. Συνεδρίαση της 2ας Ιουνίου 2004

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, κ. Γεώργιο Τσιόττρα.

4. Συνεδρίαση της 19ης Οκτωβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από εκπροσώπους της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος (Ε.Ν.Α.Ε.).

5. Συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Πρόεδρο, κ. Πάρι Κουκουλόπουλο και εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.).

6. Συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Γεώργιο Αλογοσκούφη, σχετικά με τον αναπτυξιακό νόμο και την εφαρμογή της περιφερειακής πολιτικής.

7. Συνεδρίαση της 2ας Δεκεμβρίου 2004

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κ. Προκόπη Παυλόπουλο.

8. Συνεδρίαση της 25ης Ιανουαρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, κ. Σέργιο Τσίφτη.

9. Συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, κ. Σωτήριο Βόσδου.

10. Συνεδρίαση της 23ης Φεβρουαρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, κ. Χαράλαμπο Κόκκινο.

11. Συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, κ. Παναγιώτη Καββαδά.

12. Συνεδρίαση της 9ης Μαρτίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, κ. Μιχαήλ Αγγελόπουλο.

13. Συνεδρίαση της 16ης Μαρτίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από την Γενική Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου, κυρία Αγγέλα Αβούρη.

14. Συνεδρίαση της 13ης Απριλίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας, κ. Φώτιο Γκούπα.

15. Συνεδρίαση της 20ης Απριλίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση επί των εισηγήσεων μελών της Επιτροπής, σχετικά με την Περιφερειακή Ανάπτυξη.

16. Συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση επί των εισηγήσεων μελών της Επιτροπής, σχετικά με την Περιφερειακή Ανάπτυξη.

17. Συνεδρίαση της 19ης Μαΐου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση επί των εισηγήσεων μελών της Επιτροπής, σχετικά με την Περιφερειακή Ανάπτυξη.

18. Συνεδρίαση της 2ας Ιουνίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση επί των εισηγήσεων μελών της Επιτροπής, σχετικά με την Περιφερειακή Ανάπτυξη.

19. Συνεδρίαση της 29 ης Ιουνίου 2005**Θέμα ημερήσιας διάταξης:**

Συζήτηση επί των εισηγήσεων μελών της Επιτροπής, σχετικά με την Περιφερειακή Ανάπτυξη και έγκριση του σχεδίου Έκθεσης της Επιτροπής.

III. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗ ΣΤΟ ΡΟΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή μας, που λειτούργησε με εντατικούς ρυθμούς κατά την παρούσα Σύνοδο ανέλαβε τη διαχείριση θεμάτων μείζονος σημασίας, χωρίς να έχει στη διάθεσή της αρχαιακό υλικό αφού η ίδρυσή της αποτελεί καινοτομία και απέδωσε ουσιαστικό και σημαντικό έργο.

Η Επιτροπή διεφύλαξε, πραγματικά, το διακομματικό χαρακτήρα της και όλα τα μέλη της επέδειξαν ευρύτητα αντίληψης και συνείδηση των προβλημάτων της Ελληνικής Περιφέρειας.

Κατά το διάστημα της λειτουργίας της γίναμε αποδέκτες των τεράστιων προβλημάτων της Ελληνικής Περιφέρειας, αλλά και θέσεων και προτάσεων για την αντιμετώπισή τους. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής εκλήθησαν οι καθ' ύλην αρμόδιοι Υπουργοί, Ευρωβουλευτές, και Περιφερειάρχες και υπήρξε συνεργασία με την Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος (Ε.Ν.Α.Ε.) και την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.). Δεν μπορέσαμε, βέβαια, να ολοκληρώσουμε τις επαφές στο βαθμό που επιθυμούσαμε και δεσμευόμαστε ότι θα το πράξουμε στην επόμενη Σύνοδο.

Εν τούτοις, οι 19, τον αριθμό προηγούμενες συνεδριάσεις μας, αποδείχθηκαν αρκετές για να καταγράψουν αυτό που αποτελεί την τροχοπέδη σε κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια: Το μέγα αναπτυξιακό έλλειμμα και τις κραυγαλέες περιφερειακές ανισότητες, που έχουν μετατρέψει πολλές περιοχές σε πραγματικά «γκέτο», και έχουν αφήσει τοπικούς πληθυσμούς στο περιθώριο έστω και στοιχειωδών αναπτυξιακών σχεδιασμών και υποδομών να ασφυκτιούν μέσα σε οξυγόνου οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα.

Αυτή η ψαλίδα πρέπει, επιτέλους, να κλείσει. Έχουμε υποχρέωση να βάλουμε τέλος σε παλαιότερες πρακτικές, που θέλουν την Περιφέρεια «φτωχό συγγενή» ενός ευνοούμενου Κέντρου. Και για να μη θεωρηθεί ότι γινόμαστε κήρυκες μιας σύγκρουσης Κέντρου – Περιφέρειας, σπεύδω να διευκρινίσω ότι, αντίθετα, πρέπει να δώσουμε τη μάχη για μια ισόρροπη ανάπτυξη, χωρίς εξαιρέσεις και αποκλεισμούς. Και προς αυτό το στόχο, οι προϋποθέσεις, σήμερα, είναι καλύτερες. Χρόνο με το χρόνο βλέπουμε όλο και περισσότερα από τα δυναμικότερα στρώματα των Περιφερειών, να αναζητούν ευκαιρίες και κίνητρα για να μείνουν στον Τόπο τους και να βάλουν τέλος στην πληθυσμιακή αιμορραγία της υπαίθρου. Η πολιτεία τους χρωστάει και τις ευκαιρίες και τα κίνητρα.

Στα πολλά και πολύτιμα συμπεράσματα από την πρώτη περίοδο λειτουργίας της Επιτροπής μας περιλαμβάνονται ακόμα:

Η διαπίστωση ότι ένας σημαντικός μοχλός, που μπορεί να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο για ισόρροπη ανάπτυξη, είναι η Αυτοδιοίκηση και η αιρετή Περιφέρεια, που πρέπει να συμμετέχουν στον προγραμματισμό. Αυτό προϋποθέτει τη σαφή οριοθέτηση των θέσεων κεντρικής εξουσίας και αυτοδιοίκησης, στην οποία πρέπει να εκχωρηθούν σημαντικές αρμοδιότητες, αλλά, παράλληλα, οικονομικοί πόροι και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Η διαπίστωση της ανάγκης να υπάρξει ένας εθνικός χωροταξικός σχεδιασμός και μια διοικητική αναδιάρθρωση, στα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – και κυρίως, των πλέον προηγμένων χωρών μελών.

Είναι πολλά και ιδιαίτερα σημαντικά τα συμπεράσματα και οι διαπιστώσεις των συναδέλφων, που έχουν καταγραφεί στα πρακτικά, διότι όλοι όσοι συμμετείχαμε στις συνεδριάσεις αυτής της Συνόδου τα γνωρίζουμε και θα μας φανούν πολύ χρήσιμα. Η Έκθεσή μας, μαζί με τις διαπιστώσεις των επόμενων Συνόδων, συνεπικουρούμενες από τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Επιτροπής θα αποτελέσουν ένα, πραγματικά, ανεκτίμητο εργαλείο στην αναπτυξιακή προσπάθεια της Περιφέρειας και γενικότερα της Χώρας.

Όλοι γνωρίζουμε ότι αυτό – δηλαδή η σύνταξη από τη Βουλή μια τεκμηριωμένης καταγραφής για τα προβλήματα της Περιφέρειας και τις λύσεις τους – συμβαίνει για πρώτη φορά.

Έχουμε μπροστά μας την πρόκληση του Τέταρτου Κοινοτικού Πλαίσιου Στήριξης, ανεξάρτητα του πώς θα διαμορφωθεί, μετά τις πρόσφατες δυσμενείς εξελίξεις. Έχουμε, επίσης, τις εμπειρίες από τους όχι επιτυχείς σχεδιασμούς για τα προηγούμενα τρία «πακέτα». Εκείνο που δεν έχουμε είναι η πολυτέλεια να αφήσουμε να χαθεί άλλος πολύτιμος χρόνος, να χαθούν άλλα κονδύλια, να χαθεί η τελευταία, ίσως, μεγάλη ευκαιρία για τη Χώρα μας.

Και, προς αυτήν την κατεύθυνση, θέλω να τονίσω ότι έχουμε

ως οδηγό μια πολύτιμη και πρωτόγνωρη παρακαταθήκη: Είναι οι τεκμηριωμένες εισηγήσεις, που αναπτύχθηκαν στην Επιτροπή μας από τους έξι συναδέλφους, αλλά και οι εύστοχες παρεμβάσεις όλων των συναδέλφων, οι οποίες μπορούν και πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο, για ένα σύγχρονο και μακρόπνοο σχεδιασμό, που θα βγάλει την Ελληνική Περιφέρεια από το σημερινό τέλμα της υπανάπτυξης και της εγκατάλειψης.

IV. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

A. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ

Είναι γεγονός πως η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι, όπου δύσκολες και κρίσιμες αποφάσεις πρέπει να παρθούν για το μέλλον. Οι αποφάσεις θα επηρεάσουν την ευημερία των περιοχών και την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Η δημιουργία συνεργασιών σε ευρύτερο επίπεδο, η ανταλλαγή απόψεων, γνώσεων, προβληματισμών σε κοινές υποθέσεις έχει μπει, για καλά, στην ατζέντα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Ευρώπη, πλέον, χωρίς σύνορα και με κοινή αντιμετώπιση σχεδόν όλων των προβλημάτων, είναι το προκλητικό πεδίο, στο οποίο καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο η Τοπική Αυτοδιοίκηση που είναι η λαϊκότερη μορφή εξουσίας.

Στην Επιτροπή Περιφερειών της Ελληνικής Βουλής οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατέθεσαν τον προβληματισμό τους και σημαντικές προτάσεις για την βελτίωση του θεσμού.

Είναι σημαντικό, όμως, πριν αναφέρουμε μερικές από αυτές, να αναλύσουμε τις πρωτοβουλίες της Κυβέρνησης, που είχαν ως στόχο της αναβάθμιση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:

- Τον ορισμό των πενήντα ημερών, ως ανώτατου ορίου για την διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών.

- Την καταβολή πλήρους αποζημίωσης, σε περίπτωση υπέρβασης των παραπάνω προθεσμιών.

- Την δυνατότητα καθορισμού σειράς δικαιολογητικών, που θα αναζητούνται από την Υπηρεσία για λογαριασμό του πολίτη, καθώς και την κατάργηση της υποχρέωσης του πολίτη να προσκομίζει διπλά δικαιολογητικά στις διάφορες υπηρεσίες που συμπράττουν στις επόμενες φάσεις της ίδιας διοικητικής διαδικασίας.

- Την ανασύσταση του φακέλου, από την Υπηρεσία, όταν αυτός απώλεσθαι με υπαιτιότητα της.

- Τον περιορισμό συναρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων.

- Τη σύσταση κεντρικής επιτροπής απλούστευσης διαδικασιών.

- Βελτίωση του συστήματος προσλήψεων και επιτάχυνση των διαδικασιών του ΑΣΕΠ.

- Βελτίωση του συστήματος βαθμολογικής εξέλιξης και επιλογής προϊσταμένων.

- Ρύθμιση του ζητήματος των συμβασιούχων στο Δημόσιο.

- Νέος νόμος για τη μερική απασχόληση.

- Ψήφιση του Ν. 3274/2004, που ρύθμιζε ληξιπρόθεσμες οφειλές, έργα και προμήθειες των Ο.Τ.Α. και των δημοτικών επιχειρήσεων.

- Σύνταξη νέου δημοτικού και κοινοτικού κώδικα.

- Αύξηση των πιστώσεων κατά 14% προς τους Ο.Τ.Α..

- Επιτάχυνση διαδικασιών του προγράμματος «ΘΗΣΕΑ».

Υπάρχει μεγάλη απόσταση μεταξύ της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δεν είναι δυνατόν να δημιουργήσουμε ένα σύγχρονο κράτος, χωρίς αποκέντρωση και ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η κατοχύρωση της αυτοδιοίκησης, στο άρθρο 102 του Ελληνικού Συντάγματος, αλλά και η κατοχύρωση της στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, δημιουργούν καινούργια δεδομένα. Η ενδυνάμωση των θεσμών της αποκέντρωσης με αυτοδιοίκηση, η εξυπηρέτηση του πολίτη στο πλησιέστερο προς αυτόν επίπεδο και η άρση περιφερειακών, ενδοπεριφερειακών, ενδονομαρχιακών ανισοτήτων αποτελούν τη μεγάλη πρό-

κληση για τη σύγχρονη Ελλάδα.

Ζητήματα αιχμής

- Σύγκλιση με την ευρωπαϊκή θεσμική και οικονομική πραγματικότητα.

- Ενίσχυση της οικονομικής βάσης του Ν. 1828/89.

- Καθιέρωση ιδίων πόρων, με τοπική φορολογία, που θα μπορεί να επιβάλει η Τοπική Αυτοδιοίκηση με μεταρρύθμιση και αναδιανομή των υφισταμένων φορολογικών πόρων και όχι με πρόσθετη επιβάρυνση των πολιτών.

- Ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων πρέπει να αποτελέσει σταθμό στις μεταρρυθμίσεις, οι οποίες απαιτούνται για την ενίσχυση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη Χώρα μας.

- Έκδοση εκτελεστικών νόμων, που προβλέπει το Σύνταγμα, στο άρθρο 102.

- Σεβασμός στην τοπική αυτονομία της Αυτοδιοίκησης, που θεμελιώνεται με το τεκμήριο της αρμοδιότητας και την αρχή της επικουρικότητας και της εγγύτητας.

- Περιορισμός στο ελάχιστο των διοικητικών πράξεων και αποφάσεων, που αποστέλλονται στην περιφέρεια για τον έλεγχο νομιμότητας.

- Απλούστευση διαδικασιών του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ».

- Νομοθετική ρύθμιση για την απλούστευση της ισχύουσας νομοθεσίας, που αφορά τις πειθαρχικές και ποινικές διώξεις των αιρετών για αδικήματα, που διαπράττονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- Επανακαθορισμός του συστήματος επιλογής του προσωπικού.

- Υιοθέτηση περιφερειακού σχεδιασμού για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Το Δ' Κ.Π.Σ. είναι η μεγάλη, και ίσως τελευταία, ευκαιρία για να πετύχει η Χώρα την ισόρροπη ανάπτυξη της. Για αυτό προτείνουμε την άμεση έναρξη των διαδικασιών προγραμματισμού με τη συμμετοχή όλης της κοινωνίας. Η περιφερειακή ανάπτυξη μόνο μέσα από μία ορθολογική διαχείριση των χρηματοδοτήσεων αυτού του κοινοτικού πλαισίου μπορεί να επιτευχθεί.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν, όμως, την πολυμορφία των Φορέων της Αυτοδιοίκησης, πρέπει να εξασφαλιστεί, ιδιαίτερα, η υποστήριξη των μικρών καθώς και των ορεινών, ημιορεινών και νησιωτικών Καποδιστριακών Δήμων και Κοινοτήτων, με προτεραιότητα στους τομείς του περιβάλλοντος και των λοιπών βασικών υποδομών, καθώς και η απλούστευση των διαδικασιών, ώστε να μπορέσουν να υλοποιηθούν τα απαραίτητα για τη σύγκλιση έργα.

Προτείνουμε, επίσης, σε κάθε νομό, να εξασφαλιστεί η απαραίτητη τεχνοκρατική υποστήριξη στους Ο.Τ.Α. για το σχεδιασμό των δράσεων και την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών, ώστε να καταστεί δυνατόν να ενταχθούν τα απαραίτητα για τους μικρούς δήμους έργα.

Εκτιμώντας τη μέχρι τώρα συνεργασία μας με τον Υπουργό Εσωτερικών αξιολογούμε στα θετικά:

- την προσαύξηση των ΚΑΠ του 2004 κατά 45 εκατ. ευρώ και την επιπλέον απόδοση 50 εκατ. ευρώ στη ΣΑΤΑ του 2004.

- τη θεσμοθέτηση της συμμετοχής της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. στις διαδικασίες των συλλογικών διαπραγματεύσεων με τους εργαζόμενους των Ο.Τ.Α..

- τη δια νόμου δέσμευση της Κυβέρνησης εγγραφής στους προϋπολογισμούς των υπουργείων των σχετικών πιστώσεων συγχρηματοδότησης του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ».

- καθώς και τη δήλωση του για περαιτέρω προσπάθεια ολοκλήρωσης των οικονομικών μεγεθών για το έτος 2005. Διαπιστώνουμε, όμως, ακόμη απόσταση τόσο από τις προσδοκίες των Δήμων με βάση τις κυβερνητικές δεσμεύσεις, όσο και σε σχέση με την τραγική οικονομική κατάσταση των Ο.Τ.Α..

Από την πλευρά μας εμμένουμε αδιαπραγμάτευτα:

- στην άμεση και πλήρη εφαρμογή του Ν. 1828/89.

- στην πλήρη εφαρμογή του άρθρου 102 του συντάγματος για τις μεταφερόμενες καθώς και τις νέες αρμοδιότητες.

- στη σταδιακή απόδοση παρακρατηθέντων, με στόχο την κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών των Δήμων, ιδιαίτερα των

μικρών.

Μας δίνεται, ως ελληνική αυτοδιοίκηση, με τη σύνταξη του νέου κώδικα να διαμορφώσουμε εκείνο το πλαίσιο, που θα δώσει την ώθηση, που χρειαζόμαστε, προκειμένου να ανταποκριθούμε πληρέστερα στις απαιτήσεις της ελληνικής κοινωνίας.

Ο νέος κώδικας δεν πρέπει να είναι ένα γραφειοκρατικό όργανο που θα στραγγαλίζει τις δημιουργικές προσπάθειες των ανθρώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Χρειάζεται να είναι ένα ευέλικτο εργαλείο, που θα αφήνει ελεύθερες τις δυνάμεις μας να αναπτυχθούν.

Ο νέος Κώδικας πρέπει να δώσει απαντήσεις, ως προς τα εξής ζητήματα:

- Νέες συνενώσεις
- Εκλογικό σύστημα
- Οικονομικά
- Αρμοδιότητες
- Συνεργασίες

Πεδία δράσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στην καθημερινή τους προσπάθεια για επιβίωση και για βελτίωση των συνθηκών ζωής, οι τοπικές κοινωνίες βρίσκονται τα τελευταία χρόνια αντιμέτωπες με ζητήματα – προβλήματα, που, ομαδοποιώντας τα, θα μπορούσαμε να χωρίσουμε πρακτικά στους ακόλουθους τομείς:

- Γεωγραφική περιοχή
- Ποσοστά ποιοτικής ανάπτυξης της περιοχής
- Ηλικιακή γήρανση, αύξηση αλλοδαπών
- Εργατικό δυναμικό, απασχόληση
- Εκπαίδευση
- Έσοδα
- Χαμηλόμισθα στρώματα
- Βιομηχανικές περιοχές
- Πόλεις / περίχωρα, αλληλοσυγκάλυψη
- Διαχείριση της γης
- Απόκτηση κατοικίας, οικοδόμηση
- Μεταφορές
- Υδάτινοι πόροι
- Ποιότητα του αέρα - μόλυνση περιβάλλοντος

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μετά από τόσα χρόνια ενεργούς παρουσίας, μπορεί δίκαια να υποστηρίξει ότι έχει πλήρη γνώση και κατανόηση των προβλημάτων, καθώς επίσης ότι έχει εφαρμόσει πλήθος μέτρων για την αντιμετώπισή τους.

Έχοντας να παλέψουμε με τις συνεχείς προκλήσεις, που προκύπτουν από τους προαναφερόμενους τομείς, μπορούμε να οριοθετήσουμε, θεματικά, τέσσερις ενότητες, προτείνοντας κάποια πεδία δράσης, που μπορεί να αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση, πολλά εκ των οποίων βρίσκουν εφαρμογή και σε διεθνές επίπεδο.

Οι αναφερόμενες σε τίτλους ενότητες είναι οι εξής:

«Διαχείριση της ποιότητας ζωής»

«Μείωση της απόστασης ανάμεσα στους «έχοντες» και «μη έχοντες»»

«Χρήση αυτών, που μας δόθηκαν, με σύνεση»

«Βελτιώνοντας την αστική μετακίνηση»

Στοιχεία για την Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Γαλλία

Γενικά

Η σταδιακή αποκέντρωση εξουσιών στη Γαλλία έχει επιταχυνθεί τα τελευταία 20 χρόνια, γεγονός που, σε μεγάλο βαθμό, οφείλεται στην ανάγκη καλύτερης διαχείρισης των κοινοτικών κονδυλίων.

Χώρα, με παραδοσιακά δυνατή κεντρική διοίκηση, η Γαλλία έχει κάνει πολύ σημαντικά βήματα στη διαδικασία της αποκέντρωσης εξουσιών και της αναγνώρισης και οργάνωσης των τοπικών αρχών. Η αποκέντρωση εξουσιών συνεχίζεται εντατικά, με συνεχή μεταφορά αρμοδιοτήτων.

Το Σύνταγμα αναγνωρίζει την αρχή της «ελεύθερης διοίκησης» στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Βάση της συνταγματικής αυτής επιταγής σημαντικοί νόμοι έχουν θεσπιστεί που εξασφαλίζουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση την οικονομική της αυτοτέλεια και απαγορεύουν την άσκηση οποιασδήποτε μορφής ελέγ-

χου μεταξύ των διαφορετικών βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης, π.χ το περιφερειακό συμβούλιο δεν ασκεί έλεγχο στα τοπικά δημοτικά συμβούλια.

Οι αρμοδιότητες μεταξύ κεντρικής εξουσίας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν καθοριστεί με αρκετή σαφήνεια. Στην πράξη, η Τοπική Αυτοδιοίκηση οργανώνεται έπειτα από συνεχή διαβούλευση μεταξύ των τοπικών, νομαρχιακών, περιφερειακών και εθνικών κέντρων διοίκησης, με την εκπόνηση πέντε ετών προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης.

Υπάρχουν τρεις βαθμοί τοπικής αυτοδιοίκησης: περιφερειακό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο. Η διαφορά με την Ελλάδα είναι ότι και το περιφερειακό συμβούλιο εκλέγεται από τους πολίτες.

Εντύπωση προκαλεί η απόλυτα σαφής διάκριση μεταξύ των αρμοδιοτήτων:

Για παράδειγμα, οι αρμοδιότητες κατανέμονται ως εξής:

Κυβέρνηση: υπεύθυνη για το περιεχόμενο, την πληρωμή των εκπαιδευτικών (αρμοδιότητα υπό αποκέντρωση) και τις πανεπιστημιακές σπουδές.

Περιφέρεια: υπεύθυνη για την ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των Λυκείων, καθώς και των ειδικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Νομαρχεία: υπεύθυνη για την ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των Γυμνασίων.

Δήμος: υπεύθυνος για την ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των Δημοτικών.

Οικονομικά Θέματα

Το Σύνταγμα προβλέπει ότι οποιαδήποτε μεταφορά αρμοδιοτήτων από την κεντρική εξουσία στις περιφέρειες πρέπει να συνοδεύεται από ταυτόχρονη μεταφορά των ανάλογων πόρων.

Αναγνωρίζεται από το Σύνταγμα το δικαίωμα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να ασκεί οικονομική πολιτική, που πρακτικά μεταφράζεται στην ικανότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να επιβάλλει φόρους.

Διαφορές με την Ελλάδα

Συμμετοχή: Κατά τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ανεξαρτήτως βαθμού, έχει το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα να θέσει ένα υπό κατάρτιση νομοσχέδιο, που εμπίπτει στις αρμοδιότητες της, σε δημοψήφισμα. Σε αυτή την περίπτωση το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος είναι δεσμευτικό. Δημοψήφισμα, μόνο συμβουλευτικού χαρακτήρα, μπορούν να ζητήσουν και οι πολίτες με τη συλλογή υπογραφών. Η πρόβλεψη για δημοψήφισμα έγινε για να προάγεται η συμμετοχική δημοκρατία.

Διασυνοριακή συνεργασία: Παρατηρείται συχνά το φαινόμενο διασυνοριακής συνεργασίας σε περιφερειακό επίπεδο. Περιφέρειες που διαθέτουν κοινά χαρακτηριστικά με γειτονικές περιοχές, εκτός Γαλλίας, προχωρούν σε συνεργασίες για να εκμεταλλευθούν στο έπακρο τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που από κοινού διαθέτουν (π.χ γεωγραφική θέση, ανθρώπινο δυναμικό, παραγωγικές μονάδες). Ένα παράδειγμα είναι το «Γκρουπ των 4 μηχανών» με τη συμμετοχή των περιφερειών Rhone-Alpes (Γαλλία), Catalonia (Ισπανία), Lombardy (Ιταλία) και Baden Wuttenberg (Γερμανία). Αυτού του είδους η συνεργασία προκαλεί συχνά εντάσεις μεταξύ περιφερειών και κυβέρνησης.

Στοιχεία για την Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Σουηδία

Γενικά

Το πλαίσιο, μέσα στο οποίο έχει αναπτυχθεί και λειτουργεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Σουηδία διέπεται από το συναινετικό πνεύμα και τη συνεχή διαβούλευση, δυναμικές που παραδοσιακά χαρακτηρίζουν την πολιτική διαπραγμάτευση στη Σουηδία.

Οι κατανομή αρμοδιοτήτων ανάμεσα στην κεντρική εξουσία και την τοπική αυτοδιοίκηση είναι απόλυτα διακριτή και νομοθετικά κατοχυρωμένη.

Υπάρχουν δύο βαθμοί τοπικής αυτοδιοίκησης: περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η Περιφερειακή αυτοδιοίκηση είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για:

- Τη δημόσια υγεία.
 - Τους πολιτισμικούς θεσμούς.
 - Την εφαρμογή των μέτρων περιφερειακής ανάπτυξης.
 - Το σύστημα μέσων μαζικής μεταφοράς.
- Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για:
- Την περίθαλψη των υπέργηρων.
 - Κοινωνική πρόνοια.
 - Το τοπικό εκπαιδευτικό σύστημα.
 - Τον αστικό σχεδιασμό.
 - Το σχεδιασμό και τον συντονισμό φορέων και υπηρεσιών εκτάκτου ανάγκης.

Διαφορές με την Ελλάδα

Χρηματοδότηση: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει ανεξάρτητη φοροεισπρακτική δυνατότητα. Λαμβάνει ποσοστό επί του φόρου εισοδήματος των πολιτών, βάσει συντελεστών, που καθορίζει.

Αρμοδιότητες: Νομοθετικά κατοχυρωμένες, αποκλειστικές αρμοδιότητες. Απόλυτη διάκριση μεταξύ των εθνικών και τοπικών αρμοδιοτήτων.

Συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα: Νομοθετικά κατοχυρωμένη δυνατότητα συνεργασίας με ιδιώτες για την παροχή υπηρεσιών που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Β. ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί την κεντρική πολιτική επιλογή σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Η Κοινοβουλευτική Διακομματική Επιτροπή των Περιφερειών της Ελληνικής Βουλής, μέσα από τις συνεδριάσεις της και τις τοποθετήσεις των μελών της, επιβεβαίωσε τη βούληση για την υιοθέτηση του μοντέλου της βιώσιμης ανάπτυξης της ελληνικής περιφέρειας, με στόχο την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών και την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής τους.

Η επιχειρησιακή προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης ή αειφόρου περιφερειακής ανάπτυξης, αποτελεί, ωστόσο, μία μακρόχρονη διαδικασία και στόχευση, που απαιτεί την καταγραφή της φέρουσας ικανότητας και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κάθε περιφέρειας μέσα στην ευρωπαϊκή στρατηγική και τις κεντρικές πολιτικές της χώρας μας και την κατάσχεση και υλοποίηση τομών και δράσεων σε διάφορα επίπεδα της πολιτικής και οικονομικής ζωής. Άρα, απαιτείται βούληση και σχεδιασμός αφενός και πολυεπίπεδη δράση αφετέρου, δηλαδή υλοποίηση δεσμεύσεων και ανάληψη πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Με δεδομένο, πλέον, ότι η ελληνική περιφέρεια είναι εταίρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιβεβαιώνεται η αναγκαιότητα του διαλόγου και της διαβούλευσης και της εμπλοκής όλων των φορέων, δηλαδή των ευρωπαϊκών οργανισμών, της ελληνικής κυβέρνησης, της δημόσιας διοίκησης, των τοπικών αρχών, των παραγωγικών, αναπτυξιακών και επιστημονικών φορέων, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών και των επιχειρήσεων. Είναι ελπιδοφόρο το μήνυμα της συμμετοχικής δημοκρατίας, που αποτελεί σημαντικό άξονα μίας σύγχρονης πολιτικής για την ανάπτυξη της περιφέρειας, που εκφράζεται από την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρήσεις, τις τοπικές αρχές και τους τοπικούς θεσμούς, καθώς και από τις εμπλεκόμενες περιφερειακές, νομαρχιακές και δημοτικές υπηρεσίες.

Μπορεί η χώρα να δημιουργήσει το νέο μοντέλο περιφερειακής ανάπτυξης που αξιοποιεί τον ανθρώπινο παράγοντα μέσα στα νέα δεδομένα για την προστασία του περιβάλλοντος και την υψηλή προστιθέμενη αξία από την παραγωγή προϊόντων και προσφορά υπηρεσιών υψηλής ποιότητας; Θα προχωρήσουμε στην Ελλάδα των Περιφερειών της βιώσιμης ανάπτυξης; Ποιός είναι ο σχεδιασμός και ποιά η βούληση της Κυβέρνησης; Θα παραμείνουμε στο κριτήριο της απορροφητικότητας, για να

προσδιορίσουμε τη βιωσιμότητα και τη συνοχή ή θα διαμορφώσουμε τους νέους κοινωνικούς και αναπτυξιακούς δείκτες της ελληνικής περιφερειακής ιδιαιτερότητας;

Οι συζητήσεις στην Επιτροπή μας ανέδειξαν την ανάγκη να καλυφθούν τα ελλείμματα ανάπτυξης στην περιφέρεια, να απλουστευθούν οι νομικές και τεχνικές διαδικασίες, να απαγκιστρωθούν οι περιφερειακές δομές από τα κεντρικά πρότυπα και τις εξαρτήσεις της κρατικής γραφειοκρατίας και να δημιουργηθεί το κατάλληλο περιβάλλον για υψηλή παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα, για αύξηση της απασχόλησης και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Τίθεται, έτσι, ο στόχος για την κατάργηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και για την περιφέρεια της κοινωνικής σύγκλισης και συνοχής, την Περιφέρεια της μίας ταχύτητας, αυτής που ορίζει η βιώσιμη ανάπτυξη και η αξιοβίωτη καθημερινότητα του πολίτη της κάθε περιφέρειας.

Προφανώς, για να επιτύχουμε αυτούς τους στόχους απαιτούνται τομές – ανατροπές στο διοικητικό και αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας. Νέα μέτρα και δράσεις, νέα δέσμη κινήτρων, νέα αναπτυξιακή Στρατηγική. Η Ελλάδα των Περιφερειών και η Περιφέρεια της βιώσιμης ανάπτυξης ακουμπά στο “περιφερειακό μοντέλο”. Οι περιφέρειες, οι ίδιες, πρέπει να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν την δική τους ιδιαίτερη ανάπτυξη. Το κράτος πρέπει να στηρίξει την “αυτοδύναμη ανάπτυξη” της περιφέρειας, βελτιώνοντας παράλληλα, τις δικές του δομές λειτουργίας και αξιοποιώντας τον επιτελικό του ρόλο σε διεργασίες, συνέργειες και συνεργασίες, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του νέου οικονομικού, πολιτικού, θεσμικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Η βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη χρειάζεται, επίσης, μία νέα κουλτούρα, ένα νέο πολιτισμό, στον οποίο η λειτουργική διάσταση θα κατέχει κεντρική θέση στη διαμόρφωση νέων αρχών και αξιών, αφού θα προστατεύει το φυσικό και δομημένο περιβάλλον, την παράδοση και την αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά, θα θωρακίζει την παραγωγική ιδιαιτερότητα και θα διευρύνει την αναπτυξιακή δυνατότητα, απελευθερώνοντας κοινωνικές, παραγωγικές και οικονομικές δυνάμεις.

Είναι αλήθεια ότι η αειφορία συνιστά, σε μεγάλο βαθμό, ένα ζήτημα αξιών, αντιλήψεων, αυτοδιοικητικών και ατομικών συμπεριφορών, που μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία μίας δυναμικής λειτουργικής σχέσης μεταξύ των τριών πυλώνων της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης, δηλαδή της οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, της κοινωνικής της συνοχής και της περιβαλλοντικής προστασίας. Θεωρώ, λοιπόν, σημαντικό, η βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη να γίνει αντιληπτή και με όρους πολιτισμού και οι πολιτικές για την υλοποίηση της να εμφορούνται από ορισμένες ιδέες, ικανές να ενεργοποιήσουν τους θεσμούς και τους πολίτες της περιφέρειας, ώστε να συμβάλουν στις αποφάσεις που αφορούν συγκεκριμένους στόχους, χρονοδιαγράμματα και συνεργασίες για την διαχείριση των υδάτινων πόρων, για την πρόσβαση όλων σε υποδομές υγιεινής, στην ενέργεια, στην ιατρική φροντίδα καθώς και σε αποφάσεις για την διαχείριση των απορριμμάτων, για την διατροφική ασφάλεια, για την εκπαίδευση, την απασχόληση, την προστασία της βιοποικιλότητας της κάθε περιφέρειας.

Πιστεύω ότι οι στόχοι μίας βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης συναρτώνται με την αποτελεσματική προστασία της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και θέτουν, στο επίκεντρο των πολιτικών, τον άνθρωπο, τον συμμετοχό, παραγωγό πολίτη. Δηλαδή, είναι σαφές ότι ο στόχος για την επιτυχή καταπολέμηση της υπανάπτυξης, των ανισοτήτων και της ανεργίας, με τη μεταφορά τεχνολογίας, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, την εκπαίδευση και την επιμόρφωση, συσχετίζεται με την πρόσπιση της αξίας του ανθρώπου και της ποιότητας της ζωής του. Υπό το ίδιο πρίσμα, αναγνωρίζεται η σημασία των ηθικών παραμέτρων της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης, στο επίπεδο της εφαρμογής, δηλαδή της διαφάνειας, της ποιότητας, της ισονομίας και της ισοπολιτείας.

Σε μία σύγχρονη κοινωνία, οι αξίες της περιφερειακής ανάπτυξης και προόδου, καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος, πρέπει να αναδειχθούν σε κύριο μέλημα της κοινωνίας

των πολιτών και των επί μέρους φορέων και σχηματισμών της περιφερειακής οργάνωσης.

Ο ρόλος του κράτους έγκειται στη θέσπιση, στη διασφάλιση όλων εκείνων των θεσμικών εγγυήσεων, που προωθούν την συμμετοχή των πολιτών στις περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές διαδικασίες, όπως της απρόσκοπτης πρόσβασης στην κοινωνία της πληροφορίας και της ενδυνάμωσης του κοινού στη λήψη κρίσιμων αποφάσεων. (Γιατί όχι τοπικά και περιφερειακά δημοψηφίσματα;) Πέρα από την εισαγωγή αυτών των θεσμικών εγγυήσεων, απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική συμμετοχή των πολιτών και την ενεργοποίηση των παραγωγικών φορέων στην υπόθεση της περιφερειακής βιώσιμης ανάπτυξης, αποτελεί η αξιοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα. Η δημιουργία και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων, όσον αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος και την ανάδειξη της βιώσιμης φυσιογνωμίας της κάθε περιφέρειας, αποτελεί ένα καθοριστικό παράγοντα για να επιτευχθεί η στροφή των βιομηχανικών κοινωνιών της ελληνικής περιφέρειας σε μεταβιομηχανικά μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης, που ανταποκρίνονται στην αρχή της αειφορίας και στην ανάγκη οικολογικού εκσυγχρονισμού της περιφερειακής οικονομίας. Εδώ, ο ρόλος της εκπαίδευσης και της διαρκούς επιμόρφωσης, αποτελεί σημαντικό εργαλείο πολιτικής για την βιώσιμη ανάπτυξη, αλλά, κυρίως, δημιουργεί ισχυρή συνείδηση για την διαλεκτική σχέση περιβάλλοντος και ανάπτυξης – κλειδί και κινητήρια δύναμη για την υιοθέτηση αειφόρων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης στην περιφέρεια.

Πιστεύω ακράδαντα στην ανάγκη ευαισθητοποίησης όλων μας για δημιουργία περιφερειακής συνείδησης και για κοινές πολιτικές ανάπτυξης στα πλαίσια της «αειφορίας» και της προστασίας του φυσικού, αρχιτεκτονικού, ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιφέρειας. Με δεδομένη τη συνεργασία στα πλαίσια των εντολών και των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι μητροπολιτικές περιοχές, τα μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα, αλλά και οι μικροί οικισμοί της υπαίθρου καλούνται να ανταποκριθούν στο νέο τους ρόλο και στις αναπτυξιακές τάσεις που προσδιορίζονται από την αρχή της «ολοκληρωμένης βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης».

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πορεία της χώρας μας προς την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η παραγωγή θεσμών και πολιτικών της Ε.Ε. και η εφαρμογή τους στην πράξη επηρεάζουν, πολύπλευρα, την άσκηση περιφερειακής πολιτικής, κυρίως, στα θέματα χρήσεων γης, προστατευόμενων περιοχών και στην άσκηση της Χωροταξίας – Πολεοδομίας.

Μέσα από κοινοτικές οδηγίες, συνθήκες και συμφωνίες και άλλες δεσμεύσεις και αποφάσεις προστασίας του περιβάλλοντος, αυτές οι πολιτικές και οι δράσεις έρχονται να ενσωματωθούν στις πόλεις και να γενικότερα σε έναν Ευρωπαϊκό χώρο, που βρίσκεται σε διαδικασία πολύ γρήγορων εξελίξεων.

Η πολιτική για το περιβάλλον και την βιώσιμη ανάπτυξη, που η Ελλάδα έχει προ πολλού υιοθετήσει τόσο στις δράσεις της, όσο και στη νομοθεσία της, προστατεύει τη φύση, τα οικοσυστήματα, την πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά, στα οποία παρουσιάζει πλούτο η ελληνική περιφέρεια.

Με εργαλεία, όπως οι « αναπλάσεις », διαχειρίστηκαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, στα πλαίσια προγραμμάτων, όπως το URBAN, υποβαθμισμένες αστικές περιοχές σε συνδυασμό πάντα με την εξεύρεση νέων θέσεων εργασίας. Ταυτόχρονα είχαμε επιλέξει τον Τουρισμό, σαν έναν από τους τομείς, που από τη φύση του, για την ελληνική περιφέρεια, η οποία έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τις άλλες χώρες, μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην « Βιώσιμη Περιφερειακή Ανάπτυξη ».

Όλα αυτά πρέπει να συνεχισθούν, να διευρυνθούν, να εμπλουτισθούν και οι όποιοι νέοι σχεδιασμοί να γίνουν έγκαιρα και συνδυασμένα, κρατώντας το «μέτρο» και την «ισορροπία» αλλά και τις αρχές της βιωσιμότητας, που, οριζόντια, θα διαπερνούν τα κριτήρια του σχεδιασμού και τις πολιτικές και δράσεις.

Όλες αυτές οι σκέψεις μου, διαπιστώσεις και προβλέψεις, καθιστούν ορατή την ανάληψη πρωτοβουλιών, παρεμβάσεων

και δράσεων από την κεντρική εξουσία για την διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου διακυβέρνησης που θα είναι δημοκρατικό, συμμετοχικό, αποκεντρωμένο, λειτουργικό και αποτελεσματικό και θα κινητοποιεί το περιφερειακό δυναμικό της χώρας, μέσα από ένα πολυπολικό διοικητικό και αναπτυξιακό μοντέλο.

Μόνο η ισχυρή ελληνική περιφέρεια, ως αυτόνομος και αυτόδυναμος διοικητικός, οικονομικός και πολιτισμικός πόλος, μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πολιτών και στην πολυπλοκότητα των δημιουργικών εκφράσεων της κοινωνίας της, μέσα από πολλές δράσεις και πρωτοβουλίες. Η πρόκληση και πρόσκληση της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης είναι το νέο στοίχημα της μεταολυμπιακής Ελλάδας και η μεγάλη ευθύνη της πολιτείας, των θεσμών και των πολιτών, με την αναλογικότητα, που εμφανώς προσδιορίζεται.

Γ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – Δ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

Είναι κοινή η άποψη ότι οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ως τα αιρετά όργανα του Β' βαθμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Χώρας πρέπει, οπωσδήποτε, να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών και των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, ώστε σύμφωνα με τον ιδρυτικό τους νόμο, να διοικούν αποτελεσματικά τις υποθέσεις τοπικού χαρακτήρα, σε επίπεδο Νομού.

Κοινή, όμως, είναι, επίσης, η διαπίστωση ότι η θεσμική αλλαγή, με την οποία καθιερώθηκε ο Β' βαθμός Αυτοδιοίκησης, δυστυχώς, δεν συνοδεύτηκε από διαφοροποίηση των πρακτικών σχεδιασμού πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης, σε σχέση με την περίοδο προ της ίδρύσεως του θεσμού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Ο σχεδιασμός των πολιτικών αυτών παρέμεινε στη σφαίρα ευθύνης των κεντρικών και των αποκεντρωμένων κρατικών υπηρεσιών, αγνοώντας το σημαντικό ρόλο και τη δυναμική, που έπρεπε να αποδοθεί στο νέο αυτό θεσμό. Αξίζει να επισημάνω ότι το αρνητικό αυτό κλίμα επιδεινώθηκε με την ψήφιση του Ν. 2860/2000 για τη διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο του Γ' Κ.Π.Σ..

Μία σύντομη ιστορική αναδρομή των πολιτικών και σχεδίων περιφερειακής ανάπτυξης που εφαρμόστηκαν μέχρι σήμερα, θα ήταν δυνατόν να περιλάβει τις επιπτώσεις των τομεακών και χωρικών πολιτικών που ασκήθηκαν από τους κεντρικούς φορείς, τη θέση και το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως διαμορφώνονται στην πράξη, τις πολιτικές και κατευθύνσεις της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, με συνοπτική αναφορά στην πορεία υλοποίησης του Γ' Κ.Π.Σ., το επί θύραις Δ' Κ.Π.Σ. και θα ολοκληρώσω με την κατάθεση των προτάσεων για θεσμικές και διοικητικές αλλαγές, που μπορούν να αναβαθμίσουν και να ενισχύσουν την θέση των Ο.Τ.Α. και ειδικότερα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, ώστε η συμβολή τους στην περιφερειακή ανάπτυξη να είναι ουσιαστικότερη και αποτελεσματικότερη.

1. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΠΑ - ΤΟ Α' ΚΑΙ ΤΟ Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης άρχισε να διαμορφώνεται στην Ελλάδα από τα μέσα της δεκαετίας του '80 με την εφαρμογή των αντίστοιχων Κοινοτικών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Π., Κ.Π.Σ., Κοινοτικές Πρωτοβουλίες κ.λπ.) και των χρηματοδοτήσεων των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε. Σήμερα, 10-15 χρόνια μετά την περίοδο εφαρμογής εκείνων των προγραμμάτων και την εν τω μεταξύ εμπειρία μας, μπορούμε να κάνουμε μια αντικειμενική κριτική των πολιτικών που εφαρμόστηκαν. Ειδικότερα:

α. Μέχρι και το Β' Κ.Π.Σ., τα σχέδια ανάπτυξης και τα προγράμματα εφαρμογής τους χαρακτηρίζονται περισσότερο από μία προσπάθεια προσαρμογής στις Κοινοτικές πολιτικές, για την εφαρμογή των προγραμμάτων και την απορρόφηση πόρων, παρά από την προσπάθεια αξιοποίησης του ενδογενούς δυνα-

μικού για την ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη.

β. Η διάρθρωση των Κ.Π.Σ. σε ένα περίεργο μικτό σύστημα τομεακών -περιφερειακών προγραμμάτων, όπου τα τομεακά προγράμματα εφαρμόζονται και περιφερειακά, με σειρά μικρών τοπικών παρεμβάσεων, συνιστά ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ελληνικού προγραμματισμού, που συγκεντρώνει μεγάλο μέρος των περιφερειακών προγραμμάτων, (όσον αφορά στον σχεδιασμό, την κατάρτιση και την εξειδίκευση) στις κεντρικές υπηρεσίες και τα υπουργεία.

γ. Η πολυδιάσπαση των πόρων και οι βασικές ελλείψεις των τεχνικών μελετών διατρέχουν όλη τη χρονική περίοδο που αναφέρθηκε, με μικρές βελτιώσεις κατά την περίοδο υλοποίησης του Β' Κ.Π.Σ.

δ. Η απουσία ουσιαστικής στόχευσης και τα πενιχρά αποτελέσματα, που επιτεύχθηκαν με την εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων, είναι μία διαπίστωση, που πρέπει να μας προβληματίσει.

ε. Τέλος, η ουσιαστική ανεπάρκεια ενός καθαρά εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος που θα δρα συμπληρωματικά ή και προπαρασκευαστικά σε σχέση με τα κοινοτικά, είναι μία πρακτική, που εξακολουθεί και σήμερα να υφίσταται.

Το Β' Κ.Π.Σ. ειδικότερα, στην υλοποίηση του οποίου συμμετείχε και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, σχεδιάστηκε από τα κρατικά όργανα και εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 1994, ένα χρόνο περίπου πριν την ουσιαστική λειτουργία των νέων θεσμών του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Έτσι, οι παρεμβάσεις που μπορούσαν να γίνουν από τα αιρετά όργανα του θεσμού ήταν μηδαμινές και περιορίστηκαν, αφ' ενός μεν, στην εξειδίκευση μέρους των παρεμβάσεων των Π.Ε.Π., αφ' ετέρου δε στην αγωνιώδη αναζήτηση πόρων από τα τομεακά προγράμματα, μέσω καν γνωστών διαύλων και μηχανισμών εγκρίσεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμη και μέρος των πόρων των Π.Ε.Π. χρηματοδοτήσε παρεμβάσεις, που υλοποιήθηκαν από τα υπουργεία και τις κεντρικές υπηρεσίες, παρ' όλο τον περιφερειακό χαρακτήρα αυτών των προγραμμάτων.

2. ΟΙ ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Στο σημείο αυτό θεωρούμε ότι αξίζει τον κόπο να επιχειρήσουμε τη συνολική αξιολόγηση των βασικών δημοσίων πολιτικών που εφαρμόστηκαν (μεταφορών, γεωργίας βιομηχανίας, τουρισμού, περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας, πολεοδομίας, περιβάλλοντος) ως σημαντικών παραγόντων που καθορίζουν την οικονομική - κοινωνική - πολιτιστική ανάπτυξη και, εν γένει, τα αποτελέσματα των προγραμμάτων που σχετίζονται με αυτές τις πολιτικές. Στα συμπεράσματα που ακολουθούν έχουν ληφθεί υπ' όψη και οι αντίστοιχες διαπιστώσεις που καταγράφονται στο Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο που εκπονήθηκε από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.. Οι τομεακές πολιτικές στους τομείς των οικονομικών - παραγωγικών δραστηριοτήτων (μεταφορών, γεωργίας, βιομηχανίας, τουρισμού) διαπιστώνεται ότι χαρακτηρίζονται:

Από την έλλειψη ολοκληρωμένης προσέγγισης στο σχεδιασμό και την υλοποίηση τους.

Από την αποκλειστική προτεραιότητα στη μεγέθυνση του αντίστοιχου τομέα.

Από την μέχρι κατάχρησης αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που έχουν χωρικό χαρακτήρα, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι αρνητικές παρενέργειες της ίδιας της μεγέθυνσης στα πλεονεκτήματα αυτά και, τέλος,

από την αποφυγή ενσωμάτωσης του περιβαλλοντικού κόστους στις παραγωγικές δραστηριότητες.

Οι χωρικές πολιτικές (σχεδιασμού προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας, πολεοδομίας, περιβάλλοντος) χαρακτηρίζονται από την έλλειψη επαρκούς διασύνδεσης και συμπληρωματικότητας μεταξύ τους, γεγονός που αντανάκλα την κρίσιμη απουσία του χωροταξικού σχεδιασμού. Ο Ν. 2742/99 για το χωροταξικό σχεδιασμό, ο οποίος θα μπορούσε να κατευθύνει και να συντονίζει ως χωρικές πολιτικές μεταξύ τους, ψηφίσθηκε στη λήξη του Β' Κ.Π.Σ..

Ιδιαίτερα θα πρέπει να σημειωθούν τα καταστροφικά αποτελέσματα της έλλειψης σχεδιασμού για τις χρήσεις γης και η

αντιφατική, αλλά συχνά και καταστροφική πολιτική οικιστικής ανάπτυξης. Η πρακτική αυτή οδήγησε στην αλλοίωση και την καταστροφή τοπίων, στην αυθαίρετη δόμηση και στη μετατροπή της οπουδήποτε υπάρχουσας γης σε εν δυνάμει οικόπεδα, στη ρύπανση και καταστροφή του περιβάλλοντος, στον υπερκορεσμό πολλών περιοχών κλπ. Στο τομέα του περιβάλλοντος, παρά τα θετικά βήματα με τις θεσμικές μεταβολές που επήλθαν, παρουσιάζεται σημαντική υστέρηση, σε σχέση με τους επιθυμητούς στόχους.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αποτελεί θλιβερή διαπίστωση η απουσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το σχεδιασμό και τη χάραξη των τομεακών και χωρικών πολιτικών, που εφαρμόζονται στη Χώρα μας. Απουσία η οποία οφείλεται στη συστηματική άρνηση των οργάνων που νομοθετούν, να εντάξουν οργανικά τους Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού στις διαδικασίες σχεδιασμού των πολιτικών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα της πρακτικής αυτής αποτελούν οι διαδικασίες για το χωροταξικό σχεδιασμό και την περιφερειακή ανάπτυξη. Συγκεκριμένα: Ο νόμος 2742/99, για το χωροταξικό σχεδιασμό, θεσμοθετεί για το σκοπό αυτό ορισμένα εργαλεία σε διάφορα διοικητικά επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό) και αποβλέπει στο μακροχρόνιο σχεδιασμό της οργάνωσης του χώρου και την αειφόρο ανάπτυξη. Είναι σαφές ότι, ο σχεδιασμός αυτός έχει ως τελικό στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των επί μέρους περιοχών της Χώρας και συντονίζει το σύνολο των πολιτικών που εφαρμόζονται. Παρ' όλα αυτά, ο νομοθέτης αγνοεί, παντελώς, τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση (που είναι ο κατ' εξοχήν αρμόδιος φορέας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη), ενώ αποδίδει κάποιο μικρό ρόλο στους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού για την εφαρμογή ορισμένων ειδικών σχεδίων τοπικού μόνον χαρακτήρα.

Το θεσμικό πλαίσιο για το σχεδιασμό των πολιτικών και προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης (Ν. 1622/86) καθιερώνει τις διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού και θεσμοθετεί η συμμετοχή των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού στις διαδικασίες αυτές. Αποτέλει συνήθη πρακτική να παραβιάζονται οι αρχές αυτές, είτε με το να αγνοούνται οι προτάσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είτε με το να γίνονται αποδεκτές επιλεκτικά, είτε με το να σχεδιάζονται παρεμβάσεις τοπικού χαρακτήρα στα πλαίσια των τομεακών προγραμμάτων. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω είναι να χρησιμοποιούνται οι διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού ως άλλοθι για επιλεκτικές πολιτικές, με διάφορες σκοπιμότητες. Αρνητικό δεδομένο για το αποτέλεσμα που παράγεται, είναι και η έλλειψη λειτουργικής διασύνδεσης των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην οποία θα αναφερθούμε ειδικότερα στα επόμενα.

Διαπιστώνεται, λοιπόν, ότι οι θεσμικές αυτές επιλογές παραμερισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, παράγουν δευτερογενώς αρνητικές πρακτικές, ακόμη και στις περιπτώσεις, όπου θεσμικά η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαθέτει κάποιο ρόλο. Οι πρακτικές αυτές δημιουργούν πολύ σημαντικές επιπτώσεις, οι οποίες είναι:

α. Η παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας, μιας και, αντί να μεταβιβάζονται εξουσίες και αρμοδιότητες προς τα αιρετά όργανα της Αυτοδιοίκησης, συνεχώς αφαιρούνται από αυτά.

β. Η παραβίαση των αρχών του δημοκρατικού προγραμματισμού και η συγκέντρωση των μηχανισμών και των κέντρων αποφάσεων στα υπουργεία, τις κεντρικές υπηρεσίες, ή τις αποκεντρωμένες κρατικές δομές (Περιφέρειες).

γ. Η δημιουργία συνθηκών ανεπάρκειας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το γεγονός ότι δεν αποδίδεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ρόλος στο σχεδιασμό των πολιτικών (τομεακών και χωρικών) δημιουργεί καταστάσεις αδυναμίας των υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης να ανταποκριθούν σε ένα τέτοιο ρόλο, οι οποίες με τη σειρά τους αποτελούν το άλλοθι των κεντρικών φορέων, ώστε να παρακάμπτουν και να αγνοούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Οι επιπτώσεις αυτές έχουν πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα στο δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δεδομένου ότι ο θεσμικός ρόλος των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων είναι να μεριμνούν για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των περιοχών ευθύνης τους.

Οι διαφορές και ιδιαιτερότητες των νομών της χώρας στους τομείς της αγροτικής ανάπτυξης, του τουρισμού, της βιομηχανίας, των μεταφορών, του περιβάλλοντος, της οικιστικής ανάπτυξης, της χωροταξικής οργάνωσης, της οικονομικής - κοινωνικής ανάπτυξης επιβάλλουν την ουσιαστική συμμετοχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό τόσο των πολιτικών, όσο και των αντίστοιχων προγραμμάτων, που θα εφαρμόσουν.

Μόνον η συμμετοχή αυτή μπορεί να εξασφαλίσει, τόσο τον ορθολογικό σχεδιασμό προγραμμάτων και πολιτικών, όσο και την κοινωνική αποδοχή που απαιτείται για την εφαρμογή τους. Η δημοκρατική νομιμοποίηση των αιρετών οργάνων και η εγγύτητα τους με τους πολίτες ενισχύουν την άποψη αυτή.

3. ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000 - 2006

Ι. Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Οι εθνικές και κοινοτικές πολιτικές για την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (Σ.Α.Κ.Χ.), στο Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο, στις κατευθύνσεις της Επιτροπής για τα προγράμματα της περιόδου αυτής, στους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΧΜΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής, στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, στο Ν. 2860/2000 για τη διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο του Γ' Κ.Π.Σ.

Δεν είναι δυνατόν, στα πλαίσια αυτής της εισήγησης, να προβούμε στην ανάλυση όλων αυτών των εγγράφων, σχεδίων και κανονισμών. Από τη μελέτη τους όμως (με την εξαίρεση του Ν. 2860/2000) διαπιστώνεται ότι αυτά συγκλίνουν, στο επίπεδο των πολιτικών και κατευθύνσεων, σε ορισμένα σημεία, τα οποία είναι:

α. Η ανάπτυξη ενός πολυκεντρικού και ισόρροπου αστικού συστήματος και η ενίσχυση της εταιρικής σχέσης μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών, με σκοπό την ολοκληρωμένη και ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης.

β. Η εφαρμογή πολιτικών συνετής και ορθολογικής διαχείρισης, ανάπτυξης και διατήρησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

γ. Η αναγκαιότητα για ισότιμη πρόσβαση στις υποδομές και στη γνώση, με την εκτέλεση των απαραίτητων έργων, την ισότιμη ένταξη στα διευρωπαϊκά δίκτυα, την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, την κοινωνία της πληροφορίας, την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων, τη δημιουργία των αναγκαίων θεσμών κ.λπ..

δ. Η ανάπτυξη των διασυνοριακών σχέσεων των περιοχών, που βρίσκονται στα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ε. Η ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και η ευρεία κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα, ζήτημα καθοριστικό για την επιτυχή εφαρμογή των προγραμμάτων, στο οποίο, όμως, σημειώθηκε σημαντική υστέρηση κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.

στ. Η αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης, ποιοτική και ποσοτική, ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη και να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις για την υλοποίηση των προγραμμάτων.

ζ. Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη, ανάδειξη και προστασία των νησιωτικών, παραμεθόριων, ορεινών και μειονεκτικών περιοχών για την ισότιμη ένταξη τους στο έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον.

Στο πλαίσιο αυτό, που όλοι θεωρούμε ότι προσανατολίζεται προς τη σωστή κατεύθυνση, θα ήταν ιδιαίτερα κρίσιμος ο ρόλος που έπρεπε να διαδραματίσουν οι φορείς της Νομαρχια-

κής Αυτοδιοίκησης, και κυρίως αυτοί των νησιωτικών περιοχών, ως οι βασικοί συντελεστές σχεδιασμού, εφαρμογής και διαχείρισης των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης. Δυστυχώς, όμως, με το Ν. 2860/2000, αμφισβητήθηκε ο ρόλος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία ουσιαστικά τέθηκε εκτός του μηχανισμού σχεδιασμού τον πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης και κατάρτισης - διαχείρισης των αναπτυξιακών προγραμμάτων, γιατί με τον εν λόγω νόμο συγκεντρώθηκαν ουσιαστικά όλες οι αρμοδιότητες για την περιφερειακή ανάπτυξη στο ΥΠΕΘΟ, αναιρούνται οι υφιστάμενες ρυθμίσεις του Ν. 1622/86 και ουσιαστική καταστρατηγούνται οι αρχές του δημοκρατικού προγραμματισμού. Επί πλέον παρατηρείται σαφής αντίθεση των πολιτικών, που προτείνονται ή εφαρμόζονται:

Από το ΥΠΕΧΩΔΕ, το οποίο με τα καταρτισμένα Χωροταξικά Σχέδια Εθνικού και Περιφερειακού επιπέδου πρότεινε ενίσχυση του ρόλου των νησιωτικών περιοχών και των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά από την άλλη περιορίζει το ρόλο αυτό με τις θεσμικές διατάξεις του Ν. 2742/99.

Από το ΥΠΕΘΟ, το οποίο με τις θεσμικές μεταβολές, που επέβαλε, την ψήφιση του Ν. 2860/2000, αφαιρεί ουσιαστικές αρμοδιότητες αναπτυξιακού σχεδιασμού από την τοπική και ιδιαίτερα από τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Από το ΥΠΕΣΔΔΑ, το οποίο με την υφιστάμενη διοικητική οργάνωση των νησιωτικών περιοχών στο δύσκαμπτο σχήμα της Περιφέρειας, ως βάσης διοικητικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού, παραγνωρίζει τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες αυτών των περιοχών.

Εν όψει του Δ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, του επιτυχούς σχεδιασμού του και της απρόσκοπτης υλοποίησής του, θεωρώ ότι είναι επείγουσα η ανάγκη να αντιμετωπιστούν τη ζητήματα αυτά προς τρεις κατευθύνσεις: πρώτον, την τροποποίηση του Ν. 1622/86 «περί δημοκρατικού προγραμματισμού», ώστε να προσαρμοστεί στην υφιστάμενη θεσμική οργάνωση των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης, δεύτερον, την τροποποίηση του Ν. 2742/99 για να προβλεφθεί η συμμετοχή και της τοπικής αυτοδιοίκησης (Α' και Β' βαθμού) στις διαδικασίες χωροταξικού σχεδιασμού, και, τρίτον, την αλλαγή το Ν. 2860/2000, ώστε να καταργηθούν οι ρυθμίσεις που συγκεντρώνουν τις αρμοδιότητες στους κεντρικούς φορείς και το ΥΠΕΘΟ και να ενισχυθεί ουσιαστικά ο ρόλος των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Αναφορικά με την πορεία υλοποίησης του Γ' Κ.Π.Σ., είναι απαραίτητο και ειλικρινά χωρίς διάθεση κακόπιστης κριτικής της προηγούμενης Κυβέρνησης, να επισημανθούν περιληπτικά τα εξής:

Το πρόγραμμα υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συνολικοί πόροι του Γ' Κ.Π.Σ. και του Ταμείου Συνοχής είναι για τη χώρα μας 47,54 δισεκατομμύρια ευρώ από τα οποία τα 25,5 δισ. ευρώ προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε..

Όλα τα προηγούμενα χρόνια η χώρα βρισκόταν στις τελευταίες θέσεις μεταξύ των 15 κρατών-μελών στον τομέα της αξιοποίησης των κοινοτικών πόρων. Πιο συγκεκριμένα με στοιχεία της Επιτροπής για την περίοδο 2000-2003, η χώρα μας βρισκόταν στην τελευταία θέση στις δεσμεύσεις κοινοτικών πόρων με ποσοστό 48,89% και προτελευταία στις απορροφήσεις με ποσοστό 22,50%. Η σύγκριση με τις υπόλοιπες «χώρες συνοχής» είναι απογοητευτική, καθώς στον τομέα των δεσμεύσεων η Πορτογαλία με 63,68%, η Ισπανία με 57,53% και η Ιρλανδία με 72,30% είναι αρκετά πιο πάνω από εμάς. Στο τομέα των απορροφήσεων η εικόνα είναι η ίδια με τις «χώρες συνοχής» να βρίσκονται στην κορυφή του πίνακα με ποσοστά πάνω από 40%. Σε ό,τι αφορά την απορροφητικότητα, αυτή, σύμφωνα άλλωστε και με την ενημέρωση που είχαμε από τους Περιφερειάρχες, αυξήθηκε, κατά σημαντικό ποσοστό, το τελευταίο έτος.

Είναι πολλοί οι λόγοι, που έχουν οδηγήσει σε αυτή την κατάσταση.

Πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά τον τελευταίο χρόνο, η χώρα μας πέτυχε να ανεβάσει το ποσοστό απορρόφησης από το 22% στο 32%, να περιορίσει τις απώλειες από την εφαρμογή του κανόνα $n+2$ σε 50-60 εκατομμύρια ευρώ από τα 450 εκατ. ευρώ

που προβλεπόταν και να περατώσει, επιτυχώς, τις διαπραγματεύσεις για την ενδίαμεση αναθεώρηση του Γ' Κ.Π.Σ., αναθεώρηση που εγκρίθηκε από την Κομισιόν.

II. Δ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Υπό αυτές τις συνθήκες και υπό την πίεση, που, προφανώς, θα ασκηθεί από τις νεοεισερχόμενες χώρες της διεύρυνσης, καλείται η χώρα μας να σχεδιάσει και να υλοποιήσει το Δ' Κ.Π.Σ.. Να επισημάνω σε αυτό το σημείο ότι ο όρος Δ' Κ.Π.Σ. δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, μιας και μετονομάζεται σε Ε.Σ.Π.Α. δηλαδή, Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, το οποίο θα είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης του κράτους - μέλους με την Επιτροπή και θα εγκρίνεται από την Επιτροπή, στη βάση της αρχής της εταιρικότητας σε όλα τα επίπεδα, με αντίστοιχη πρόβλεψη για ετήσια παρακολούθηση και αναθεώρηση.

Για το Δ' Κ.Π.Σ. -χρησιμοποιούμε αυτή την ορολογία για λόγους συνεννόησης- έχει ορισμένες διαφοροποιήσεις σε σχέση με το Γ' Κ.Π.Σ.. Αυτές συνοψίζονται, κυρίως, στην αλλαγή της ονομασίας και του περιεχομένου των στόχων, στην απλούστευση των διαδικασιών, στους τρόπους αξιολόγησης των προγραμμάτων, στην οικονομική συνεισφορά των Ταμείων και στη Δημοσιονομική διαχείριση. Ειδικότερα:

Ο «στόχος 1» του Γ' Κ.Π.Σ. μετονομάζεται σε στόχο «Σύγκλιση». Είναι ο βασικός στόχος για τη χώρα μας, αφού σε αυτόν θα ενταχθούν οι περισσότερες ελληνικές περιφέρειες, ακόμα και αυτές των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ θα ήταν κάτω από το 75% του κοινοτικού μέσου όρου, χωρίς τη Διεύρυνση, αλλά λόγω της Διεύρυνσης βρίσκονται πάνω από το 75%, με κλασικότερη περίπτωση την περιφέρεια της Αττικής.

Στο στόχο «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση» εντάσσονται οι περιφέρειες, που δεν είναι επιλέξιμες για το στόχο «Σύγκλιση». Σε αυτό το στόχο, με βάση τα σενάρια της Επιτροπής εντάσσονται οι Περιφέρειες της Στερεάς Ελλάδας και του Νοτίου Αιγαίου.

Στο στόχο «Εδαφική Συνεργασία» ενσωματώνεται η κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG του Γ' Κ.Π.Σ..

Ταυτόχρονα, και σε αντίθεση με το Γ' Κ.Π.Σ. όπου γινόταν γενική αναφορά, καθορίζονται με λεπτομέρεια όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την εφαρμογή των προγραμμάτων.

Απλουστεύονται οι διαδικασίες με τη μείωση του αριθμού των «πολυταμειακών» επιχειρησιακών προγραμμάτων, ενώ η οικονομική διαχείριση θα γίνεται αποκλειστικά σε επίπεδο αξόνων προτεραιότητας και όχι σε επίπεδο μέτρου, όπως στο Γ' Κ.Π.Σ., με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία.

Με βάση την αρχή της αναλογικότητας, η Κομισιόν θα ελέγχει τα μεγάλα προγράμματα ενώ τα μικρότερα θα ελέγχονται από εθνικές ανεξάρτητες αρχές, πιστοποιημένες από την Επιτροπή.

Θα γίνεται αξιολόγηση εκ των προτέρων για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα του Στόχου σύγκλιση.

Για το στόχο «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» τα κράτη μέλη επιλέγουν το επίπεδο, στο οποίο θα γίνεται η αξιολόγηση, ανάλογα με τις ανάγκες.

Η συνεισφορά των Ταμείων ορίζεται σε επίπεδο άξονα προτεραιότητας, με πρόβλεψη για διαφορετικά όρια συγχρηματοδότησης για κάθε στόχο, αλλά και για κάθε Ταμείο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι προβλέπεται η δυνατότητα αύξησης του ανώτατου ορίου κοινοτικής παρέμβασης, κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για επιχειρησιακά προγράμματα στο Στόχο «Ανταγωνιστικότητα», σε περιοχές με μόνιμα γεωγραφικά ή φυσικά μειονεκτήματα, όπως τα νησιά και οι ορεινές περιοχές.

Τα καθήκοντα των βασικών αρχών, που είναι υπεύθυνες για τα Προγράμματα και οι ευθύνες των κρατών - μελών και της Επιτροπής ορίζονται λεπτομερώς στο Γενικό Κανονισμό του Συμβουλίου. Στο Γ' Κ.Π.Σ., ο καθορισμός των καθηκόντων γινόταν από δυο ξεχωριστούς Κανονισμούς της Επιτροπής.

Καθιερώνεται η αναλογικότητα μεταξύ των κανόνων, που εφαρμόζονται για το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και του βαθμού της κοινοτικής συνεισφοράς στα προγράμματα. Στο Γ' Κ.Π.Σ. ίσχυαν οι ίδιοι κανόνες, ανεξάρτητα από το ύψος της κοι-

νοτικής συνεισφοράς.

Εξακολουθούν και ισχύουν η προκαταβολή και ο κανόνας « $v+2$ ».

Σκιαγραφήθηκε συνοπτικά η βούληση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, το μεγάλο στοίχημα της περιφερειακής ανάπτυξης και σύγκλισης. Παρουσιάστηκε η πορεία του Γ' Κ.Π.Σ. και τα αποτελέσματα που έχει στην ανάπτυξη της χώρας μας. Παράλληλα, περιγράφεται η νέα πρόκληση που συνιστά το Δ' Κ.Π.Σ. για την ευρωπαϊκή σύγκλιση και οι αλλαγές, που έχουν δρομολογηθεί ως προς το σχεδιασμό, τη χρηματοδότησή του και τον έλεγχο της πορείας του.

Δυο σημαντικές παρατηρήσεις ως προς τις διαπραγματεύσεις του Δ' Κ.Π.Σ., είναι οι κάτωθι:

Πρώτον, οι έξι πλουσιότερες χώρες είναι ενδεχόμενο να αντιδράσουν στο να επωμιστούν το κόστος της επαρκούς χρηματοδότησης της περιφερειακής πολιτικής, μέσω του Δ' Κ.Π.Σ..

Δεύτερον, τα νέα κράτη μέλη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης είναι λογικό να απαιτήσουν το μεγαλύτερο κομμάτι από την πίττα, ως οι φτωχότερες χώρες της Ένωσης από τις παλαιές «15».

Για να συνδράμει η Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση στην καλύτερη απορρόφηση του Δ' Κ.Π.Σ., απαιτούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Χρειάζεται να γίνει αυστηρή επιλογή των επενδυτικών τους προτεραιοτήτων.

Τα υπό ένταξη έργα να είναι λειτουργικά.

Να αναλάβουν από τώρα για έργα, που θεωρούν υψηλής προτεραιότητας, την έναρξη διαδικασίας ωρίμανσής τους (μελέτες, διοικητικές ενέργειες, κλπ). Με άλλα λόγια να υποβάλλονται για χρηματοδότηση πλήρη έργα και όχι ημιτελείς φάσεις έργων.

Να επιδιώξουν την καλύτερη δυνατή συνεργασία με τους εθνικούς φορείς, αφού με το νέο κανονισμό, στη βάση της αναλογικότητας, η Επιτροπή θα ελέγχει τα μεγάλα προγράμματα και εθνικές ανεξάρτητες επιτροπές, πιστοποιημένες από την Επιτροπή, θα ελέγχουν την πορεία των μικρότερων προγραμμάτων.

Να επιδιωχθεί από τώρα η συνεργασία με τους αρμόδιους Περιφερειάρχες για να υπάρξει καλύτερος συντονισμός και ορθότερη επιλογή έργων.

Ουσιαστική λειτουργική διασύνδεση των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το σχεδιασμό, την κατάρτιση και εφαρμογή των προγραμμάτων χωροταξικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Η μέχρι σήμερα εμπειρία από την εφαρμογή των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων έχει αναδείξει σημαντικά προβλήματα, τα οποία συνήθως οφείλονται στην «ανεξάρτητη» ή «αντιτιθέμενη» λειτουργία μεταξύ των οργάνων των δύο θεσμών, με παρεκκλίσεις και από τις δύο πλευρές. Τα προβλήματα αυτά πολλαπλασιάζονται και με την πελατειακή αντιμετώπιση των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης από την πλευρά της περιφέρειας και των κεντρικών υπηρεσιών. Η λειτουργία του συστήματος κρίνεται εντελώς ανορθολογική και αναποτελεσματική. Ως λύση του προβλήματος προτείνουμε την ουσιαστική -λειτουργική διασύνδεση των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, με την τροποποίηση των νόμων 1622/86 και 2742/99, όπου θα αποδίδεται ουσιαστικός θεσμικός ρόλος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Α' και Β' βαθμού) για την κατάρτιση των διαφόρων σχεδίων, σε τοπικό και νομαρχιακό επίπεδο και θα υπάρχει ιδιαίτερη πρόβλεψη για το σχεδιασμό στις νησιωτικές περιοχές.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός, που θα προτείνουν τα Νομαρχιακά Συμβούλια δεν πρέπει να αναίρεται, για οποιονδήποτε λόγο, από τα υπερκείμενα επίπεδα διοίκησης. Ειδικότερα για τα χωροταξικά σχέδια προτείνεται η συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κατάρτιση τους, αλλά η τελική έγκριση και ο έλεγχος της εφαρμογής τους να παραμένει στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε..

Επαρκής ποιοτικά και ποσοτικά στελέχωση των υπηρεσιών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Δήμων και Κοινοτήτων και εφαρμογή προγραμμάτων συνεχούς επιμόρφωσης και

κατάρτισης, τόσο των αιρετών όσο και των υπηρεσιακών στελεχών. Σχεδιασμός των οργανισμών των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στο νέο ρόλο που θα κληθούν να διαδραματίσουν. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε ότι σχεδόν κανένας Δήμος δεν διαθέτει υπηρεσίες που να ασχολούνται με τον σχεδιασμό και τη κατάρτιση αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Ουσιαστική οικονομική αυτοτέλεια των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, ώστε να είναι σε θέση να χαράσσουν και να εφαρμόζουν τις πολιτικές τους επιλογές στα πλαίσια της διοίκησης - διαχείρισης των τοπικών υποθέσεων. Σήμερα, παρά τη θεσμοθέτηση των ΚΑΠ, οι μεν ίδιοι πόροι των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων κινούνται σε επίπεδα, κάτω του 1% του συνολικού προϋπολογισμού τους, οι δε πόροι, που, πράγματι, διατίθενται αυτοτελώς (δηλ. αφαιρουμένων των ανελαστικών υποχρεώσεων - μισθοδοσίας, λοιπών λειτουργικών δαπανών και προνοιακών επιδομάτων), αποτελούν μικρό μέρος των ΚΑ.Π (της τάξης του 3-5 % του συνολικού προϋπολογισμού), και προορίζονται για τη χρηματοδότηση έργων του Π.Δ.Ε.. Με αυτή τη διάρθρωση των πόρων του προϋπολογισμού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων η υποτιθέμενη αυτοτέλεια τους καθίσταται γράμμα κενό.

Τέλος, η αλλαγή των διαδικασιών και της μεθοδολογίας σχεδιασμού των πολιτικών και, συνακόλουθα, των αναπτυξιακών προγραμμάτων, λαμβάνοντας ως βάση σχεδιασμού το νησί (για τα μεγαλύτερα) ή τη νησιωτική ενότητα (για τα μικρότερα νησιά), και όχι την Περιφέρεια, όπως γίνεται μέχρι σήμερα. Για παράδειγμα, στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου προτείνονται από τη μελέτη του Χωροταξικού Σχεδίου της Περιφέρειας (ΥΠΕΧΩΔΕ, Αύγουστος 2000) πέντε νησιωτικές ενότητες : Λήμνος - Άγιος Ευστράτιος, Λέσβος, Χίος - Ψαρά -Οινούσσες. Σάμος, Ικαρία - Φούρνοι. Είναι σαφές ότι μία τέτοια μεταρρύθμιση αποδίδει ενισχυμένο ρόλο, αλλά και ευθύνες στις αντίστοιχες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή στα Επαρχεία, στα όρια των οποίων υφίστανται οι νησιωτικές ενότητες. Προς την κατεύθυνση αυτή θα συμβάλλει η μεταρρύθμιση του διοικητικού σήματος της Περιφέρειας στις νησιωτικές περιοχές, σε ένα σύστημα περισσότερο ευέλικτο και αποκεντρωτικό, προς όφελος των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού και, κατ' επέκταση, των τοπικών κοινωνιών.

Το στοίχημα της περιφερειακής ανάπτυξης πρέπει να το κερδίσουμε ως Χώρα. Δεν έχουμε άλλη επιλογή. Οφείλουμε να διαμορφώσουμε τις συνθήκες εκείνες, που θα επιτρέψουν να μένουν οι κάτοικοι της Περιφέρειας στον τόπο τους και να μην αναζητούν άλλες λύσεις.

Ειδικά, για τους ακρίτες νησιώτες, είναι βασικός όρος ζωής οι νέοι να μένουν στα νησιά. Να υπάρξει ανάπτυξη ουσιαστική, ανάπτυξη για όλους.

Είναι προφανές ότι για να πετύχουμε κάτι τέτοιο χρειάζεται κόπος, όραμα, συνέπεια και εργατικότητα. Τα λάθη και οι παραλείψεις του παρελθόντος παραμένουν για την ιστορία. Κρίθηκαν από τον ελληνικό λαό, όπως, άλλωστε θα κριθούμε όλοι. Είναι, όμως, ταυτόχρονα, και ένας χρήσιμος οδηγός, για το τι πρέπει να αποφεύγουμε. Κυρίως, όμως, είναι ένας οδηγός, που μας αποδεικνύει ότι μικροκομματικές σκοπιμότητες δεν έχουν θέση στο σχέδιο, που όλοι έχουμε για την περιφερειακή ανάπτυξη.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε είναι μεγάλες. Ο ανταγωνισμός σκληρός. Έχουμε τη δυνατότητα να μετατρέψουμε τα όποια μειονεκτήματα των περιοχών μας σε ασύγκριτα πλεονεκτήματα. Μπορούμε καλύτερα, μπορούμε περισσότερα. Ειδικά η Τοπική και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση μπορούν να συμβάλουν σε αυτό, έστω και αν λειτουργούν με προβλήματα, όπως η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού και αντίστοιχων, με τις ανατιθέμενες σ' αυτούς αρμοδιότητες, πόρων. Όμως, υπάρχουν αξιόλογοι άνθρωποι από όλους τους χώρους, οι οποίοι έχουν ενστερνισθεί τα μηνύματα των καιρών και έχουν αντιληφθεί πλήρως το νέο πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτούς τους ανθρώπους μπορεί να βοηθήσει θεσμικά η Επιτροπή, απλώνοντας το χέρι σε όλους και τονίζοντας ότι τελικά η περιφερειακή ανάπτυξη είναι εθνική ανάπτυξη.

Δ. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα Αναπτυξιακό Πρόγραμμα καλύπτει μια περιοχή ή Νομό και εντάσσεται στο Ενιαίο Εθνικό Πρόγραμμα Στρατηγικής Σχεδιασμού και Εφαρμογής της Αναπτυξιακής Πολιτικής.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του προγράμματος στηρίζονται στις διαθέσιμες αναπτυξιακές δυνάμεις - φυσικές και ανθρώπινες - και στις ιδιαιτερότητες της ευρύτερης και συγκεκριμένης περιοχής, που καλύπτει, αλλά, και στις δυνατότητες που προσφέρουν ο Δημόσιος Τομέας, οι Κοινωνικοί Οργανισμοί και τα Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

Στόχος του προγράμματος είναι η κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, χωρίς κίνδυνο οικολογικής καταστροφής. Η επιτυχία του εξαρτάται από το βαθμό της λειτουργικής ενσωμάτωσης της περιοχής.

Ο απαιτούμενος χρόνος για την υλοποίηση των στόχων του Προγράμματος είναι τριετής, εκτός ορισμένων έργων υποδομής που μπορεί να απαιτήσουν μεγαλύτερο διάστημα.

ΙΙ. Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ξεκινώντας, με μια φιλοσοφική αντίληψη παρατηρούμε ότι η ανάπτυξη δεν είναι, ούτε πρέπει να είναι αυτοσκοπός της Πολιτείας και του πολίτη. Η ανάπτυξη πρέπει να προάγει την ατομική και ιδιαίτερα την κοινωνική ευημερία και ελευθερία, στα πλαίσια ενός Δημοκρατικού Πολιτεύματος.

Κεντρικός άξονας του αναπτυξιακού προγράμματος παραμένει ο άνθρωπος. Η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη επιδιώκεται, στα πλαίσια μιας αυξημένης και δικαιότερης κατανομής της κοινωνικής ευημερίας μεταξύ των πολιτών και Περιφερειών, με σεβασμό στις παραδοσιακές αξίες και την προστασία του περιβάλλοντος.

Η συνολική και ολοκληρωμένη ανάπτυξη είναι αναγκαία για να απολαύσουν η Κοινωνία και οι πολίτες της τα αγαθά μιας προηγμένης τεχνολογίας. Αλλά, και μια δικαιότερη κατανομή του κοινωνικού προϊόντος είναι απαραίτητη για να σταθεί και να αναπτυχθεί μια Δημοκρατική Πολιτεία. Οι έντονες ανισότητες, στην ανάπτυξη και κατανομή του προϊόντος, δημιουργούν τεράστια προβλήματα συμμετοχής ενός μέρους του πληθυσμού, που μειονεκτεί εξ αιτίας της γεωγραφικής θέσης, των κλιματολογικών συνθηκών και της έλλειψης κατάλληλης ή εφαρμογής ακατάλληλης αναπτυξιακής πολιτικής. Η διεθνής εμπειρία απέδειξε ότι οι ανισότητες αυτές με το χρόνο, αντί να μικραίνουν, μεγαλώνουν, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται όχι μόνο οικονομικά, αλλά και κοινωνικά επικίνδυνα προβλήματα, που για να λυθούν απαιτούν τη κοινωνική συνοχή και την εθνική ή ευρύτερη ενότητα δράσεων. Και αυτό μπορεί να συμβεί ευκολότερα σε μέρες οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, που βαθαίνει περισσότερο τις εισοδηματικές διαφορές και τον τρόπο ζωής.

Πρόσθετα, έχει αποδειχθεί ότι όπου επικρατούν έντονες ανισότητες δεν γίνεται να υπάρξει ενότητα αγοράς (αγοράς προϊόντων, αγοράς εργασίας και αγοράς κεφαλαίων) που να εξασφαλίζει στους πολίτες ίσες ευκαιρίες και παρόμοιες δυνατότητες για επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική αποκατάσταση και πρόοδο. Οι μεγάλες διαφορές μεταξύ Κέντρου και Περιφέρειας, αλλά και οι εντός Περιφερειών και Νομών, εμποδίζουν τη λειτουργία της αγοράς, προκαλούν αντιπαραγωγικές συγκεντρώσεις πόρων και δημιουργούν ανισότητες, σε βάρος των αδυνάτων. Έτσι, περιοχές, με μεγάλες δυνατότητες και συγκριτικά πλεονεκτήματα, παραμένουν ανεκμετάλλετες και άνθρωποι, με φαντασία και δύναμη, μένουν έξω από τη παραγωγική διαδικασία και διανομή του κοινωνικού προϊόντος.

Αντίθετα, η ανάπτυξη περιοχών με οικονομική καθυστέρηση αυξάνει το συνολικό πλούτο, μετριάσει το κόστος βοήθειας, δημιουργεί μόνιμα νέες θέσεις εργασίας, συγκρατεί το πληθυ-

σμό και επιτρέπει σε όλους τους εργαζόμενους να συμμετέχουν στις οικονομικές δραστηριότητες και πολιτιστικές ωφελίες.

Η αστάθεια και, κυρίως, η παρατεταμένη στασιμότητα στο βαθμό ανάπτυξης, σε συνδυασμό με τις δυσλειτουργίες της αγοράς, λόγω ασφυκτικού παρεμβατισμού του Κράτους, της Δημόσιας Διοίκησης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και των εσφαλμένων επιλογών σε μια περιοχή, οδηγούν σε ανισόρροπη και αντιπαραγωγική εκμετάλλευση των παραγωγικών πόρων (φυσικών και ανθρώπινων), σε αύξηση του κόστους και της ανεργίας και μείωση της παραγωγικότητας. Η κατάσταση αυτή αυξάνει τις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, με αποτέλεσμα να μειώνεται το ποσοστό συμμετοχής του συγκεκριμένου χώρου στο ΑΕΠ. Και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συνολικές παραγωγικές επενδύσεις, παρά την οποιαδήποτε σημαντική βοήθεια, παραμένουν σε χαμηλό επίπεδο σε σταθερές τιμές.

Πιστεύω στην ανάπτυξη, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος. Δεν επιθυμώ ανάπτυξη με απροσδιόριστο κοινωνικό κόστος, αλλά και δεν υποστηρίζω τη προστασία του περιβάλλοντος με επιστροφή στη μιζέρια, το πρωτογονισμό και τη φτώχεια. Η επιστήμη και η έρευνα μπορούν να λύσουν τις συγκρούσεις, αρκεί η πολιτική της ανάπτυξης να ασκείται, με κοινωνική συμμετοχή και κοινωνική ευθύνη. Δεν μου αρέσει η ανάπτυξη που περιορίζεται στην στενή τεχνολογική πρόοδο, που αγνοεί τον άνθρωπο και τον καθιστά άβουλο μέρος του συστήματος.

III. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Διαδικασία Σύνταξης του Προγράμματος:

Η ανάπτυξη έχει μια φιλοσοφία και μια ιδεολογία. Οι ρυθμοί και το είδος της ανάπτυξης προσδιορίζουν το συγκεκριμένο μοντέλο και τις παραμέτρους του. Επομένως, ένα πρόγραμμα ανάπτυξης δεν είναι άσχετο με την πολιτική ιδεολογία και κοινωνικό-οικονομική φιλοσοφία της πολιτείας, των πολιτικών κομμάτων, της νοστορπίας εκείνων που συνθέτουν, αλλά και εκείνων που καλούνται να το εφαρμόσουν και να γευτούν τους καρπούς του. Γι' αυτό, άλλωστε, ένα πρόγραμμα για να πετύχει τους στόχους του δεν αρκεί να έχει άρτιες τεχνοκρατικές δομές, αλλά πρέπει να διαθέτει καθολική (κατά το δυνατόν) αναγνώριση και κοινωνική αποδοχή. Συνεπώς, ο σχεδιασμός, η σύνθεση, οι στόχοι και το περιεχόμενο και γενικώς η κατάρτιση του προγράμματος αρχίζει εκ των κάτω προς τα άνω, δηλαδή, από τις μικρές, τοπικές κοινωνίες και προχωράει σε περιφερειακό - εθνικό - κοινωνικό και διεθνές επίπεδο και επανέρχεται ολοκληρωμένο για παρατηρήσεις και συμπληρώσεις. Δεν πρέπει να συγχέεται η τεχνοκρατική δομή του προγράμματος, με την συμμετοχική διαδικασία σύνταξης του προγράμματος όλων των φορέων και ενδιαφερομένων μερών.

Η προσέγγιση, κατά τη σύνταξη του προγράμματος, πρέπει να είναι ολοκληρωμένη, καθολική και με προοπτική. Ολοκληρωμένη, ως προς τη σύνθεση στο χώρο και το χρόνο, με όλες τις αλληλεπιδράσεις, συνέργιες και συνέπειες. Καθολική, γιατί πρέπει να συμπεριλάβει όλες τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και λειτουργίες, που συνθέτουν την χωροταξική και πολιτιστική διάσταση. Με προοπτική, γιατί το πρόγραμμα πρέπει να είναι διαχρονικά βιώσιμο και αποτελεσματικό και με την έννοια αυτή πρέπει να ληφθούν υπ' όψη οι μακροχρόνιες εξελίξεις και προοπτικές στο στενότερο ή ευρύτερο γεωπολιτικό περιβάλλον, στη βάση της νέας και εξελισσόμενης έρευνας, τεχνολογίας και πληροφορικής.

Βάση στήριξης του προγράμματος ανάπτυξης αποτελούν οι διαθέσιμοι εθνικοί παραγωγικοί πόροι και οι δυνατότητες, που προσφέρουν ο εθνικός προϋπολογισμός και η κοινοτική νομοθεσία και πρακτική. Για το λόγο αυτό απαιτείται ενιαία χωροταξική μελέτη, που θα καταγράφει τους παραγωγικούς πόρους - υλικούς και ανθρώπινους - τη μορφή και το βαθμό εκμετάλλευσής και τις δυνατότητες, που προσφέρουν, μεμονωμένα και σε συνεργασία. Η συμβολή του κτηματολογίου στη περίπτωση αυτή κρίνεται αναγκαία και σημαντικά χρήσιμη.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι σαφείς, καθαροί και συμβατοί μεταξύ τους, αλλά και με τον ευρύτερο περιφερειακό και εθνικό σχεδιασμό. Κατά την επίτευξη των στόχων υπάρχουν σταθεροί κανόνες εφαρμογής των στόχων και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Παράλληλα προβλέπεται μηχανισμός παρέμβασης και διόρθωσης, ώστε να αποφεύγονται οι αποπροσανατολισμοί και αποκλίσεις που, αναπόφευκτα παρατηρούνται, κατά την εφαρμογή ενός προγράμματος. Οι στόχοι διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους, αφού το πρόγραμμα πρέπει να αντιμετωπίζει, τουλάχιστον κατά τη μεταβατική περίοδο εφαρμογής του, τα καθημερινά προβλήματα.

2. Βασικοί στόχοι προγράμματος :

- Η άρση της απομόνωσης από τον υπόλοιπο κόσμο και η αναβάθμιση της υποδομής του συγκεκριμένου χώρου με σύγχρονες προδιαγραφές, ώστε να προστατεύεται το περιβάλλον.

- Η αξιοποίηση των φυσικών και ανθρώπινων πόρων, ώστε να αυξάνεται ο βαθμός της κοινωνικής ευημερίας και να μειώνεται η διαφορά βαθμού ανάπτυξης, με τις άλλες περιοχές, χωρίς, όμως, να αλλοιώνεται η φυσιογνωμία του φυσικού χώρου και των πολιτιστικών τοπικών παραδόσεων και δραστηριοτήτων.

- Η αύξηση ευκαιριών απασχόλησης και η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, αλλά και παροχής δυνατότητας προς επένδυση με ισχυρά κίνητρα και ενισχύσεις ή και άρση των αντικινήτρων, ώστε η προστιθέμενη αξία να παραμένει, κατά το δυνατόν, στο τόπο της παραγωγής και απασχόλησης, γεγονός, που βοηθά την παραμονή του πληθυσμού στην περιοχή.

3. Μέσα και μέτρα Πολιτικής:

Οι στόχοι επιτυγχάνονται με συγκεκριμένα μέσα και μέτρα πολιτικής, συμβατά και όχι αλληλοαναιρούμενα και αντιτιθέμενα. Τα μέσα εθνικής εμβέλειας, είναι υλικά και θεσμικά, διατίθενται στο προβλεπόμενο χρόνο υλοποίησης. Ως υλικά μέσα θεωρούνται οι εθνικοί πόροι, ο Προϋπολογισμός και οι Κοινοτικοί πόροι. Είναι σταθερά και ελεγχόμενα. Τα μέτρα είναι συγκεκριμένα, αναλυτικά και ποσοτικοποιημένα, ώστε να είναι άμεσης εφαρμογής και αποτελεσματικότητας. Τα μέσα και μέτρα έχουν την απαιτούμενη ευκαμψία, ώστε να ισχύσουν οι αρχές της συμπληρωματικότητας, επανεξέτασης και διόρθωσης. Γι' αυτό το πρόγραμμα προβλέπει μηχανισμούς πρόληψης και καταστολής.

4. Αποτελέσματα:

Κανένα πρόγραμμα δεν κρίνεται επιτυχημένο, αν δεν έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα και δεν εξασφαλίζει τις βάσεις για τα επόμενα προγράμματα. Δυστυχώς, η διαχρονική εμπειρία απέδειξε ότι μεγαλεπήβολα, δεκαετή και δεκαπενταετή, προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης απέτυχαν, ή ελάχιστα επέτυχαν στους στόχους τους, γιατί ήταν περισσότερο εξωπραγματικά και ελάχιστα ρεαλιστικά. Ήταν ορθολογικά, από πλευράς τεχνοκρατικής σύλληψης, αλλά υπεραισιόδοξα, από πλευράς σύνταξης και ανορθόδοξα, από πλευράς εκτέλεσης. Τέλος, το αναπτυξιακό πρόγραμμα (το οποιοδήποτε πρόγραμμα) απαιτεί σοβαρή και χρηστή διαχείριση, προκειμένου η εκτέλεση των έργων να συντελείται στο προγραμματισμένο χρόνο και οι πόροι να κατευθύνονται στα συγκεκριμένα έργα. Για το λόγο αυτό, το πρόγραμμα διαθέτει μηχανισμούς για συντονισμό, συνεργασία και έλεγχο, καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησής του.

Το τελευταίο επιβάλλει την ανάγκη ύπαρξης σταθερού θεσμικού πλαισίου εθνικής-περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όλων των βαθμίδων, έτσι ώστε να ελέγχεται η ικανότητα, να διασφαλίζεται η φερεγγυότητα και να εξασφαλίζεται η πιστοληπτική ικανότητα, όχι μόνο των ιδιωτικών, αλλά και των δημόσιων φορέων. Είναι παράδοξο, το ότι στην Ελληνική Διοίκηση δεν έχει καθιερωθεί και αναπτυχθεί αυτό, που στην υπόλοιπη Ευρώπη, αποτελεί πραγματικότητα. Δηλαδή, η φερεγγυότητα και η πιστοληπτική ικανότητα να εφαρμόζεται και να ελέγχεται στα φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και καθόλου ή ελάχιστα στα

νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ελάχιστα έχει καταφέρει να καταβιώθει στο λεγόμενο τραπεζικό σύστημα και να προβάλει τη δική της φερεγγυότητα και πιστοληπτική ικανότητα. Χωρίς, όμως, αυτές τις δυνατότητες, το πρόγραμμα δεν υλοποιείται και παραμένει στα αζήτητα.

Ως τελικό στοιχείο ορθολογικής σύνταξης, εφαρμογής και εκτέλεσης, με αποτελεσματικότητα, ενός αναπτυξιακού προγράμματος αποτελεί η συμμετοχή των επαγγελματιών και κοινωνικών φορέων και, συνεπώς, του Λαού, με τη γενική έννοια. Ο Λαός στο τέλος καλείται να επιλέξει μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες, που προβλέπουν το Σύνταγμα και οι Νόμοι, τους τοπικούς άρχοντες και κοινοβουλευτικούς αντιπροσώπους για μια τετραετία. Έχει, συνεπώς, χρέος να διακρίνει, να επιλέγει και να ορίζει τους κατάλληλους ανθρώπους και μηχανισμούς για τη διακυβέρνησή του και να μη αποκλείει τον εαυτό του από την ευθύνη διακυβέρνησης και διαχείρισης της Χώρας. Ας μην ξεχνάμε ότι το ανθρώπινο στοιχείο είναι, τελικά, ο μοχλός ανάπτυξης και προσδιορισμού των διαδικασιών για τον συντονισμό, συνεργασία, εκτέλεση και έλεγχο του αναπτυξιακού προγράμματος.

IV. ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

1. Το Πλαίσιο της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής

Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική είναι κατά κύριο λόγο μια πολιτική αλληλεγγύης. Κατ' αυτό τον τρόπο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμβάλλει στην κάλυψη της καθυστέρησης των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών, στην ανασυγκρότηση των προβληματικών βιομηχανικών περιοχών, στη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών, που πλήττονται από γεωργική παρακμή, καθώς επίσης και στην αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων αστικών συνοικιών.

Ειδικότερα, η αλληλεγγύη μεταξύ των λαών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οικονομική και κοινωνική πρόοδος και η ενίσχυση της συνοχής, περιλαμβάνεται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπου προβλέπεται, στα άρθρα 2 και 3, ότι η Κοινότητα έχει ως αποστολή, μεταξύ άλλων, «να προάγει, στο σύνολο της Κοινότητας, αρμονική, ισορροπημένη, και διαρκή ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, υψηλό επίπεδο απασχόλησης και κοινωνικής αλληλεγγύης, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών».

Επιπλέον, ο τίτλος XVII (άρθρα 158-162), της συνθήκης του Άμστερνταμ, για την «οικονομική και κοινωνική συνοχή» αναφέρει ότι η Κοινότητα αποσκοπεί στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών ή νησιών, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών και παρουσιάζει τη συμβολή της Επιτροπής στην προοπθεία συνοχής με τη δράση της, μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων, τα οποία αντικατοπτρίζουν την αλληλεγγύη μεταξύ των πολιτών της Ε.Ε..

Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική, ως πολιτική, που βασίζεται στην χρηματοοικονομική αλληλεγγύη, υλοποιεί την οικονομική και την κοινωνική συνοχή, μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, των τριών στόχων προτεραιότητας, των κοινοτικών πρωτοβουλιών και των καινοτόμων δράσεων.

Ειδικότερα, πέραν των γνωστών διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, η Ε.Ε. προχώρησε, το 2002, και στη δημιουργία του Ταμείου αλληλεγγύης της Ε.Ε. (Τ.Α.Ε.Ε.), το οποίο αποβλέπει στην ενίσχυση (και υπό ορισμένες προϋποθέσεις) των μελλοντικών κρατών μελών, που έχουν πληγεί από σοβαρές φυσικές καταστροφές. Εφαρμογή των δυνατοτήτων του Ταμείου αυτού έγινε το Καλοκαίρι του 2002, για την αποκατάσταση των υποδομών των Περιφερειών, που επλήγησαν από τις πλημύρες στην Ανατολική Ευρώπη.

Η οικονομική συνοχή επιτυγχάνεται, μέσω των στόχων προτεραιότητας, οι οποίοι προσπαθούν να κινητοποιήσουν το 94% των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων, προκειμένου να περιορίσουν τις ανισότητες, που παρουσιάζονται μεταξύ των Περιφερειών της Ε.Ε. Μάλιστα, για τις υποψήφιες προς ένταξη

Χώρες προβλέφθηκαν ειδικές ενισχύσεις, μέσω των προγραμμάτων PHARE, SAPARD και ISPA.

Η κοινωνική συνοχή επιτυγχάνεται, μέσω των κοινοτικών πρωτοβουλιών Interreg III (διασυνοριακή συνεργασία), Leader (στρατηγικές αειφόρου ανάπτυξης), Urban II (αναβάθμιση προβληματικών πόλεων και συνοικιών), Equal (κατάργηση διακρίσεων στην αγορά εργασίας) και των καινοτόμων δράσεων, οι οποίες αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των αναπτυξιακών στρατηγικών, που θα βοηθήσουν τις Περιφέρειες να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της κοινωνίας της πληροφορίας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας τους.

Επί του παρόντος, η περιφερειακή πολιτική αντιμετωπίζει τρεις προκλήσεις:

- Τον ανταγωνισμό, που αυξήθηκε πολύ, μετά την ελευθέρωση του εμπορίου. Οι επιχειρήσεις εγκαθίστανται, όπου βρίσκουν τις συνθήκες για να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα τους (υποδομές, υπηρεσίες ποιότητας, ειδικευμένοι εργάτες).

- Την τεχνολογική επανάσταση και την κοινωνία της πληροφορίας που έχουν ως αποτέλεσμα αυξανόμενη προσαρμοστικότητα των ανθρώπων, των επιχειρήσεων και των εδαφών. Χάρη στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών όπου και αν βρίσκονται οι πολίτες πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε προηγμένη τεχνολογία, σε καινοτομίες και σε κατάρτιση υψηλού επιπέδου.

- Την Διεύρυνση, που αποτελεί μια άνευ προηγουμένου ευκαιρία αλλά και πρόκληση για την Ε.Ε., η οποία ανοίγει τις πόρτες της σε νέες χώρες των οποίων οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες είναι συχνά δυσμενέστερες από αυτές των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της. Η διαδικασία της Διεύρυνσης αποτελεί, ίσως, τη σημαντικότερη πρόκληση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, εφόσον η προσχώρηση των νέων μελών απαιτεί την αναθεώρηση του υφιστάμενου προτύπου της περιφερειακής πολιτικής, προκειμένου να ληφθούν υπόψη:

- α. η διεύρυνση των αναπτυξιακών αποκλίσεων
- β. η μεταφορά του κέντρου βάρους της πολιτικής συνοχής προς Ανατολάς και
- γ. η αυξανόμενη ύπαρξη των ανισοτήτων, αφού στις ήδη υπάρχουσες ανισότητες των 15 προστίθενται και εκείνες των δέκα νέων μελών.

Συνεπώς, απαιτείται ένα νέο είδος παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των ανωτέρω προκλήσεων. Δεν υπάρχει αμφιβολία, πως ο προβληματισμός για το μέλλον της Περιφερειακής Πολιτικής υπερβαίνει το απλό πλαίσιο των χρηματοδοτικών μηχανισμών και αφορά τις ίδιες τις βάσεις των κοινοτικών στόχων.

2. Σχέδιο Ανάπτυξης Κοινοτικού Χώρου (Σ.Α.Κ.Χ.)

Παρά την ύπαρξη ειδικού τίτλου για την κοινωνική και οικονομική συνοχή στη Συνθήκη του Άμστερνταμ, οι τομεακές πολιτικές της Ε.Ε. δεν έχουν σαφώς περιγεγραμμένους στόχους χωροταξίας. Εν τούτοις, αρκετές από τις πολιτικές αυτές επηρεάζουν ισχυρά τον κοινοτικό χώρο, ως γεωγραφικό τόπο παρέμβασης. Η Ε.Ε., στο άτυπο συμβούλιο των Υπουργών Χωροταξίας, που πραγματοποιήθηκε, στο Πότσταμ, το 1999, συνειδητοποιώντας ότι η οικονομική μεγέθυνση και η σύγκλιση ορισμένων δεικτών δεν επαρκούν για την επίτευξη του στόχου της οικονομικής και της κοινωνικής συνοχής, προέβη στην τελική έγκριση ενός Σχεδίου Ανάπτυξης Κοινοτικού Χώρου (Σ.Α.Κ.Χ.). Το Σχέδιο αυτό αποσκοπεί στην διασφάλιση μίας ισορροπής και βιώσιμης ανάπτυξης του εδάφους της Ε.Ε., σε συμφωνία με τους θεμελιώδεις στόχους της κοινοτικής πολιτικής, που είναι η οικονομική και κοινωνική συνοχή, η οικονομική ανταγωνιστικότητα βασιζόμενη στις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και η διατήρηση της ποικιλότητας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

Επιπλέον, το Σχέδιο Ανάπτυξης θα αποτελεί ένα πλαίσιο πολιτικής, το οποίο θα στοχεύει στη βελτίωση της συνεργασίας σε θέματα τομεακών κοινοτικών πολιτικών, που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο χώρο. Η επεξεργασία του Σχεδίου αυτού έχει ως αφετηρία τη διαπίστωση ότι η δράση των κρατών - μελών

γίνεται αρτιότερη, όταν βασίζεται στους στόχους της χωροταξικής ανάπτυξης, που προσδιορίζονται από κοινού. Συνεπώς, θα πρέπει να υπάρχει κάποια συνεννοημένη παρέμβαση σε θέματα χωροταξικής ανάπτυξης, έτσι ώστε να διορθώνονται οι εντοπιζόμενες ανισότητες. Η παρέμβαση αυτή, απλώς, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη:

- τη συνεχώς προϊούσα οικονομική ολοκλήρωση (Ο.Ν.Ε., υλοποίηση εσωτερικής αγοράς)
- την αυξανόμενη σημασία του ρόλου, που παίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αυτοδιοικήσεις
- την διεύρυνση της Ε.Ε..

Το Σ.Α.Κ.Χ. επισημαίνει τέσσερα σημαντικά πεδία, τα οποία αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και ασκούν σημαντικές πιέσεις στη χωροταξική ανάπτυξη της Ε.Ε. Τα πεδία αυτά είναι:

- Η εξέλιξη των αστικών περιοχών: Το 80% του ευρωπαϊκού πληθυσμού είναι σήμερα αστικός. Τα αστικά κέντρα αναδιαρθρώνονται ή αναδύονται, δημιουργούνται δίκτυα πόλεων, τα οποία ενίοτε συνεργάζονται και πέραν των συνόρων. Συνεπώς, καθίσταται αναγκαία μια νέα σχέση πόλης - υπαίθρου, ώστε να υπάρχει ανταπόκριση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι τοπικές κοινωνίες.

- Η εξέλιξη των αγροτικών ζωνών: Οι αγροτικές ζώνες της Ε.Ε. συχνά αντιμετωπίζουν προβλήματα περιθωριοποίησης, οφειλόμενα στην απόσταση από τις μεγάλες μητροπόλεις, τις κακές κλιματολογικές συνθήκες, τη μικρή πληθυσμιακή συγκέντρωση και τις αδυναμίες εξοπλισμού και υποδομών. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα, αλλά και ο πλούτος συγκρούονται μεταξύ τους και αναδεικνύουν την αναγκαιότητα για προστασία των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων τους, καθώς και τις δυνατότητες για διαφορετική αξιοποίηση των οικονομικών δυνατοτήτων (περιβαλλοντικός και πολιτιστικός τουρισμός).

- Οι μεταφορές: Η συνεχής αύξηση των οδικών και αεροπορικών μεταφορών, εξ αιτίας της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς, συνεπάγεται κυκλοφοριακές συμφορήσεις και περιβαλλοντικές πιέσεις. Επιπλέον, η ανισομερής κατανομή των υποδομών μπορεί να συνεπιφέρει σημαντικές ανισορροπίες, από την άποψη των οικονομικών επενδύσεων και να θέσει υπό αμφισβήτηση της αρχές της χωροταξικής συνοχής.

- Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά: Η ποικιλομορφία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί μια μεγάλη πηγή πλούτου για την Ευρώπη. Όμως, ορισμένες διαδικασίες κοινωνικού και οικονομικού εκσυγχρονισμού απειλούν μια τέτοια κληρονομιά. Στο πλαίσιο μιας αειφόρου ανάπτυξης, η πολιτική χωροταξίας στην Ευρώπη αποσκοπεί στην επιβράδυνση των αποσταθεροποιητικών παραγόντων, που προέκυψαν από την υπερεκμετάλλευση του περιβάλλοντος από τον άνθρωπο, και στην προώθηση μιας λογικής χρήσης των πόρων.

Συνεπώς, οι στόχοι και οι πολιτικές του Σ.Α.Κ.Χ., απευθυνόμενες στο σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων της χωροταξικής ανάπτυξης σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, είναι οι ακόλουθες:

- Η εγκαθίδρυση ενός πολυκεντρικού και ισόρροπου εθνικού συστήματος
- Η προώθηση ενοποιημένων σχημάτων μεταφορών και επικοινωνιών που να ευνοούν την ισότιμη πρόσβαση στις υποδομές και στη γνώση, σε ολόκληρη την επικράτεια της Ε.Ε..
- Η ανάπτυξη και διαφύλαξη της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

V. ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η πολιτική για την οικονομική και κοινωνική συνοχή παρήγαγε θετικά αποτελέσματα στις εδαφικές περιοχές, που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, στην Ε.Ε. Οι μεγάλες, όμως, κοινωνικοοικονομικές ανισότητες μεταξύ των κρατών - μελών και μεταξύ των περιφερειών παραμένουν. Οι διαφορές αυτές, από άποψη ευμάρειας και δυναμισμού, προέρχονται από διαρθρωτικά ελλείμματα, σε ορισμένους παράγοντες, με πρωταρχική σημασία για την ανταγωνιστικότητα, όπως οι επενδύσεις σε υλικές υποδομές, η καινοτομία και οι ανθρωπίνος πόροι.

Η Ε.Ε., αναγνωρίζοντας την ανάγκη της περαιτέρω βελτίωσης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, καθώς και του περιορισμού των ανισοτήτων, που εξακολουθούν να υφίστανται μεταξύ των Περιφερειών της, τον Ιούλιο του 2004 προέβη στην μεταρρύθμιση της πολιτικής συνοχής (για την περίοδο 2007 - 2013). Με συνολικούς πόρους ύψους 336,1 δις ευρώ - στο Δ' Κ.Π.Σ., έναντι 213 δις ευρώ του Γ' Κ.Π.Σ., δηλαδή, περίπου, το ένα τρίτο του κοινοτικού προϋπολογισμού, η μεταρρύθμιση αυτή στοχεύει να κάνει τις διαρθρωτικές δράσεις:

- Να εστιάζουν περισσότερο στους στρατηγικούς προσανατολισμούς της Ε.Ε. (δεσμεύσεις της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ για μια ανταγωνιστική και βιώσιμη οικονομία της γνώσης - ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση).

- Να επικεντρώνονται στις πιο μειονεκτικές Περιφέρειες, προβλέποντας, παράλληλα, την εξέλιξη στο υπόλοιπο τμήμα της Ε.Ε..

- Να είναι πιο αποκεντρωμένες και να εφαρμόζονται με πιο απλό, πιο διαφανή και πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση είναι ευρείας κλίμακας, αφού έχει στόχο να επαναπροσδιορίσει την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη, σε μια διευρυμένη, πλέον, Ε.Ε. και στο πλαίσιο της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης.

Η στρατηγική και οι πόροι της πολιτικής συνοχής αναδιαρθρώνονται, πλέον, γύρω από τρεις νέους στόχους προτεραιότητας των διαρθρωτικών δράσεων. Οι νέοι στόχοι μετονομάζονται σε:

- «Σύγκλιση» (αντί στόχου 1: Περιφέρειες με υστέρηση ανάπτυξης).

- «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» (αντί στόχου 2: Περιφέρειες υπό οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση).

- και «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (αντί στόχου 3: Συστήματα εκπαίδευσης και προώθησης της απασχόλησης). Σε αυτό το στόχο, λαμβάνονται υπόψη και οι ιδιαιτερότητες των εξαιρετικά απομακρυσμένων Περιφερειών, των περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα (νησιά, βουνά), των αραιοκατοικημένων περιοχών και των περιοχών, που αποτελούσαν εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας, μέχρι την 30η Απριλίου 2004.

Επιπλέον, προτείνονται σημαντικές καινοτομίες και απλοποιήσεις, μεταξύ των οποίων και οι ακόλουθες:

- Έναρξη ετήσιου στρατηγικού διαλόγου με τα κράτη - μέλη, στο πλαίσιο του Συμβουλίου, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για τη διασφάλιση του σεβασμού των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων στη διάρκεια της περιόδου αυτής.

- Πλήρης αναγνώριση και ενίσχυση της χρηματοδότησης των περιοχών, με φυσικά μειονεκτήματα, καθώς και έμφαση στην αστική διάσταση.

- Ευρύτερος καταμερισμός αρμοδιοτήτων στα κράτη - μέλη και τις Περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου, διατηρώντας ωστόσο τη δημοσιονομική πειθαρχία.

- Μείωση του αριθμού των χρηματοδοτικών μέσων της συνοχής σε τρία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, Ταμείο Συνοχής) από πέντε.

- Ενσωμάτωση του πεδίου δράσης των σημερινών κοινοτικών πρωτοβουλιών «Urban & Equal», καθώς και των καινοτόμων δράσεων στις προτεραιότητες των επιχειρησιακών προγραμμάτων των κρατών - μελών ή των Περιφερειών.

- Χρηματοδότηση επιχειρησιακών προγραμμάτων από ένα μόνο Ταμείο (ΕΤΠΑ ή ΕΚΤ), εκτός από τα προγράμματα, που αφορούν στις υποδομές, όπου συμμετέχουν από κοινού το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής.

- Για το Ταμείο Συνοχής, θα ισχύσει πολυετής προγραμματισμός και οι ίδιοι κανόνες, με αυτούς των διαρθρωτικών ταμείων.

- Τέλος, το σύνολο των περιοχών και πολιτών της Ε.Ε. θα μπορούν να επωφελούνται της νέας πολιτικής συνοχής, η οποία θα εστιάζει στις πιο μειονεκτικές περιοχές, αλλά θα διαμορφώνεται ανάλογα με τις περιστάσεις.

Σημαντικό σημείο της μεταρρύθμισης αυτής είναι, επίσης, η εισαγωγή μιας σειράς σημαντικών καινοτομιών, που έχουν

στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής συνοχής. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι:

• Η στρατηγική:

Αυτό σημαίνει ότι η προσέγγιση του προγραμματισμού θα είναι περισσότερο στρατηγική, εστιάζοντας στους «στρατηγικούς προσανατολισμούς της Ε.Ε. για τη συνοχή», τις προτεραιότητες της Επιτροπής και τα νέα Εθνικά Πλαίσια Στρατηγικής Αναφοράς. Αυτά τα έγγραφα αναφοράς θα αντικαταστήσουν τα σημερινά Κ.Π.Σ., τα ενιαία έγγραφα προγραμματισμού (Ε.Ε.Π.) και τα συμπληρώματα προγραμματισμού.

• Η Αποκέντρωση:

Η πρόταση αυτή στοχεύει στο πλαίσιο του καταμερισμού των αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρμόδιων για τη διαχείριση του κοινοτικού προϋπολογισμού και τη σωστή εφαρμογή των προγραμμάτων (μεταξύ κρατών - μελών, Περιφερειών και φορέων υλοποίησης, από τη μια και της Επιτροπής, από την άλλη).

• Η Απλοποίηση:

Η πρόταση αυτή θα αφορά στη διαχείριση των δημοσιονομικών πόρων. Ειδικότερα, οι πληρωμές και η οικονομική διαχείριση θα πραγματοποιούνται, πλέον, σε επίπεδο προτεραιοτήτων και όχι μέτρων. Η κοινοτική συνεισφορά θα υπολογίζεται μόνο με βάση τις δημόσιες δαπάνες και οι κανόνες επιλεξιμότητας θα είναι σε μεγάλο βαθμό εθνικοί και όχι κοινοτικοί, εκτός από αυτούς, που αφορούν ένα περιορισμένο αριθμό τομέων, όπως ο Φ.Π.Α., που δεν θα είναι επιλέξιμοι.

Όσον αφορά την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (Σ.Α.Κ.Χ.), πρόκειται για ένα μη δεσμευτικό έγγραφο, το οποίο, όμως, απαιτεί συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων σε διάφορα επίπεδα παραγόντων, αρμόδιων για τη χωροταξία, οπότε θα αποφευχθούν οι αντιφάσεις και η αμοιβαία εξουδετέρωση των δράσεων. Πιο συγκεκριμένα ο συντονισμός πρέπει να είναι πολυεπίπεδος (κοινοτικό, εθνικό επίπεδο, διασυνοριακή - διαπεριφερειακή συνεργασία, υπερεθνική συνεργασία).

Σε επίπεδο κρατών - μελών, προτείνεται τα μέλη να λαμβάνουν περισσότερο υπ' όψη τους την ευρωπαϊκή διάσταση της χωροταξίας στις εθνικές τους πολιτικές και να ενημερώνουν το κοινό, σχετικά με την ευρωπαϊκή συνεργασία σε θέματα χωροταξικής ανάπτυξης. Παράλληλα, μέσω της διασυνοριακής - διαπεριφερειακής συνεργασίας προτείνεται στα κράτη - μέλη και στις τοπικές και περιφερειακές αυτοδιοικήσεις να συνεχίσουν την υλοποίηση σχεδίων διασυνοριακού χαρακτήρα. Μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η επεξεργασία χωροταξικών διαγραμμάτων και σχεδίων χρήσης γης, η βελτιωμένη διάθρωση των περιφερειακών μεταφορικών συστημάτων και διασύνδεσή τους με τους εθνικούς και διεθνείς κόμβους, η θέση σε εφαρμογή στρατηγικών αειφόρου ανάπτυξης στην ύπαιθρο και προγραμμάτων, που να αξιοποιούν την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και η δημιουργία δικτύων πόλεων, με βάση το θεματικό πεδίο της αστικής ανάπτυξης.

VI. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Σήμερα, παρά το γεγονός ότι η χώρα μας εισέπραξε περίπου 25 δις ευρώ (χωρίς τους πόρους του Ταμείου Συνοχής) από το Γ' ΚΠΣ για τη περίοδο 2000 - 2006, εξακολουθεί να παρουσιάζει αποκλίσεις από τους κοινοτικούς στόχους, σημειώνοντας χαμηλές επιδόσεις απορροφητικότητας των κονδυλίων των περιφερειακών προγραμμάτων (απορροφητικότητα 48% συνολικά).

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, μεγάλο πρόβλημα απορροφητικότητας αντιμετωπίζουν τα προγράμματα των Ιονίων Νήσων (34%), της Στερεάς Ελλάδας (31%) και της Κοινωνίας της Πληροφορίας (31,8%). Αυτά τα προγράμματα έρχονται αντιμέτωπα με το ενδεχόμενο σημαντικής περικοπής κονδυλίων στη νέα αναθεώρηση του Κ.Π.Σ. που θα γίνει τον Ιούνιο. Σημαντικό πρόβλημα παρουσιάζουν, επίσης 6 προγράμματα, δηλαδή, του Βορείου Αιγαίου (38%), της Κεντρικής Μακεδονίας (45%), της Πελοποννήσου (45%), του Νοτίου Αιγαίου (44%), της Τεχνικής Βοήθειας (41,1%) και του Περιβάλλοντος (40,2%). Τα δυο τελευταία έργα³, μάλιστα, είναι ιδιαίτερα κρίσιμα, αφού πρόκειται για έργα βελτίωσης της ποι-

ότητας ζωής, που δύσκολα θα πραγματοποιηθούν από εθνικούς πόρους στο μέλλον.

Αυτή η ενδεχόμενη περικοπή κονδυλίων (περίπου 2 δις ευρώ) και προγραμμάτων ή ακόμη και μεταφορά πόρων σε άλλους τομείς και άξονες, που παρουσιάζουν μεγαλύτερη απορροφητικότητα, σίγουρα θα επηρεάσει αρνητικά την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, εφ' όσον μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της αποδοτικότητας των πόρων και του συνολικού όγκου των επενδύσεων.

Όσον αφορά την πρόοδο των περιφερειακών προγραμμάτων, κατά Ταμείο για την περίοδο 2000-20061:

- Από το ΕΤΠΑ έχουν δεσμευτεί το 48% των έργων
- Από το ΕΚΤ το 42%

• Από το ΕΓΤΠ-Ε το 47%, ενώ συνολικά το ποσοστό των νομικών δεσμεύσεων αγγίζει το 48%, δηλαδή, λιγότερο από το μισό και μάλιστα προς το τέλος της προγραμματιζόμενης περιόδου για το Γ' Κ.Π.Σ..

Συνολικά, από τα 4 Ταμεία⁵, οι πόροι, που έχουν δεσμευτεί, αντιπροσωπεύουν το 50%, με την κατανομή να διαμορφώνεται ως εξής:

- ΕΤΠΑ 49%
- ΕΚΤ 56%
- ΕΓΤΠ-Ε 49%
- ΧΜΠΑ 59% (Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού και Αλιείας)

Η ανωτέρω εικόνα, που παρουσιάζει η χώρα, έχει ως αποτέλεσμα, οι πόροι που θα διατεθούν στην Ελλάδα, μέσα στα πλαίσια του Δ' Κ.Π.Σ., να παρουσιάζονται μειωμένοι κατά 10 με 15%, περίπου. Σε αυτή τη κατάσταση θα συντελέσουν και οι αυξημένες ανάγκες των δέκα νέων μελών της Ε.Ε. Οι προτάσεις που επικρατούν μέχρι στιγμής στην Επιτροπή για την διάθεση των κονδυλίων του Δ' Κ.Π.Σ., είναι δυο:

1. Η πρώτη, που υποστηρίζεται από τις έξι ισχυρές χώρες - καθαρούς συνεισφορείς και αφορά στη διάθεση του 1% του Α.Ε.Π.. Στην περίπτωση αυτή η Ελλάδα εκτιμάται ότι θα λάβει περίπου 12 με 15 δις ευρώ.

2. και η δεύτερη, που υποστηρίζεται από τις υπόλοιπες χώρες και αφορά στη διάθεση του 1,24% του Α.Ε.Π., όπως ίσχυε για το Γ' Κ.Π.Σ.. Σε αυτή την περίπτωση, η χώρα μας θα λάβει περίπου 20 με 22 δις ευρώ.

Συμπεράσματα, επίσης, για τη πορεία της χώρας, μπορούμε να εξαγάγουμε και από την εξέλιξη του κατά κεφαλήν εισοδήματος των χωρών Συνοχής⁶ του παρακάτω πίνακα:

ΕΤΟΣ	1986	1999	2001
ΕΛΛΑΔΑ	59,2 %	69,3 %	73,7 %
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	55,1 %	71,8 %	77,6 %
ΙΣΠΑΝΙΑ	69,8 %	79,6 %	92,4 %
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	60,8 %	105,1 %	129,1 %

Από τον ανωτέρω πίνακα συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα αν και, το 1986, βρισκόταν στο ίδιο επίπεδο με τις άλλες χώρες συνοχής, σήμερα η απόκλιση της από αυτές είναι σχετικά σοβαρή (κατέχει την τελευταία θέση), εφ' όσον και η Πορτογαλία, που βρισκόταν, στην τελευταία θέση, με κατά κεφαλή 55,1 %, σήμερα ξεπερνά τη χώρα μας, κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες.

Μια άλλη χρήσιμη παρατήρηση αφορά το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. των Ελληνικών Περιφερειών⁷. Οι ελληνικές περιφέρειες, που έχουν κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. υψηλότερο από το μέσο κοινοτικό όρο των 25 της Ε.Ε. (ΑΕΠ>75%), είναι μόνο 5 επί συνόλου 13 Περιφερειών. Αυτές είναι οι Περιφέρειες της Αττικής με 79,12 %, Στερεάς Ελλάδας με 105,4 %, Νοτίου Αιγαίου με 88 %, Δυτικής Μακεδονίας με 76,89 % και Κεντρικής Μακεδονίας με 76,04 %. Όλες οι υπόλοιπες βρίσκονται κάτω από τον κοινοτικό μέσο όρο.

Καθοριστικό ρόλο σε αυτή την εξέλιξη έπαιξαν:

- Η αδυναμία της Δημόσιας Διοίκησης να διαχειριστεί τα μεγάλα έργα, εξ' αιτίας της πολυπλοκότητας, που την διακρίνει.
- Η έλλειψη στρατηγικής και ορθού ελέγχου, όσον αφορά στο σχεδιασμό και την κατασκευή των έργων.

Πιο συγκεκριμένα το ελληνικό διοικητικό σύστημα είναι παραδοσιακά συγκεντρωτικό και κυριαρχείται από το κυβερνών κόμμα, με αποτέλεσμα να μην δύναται να εξασφαλίσει τη συνέχεια, οπότε η πατρωνία να υπονομεύει τόσο τη τεχνική ικανότητα, όσο και τη νομιμοποίηση της δημόσιας διοίκησης. Αυτή η εξέλιξη με τη σειρά της σημαίνει διαιώνιση του υψηλού βαθμού κατακερματισμού, καθώς και της επιλεκτικής τήρησης των τυπικών κανόνων και της εξουδετέρωσης των μηχανισμών ελέγχων και κυρώσεων.

Επιπλέον, όσον αφορά τις σχέσεις κέντρου και περιφέρειας στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αυτές προσεγγίζονται με βάση δυο συμπληρωματικές κατευθύνσεις: την αποκέντρωση και το σχεδιασμό. Και τα δύο αυτά χαρακτηριστικά, όμως, είναι αδύναμα στο ελληνικό πολιτικό και διοικητικό σύστημα. Έτσι, η Τοπική Αυτοδιοίκηση εμφανίζεται αποδυναμωμένη ως προς τις εξουσίες, τις αρμοδιότητες και τους οικονομικούς πόρους. Οι Νομάρχες συνεχίζουν να παίζουν το ρόλο εστιακού σημείου για, μάλλον, τοπικά πελατειακά συμφέροντα και ο Περιφερειάρχης, ο τρίτος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διορίζεται από την Κυβέρνηση και βρίσκεται υπό τον έλεγχό της.

Στο επίπεδο σχεδιασμού και προγραμματισμού δεν υπάρχουν οι σχετικοί μηχανισμοί, γεγονός που λειτουργεί αρνητικά για τη χώρα μας. Από το άλλο μέρος ο υψηλός βαθμός συγκεντρωτισμού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, σε συνδυασμό με τις πελατειακές πρακτικές δεν έχει επιτρέψει την ανάπτυξη ικανοτήτων λήψης αποφάσεων και διαχείρισης, στα πέραν του κέντρου διοικητικά επίπεδα. Επομένως, ο σχεδιασμός καθίσταται αναξίπιστος, ενώ η απουσία χωροταξικού και οικονομικού σχεδιασμού αποτελούν αιτία και αποτέλεσμα του κατακερματισμού των πρωτοβουλιών και της διάχυσης των προσπαθειών.

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Όπως προαναφέρθηκε, στόχος της Ε.Ε., μέσω της περιφερειακής πολιτικής είναι να συμβάλει στην κάλυψη της καθυστέρησης των αναπτυξιακά υποβαθμισμένων περιφερειών. Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου 2000-2006, η Ε.Ε. έχει διαθέσει, για λόγους οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, περίπου 213 δις ευρώ, τα οποία αποτελούν το ένα τρίτο του κοινοτικού προϋπολογισμού. Εν τούτοις, όμως, οι ανισότητες μεταξύ των περιφερειών παραμένουν με αποτέλεσμα να δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα για την αποτελεσματικότητα της πολιτικής που εφαρμόζει η Κοινότητα, με στόχο την ανάπτυξη και σύγκλιση όλων των ευρωπαϊκών Περιφερειών.

Ειδικότερα, θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς κατά πόσο επηρεάζει η περιφερειακή βοήθεια την κατανομή των πόρων μεταξύ των Περιφερειών.

Πρέπει να υπογραμμιστεί, ότι η περιφερειακή ανάπτυξη δεν είναι μόνον αποτέλεσμα των δημοσίων επενδύσεων. Υπάρχουν σημαντικότεροι παράμετροι, (όπως η κινητικότητα εργασίας, οι εξωτερικές οικονομίες κλίμακος και η λήψη μέτρων δημοσιονομικής και κοινωνικής πολιτικής) οι οποίοι συντελούν στην ανάπτυξη των Περιφερειών.

Ως προς την αγορά εργασίας στο χώρο της Κοινότητας, αν δεχτούμε ότι υπάρχει ένας βαθμός κινητικότητας, τότε αυτός οφείλεται στο γεγονός ότι η εργασία μετακινείται προς τις περιοχές εκείνες που έχουν υψηλότερο Α.Ε.Π. με αποτέλεσμα την ανομοιόμορφη ανάπτυξη των Περιφερειών. Γίνεται, τότε, κατανοητό ότι η οικονομική ολοκλήρωση, ίσως τελικά, να οδηγεί σε μεγαλύτερη διεύρυνση των ανισοτήτων.

Συνεπώς, δεν μπορεί να υπάρξει ανάπτυξη μόνο μέσω των χρηματοδοτήσεων, ακόμη και αν πραγματοποιηθούν έργα υποδομής, αν δεν εφαρμοστεί η κατάλληλη δημοσιονομική και κοινωνική πολιτική. Δηλαδή, η κοινοτική παρέμβαση πρέπει να συνοδεύεται από εθνικές πολιτικές επιλογές, όπως η μείωση της φορολογίας, η μείωση των αντιπαραγωγικών δημοσίων δαπανών, η απελευθέρωση της αγοράς εργασίας και η παροχή φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, η επιδότηση κόστους χρήματος κτλ, προκειμένου να επιτευχθούν υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης (βλέπε Ιρλανδία).

Σημαντικό ρόλο, επίσης, στην ανάπτυξη παίζουν και οι εξωτερικές οικονομίες κλίμακος, οι οποίες διακρίνονται στις:

- Τεχνολογικές Εξωτερικές Οικονομίες, οι οποίες οδηγούν στην ανάπτυξη περιοχών όπου υπάρχουν αυξημένες οικονομικές δραστηριότητες και ανεπτυγμένες αγορές.

- Χρηματικές Εξωτερικές Οικονομίες, οι οποίες αφορούν επιδράσεις στις συνθήκες κόστους ή στις εισροές εσόδων των επιχειρήσεων, που προέρχονται από το ευρύτερο εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον τους (π.χ. άλλες αγορές). Σε αυτή τη περίπτωση μια πληθυσμιακή μετακίνηση σε περιοχές, που παρουσιάζουν υψηλή συγκέντρωση συνεπάγεται πτώση των μισθών (λόγω υπερπροσφοράς εργασίας) και αύξηση των τιμών των προϊόντων (λόγω υψηλής ζήτησης).

- Στην Έλλειψη Συντονισμού, διότι οι περιοχές που δεν είναι ανεπτυγμένες, δεν παρουσιάζουν δραστηριότητες. Άρα, υπάρχει έλλειψη πληροφόρησης που σημαίνει υψηλό κόστος πληροφόρησης και τεχνογνωσίας.

Η έλλειψη όλων αυτών των Εξωτερικών Οικονομιών ταυτίζεται με υψηλή φορολόγηση και, άρα, με υψηλό κόστος συναλλαγών και έλλειψη επενδύσεων. Το κλίμα αυτό δημιουργεί συγχρόως και συνθήκες ψυχολογικής εξάρτησης του πληθυσμού. Τότε απομένει το πολιτικό επιχείρημα «κάνε κάτι» (Do Something).

Συνεπώς, απαιτούνται αλλαγές στο σημερινό σύστημα περιφερειακής πολιτικής, το οποίο πρέπει να δώσει έμφαση και σε μέτρα δημοσιονομικής και κοινωνικής πολιτικής και όχι μόνο σε δράσεις γενικής αναπτυξιακής επενδυτικής πολιτικής.

Μια άλλη πρόταση, επίσης, θα ήταν η Ε.Ε. να χορηγεί τις οικονομικές ενισχύσεις, λαμβάνοντας υπ' όψη το βαθμό ανάπτυξης του κράτους – μέλους ως μονάδας και όχι στη βάση του βαθμού ανάπτυξης των Περιφερειών στη κοινοτική επικράτεια. Μια τέτοια πολιτική θα απαιτούσε από τα κράτη - μέλη τη θέσπιση αυστηρών μηχανισμών ελέγχου και οικονομικών κυρώσεων, προκειμένου να επιτυγχάνεται η ορθολογική διαχείριση των πόρων.

Η θέση μου για την περιφερειακή ανάπτυξη εστιάζεται υπέρ ενός μοντέλου «χωροταξικής ενότητας», το οποίο θα μπορεί να αναφέρεται σε πολλές περιφέρειες μαζί ή κυρίως, από κοινού, σε τμήματα Περιφερειών, που έχουν συναφή προβλήματα και εγγενείς αδυναμίες. Θα πρόκειται για μια πρωτοβουλία, που θα δίνει έμφαση στο Σχεδιασμό και στη Στρατηγική Μακρόχρονης Ανάπτυξης Ενιαίου Χώρου, που κέντρο θα έχει τον Άνθρωπο και στόχο την Κοινωνική Ευημερία. Ο Εθνικός Σχεδιασμός και η Χωροταξική Περιφερειακή Ανάπτυξη δεν είναι ανάγκη να ταυτίζονται με τη διοικητική διαίρεση της χώρας. Αυτό σημαίνει χρήση της νέας τεχνολογίας για ποσοτική ανάπτυξη-βελτίωση διαθέσιμου εισοδήματος, αλλά με δικαιοτερή κατανομή, με αναβάθμιση ποιότητας ζωής, με σεβασμό στις παραδόσεις και προστασία του περιβάλλοντος σε ένα ενιαίο χώρο.

Με άλλα λόγια, απαιτείται ένα Πρόγραμμα Ανάπτυξης με Κοινωνική Ευθύνη. Συγχρόως, όμως, απαιτείται και ένας ενιαίος και ολοκληρωμένος σχεδιασμός, με στρατηγική και προοπτική, με καθορισμένους στόχους συμβατούς, με συγκεκριμένα μέσα και μέτρα αλλά και με προβλεπόμενους πόρους κάλυψης για υλοποίηση του προγράμματος σε προσδιορισμένους χρόνους.

Για να συμβεί αυτό απαιτούνται:

- Ολοκλήρωση συνολικής χωροταξικής μελέτης για όλους τους τομείς (θα περιλαμβάνει επί μέρους τεχνικές - περιβαλλοντολογικές και οικονομικές μελέτες) και ολοκλήρωση του κτηματολογίου.

- Χωροταξικός σχεδιασμός, που θα να διευρύνει το πεδίο του και κατ' αντικείμενο (π.χ. Υγεία, Εκπαίδευση).

- Ολοκλήρωση μεγάλων και μικρών έργων, κατά ζώνες, στο εσωτερικό των Περιφερειών, αλλά και των γύρω περιοχών με καθορισμένο βαθμό προτεραιότητας.

- Συμμετοχή και σύγκλιση όλων των δυνάμεων των Περιφερειών (δυνάμεων οικονομικών, πνευματικών και εξουσίας) για να προωθηθούν λύσεις εφικτές στα πλαίσια των διαθέσιμων οικονομικών πόρων (τοπικών, εθνικών και κοινοτικών κονδυλίων) και να ολοκληρωθεί σε συνέχειες γενεών το όνειρο για μια αναπτυγμένη περιοχή, με κοινωνική ευθύνη και ευημερία.

- Συμμετοχή και ανάληψη προσωπικής ευθύνης.

Επιπλέον, πρέπει να εγκαταλείψουμε το μοντέλο του συγκε-

ντρωτικού κράτους στη λήψη αποφάσεων και να ενισχύσουμε την τοπική αυτοδιοίκηση, ώστε να καταπολεμήσουμε την αποτελεσματικότητα της. Ναι, λοιπόν, στην αποκέντρωση, αλλά με ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να μην χάνεται η συνέχεια του διοικητικού και ελεγκτικού μηχανισμού της Χώρας, εφ' όσον θα νομοθετούνται μέσω του προϋπολογισμού, σε ετήσια βάση, οι αναγκαίοι οικονομικοί πόροι και θα προβλέπεται το εξειδικευμένο και κατάλληλο δυναμικό, που θα στελεχώνει τις Υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και γενικά τις Δημόσιες Υπηρεσίες. Οι προϋπολογισμοί πρέπει να διακρίνονται σε ετήσιους και τριετείς. Οι πρώτοι για τον προϋπολογισμό τρεχουσών δαπανών και εισπράξεων και οι δεύτεροι για το στρατηγικό σχεδιασμό και προγραμματισμό σε εθνικό και επί μέρους περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο.

Μάλιστα, στους ελεγκτικούς μηχανισμούς θα πρέπει να συμμετέχει ενεργά και η Επιτροπή Περιφερειών της Βουλής, ώστε να διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο μέσα στα πλαίσια της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας.

Τέλος, θα ήθελα να παραθέσω μια παράγραφο από ομιλία μου στο παρελθόν σχετικά με την ανάπτυξη και τον ανθρωπισμό μας.

«.....Διατρέχουμε μια εποχή με τρομακτικές αλλαγές, Στα επόμενα πέντε χρόνια θα συμβούν αλλαγές, που απαιτούνταν προηγούμενα 20 χρόνια... Συγκοινωνίες, επικοινωνίες, συναλλαγές, θεσμικά καθεστώτα, συμπεριφορές, αντιλήψεις και νοοτροπίες δέχονται φοβερές πιέσεις για μεταβολές και συνθέτουν νέα πλαίσια ζωής. Ας ακολουθήσουμε τις εξελίξεις, αλλά ας κρατήσουμε την ισορροπία μας. Ας αποδεχθούμε την πρόκληση για αλλαγή, αλλά ας κρατήσουμε την ευαισθησία μας. Ας αναζητήσουμε τον εκσυγχρονισμό, αλλά ας κρατήσουμε το σεβασμό στις παραδόσεις και τις διαχρονικές αξίες. Ας επιδιώξουμε το αναπτυξιακό βιώσιμο μοντέλο της οικονομίας και κοινωνίας, αλλά ας οικοδομήσουμε και το προσωπικό μοντέλο-υπόδειγμα, με καθαρότητα και ευαισθησία, στο χώρο και χρόνο, στη φύση και τις ανθρώπινες αξίες. Ας αναζητήσουμε και εφαρμόσουμε στον εαυτό μας ένα πρότυπο αναπτυξιακό μοντέλο και ας το επεκτείνουμε στη συνέχεια στο "σύνολο λειτουργίας της Πολιτείας", στο "σύνολο της κοινωνίας", στην "κοινωνία της Πολιτείας"! Τότε μονάχα θα μπορέσουμε να αντέξουμε στον επερχόμενο αδυσώπητο, απρόβλεπτο ανταγωνισμό. Για να μη έλθουμε στο τέλος και ξαναπούμε τα ίδια από την αρχή.

Θεωρώ χρέος όλων μας να κοιτάζουμε μπροστά κι όχι πίσω, αφήνοντας πίσω τις αδυναμίες μας».

Ε. ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΩΣ ΒΑΣΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η εισήγησή μου δεν είναι μακροσκελής, γιατί πιστεύω ότι έχει σημασία να ανταλλάξουμε απόψεις και να συμπεριληφθεί στο πόρισμά μας -αν όχι λύσεις- τουλάχιστον ο προβληματισμός, για το αν τελικώς ορθώς έχει κατανοηθεί στον τόπο μας η Περιφερειακή Ανάπτυξη -κατ' εμέ δεν έχει καλώς κατανοηθεί- και αν αυτό κατατίθεται με τις πολιτικές μας. Πιστεύω ότι ήταν απόλυτα ενδεικτικό, ότι τελικά η φιλοξενία των Περιφερειαρχών στην Επιτροπή, απέδειξε και ανέδειξε το πρόβλημα. Απέδειξε ότι τελικά η υλοποίηση μιας περιφερειακής πολιτικής αφορά σε σύνταξη καταλόγου έργων και παρακολούθηση των οικονομικών μεγεθών τους, με κάποιες πολιτικές εντολές, που στηρίχθηκαν σε κάποια δεδομένα ανάπτυξης αλλά που σίγουρα αν δεν ήταν τελείως λανθασμένα, ήταν ελλειμματικά.

Θα είναι χρήσιμο από μια τέτοια Επιτροπή να βγει αυτός ο προβληματισμός, αλλά και η κατάθεση όχι ελπίδας αλλά βούλησης, να αναθεωρηθούν οι περιφερειακές μας πολιτικές και αυτό να συνοδεύεται και από ανάληψη ευθυνών πολιτικών για ανασύνταξη όλων των συνιστωσών, που επιτρέπουν στην περιφερειακή πολιτική να συγκροτείται και να ασκείται.

Ομιλώ για Χωροταξία, Ανάπτυξη και Περιφέρεια μόνο με

τις έννοιες της Περιφέρειας και του Χώρου. Και επιλέγω να μην διαπραγματευθώ ούτε τον ορισμό της Ανάπτυξης γιατί πιστεύω ότι ως έννοια δεν είναι μόνο διατομεακή και πολυσύνθετη, αλλά είναι κυρίως αμφιλεγόμενη. Υπάρχουν σχετικά με την ανάπτυξη δεκάδες θεωρητικά ρεύματα, που αναπτύσσονται, ταχέως, την τελευταία εικοσαετία, κυρίως, με την αυτονόητη αντανάκλαση σε «ιδεολογίες» και «σχολές». Ενώ η εξέλιξή τους αποτελεί την διαλεκτική της ιστορικής πορείας των κοινωνικών και των οικονομικών δομών. Θα πω μόνον ότι όλες οι Σχολές, με την ανάδειξη νέων παραμέτρων της Ανάπτυξης, βρίσκονται και σήμερα, ακόμη και σε χώρες πιο προηγμένες από μας, αν όχι σε σύγχυση, σε ευτυχές σταυροδρόμι επαναπροσδιορισμού.

Περιφέρεια και Χώρος: Οι δύο αυτές έννοιες κατανοούνται από όλους, πολίτες και πολιτικούς, που δεν έχουν εξοικειωθεί με το διεπιστημονικό τους περιεχόμενο, με τρόπο εξαιρετικά περιοριστικό.

Μιλάμε για «Περιφέρεια Πελοποννήσου», αλλά και για «Περιφέρεια Άργους». Μιλάμε για την Ελλάδα, ως χώρα της Περιφέρειας. Προφανώς η έννοια της Περιφέρειας είναι ανεξάρτητη από γεωγραφικό μέγεθος. Αντιδιαστέλλει, ακόμα και σήμερα, απλώς μία ενότητα από την «Μητρόπολη» ή κάποιο Κέντρο. Επιπλέον υποδεικνύει - πάντα δυστυχώς - ποιστικά την υπανάπτυξη, δηλαδή κάποιο μειονεκτούν υποσύστημα ενός πλεονεκτικού πόλου-κέντρου.

Η «Περιφέρεια» για τους περισσότερους πολίτες έχει αναφορά μόνο σε θεσμοθετημένα όρια με διοικητική, κυρίως, αλλά - λόγω των «πακέτων» - και σχεδιαστική έννοια, την εκ των άνω οριοθέτηση με μονοσήμαντο στόχο, την άσκηση λειτουργιών διοίκησης και τον σχεδιασμό-προγραμματισμό, αυθαίρετα, συχνά κερχωρισμένων δράσεων. Η σχέση, βέβαια, που όλοι θα επιθυμούσαμε μεταξύ αυτής της οριοθέτησης και της αποτελεσματικότητας των εμπεριχομένων προγραμμάτων και δράσεων είναι ένα ζήτημα τόσο σημαντικό και σύνθετο όσο και ελλειμματικό στην καθημερινή πράξη και κυρίως στην εθνική μας πρακτική! Χωροταξικός σχεδιασμός είναι το εργαλείο που ταυτίζει την έννοια με το περιεχόμενο.

Η Χωροταξία ως επιστήμη. Η λέξη Χωροταξία, σήμερα, χρησιμοποιείται ελάχιστα στον δυναμικά συνεχιζόμενο δημόσιο και διακρατικό διάλογο για την Περιφερειακή Ανάπτυξη. Θα παρακάμψω την συμμετοχή ή την απουσία της χώρας μας σ' αυτό τον διάλογο, διότι αν εξαιρέσει κανείς τον Κωνσταντίνο Δοξιάδη, της εποχής του Κωνσταντίνου Καραμανλή, και τον Αντώνη Τρίτση, της δεκαετίας του '80, σ' αυτό τον διεθνικό προβληματισμό ήμασταν και παραμένουμε μουγκοί και κουφοί, δυστυχώς.

Κρίνεται όλο και περισσότερο από όλα τα ιδεολογικά ρεύματα ότι η λέξη «χωροταξία», πρέπει να αντικατασταθεί με μια λέξη, που να μη θυμίζει τάξη. Πρέπει να αντικατασταθεί με τον όρο «Σχεδιασμός του Χώρου», ακόμα καλύτερα «Σχεδιασμός στο Χώρο», κι ακόμα πιο προωθημένα σήμερα και ευρωπαϊκά «Χωρική Διάσταση της Ανάπτυξης». Διότι όλοι τελικά κατανοούμε ότι ο χώρος δεν είναι μόνο φυσικός. Είναι και κοινωνικός και πολιτιστικός και οικονομικός. Κυρίως, όμως, κοινωνικός. Έτσι η χωροταξία στα προηγμένα κράτη είναι κοινωνική επιστήμη, όχι τεχνική. Και αναλύεται εξαιρετικά από τον Μηνά Αγγελίδη, του Ε.Μ.Π. τι είναι η επιβολή τάξης στο χώρο. Και εγώ συμπληρώνω ότι είναι κυρίως πολιτική διαδικασία. Κάθε επιβολή, όμως, συνεπάγεται αυταρχική αντιμετώπιση της κοινωνίας. Πιο πέρα, η λέξη «τάξη», με αναφορά σε μία δυναμική, συνεχώς ρέουσα, διαδικασία που ακυρώνει την αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στην πολιτική βούληση (της Κυβέρνησης, των κομμάτων αλλά και της κοινωνίας των πολιτών) και το χώρο, ως αυτόνομη έννοια.

Ως - και πολιτικά - αναπτυξιακή συνιστώσα, ο Χώρος λοιπόν είναι απλά το Περιβάλλον (υλικό, τρισδιάστατο, αλλά και άυλο) ενός κοινωνικού σχηματισμού. Και κοινωνικός σχηματισμός, σε κάθε δεδομένο στάδιο εξέλιξης, είναι ένα οικονομικό καθεστώς - υπόβαθρο, με το αντίστοιχο εποικοδόμημα μιας κοινωνίας, ένα σύνθετο και πολύπλοκο εποικοδόμημα με ηθικές, φιλοσοφικές, θρησκευτικές, πολιτικές και πολιτιστικές αντιλήψεις και αντίστοιχους ηθικούς, πολιτικούς, νομικούς και άλλους θεσμούς. Αυτό είναι το περιεχόμενο της χωροταξίας.

Η κατανόηση και εμπέδωση των παραπάνω εννοιών παραπέμπει αυτόματα σε μια άλλη θεώρηση των πραγμάτων, διαφορετική απ' αυτή, την οποία παραλάβαμε και στην οποία έχουμε συνηθίσει. Η έχουσα, για δεκάδες χρόνια, επικρατήσει έμφαση στην οικονομική - μονοσήμαντα - ανάπτυξη, ενέταξε την Περιφερειακή πολιτική στα πλαίσια της οικονομικής πολιτικής και δεν θα πάψω ποτέ να ισχυρίζομαι ότι αυτό είναι ένα μέγιστο πολιτικό λάθος που πληρώνουμε αναπτυξιακά. Ο στόχος ήταν ένας: Η άμβλυνση των ανισοτήτων μεταξύ Κέντρου και Περιφέρειας ή μεταξύ των διαφόρων κλιμάκων επί μέρους περιοχών. Σ' αυτά τα χρόνια ο ρόλος του Χωροτάκτη αφορούσε στην διάκριση - κατανομή του χώρου σε ζώνες: Παραγωγικές (για εξασφάλιση υψηλού επιπέδου παραγωγικότητας), Προστατευτικές ή Φυσικές (όπου βεβαίως ενισχύονταν με την πάροδο του χρόνου η διαδοχή προς πιο ώριμα παραγωγικά στάδια), Συμβιβαστικές (συνδυασμός των δύο) και τέλος Αστικές - Βιομηχανικές (δηλαδή, βιολογικά μη ουσιαστικές). Έτσι η άσκηση πολιτικής (συχνότερα η μη άσκηση) αφορούσε ή είχε αναφορά στον τρόπο χρήσης και οργάνωσης του χώρου, που συχνότερα ήταν μόνο η εκ των ενόντων διαχείριση επιπτώσεων από την χρήση και κυρίως την κατάχρηση του χώρου.

Χρειάστηκε να επιβαρυνθεί υπέρμετρα το Περιβάλλον, να διαρραγεί ο ελληνικός ιστός των πόλεων αλλά και όλων των κοινωνικών κυττάρων και σε πολλές περιπτώσεις να διακοπεί η πολιτιστική παραγωγή που συντηρεί και αναδεικνύει την ουσιαστική ταυτότητα των λαών ή των επιμέρους χωρικά προσδιορισμένων ανθρωπίνων ομάδων, για να κατανοήσουμε όλοι μας ότι οι επιπτώσεις της άκριτης χωροθέτησης των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων υπάρχουν και είναι βαθύτατα κοινωνικές, πολιτιστικές αλλά και πολιτικές.

Και ενώ η χώρα μας υπερηφανεύεται ότι άκουσε εδώ τον ίδιο τον Αριστοτέλη, προ 2.500 ετών να βάζει το θεμέλιο της χωροταξίας με το «εστί γαρ μέτρον πόλεως», η έννοια της «φέρουσας ικανότητας» δηλαδή της ικανότητας της δυνατότητας για ανάπτυξη, αλλά και το ταβάνι αυτής της ικανότητας, το επιθυμητό ταβάνι ενός χώρου εισάγεται μόλις προ 20 ετών, όπως και η έννοια του «ολοκληρωμένου» προγράμματος, που υποδηλώνει μια άλλη αντίληψη προσέγγισης στην ανάπτυξη, με υιοθέτηση προτεραιοτήτων με κυρίαρχες αυτές της αποτελεσματικότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και συνοχής και κυρίως της προστασίας του Περιβάλλοντος.

Μια χώρα που αποτυπώνεται ανθρωπογεωγραφικά όπως η δική μας με το 50% του λαού της σ' ένα λεκανοπέδιο υποτίθεται κλειστόν δυνατότητων, περαιωμένων δυνατοτήτων, που όμως συνεχίζουν υπάρχουσες και εξαντλούμενες. Η εγκατάλειψη της υπαίθρου, οι πολιτικές, που αφορούν σ' ένα μεγάλο κομμάτι του ελληνικού λαού που λέγονται αγρότες και που έχουν επικεντρωθεί στην παραγωγή ex-ante κριθέντων ως υπερπαραγμένων προϊόντων - όμως επιδοτούμενων - αναδεικνύει την έλλειψη κάθε υπόβαθρου σκέψης στο μπούσουλα, που προαναφέρα.

Εδώ οφείλω να πω ότι, μέχρι σήμερα τουλάχιστον, η πρόσφατη ευρωπαϊκή εμπειρία απέδειξε (για τις εφαρμογές της στις χώρες Συνοχής και ειδικότερα στην Ελλάδα) ότι η ολοκλήρωση στο μυαλό μας και στην πρακτική μας ήταν και είναι ονομαστική - και όχι ουσιαστική - και στενά προσδιορισμένη στα μέσα χρηματοδότησης. Το απέδειξε και η Επιτροπή μας αυτό. Ήδη οι περιφερειολόγοι και οι χωροτάκτες της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζουν ότι οι αδυναμίες είναι απόρροια της ουσιαστικής αδυναμίας μας - για να μην πω ανικανότητας - της «θεωρίας», που δεν έχουμε, και των εθνικών δομών διοίκησης και διαχείρισης.

Όταν η Ε.Ο.Κ. συγκροτούσε το 1991 τις περιφερειακές πολιτικές της, το κέντρο βάρους της συζήτησης και της κεντρικής εισήγησης του καταπληκτικού Roja, του Ισπανού, αφορούσε στην συναπόφαση ότι η Περιφερειακή Ανάπτυξη και η δι' αυτής καλλιέργεια των στόχων της ολοκλήρωσης προϋπέθεταν την ύπαρξη μιας ευρωπαϊκής πολιτικής για την Χωροταξία, για τον Αστικό χώρο και για την «περιφέρεια» κάθε κλίμακας, σίγουρα με άλλη θεώρηση. Το πεδίο παρέμβασης, μάλιστα, δεν θα κάλυπτε μόνο τις χώρες της τότε Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις 12, αλλά

και τις υπό διεύρυνση χώρες και έγινε κουβέντα για όλες τις χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης, και τις 46, όχι για λόγους αλληλεγγύης ευρωπαϊκής αλλά κυρίως γιατί εθεωρείτο το υπόλοιπο του ευρωπαϊκού χώρου ως ζώνη επιρροής και περιβαλλοντικά και χωροταξικά.

Ζητήθηκε, κυρίως, να αρθεί σε υψίστης προτεραιότητας κριτήριο η συνιστώσα της «ποιότητας ζωής» για την χωροθέτηση οικονομικών δραστηριοτήτων μέσα σε μια νέα πραγματικότητα παγκοσμιοποίησης, που ερχόταν τρέχοντας, ενός αχαλίνωτου ανταγωνισμού, αλλά και της ελέω Τεχνολογίας συρρίκνωσης της εργασιοβόρου βιομηχανίας και μετάλλαξης των οικονομικών μοντέλων.

Οφείλω να πω, επίσης, ότι την τελευταία δεκαετία, οι επιστήμες του «χώρου» έχουν εξελιχθεί αξιοθαύμαστα, ενώ η αξιοποίησή τους και ο συντονισμός τους διατομεακά, σε χώρες όπου η πολιτική δεν απαρνιέται την γνώση και την έρευνα, απέφερε, προς όφελος κάποιων λαών, εξαιρετικά ποιοτικούς καρπούς, μετρήσιμους ήδη σε κοινωνικούς δείκτες.

Όλα αυτά, δυστυχώς, συμβαίνουν πέρα από τα σύνορά μας, πέρα από τις εθνικές μας πολιτικές, πέρα από τις δυνατότητές μας. Φοβούμαι ότι πρέπει κάποια στιγμή να ομολογήσουμε. Και με απόλυτη γνώση και εντιμότητα, θέλω να εξαιρέσω κάποιες προσπάθειες. Πρέπει να γνωρίζουμε όλοι και να λέμε ότι την μεγάλη βάση για να ξεκινήσει η χώρα μας κάτι καλύτερο την έβαλε η εξαιρετική επιλογή του Κωνσταντίνου Καραμανλή να προχωρήσει προς αυτήν την κατεύθυνση με ανθρώπους του μεγέθους και της γνώσης και της κοινωνικής αντίληψης του Δοξιάδη και του Πικιώνη. Να αναλάβει την δημιουργία πλαισίων ανάπτυξης. Και βέβαια πρέπει να επαινέσω και τον Αντώνη Τρίτση, αλλά και να σημειώσω ότι ο μοναδικός πολιτικός της πρώτης οκταετίας του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που προσπάθησε με κάθε τρόπο κάτι να κάνει προς εκείνη την κατεύθυνση, ίσως πιο φιλόδοξα από ότι σήκωνε η Ελλάδα εκείνη την εποχή, ίσως με ένα ενθουσιασμό, που θα θυμάστε όλοι. Το πρόγραμμά των 100 ημερών το θυμάστε; Μετά από είκοσι χρόνια έχουμε φτάσει το 14% του οράματος του Αντώνη Τρίτση, για να καταλάβετε πόσο δύσκολο είναι να υλοποιείς πολιτικά τη Χωροταξία. Αλλά κι αυτός ο σπουδαίος άνθρωπος, μόλις άγγιξε το πολιτικό κόστος που επιφέρει δυστυχώς η ανάληψη πολιτικής πρωτοβουλίας για πολιτικές γης, πήγε «να γράψει ιστορία» στο Υπουργείο Παιδείας, «αεροπορικώς». Και το λέω, διότι πιστεύω ότι αυτό έχει γίνει πάρα πολλές φορές στην Ελλάδα.

Για να το δούμε λίγο ιστορικά, οι Κυβερνήσεις του '50 κληρονόμησαν μια μεταπολεμική Ελλάδα όπου με την επιρροή της Αμερικανικής Αποστολής στην Ελλάδα και τους πόρους Marshall επελέγησαν για ενίσχυση οικονομικοί τομείς επενδύσεων σε πάγια κεφάλαια και σε υποτυπώδη τεχνολογία για την αντιμετώπιση της ανεργίας, μονοσήμαντα. Αγροτικός τομέας, ελαφρά βιομηχανία και οικοδόμηση. Το Λεκανοπέδιο της Αθήνας συσσωρεύσε όλες τις επενδύσεις με την αντίστοιχη μετακίνηση του πληθυσμού και όλων των κέντρων αποφάσεων, αποδυναμώνοντας την Ελλάδα της Περιφέρειας ή κυρίως συγκροτώντας την πρωτεύουσα, την Αθήνα-τέρας.

Από το τέλος της δεκαετίας του '50 αρχίζει να συστηματοποιείται στην Ελλάδα κάποια προσπάθεια προγραμματισμού. Συντάσσεται το απόλυτα σύγχρονο για τις τότε χωροταξικές αντιλήψεις Πενταετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης 1960-1964, παιδί του Κωνσταντίνου Καραμανλή, κι ακολουθεί το Πρόγραμμα Ανάπτυξης 1966-1970, παιδί του Κωνσταντίνου Μητσotάκη, ως Υπουργού Συντονισμού. Οι οπαδοί του Ανδρέα Παπανδρέου αναφέρονται συχνά στο ΚΕΠΕ, αλλά ξεχνούν ότι στο ίδιο ερευνητικό κέντρο η μετάκληση του οικονομολόγου και οικονομέτρη Ανδρέα Παπανδρέου για την στήριξη του κέντρου, που είχε μεγάλη προσφορά στην χωροταξική ανάπτυξη της χώρας, αποτελεί και αυτό ιστορική απόφαση του Κ. Καραμανλή. Κι έτσι από το 60 μέχρι το 67 εκπονούνται οι πρώτες μελέτες περιφερειακής ανάπτυξης και μελέτες χωροταξικές. Και εδώ οφείλω ως Αρχιτέκτων να πω ότι σε αντίθεση με ότι συμβαίνει τα τελευταία χρόνια όχι μόνο έγιναν διαγωνισμοί τότε, αλλά και μετεκλήθη Αμερικανικός οίκος, για να γίνουν σωστά αυτοί οι διαγωνισμοί. Η θεωρητική αναφορά τότε απευθυνόταν πάντα σε «Πόλους

Ανάπτυξης» που ανέπτυξε πόλεις που επελέγησαν με κριτήρια μπορεί και κομματικοπολιτικά, αλλά πάντως μπήκαν στη στόχευση: Πάτρα, Καβάλα, Κοζάνη, Γιάννενα, Βόλος και Ηράκλειο.

Η δεκαετία του '70 περιλαμβάνει τρία προγράμματα (1976-1980, 1978-1982, 1981-1985), ενώ η Περιφερειακή διάσταση της Ανάπτυξης μπαίνει ξεκάθαρα στο Αναλυτικό Πενταετές που παρέλαβε από μας το ΠΑ.ΣΟ.Κ. του '81 σύνταξης του Κωνσταντίνου Δοξιάδη που εκπόνησε και το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο της Ελλάδος. Ακόμα δεν έχουμε Εθνικό Χωροταξικό Πλαίσιο, μετά απ' όλα αυτά τα χρόνια.

Πιστεύω ότι, μεταξύ των αξιολογότερων επιτευγμάτων του νομοθετικού σώματος, είναι ο νόμος 360/1976 για την Χωροταξία και το Περιβάλλον, η Ίδρυση του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, το οποίο ανεκοινώθη 50 φορές στην ιστορία της χώρας τότε, επί Καραμανλή, αργότερα το 1993, επί Μητσάκη, κοιμήθηκε για κάμποσο καιρό, ανεβίωσε από τον Λαλιώτη, το 2000, και το τελευταίο δεκατετράμηνο προσπάθει ο κ. Σουφλιάς να του δώσει μια ώθηση.

Η δημιουργία του Υπουργείου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος υπήρξε εξαιρετική πρωτοβουλία. Εξαιρετικά απαράδεκτη παρέμβαση ήταν η ενοποίησή του στην κορυφή, που το κατέστησε παράρτημα των Δημοσίων έργων με αποτέλεσμα σήμερα η Υπηρεσία Περιβάλλοντος που προσκολλήθηκε στα Δημόσια Έργα να είναι πολύ πολυπληθέστερη και αν θέλετε αποτελεσματική από την μονοάνθρωπη υπηρεσία του ΠΕΡΠΑ, δηλαδή της σημαντικότερης Διεύθυνσης του τώως Υπουργείου Οικισμού. Είναι συνδεδεμένες μόνο με ένα πολιτικό πρόσωπο στην κορυφή. Καμία άλλη σχέση δεν έχουν, και παραμένουν στο ίδιο Υπουργείο για κάποιους λόγους. Η Διεύθυνση που χειρίζεται και ζητήματα των υδάτων, έχει έναν άνθρωπο και δυο γραμματείς, ενώ η Υπηρεσία που στηρίζει τα Δημόσια Έργα είναι η πιο αποτελεσματική του ΠΕ.ΧΩ., του Υφυπουργείου σήμερα, για να δείξω πόσο τελικά ανενεργές μείνανε και οι καλές πρωτοβουλίες που πάρθηκαν.

Ποιο είναι το αποτέλεσμα; Ελάχιστο. Γιατί η μεταφορά της πολιτικής βούλησης σε πράξη απαιτεί «πλαίσια» άσκησης πολιτικής, εξαιρετική διοίκηση και μηχανισμούς παρέμβασης. Μηχανισμούς και διαδικασίες, αυτό που παραμένει και σήμερα το μεγάλο ζητούμενο.

Η δεκαετία του '80 - με αναλαμπή δύο νόμους του Τρίτη, που βέβαια αφέθηκαν στην τύχη τους - αφορά σε εποχή κατεδάφισης και διόγκωσης της χωροταξικής αναρχίας. Γιατί εδώ - και το λέω τελείως αντικειμενικά - επικράτησε η φιλοσοφία ότι παίρνουμε αποφάσεις και πέφτουμε στη θάλασσα και κολυμπάμε. Ούτε κολύμπι μάθαμε και τη θάλασσα μολύνουμε. Γιατί, τελικά, κανένας δεν είχε το πολιτικό θάρρος να πει «αναστέλλω ή ελέγχω το μεταβατικό στάδιο, αλλά σίγουρα αναθεωρώ τις απόψεις που κακώς ή αυθαίρετα ή επιπόλαια πήρα ή κληρονόμησα». Κάνουμε όλοι κριτική, αλλάζουν οι Κυβερνήσεις και παραμένουμε σε αυτό, που κατακρίναμε. Κι αυτό δεν το θεωρώ εγώ πολιτικά υπεύθυνο.

Το 1990-1993, παρά τις δυσκολίες 1989-1990, που αφορούσαν στη συγκρότηση ενός κοινοτικού πλαισίου στήριξης, που έπρεπε με ημερομηνίες πολύ σφιχτές να ανταποκριθεί σε ευρωπαϊκά κριτήρια που μπορούσαν μόνο επιστημονικά να προσεγγιστούν και που σίγουρα είχαν την πολιτική ή την κομματική στάμπα σε πολύ μεγαλύτερες δόσεις. Αντιλαμβάνομαι ότι κι εμείς κάνουμε πολιτική, αλλά η πολιτική δεν μπορεί να διαφέρει τόσο πολύ από την επιστημονική επιταγή. Εκείνη η εποχή, λοιπόν, αναγκάστηκε να δεχθεί τις Περιφέρειες έτσι όπως τις βρήκε. Τι δουλειά έχει η Αχαΐα στη Ρούμελη και τι δουλειά έχει η Ρούμελη να 'ναι διαμελισμένη; Και μου 'πε ο πατέρας μου. «Ξέρεις τις Περιφέρειες τις έκανε η Επταετία και επειδή ο Καρύδης ήταν από την Πάτρα αλλά είχε ζήσει και στο Μεσολόγγι». Έτσι έχουμε αυτή την τρίτομη Περιφέρεια, που δεν έχει κανένα σημείο από κανένα κριτήριο συμπερίληψης χωρικών ενότητων στην ενότητα μιας Περιφέρειας, αλλά ακόμα συνεχίζουμε, γιατί πρέπει να τελειώσουμε με το πρώτο πακέτο, πρέπει να πάρουμε λεφτά από το δεύτερο και πρέπει να ρυθμίσουμε τις ουρές. Και εν τω μεταξύ παγιώνονται καταστάσεις, ερημώ-

νεται η ύπαιθρος και διαλύεται ο κοινωνικός ιστός. Αν είχαμε μέσα στα κέντρα, που αποφασίζουν, κοινωνιολόγους και ψυχολόγους, θα βρισκανε ότι και η στάση μας απέναντι στους μεταναστες, η γένεση φαινομένων ξενοφοβίας και κοινωνικών αθλιότητων, έχει την πηγή της στην έλλειψη αυτή της πολιτικής βούλησης να περιφερειοποιήσουμε σωστά τη Χώρα.

Θέλω να πω ότι ήταν εξαιρετικά σημαντικό -κι αυτό βέβαια το έχει πολύ καλά διαφημίσει ο κ. Λαλιώτης, χωρίς να είναι δική του δουλειά- ότι η δική μας διαχείριση 1990-1993 του ΥΠΕΧΩΔΕ έπεισε την Ευρωπαϊκή Ένωση να εντάξει τη Χωροταξία και το Κτηματολόγιο στα χρηματοδοτούμενα μέτρα των Περιβαλλοντικών Πόρων.

Η Ευρωπαϊκή Ελλάδα σήμερα σε μια νέα χιλιετία που ανήκει σ' ένα ταχύτατα - καλώς ή κακώς, αλλά έτσι είναι - παγκοσμιοποιημένο κόσμο, είναι ένα «χύμα» πακέτο γης, γεμάτο «θα», ταμπέλες, δονκιχωτικές δραστηριότητες που καθημερινά απαξιώνονται από την δυσαρμονία τους με τους βασικούς κανόνες για ποιότητα ζωής και βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι είναι εξαιρετικά εκδικητικοί και σε πολύ κοντινά χρονικά διαστήματα.

Είμαστε μία χώρα, 54 χωρικών υποδιαίρεσεων, εχουσών συγκροτηθεί με ιστορικά, κομματικά, πολιτικά, γενικώς μικροπολιτικά κριτήρια, εκ των οποίων καμία δεν έχει αποκρυσταλλωμένο χωροταξικό σχέδιο. Λέγαμε ότι έχει μόνο η Αττική, λόγω του Οργανισμού της Αθήνας, αλλά, απ' ό,τι μας απέδειξε η ιστορία των Ολυμπιακών και η χωροθέτηση των Ολυμπιακού χωριού, ούτε αυτό το πλαίσιο γίνεται σεβαστό ως χωροταξικός όρος, απαγορευτικός για τροποποίηση του μπουσούλα. Δεν υπήρχε κανένα κριτήριο συγκοινωνιακό ή χωροταξικό για να κατασκευασθεί εκεί το Ολυμπιακό χωριό. Έγινε μια τροποποίηση για τη μεγάλη εθνική ιδέα κι έγινε κι αυτό «μπάχαλο». Αλλά υπάρχουν και πάρα πολλά άλλα, που παρατηρούνται στην Αττική, για να ισχυροποιήσω το επιχείρημά μου ότι ούτε η Αττική έχει μπουσούλα. Διότι απ' την ώρα που ο μόνος Αδόμητος Χώρος και στην Αττική είναι το δάσος, δεν έχουμε παρά να αποχαρκτηρίσουμε την ιδιοκτησία της Εκκλησίας και να φτιάξουμε την Πολιτεία. Αν αυτό δεν ήταν δάσος, τι είναι; Και να υπάρχουν και ιδιοκτησίες στο Διδύμιο. Αν αυτό δεν είναι δάσος, τι είναι; Να συζητείται, σήμερα, τι θα γίνει με τη Σταμάτα, αν αυτό δεν είναι δάσος, τι είναι; Αλλά το μεγάλο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί το εξής: Είναι ανάγκη να είναι δάσος κάτι για να τολμήσει η πολιτεία να πει αυτός ο χώρος δεν είναι δάσος αλλά για τη βιωσιμότητα του Λεκανοπεδίου, για την καλή λειτουργία του Νομού, της χώρας, αυτός ο χώρος θα πάρει μια άλλη ταμπέλα; Είμαστε το μόνο κράτος, που δεν έχει, ακόμη, σκώσει, αυτή του Αδόμητου Χώρου. Πιστεύω ότι η μεγαλύτερη εγκληματική εφεύρεση είναι η εκτός σχεδίου δόμηση. Εγώ δεν έχω γνωρίσει Έλληνα, ακόμη και ιδιοκτήτη ή καρπωτή δάσους στην Πίνδο που να μην αισθάνεται από μέσα του και πολύ συχνά και διαλεκτικά στο λόγο του ότι είναι ιδιοκτήτης εν δυνάμει οικοπέδου για αντιπαροχή. Νομίζω ότι η αναγέννηση της χωροταξίας στην Ελλάδα θα υπογραφεί από τον πρώτο Κυβερνήτη που θα τολμήσει να βάλει την έννοια του Αδόμητου Χώρου, που, για μένα, θα θεμελιώσει τη βιωσιμότητα της χώρας.

Παρήχθησαν πάρα πολλοί νόμοι, που σύνδεσαν το όνομα του υπογράφοντος ή των υπογραψάντων με την υπόσχεση για σοβαρό σχεδιασμό, αλλά δεν συναντήθηκαν ποτέ στην πράξη με την αποτελεσματικότητα. Έτσι κι αλλιώς έχουν όλοι οι νόμοι μερικώς ακυρωθεί, μια και η δικαστική εξουσία έχει αποφασίσει ότι η αναστολή της δράσης αποτελεί «προστασία» του ελληνικού λαού από μας τους ανίκανους για να υλοποιήσουμε σύνθετα έργα.

Οφείλουμε να εκσυγχρονίσουμε και να αποκρυσταλλώσουμε μια χωροταξική πολιτική. Πρέπει να αξιοποιήσουμε ένα εξαιρετικό ανθρώπινο δυναμικό που υπάρχει στον τόπο μας ή και ευρωπαϊκό προσωπικό, που θέλει να ενταχθεί σε μια προσπάθεια αναγέννησης του χώρου, στην Ελλάδα, αρκεί να βρει τον τρόπο και τα εργαλεία. Και με βασικότερο εργαλείο, βέβαια, τη συνεχώς εμπλουτιζόμενη και σε επάρκεια ευρισκόμενη γνώση. Αν θέλουμε Περιφέρεια και Αστικά κέντρα μιας ταχύτητας, μιας σύγχρονης, ανταγωνιστικής και βεβαίως ποιοτικής αναπτυξια-

κής πορείας, οφείλουμε:

- Να επιβάλλουμε την ταχύτατη καταγραφή του υποβάθρου, δηλαδή να τελειώσει το κτηματολόγιο, να καταγραφούν οι ευαίσθητες περιοχές, η παρακολούθηση δια τηλεπισκόπησης της δυναμικής διαχρονικής εξέλιξης των ήδη λειτουργουσών δραστηριοτήτων. Στην Ιταλία μετράνε τις επιδοτήσεις με τηλεπισκόπηση.

- Να καθορίσουμε - έστω και με ανάληψη του όποιου κόστους - την βέλτιστη κλίμακα για τομεακό και τοπικό σχεδιασμό.

- Να συγκροτήσουμε μια σειρά σεναρίων για την ανάπτυξη των περιοχών με τις αντίστοιχες προβλέψεις για χρήσεις γης, με δυνατότητα πάντα ελαστικής ανταπόκρισης στις απρόβλεπτες και εισαγόμενες παραμέτρους.

Δεν λύνονται τα θέματα με αναστολές, γι' αυτό υπάρχουν αυθαίρετα στην Ελλάδα. Πάρε απόφαση! Όσο του δίνεις ελπίδα, και εφόσον θα πάσουν τα πορτοκάλια του να επιδοτούνται και τα λεμόνια του στη Βόρεια Κορινθία, ο πολίτης θα συνεχίσει να παρανομεί. Ο πολίτης έχει δικαίωμα να ξέρει την πρόθεση του Κράτους για του χρόνου του χώρου του, έστω και τη μη χρήση. Αυτό το δικαίωμα του πολίτη δεν το έχουμε ποτέ σεβαστεί.

Πιστεύω ότι, όταν εμπεδώσουμε που είμαστε και αφού αποφασίσουμε πού πρέπει και πού θέλουμε να πάμε, θα ομολογήσουμε ότι οι πολιτικές μας για την περιφερειακή Ανάπτυξη και την Χωροταξία θα είναι πάντα λειψές, αν δεν κάνουμε το μεγάλο τρίτο βήμα. Αυτό, που αφορά στην επαναδιάρθρωση της διοικητικής δομής της Χώρας σε κλίμακα που διασφαλίζει την βέλτιστη οργάνωση, υλοποίηση και διαχείριση των πολιτικών μας. Οι νομοί είναι εξαιρετικά μικροί για να είναι μικροί και οι περιφέρειες εντελώς παράλογα καθορισμένες. Πρέπει να ξαναδούμε τη δυνατότητα και την ικανότητα των φορέων διαχείρισης των Δήμων, των νέων Δήμων, των Νομαρχιών, των Περιφερειακών Υπηρεσιών. Είναι ικανοί οι φορείς αυτοί να διαχειριστούν αυτές τις Μονάδες;

Θεωρώ ότι οι αλλαγές είναι δύσκολες αλλά στην κρίση μου είναι εξαιρετικά δημιουργικές, πάρα πολύ προκλητικές, κυρίως για τους νεώτερους συναδέλφους, γιατί πιστεύω ότι όταν κατασταλάσουμε στο βέλτιστο, τότε μπορεί να προγραμματίσουμε τα στάδια μετεξέλιξης και τη διαχείρισή του μεταβατικού διαστήματος. Εγώ πιστεύω ότι όλες οι γενιές που είναι μέσα στη Βουλή μπορούν τα δύσκολα και πιστεύω, ακόμη ειλικρινέστερα, ότι ο ελληνικός λαός και κυρίως οι νέοι άνθρωποι, που είναι τα παιδιά μας, αναζητούν και θα εμπιστευτούν αυτούς που θέλουν, που μπορούν και που τολμούν να αναδείξουν τις δυσκολίες των ζητημάτων, μαζί βέβαια με κάποιον αγώνα για επίλυσή τους.

ΣΤ. Η ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΩΣ ΑΝΑΠΟΣΠΑΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΚΟΛΟΓΗΡΟΥ

Η Διακομματική Κοινοβουλευτική Επιτροπή «για τη μελέτη των προβλημάτων των ακριτικών περιοχών της Θράκης και των νήσων του Ανατολικού Αιγαίου» ανέφερε στην Έκθεσή της τα ακόλουθα: «Εμείς οι βουλευτές της διακομματικής επιτροπής του Εθνικού Κοινοβουλίου θεωρούμε ότι με τη διατύπωση του πορίσματος για τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τη Θράκη επιτελέσαμε ένα αναγκαίο εθνικό έργο. Καλούμε την Κυβέρνηση, την Αξιωματική Αντιπολίτευση, όλα τα κόμματα, αλλά και τους φορείς της πολιτείας και της λαϊκής εκπροσώπησης, να ενστερνιστούν την πολιτική που ομόφωνα αποφασίσαμε. Να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα νομοθετικού και κυβερνητικού χαρακτήρα που να επιτρέπουν την εφαρμογή της.»

Με αυτά τα λόγια, 13 χρόνια πριν συνάδελφοι μας βουλευτές στον επίλογο της Έκθεσης για τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τη Θράκη, τόνιζαν την εθνική αναγκαιότητα του έργου, το οποίο επετέλεσαν μέσω του πορίσματος, ενώ ταυτόχρονα έκαναν έκκληση ενότητας σε κάθε κατεύθυνση, ώστε να εκπληρωθεί το αγωνιώδες αίτημα της ανάπτυξης των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και της Θράκης. Λίγο αργότερα, το πόρισμα αυτούσιο, θα γινόταν ομόφωνη απόφαση της Βουλής των Ελλή-

νων.

Δεκατρία χρόνια, η Επιτροπή Περιφερειών έχει το καθήκον να τιμήσει την ομόφωνη απόφαση των συναδέλφων και να αποδείξει προς όλους τους Έλληνες ότι η κορυφαία εκείνη στιγμή της κοινοβουλευτικής ομοθυμίας και ομοφωνίας, δεν πήγε χαμένη. Να αποδείξει ότι κρίσιμα θέματα, όπως η ενίσχυση και ανάπτυξη των περιοχών της περιφέρειάς, και ιδιαίτερα της νησιωτικής περιφέρειας, δεν συνιστούν αφορμή διαφωνίας, αλλά αντίθετα, η όποια διαφωνία περιορίζεται αυστηρά στα όρια του δημιουργικού διαλόγου με κατεύθυνση και στόχο, τη συμφωνία. Μια συμφωνία που θα επιτρέψει στους Έλληνες της περιφέρειας και ιδιαίτερα στους νησιώτες να ελπίζουν σε ένα καλύτερο μέλλον, έχοντας τη βεβαιότητα, ότι η ανάπτυξη των περιοχών τους είναι σκέψη, μέλημα και αγωνία όλων μας, πέραν από κομματικές αντιθέσεις, ενώ παράλληλα θα ενισχύεται για όλους τους Έλληνες η αίσθηση της ευθύνης και του κύρους του Ελληνικού Κοινοβουλίου και των μελών του. Μετά από αυτή τη μακροσκελή, αλλά νομίζω αναγκαία και χρήσιμη εισαγωγή, που πρέπει να σηματοδοτεί το διάλογο, τα συμπεράσματα και τις αποφάσεις μας, πρέπει να δούμε τα σημερινά δεδομένα για τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, σε άμεση συνάρτηση, τόσο με τη σημερινή εικόνα της Χώρας μας, όσο και με τα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πριν αποτυπωθούν αναλυτικά τα διαρθρωτικά μειονεκτήματα, τα οποία εμφανίζουν τα νησιά μας και ιδιαίτερα αυτά του Ανατολικού Αιγαίου, τα οποία αποτελούν και σύνορα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αναγκαία μια επισήμανση, η οποία αποτελεί καθοριστικό και κομβικό σημείο μιας μεγάλης αλλαγής, η οποία μεσολάβησε από το 1992, οπότε και εγκρίθηκε ομόφωνα από το Κοινοβούλιο μας την προαναφερθείσα Έκθεση. Επισημαίνεται η πρόσφατη καταγραφή, με τον πιο επίσημο τρόπο, στην Συνταγματική Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της ανάγκης λήψης εθνικών μέτρων προς όφελος των νησιωτικών περιφερειών, λόγω των διαρθρωτικών μειονεκτημάτων τους, τα οποία επηρεάζουν αρνητικά την κοινωνικοοικονομική τους ανάπτυξη. Ανάλογες αναφορές υπάρχουν στη Συνθήκη της Νίκαιας, η οποία υιοθέτησε την ίδια ακριβώς διατύπωση με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ.

Η συνταγματική συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσδιορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες κατηγορίες περιοχών της, μεταξύ των οποίων είναι:

- Οι νησιωτικές περιοχές
- Οι διασυννοριακές περιοχές
- Οι ορεινές περιοχές

Τα τρία προαναφερόμενα χαρακτηριστικά προσδιορίζονται ως μειονεκτήματα.

Είναι αναγκαίο να επισημανθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, δεν προσδιορίζονται μόνο από το στοιχείο της νησιωτικότητας, αλλά και από τα άλλα δύο, δηλαδή τη διασυννοριακή τους θέση και τους ορεινούς όγκους οι οποίοι ενυπάρχουν σε αυτά. Όλα αυτά δείχνουν με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο, ότι το πλαίσιο άντλησης πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση για διαρθρωτικές αναπτυξιακές παρεμβάσεις στην κατεύθυνση της ανάπτυξης των νησιών μας, υπάρχει. Σε μεγάλο βαθμό βεβαίως εξαρτάται και από τις εθνικές πολιτικές, δράσεις, ενέργειες και πρωτοβουλίες θεσμικού ή άλλου χαρακτήρα, που θα πάρει το ελληνικό κράτος στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής για τα νησιά μας.

Μια συνοπτική καταγραφή των διαρθρωτικών ιδιαιτεροτήτων των νησιών μας μπορεί να είναι ένα πρώτο βήμα για τον προσανατολισμό των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, που θα δώσουν λύσεις, ενώ η παράλληλη ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μπορεί να αντιστρέψει την σημερινή εικόνα για τα παραμεθόρια νησιά μας.

Η αρνητική εξέλιξη των οικονομικών και δημογραφικών μεγεθών στα νησιά μας, καταγράφει με τον πιο απόλυτο τρόπο το χαμηλό βαθμό προσέλκυσης νέων επενδύσεων. Πολλές φορές μάλιστα, χάνονται και δραστηριότητες, οι οποίες προϋπήρχαν

είτε γιατί απαξιώνονται οι υπηρεσίες και τα προϊόντα που παράγονται, είτε γιατί η παραγωγική διαδικασία μετακινείται σε άλλες περιοχές, οι οποίες δεν επιβαρύνονται από κόστη μεταφοράς, έχουν το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, τεχνική στήριξη, θετικό αναπτυξιακό περίγυρο και τελικά έχουν όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά, που τις καθιστούν προσβάσιμες αγορές.

Ακόμη και η εμφάνιση της τουριστικής δραστηριότητας, η οποία διαφοροποιείται χρονικά από το ένα νησί στο άλλο, δεν μπόρεσε, παρά σε ελάχιστες περιπτώσεις, να αντισταθμίσει τις απώλειες από άλλους τομείς.

Οι πολιτικές, που, μέχρι σήμερα, εφαρμόστηκαν, κρινόμενες εκ των αποτελεσμάτων, φάνηκαν αδύναμες να ανατρέψουν την υπάρχουσα κατάσταση. Ίσως, γιατί ήταν άτολμες, ίσως, γιατί δεν αντιμετώπιζαν με δυναμικό και δομικό τρόπο το πρόβλημα.

Αν εξετάσουμε τα πρωτογενή χαρακτηριστικά της νησιωτικότητας από μια πρώτη ανάγνωση, ίσως οδηγηθούμε στο συμπέρασμα, ότι, δυστυχώς, δεν ανατρέπονται όσες παρεμβάσεις κι αν γίνουν. Η εξέλιξη, όμως, της τεχνολογίας, σε συνδυασμό με το μικρό μέγεθος, τη γεωγραφική απομόνωση, τον περιφερειακό χαρακτήρα, το ιδιότυπο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, μπορούν να μεταβάλουν πολλά συγκριτικά μειονεκτήματα σε πλεονεκτήματα. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων και η ανατροπή του κλίματος μπορεί και πρέπει να γίνει.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι προϊόν ξεπερασμένων, παραδοσιακών αντιλήψεων για την ανάπτυξη. Δηλαδή, σήμερα ξέρουμε, μετά από την εφαρμογή δύο ΚΠΣ και ενός, το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη, ότι η αντίληψη για πνευματικές δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο σε θέματα μεταφορών και τεχνικές και κτιριακές υποδομές, αλλά πρέπει να κατευθύνεται και προς τη στήριξη βιώσιμων επιχειρηματικών κλάδων. Είναι αναγκαία η υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τους τις επικρατούσες συνθήκες στο νησιωτικό χώρο και τις αδυναμίες τους σε συνδυασμό, όμως, με τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα. Πρόκειται για ιδιαίτερης σημασίας καθοριστικό παράγοντα επίτευξης των συγκεκριμένων στόχων.

Πιστεύω ότι τρία πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά στοιχεία και οι στόχοι που θα πρέπει να θέσουμε εν όψει της 4ης προγραμματικής περιόδου σε περιφερειακά-τομεακά προγράμματα με τη μορφή ενός νέου αυτοτελούς χρηματοδοτικού εργαλείου για την νησιωτική χώρα.

- Επαναδιατύπωση των κρίσιμων αναπτυξιακών προϋποθέσεων, που δεν αντιμετωπίστηκαν στα προηγούμενα ΚΠΣ.
- Συμπλήρωση και εναρμόνιση με τα περιφερειακά και τομεακά προγράμματα που δεν περιλαμβάνεται στο νέο χρηματοδοτικό μέσο.
- Εξασφάλιση επιπρόσθετων πόρων για τα νησιά.

Με βάση την προαναφερθείσα στρατηγική επιλογή τέσσερις είναι οι άξονες προτεραιότητας:

1. Η άρση της απομόνωσης με την ενίσχυση των μεταφορικών υποδομών και των τηλεπικοινωνιών, αλλά και των δυνατοτήτων που προκύπτουν από την κοινωνία της πληροφορίας και κυρίως η αξιοποίηση τους γιατί μπορούν να συντελέσουν καθοριστικά στην αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης στα νησιά μας.

2. Η εξάλειψη του προβλήματος της υδροδότησης και της ενεργειακής ανεπάρκειας, που αποτελούν εμπόδιο στην αναπτυξιακή διαδικασία.

3. Η αντιμετώπιση των αδυναμιών της δημόσιας διοίκησης, που στην περίπτωση των νησιών έχουν πρόσθετα ειδικά χαρακτηριστικά.

4. Το περιβάλλον και ο χωροταξικός σχεδιασμός, ώστε να αξιοποιηθεί ο πλούτος του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, τόσο ως αναπτυξιακός πόρος, όσο και ως παράγοντας της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις σε υποδομές αλλά και θεσμικές ρυθμίσεις και οικονομικά εργαλεία. Η οριστική επίλυση των πολλαπλών ζητημάτων χρήσεων γης, των παραδοσιακών οικισμών, του αιγιαλού και της παραλίας, των περιοχών «Natura», και η ολοκλήρωση σημαντικού ποσοστού έργων περιβάλλοντος (βιολογικοί καθαρισμοί, αποχετεύσεις, ΧΥΤΑ, κλπ.)

θα επιτρέψει για πρώτη φορά να διαμορφωθεί ένα επαρκές αναπτυξιακό υπόβαθρο στα νησιά. Ο τουρισμός και η δεύτερη κατοικία έχουν προφανή διασύνδεση με το περιβάλλον, αλλά υπάρχουν και πολλές άλλες δραστηριότητες που τείνουν να χωροθετούνται πλέον διεθνώς με περιβαλλοντικά κριτήρια, όπως δείχνει η ανάπτυξη του λεγόμενου «μεσογειακού τόξου».

Οι 4 άξονες θεωρείται φυσικό να συνεπικουρούνται από ένα σχεδιασμό που θα περιλαμβάνει αναγκαίες υποδομές παραδοσιακού τύπου, κυρίως όμως θα δίνει μεγάλο βάρος στο ανθρώπινο δυναμικό (εκπαίδευση και κατάρτιση) στην εφαρμοσμένη έρευνα, και θα ενισχύει την επιχειρηματικότητα απευθείας με την ενίσχυση επενδύσεων.

Δεν μπορούμε να μιλάμε στην Ελλάδα για περιφερειακή ανάπτυξη, αν δεν επικεντρώσουμε τις προσπάθειές μας στην ανάπτυξη των νησιών μας. Των νησιών μας που, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, μας προκαλούν να μετατρέψουμε το πρόβλημα σε ευκαιρία και να δώσουμε αναπτυξιακή ώθηση, αξιοποιώντας τις μοναδικές δυνατότητες που απορρέουν από το νησιωτικό χαρακτήρα του. Η εφαρμογή συγκεκριμένης νησιωτικής πολιτικής, στο πλαίσιο της συνολικής πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης είναι κοινό ζητούμενο για λόγους όχι μόνο αναπτυξιακούς, αλλά και κοινωνικούς και εθνικούς. Και γι' αυτό ακριβώς είναι υπόθεση όλων μας, πέρα από Κόμματα, πέρα από χρώματα. Καλούμεθα όλοι να ενδώσουμε τα χέρια και τις δυνάμεις μας για την άσκηση πολιτικών ανάπτυξης στο Αιγαίο, ανάπτυξης στα νησιά μας, πολιτικών στις οποίες θα έχουμε συμφωνήσει όλοι, γιατί με την οικονομική ανάπτυξη θα θωρακίσουμε την νησιωτική Ελλάδα και θα την οδηγήσουμε στο δρόμο της προόδου και της ευημερίας.

Οι Εισηγήσεις έγιναν δεκτές από το σύνολο των μελών της Επιτροπής, πλην του εκπροσώπου του Κ.Κ.Ε., Βουλευτού κ. Νικολάου Γκατζή, ο οποίος διετύπωσε επιφυλάξεις ως προς την Εισήγηση για το Χωροταξικό Σχεδιασμό και εξέφρασε τη διαφωνία του προς τις λοιπές.

Αθήνα, 29 Ιουνίου 2005

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ

Ο Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΔΡΑΚΤΑΣ
ΙΛΙΑΝ ΑΧΜΕΤ
ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ
ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΘΗΝΑ ΚΟΡΚΑ-ΚΩΝΣΤΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ
ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΙΠΤΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΑΜΤΖΗΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΑΜΑΚΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΗΔΟΝΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΕΡΡΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ
ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ
ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ
ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΤΟΥΛΑΣ
ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών των συνεδριάσεων της Πέμπτης 23-6-2005, Παρασκευής 24-6-2005,

Δευτέρας 27-6-2005, Τρίτης 28-6-2005, Τετάρτης 29-6-2005 (πρωί), Τετάρτης 29-6-2005 (απόγευμα), Πέμπτης 30-6-2005 και Παρασκευής 1-7-2005.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Παρεσχέθη η ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Κύριοι συνάδελφοι σήμερα είναι η τελευταία συνεδρίαση της Ολομέλειας. Η λήξη των εργασιών της Α' Συνόδου της ΙΑ' Περιόδου Προεδρευομένης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας θα κηρυχθεί με το σχετικό προεδρικό διάταγμα, το οποίο θα δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και θα θυροκολληθεί.

Το Τμήμα Διακοπής των Εργασιών της Βουλής θα αρχίσει τις

εργασίες του με την πρώτη του σύνθεση την Τρίτη 5 Ιουλίου 2005.

Σας εύχομαι καλό καλοκαίρι.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Ευχαριστούμε. Και σε εσάς, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 14.46' λύεται η συνεδρίαση για την προσεχή Τρίτη 5 Ιουλίου 2005 και ώρα 18.30' με αντικείμενο εργασιών του Τμήματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και β) νομοθετική εργασία, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη που θα διανεμηθεί.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

